Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Ministerstwo nauki i szkolnictwa wyższego Rzeczypospolitej Polskiej

UNIWERSYTET WARMIŃSKO MAZURSKI W OLSZTYNIE
Wydział Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i Budownictwa

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske

SVEUČILIŠTE SJEVER IN VARAŽDIN

МАТЕРІАЛИ

ЮВІЛЕЙНОЇ
XX міжнародної
науково-методичної конференції

«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ»

ЧАСТИНА 2

23-24 КВІТНЯ 2015р.

ПРИСВЯЧЕНА
85-річчю

Одеської державної академії будівництва та архітектури

ОДЕСА – 2015

ББК 74.58(4Укр) я 431
М 341
УДК 338 (063)

У збірнику наведені матеріали, які докладалися на XX Міжнародній науково-методичній конференції «Управління якістю підготовки фахівців» (м.Одеса, 23-24 квітня 2015р.), висвітлюються: результати науково-методичної роботи ОДАБА й інших ВНЗ та організацій України, Польші, Хорватії, Ізраїлю, Молдови, Придністров'я з питань актуальної проблематики вищої освіти; імплементації законодавства про вищу освіту; наукових досліджень при підготовці фахівців; методичного забезпечення та організації навчального процесу; впровадження нових інформаційних технологій навчання тощо.

Редакційна колегія:
А.В. Ковров, к.т.н., професор – *голова*
І.В. Барабаш, д.т.н., професор - *заступник голови*
О.В. Новський, к.т.н., пр.-професор
О.Ю. Гілодо, к.т.н., доцент
Д.О. Голубова, к.т.н., доцент

Н.М. Хмизнікова, відповідальний секретар

Відповідальний за випуск - д. т. н., професор ***І.В. Барабаш***

Рекомендовано до друку
Методичною Радою ОДАБА
(Протокол № 6 від 19 березня 2015р.)

Тези доповідей надруковано в авторській редакції. Автори матеріалів несуть відповідальність за вірогідність наведених відомостей, точність даних за цитованою літературою та за використання даних, що не підлягають відкритій публікації.

©Одеська державна академія будівництва та архітектури, 2015

МІСЦЕ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ И ПРОЕКТИРОВАНИЯ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Арсирий В.А., **Голубова Д.А.** *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры , г. Одесса, Украина)*, **Арсирий Е.А.** *(Одесский национальный политехнический университет, г. Одесса, Украина),* **Кравченко В.И.** *(ЗАО «МОЛДАВСКАЯ ГРЭС» г. Днестровск, Приднестровье),* **Обретенов В.** *(Технический университет – София, г.София, Болгария)*

Учебный процесс основывается на технологии представления хорошо проверенных результатов научных исследований, доведенных до однотипных действий, которые чаще всего прошли многочисленные применения в реальном проектировании. Методические указания по выполнению расчетно-графических работ и курсовых проектов обычно используют материал специально подготовленных учебников для высших учебных заведений. Добиться творческого или новаторского выполнения такого рода учебных работ очень трудно, так как содержание и материалы учебников отражают уже хорошо отработанные технологии.

Качество подготовки студентов в ВУЗах зависит не только от преподавателей и методов их преподавания, но в первую очередь от творческого подхода к получению знаний самих студентов. Для создания творческого подхода к выполнению самостоятельных работ студентами необходимо привлекать их для выполнения реальных проектных работ, в основе которых используются новые, еще формирующиеся научные результаты.

Вторым направлением формирования творческого подхода к выполнения курсовых проектов является привлечение студентов к решению проблем реально действующих технологическим процесса.

На кафедре кондиционирования воздуха и механики жидкости в научных исследованиях и выполнении реальных проектов по энергосбережению используется метод визуальной диагностики структуры потоков «МВДСП». Результаты исследований с использованием МВДСП обычно требуют переосмысления известных законов и закономерностей как по фундаментальному учебному предмету механики жидкостей и газов, а также достаточно хорошо сформированных учебных дисциплин по прикладным дисциплинам: по тепломассообмену, теплогенерирующим установкам, гидравлическим и аэродинамическим машинам.

Участие студентов в научных исследованиях на экспериментальных стендах позволяет формировать творческое отношение к изучению уже хорошо сформировавшихся и достаточно консервативных дисциплинам.

Особенно необходимо отметить активное участие студентов в решении задач проектирования, энергетического аудита хорошо отлаженных технологических процессов. Например, проектирование реконструкций гидравлических и аэродинамических систем требует существенной переработки форм аудита параметров систем и графического представления зависимостей основных параметров их работы. Уже несколько лет динамично развиваются исследования о представлении характеристик нагнетателей – насосов, вентиляторов, дымососов не только с использованием величины напора, но и в новом представлении с использованием реально измеряемых величин давлений. Изменения в классическом изложении дисциплин вызывает воодушевление и желание не только углубленно изучать и переосмысливать традиционные методики, но и творчески выполнять расчетно-графические работы, курсовое и дипломное проектирование.

Такой подход к изучению традиционных фундаментальных дисциплин обеспечивает наглядность и простоту представления результатов научных исследований при обосновании и реализации реконструкций на реальных сложных технологических процессах. При выполнении проекта реконструкции энергетического оборудования Молдавской ГРЭС изменения в представлении характеристик позволило наглядно представлять результаты на основе реально измеряемых величин давлений в разных сечениях аэродинамических систем без сложных расчетов.

Особое отношение к исследовательским работам формируется у студентов, когда лабораторные и практические занятия выполняются на специальных научных стендах, предназначенных для тестирования различного оборудования и устройств, при выполнении реальных проектных работ. Разработка новых проточных частей на стендах визуальной диагностики потоков дает навыки получения новых знаний в период поисковых научных исследований.

Подобная методика привлечения студентов при тестировании гидравлических турбин используется в Техническом университете - София. При тестировании новых видов турбин студенты выполняют испытания и подготовку индивидуальных характеристик новых типов гидравлических машин. Студенты, прошедшие практику решения реальных исследовательских задач и проблем в рамках научных лабораторий еще в рамках высших учебных заведений готовы к творческой работе на предприятиях промышленности.

Новые представления хорошо известных методик и формул решает сложные задачи координации учебного процесса и максимального приближения учебного проектирования с реальными технологическими процессами. Творческая работа студентов в период разработки курсовых и дипломных проектов делает конкурентноспособной систему образования в высших учебных заведениях.

НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ ПРАКТИКА ПО СОВРЕМЕННЫМ СИСТЕМАМ ОТОПЛЕНИЯ В КОМПАНИИ HERZARMATUREN

Афтанюк В.В., Иванов П.А., Спинова Г.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В рамках научно-технического сотрудничества ОГАСА и HERZ в августе 2014 года, нами осуществлена научно-исследовательская практика аспирантов, целью которой является ознакомление с современным оборудованием и путями его совершенствования.

Многолетний опыт компании HERZ в комплексе со специализацией в области отопления и инженерного регулирования являются основой для производства передовой и инновационной продукции.

Образование и дополнительное обучение имеют большое значение для компании HERZ. Они уделяют большое внимание не только теории, но также практическому применению полученных знаний и международному опыту.

Одной из основных целей компании является создание «идеальной арматуры», поэтому наша практика была направлена на совершенствование регулирования арматуры.

Практика проходила на производственных мощностях в г. Вена. Для нашей группы была разработана программа, включающая в себя:

– ознакомление с производством;

– изучение конструкций запорно-регулирующей арматуры и ее технических характеристик;

– ознакомление с лабораторной базой;

– подготовка и проведение экспериментальных исследований запорной арматуры на стенде HERZ;

– обработка результатов эксперимента;

– подведение итогов практики.

На первом этапе работы инженеры компании HERZ рассказали нам о сырье и технических характеристиках выпускаемой продукции и их особенностях.

Экспериментальная часть практики проводилась на исследовательском стенде. Совместно с инженерами HERZ был поставлен эксперимент по исследованию балансировочных вентилей при работе на низкотемпературных режимах, неспецифичных для традиционных систем отопления.

Для обеспечения точности результатов экспериментальных исследований, измерения проводились с помощью специального измерительного компьютера HERZ T550 представлен на рисунке 1. Прибор предназначен для измерения

перепада давления со встроенным датчиком давления, для измерений на балансировочных клапанах с непосредственным указанием перепада давления и расхода.

Рисунок 1 Измерения перепада давления на балансировочных клапанах при помощи измерительного компьютера T550

База данных измерительного компьютера содержит сведения не только о регулирующем оборудовании, производимом фирмой HERZ, но и оборудовании других мировых производителей регулирующей трубопроводной арматуры. Если подключённый клапан отсутствует в базе измерительного компьютера, то расход на нём можно измерить, введя напрямую значение K_v соответствующей настройки.

Результаты эксперимента показали, что для эффективной работы балансировочных вентилей на низкотемпературных режимах работы необходимо расширить диапазон регулирования вентиля либо использовать специальную конструкцию системы отопления.

Системы отопления с усовершенствованной конструкцией арматуры могут подключаться к альтернативным источникам теплоты.

Проведенная научно-исследовательская практика позволила расширить сферу сотрудничества ОГАСА и HERZ. Опыт работы с испытательными стендами HERZ планируется использовать при преподавании дисциплин для магистров специальности ТВ на лабораторных стендах кафедры отопления, вентиляции и охраны воздушного бассейна ОГАСА.

Результаты проведенного эксперимента по исследованию характеристик запорно-регулирующей арматуры на неспецифичных для традиционных систем отопления температурных режимах работы будут использованы в диссертационных работах.

ОПЫТ ИССЛЕДОВАНИЯ АВТОНОМНЫХ ИСТОЧНИКОВ ЭНЕРГИИ В УНИВЕРСИТЕТЕ UNIFEI

Афтанюк В.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина),* **Спинов В.М.** *(Одесский национальный политехнический университет, г. Одесса, Украина)*

В рамках стажировки в федеральном университете г. Итаджуба (UNIFEI, Бразилия) совместной группой преподавателей ОНПУ и ОГАСА было проведено ознакомление с научно-исследовательскими направлениями, материально-технической базой, принципами ведения учебного процесса.

Университет UNIFEI проводит подготовку специалистов различных направлений экономистов, механиков, энергетиков и др.

Исходя из специализации украинской делегации, в качестве основного направления было выбрано изучение опыта исследований альтернативных и возобновляемых источников энергии применительно к условиям Бразилии.

Развитием этого научного направления в университете UNIFEI занимается научно-исследовательская группа теплоэнергетики и автономных источников энергии (NEST) которой руководит выпускник ОНПУ, проф. Electo Eduardo Silva Lora.

Географическое расположение и размеры территории Бразилии предопределяют актуальность развития автономных источников энергии. Для исследования и совершенствования автономных генераторов энергии в NEST создана мощная лабораторная база, которая постоянно обновляется.

Лаборатории NEST оснащены несколькими типами генераторов тепловой и электрической энергии от широко распространенных (в том, числе и Украине) энергетических котлов до новейших солнечных электростанций. Оборудование лабораторий NEST позволяет оценивать энергетическую и экологическую эффективность исследуемых источников энергии.

Исследования и совершенствование энергетических источников проводится в лабораториях NEST студентами, магистрантами и аспирантами университета с учетом требований производственников, что делает эту работу особенно актуальной.

Университет UNIFEI развивает международные связи для продвижения собственных разработок и проведения совместных исследований в станах Южной Америки, США, Канаде.

АКТУАЛЬНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС НАУЧНЫХ РАЗРАБОТОК

Бабий И.Н., Борисов А.А., Волканов В.К. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Как говорил Иога́нн Во́льфганг фон Гёте, что мало знать, надо и применять. Вот такими словами естествоиспытателя хотим выразить мысль о первостепенной задаче внедрения научных разработок в учебный процесс.

Так на кафедре технологии строительного производства (ТСП) под руководством д.т.н., профессора А.И. Менейлюка уже более 7 лет идет масштабное изучение современных технологий строительства. Причем, это касается, в первую очередь, такой важной для страны темы научного направления, как энергосбережение. О ее первостепенной роли говорит количество государственных программ, а именно общегосударственная программа реформирования и развития жилищно-коммунального хозяйства на 2004-2010 года, утверждена Законом Украины от 24.06.04 № 1869; отраслеваяпрограмма энергоэффективность в строительстве на 2010-2014 года, приказ Министерства регионального развития и строительства Украины от 30.06.2009 № 257; распоряжение Кабинета Министров Украины от 17.12.2008 № 1567-р. «Про программ непідвищення енергоефективності та зменшення споживання енергоресурсів», в рамках которых проходят научные исследования по кафедре. В тоже время эти программы дают толчок к исследованиям согласно гос- и хоздоговорных тем заключенных академией как с частными компаниями, так и с МОН Украины, которые выполняются на кафедре в эти годы. Эти темы наряду с практической значимостью оказывают достаточно большое влияние на подготовку студентов различных специальностей и квалификационных уровней. Для выполнения этих тем кроме научных сотрудников привлекаются и студенты, в основном старших курсов, которые, участвуя в научных исследованиях, могут проявить или выявить свой потенциал как будущих специалистов, так и ученых. В тоже время благодаря такой практике участия в исследованиях студенты имеют возможность закрепить полученные знания не только на занятиях, но и провести анализ и дать оценку уровня применяемых технологий при разработке и выполнении своих выпускных магистерских работ. О значительных объемах наработок кафедры ТСП в области энергосбережения свидетельствует большое количество учебников и учебных пособий, методичек, электронных конспектов лекций и презентаций, а также защищенных и подготовленных к защите диссертаций. Это, в свою очередь, свидетельствует о высокой подготовке студентов как будущих специалистов.

НАУЧНО – ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ РАБОТА СТУДЕНТОВ КАК СОСТАВНАЯ ЧАСТЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ

Борисова Л.П. ***(****Одесский інститут финансов УГУФМТ, г.Одесса, Украина)*

Важную роль в формировании творческого потенциала будущих профессионалов играет участие студентов в систематически организованной научно-исследовательской работе, основанной на изучаемых студентами методологии и методики исследования, технологий и творческом подходе к решению определенных научных проблемой.

Научно-исследовательская работа студентов должна быть направлена на объяснение и анализ изучаемых процессов в их взаимосвязи, выявление закономерностей с применением научных методов познания.

Такая работа непосредственно связана с поисковой деятельностью, теоретическим и экспериментальным обоснованием фактов, что выражается, прежде всего, в самостоятельном творческом исследовании с последующим объяснением явлений и процессов, установлением их связей и отношений, и, как результат собственного поиска, содержит личные выводы и гипотезы студента, может приобретать определенную объективную значимость в виде новизны.

Плодотворная самостоятельная научно-исследовательская работа студентов, осуществляемая под руководством профессоров и преподавателей вузов, предполагает предварительное освоение ими элементов исследовательской деятельности, организации и методики научного творчества. Для этого необходимо, чтобы каждый студент принимал участие в научных плановых исследованиях своих преподавателей, в разработке отдельных частей разделов научно-исследовательских работ кафедр, внедрении их результатов на практике. Научная творчество студентов должно стать традиционным направлением развития будущих специалистов и магистров.

Благодаря участию в научной работе студент овладевает навыками работы с различными информационными источниками, приобретает умение обрабатывать и анализировать полученные в ходе исследования результаты, написания научных докладов, сообщений о проделанной работе. С научными докладами и сообщения студенты имеют реальную возможность принимать участие в обсуждении научных вопросов по теме исследования, выступая с результатами их на студенческих научных конференциях, конкурсах научных студенческих работ, выставках, олимпиадах.

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ПРОЕКТ "КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНА СПАДЩИНА КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ В АРХІТЕКТУРНІЙ ОСВІТІ"

Василишин Я.В., Василишин В.Я. *(Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м.Івано-Франківськ, Україна)*

У рамках співпраці між Інститутом архітектури, будівництва і туризму Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу та Інститутом історії архітектури і охорони пам’яток Відділу архітектури Політехніки Краківської ім. Тадеуша Костюшки з 2010 року реалізується науково-дослідний проект “Курортно-рекреаційна спадщина карпатського регіону в архітектурній освіті”.

Проект є багатокомпонентним і складається з кількох основних блоків: науково-дослідного, методичного, проектного, культурно-пізнавального.

Головною метою проекту є заохочення студентів-архітекторів до наукових досліджень і формування у них громадянської позиції щодо необхідності збереження історико-культурної спадщини регіону.

Курортно-рекреаційна спадщина Гуцульщини 1918–1939 рр. відтворює різноманітні архітектурні стильові напрями, а також змішування в різних варіантах модерністичних і традиційних тенденцій.

У липні 2010 року в смт.Татарів Івано-Франківської області проведено першу спільну інвентаризаційну практику в рамках науково-практичного “обозу” студентів та Відділу архітектури Краківської Політехніки, а також участників Кола наукового “Podole”. За вказаний період було досліджено більш ніж десять споруд: колишній санаторій “Кремінці”, колишня вілла родини Ведлув “Страшний двір”, споруда недіючого вокзалу, колишні вілли, санаторії і пансіонати.

Друга спільна інвентаризаційна практика в рамках науково-практичного “обозу” проведена у липні 2011 року. Обстежено близько двадцяти об’єктів. Серед них: чотири корпуси колишнього пансіонату “Рай”, колишня вілла родини Рачинських, колишня відпочинкова вілла “Гєна” та ін.

У липні 2012 року у смт. Ворохта Івано-Франківської області проведено третю спільну інвентаризаційну практику в рамках науково-практичного “обозу” студентів Інституту архітектури, будівництва і туризму та студентів Відділу архітектури Краківської Політехніки, а також участників Кола наукового “Podole”.

У липні 2013 року у смт. Ворохта Івано-Франківської області проведено четверту спільну інвентаризаційну практику в рамках науково-практичного

“обозу” студентів Інституту архітектури туристичних комплексів ІФНТУНГ та студентів Відділу архітектури Краківської Політехніки, участників Кола наукового “Podole”, а також групи студентів Відділу архітектури Політехніки Вроцлавської і Політехніки Шляської в Глівіцах.

За цей період обстежено близько тридцяти історичних об’єктів, розташованих у смт. Ворохта. Серед них: колишні відпочинкові дерев’яні і муровані вілли “Марія”, “Оселя”, “Маскотте”, “Яніна”, “Під Богоматір’ю”, “Говерла”, “Лєна”, “Галина”, “Дануся”, “Марися” та ін. Всі вони потребують охорони, реставрації та пристосування.

У рамках щорічної підсумкової наукової студентської конференції Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу за результатами 2012-2013 навчального року проведено українсько-польську студентську конференцію “Історична курортна архітектура Гуцульщини періоду сецесії, модернізму (1918 – 1939 рр.)”.

Представлені на конференції матеріали є результатами спільних науково-практичних експедицій студентів обох навчальних закладів та студентського наукового кола “Поділля”.

На даний час результатом міжнародних науково-практичних експедицій є архітектурна інвентаризація понад п’ятдесяти цінних історичних об’єктів на території гірської частини Івано-Франківської області.

Упродовж 2010–2013 рр. відбулося п’ять міжнародних польсько-українських виставок студентських робіт у Кракові та Івано-Франківську за результатами інвентаризаційних практик: а) у січні 2011 року була організована в галереї Інституту історії архітектури та охорони пам’яток Відділу архітектури Політехніки Краківської перша виставка за результатами практики 2010 року;

б) друга виставка студентських робіт за результатами практики в с. Татарів проведена у червні 2011 року в Інноваційно-виставковому центрі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу; в) третя виставка студентських робіт за результатами практики 2011 року у м. Яремче проведена (01–06) квітня 2012 року у м. Кракові; г) у кінці квітня 2012 року у м. Івано-Франківську проведено четверту виставку студентських робіт; д) п’ята міжнародна польсько-українська виставка студентських робіт була проведена у квітні 2013 року у мистецькій галереї “Бастіон” у м.Івано-Франківську. Відкриття виставки відбулося під час студентської наукової конференції “Архітектурні пам’ятки Гуцульщини періоду сецесії, модернізму”. На виставці було представлено фотофіксації, обмірні креслення фасадів та планів обстежених споруд на території смт. Ворохта, а також зарисовки, проекти-пропозиції реставрації дослідженої історичної забудови.

КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНА СПАДЩИНА ПРИКАРПАТТЯ В АРХІТЕКТУРНІЙ ОСВІТІ

Василишин Я.В., Василишин В.Я. *(Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м.Івано-Франківськ, Україна)*

З 2010 року у рамках співпраці між Інститутом архітектури, будівництва і туризму Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу та Інститутом історії архітектури і охорони пам'яток Відділу архітектури Політехніки Краківської ім. Тадеуша Костюшки реалізується багатокомпонентний проект "Курортно-рекреаційна спадщина карпатського регіону в архітектурній освіті".

Проект складається з науково-дослідного, методичного, проектного, культурно-пізнавального блоків.

Важливими завданнями проекту є:

а) сприяння участі українських і польських студентів у архітектурному проектуванні в групах (workshop), які організовуються європейськими громадськими ініціативами і спрямовані на вирішення архітектурними засобами таких актуальних проблем, як збереження історико-культурної спадщини, вирішення екологічних проблем тощо;

б) вивчення європейського досвіду наукової реставрації об'єктів історичної курортно-рекреаційної архітектури;

в) пошуки першоджерел в архівах Івано-Франківська, Кракова та інших міст. Увесь комплекс архівної документації класифікувався за джерелами на *письмові* (листування, описові матеріали, супровідна документація, нотатки у журналі авторського нагляду, реставраційні звіти тощо), *графічні* (креслення обмірів, ескізи, клаузури, робочі креслення тощо) та *фотодокументи* (всі матеріали фотофіксації);

г) організація і проведення щорічної спільної архітектурної інвентаризації історичної курортно-рекреаційної архітектури регіону Українських Карпат та підсумкових студентських конференцій.

Матеріали проведених інвентаризаційних робіт були представлені на наукових студентських конференціях в Івано-Франківську та Кракові.

Студентські доповіді містять такі розділи: 1) анотація; 2) сучасна назва; 3) дата побудови; 4) адреса; 5) власники; 6) первісне призначення; 7) сучасне призначення; 8) автор проекту; 9) історична довідка; 10) містобудівна

характеристика; 11) архітектурний опис: стилістична характеристика, об'ємно-просторове вирішення, характеристика фасадів; 12) першоджерела; 13) характеристика сучасного стану споруди; 14) особливості проведення інвентаризації; 15) рекомендації щодо охорони цінної історичної забудови.

Інвентаризовані споруди колишніх відпочинкових вілл та пансіонатів стали предметом дипломного та курсового проектування.

У рамках співпраці у 2012-2013 рр. виконані дипломні проекти:

а) з реконструкції та пристосування цінної історичної забудови міжвоєнного періоду Гуцульщини: "Проект ревіталізації будинків у комплексі пансіонату "Морське око"" (2012 рік); "Комплекс "Берег"" (2012 рік); "Реконструкція академічного санаторію в смт. Ворохта Івано-Франківської області" (2013 рік); "Пансіонат "Лемон"" (2013 рік). Керівники дипломних проектів: (др. інж. арх. Я.Чубіньскі та канд. архітектури Л.Поліщук);

б) з реконструкції та пристосування пам'яток архітектури в середмісті м. Кракова: "Реконструкція кінотеатру "Ванда" та прилеглого середовища з пристосуванням під фотоцентр у м.Кракові" (2013 рік); "Реконструкція монастиря св. Ядвіги з пристосуванням під мистецький центр у м.Кракові" (2013 рік). Керівник – канд. архітектури Л.Поліщук).

У травні 2011 року студентською спілкою архітекторів Кракова був організований міжнародний workshop "Design in the dark", який вирішував проблеми організації туристичних маршрутів для неповносправних людей (незрячих) шляхом розроблення "пілотних" проектів на прикладі м. Кракова. Керівники студентської групи: канд. архітектури Поліщук Л.К., канд. архітектури Лукомська З.В., Веркалець І.М.

У квітні – травні 2012 року у м. Кракові відбувся міжнародний workshop "EKOWEEK-2012". Тема проекту "Адаптація давньої дерев'яної військової стрільниці з оточенням, розташованої поза історичним центром Кракова". Керівники: канд. архітектури Поліщук Л.К., канд. архітектури Лукомська З.В., Веркалець І.М. Виставка конкурсних проектів відбулася у будинку міської адміністрації м. Кракова.

(21–27) жовтня 2013 року студенти Інституту архітектури, будівництва і туризму взяли участь у семінарах і конференції workshop "EKOWEEK-2013" у м. Кракові.

Напрацьована методика фіксації споруд та подальше опрацювання отриманої інформації дає можливість використання інвентаризаційної документації для складення паспортів нововиявлених пам'яток архітектури.

МЕЖОТРАСЛЕВОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО ДЛЯ ПРЕОБРЕТЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ

Гаврилюк В.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Современное высшее учебное заведение дает студенту широкий спектр информации. В процессе обучения студенту необходимо самому определить то направление, в котором ему интересно работать, совершенствовать свои знания и приобретать практические навыки. Таким «вектором самоопределения» может стать участие в различных целевых программах сотрудничества, городского, государственного или даже межгосударственного значения, которое дает возможность студенту заявить о себе.

Так возникла идея составить комплексную целевую программу-систему обследования парков (объектов) силами специалистов (преподавателей) и студентов различных вузов Одессы для создания качественного и эффективного проектного решения модернизации парковых зон (объектов). Предлагаемая программа должна охватить все этапы от исследования до практической реализации. Студенты в данном случае смогут выполнять, согласно учебных программ, научные работы, курсовые, дипломные проекты, участвовать в разработке городских конкурсных проектов по тематике благоустройства городских территорий.

Последовательная реконструкция парковых зон должна осуществляться на основе комплекса предпроектных исследований и проектирования, в неразрывной связи с решением социально-экономических, архитектурно-градостроительных, организационных, инженерно-технических проблем, художественных качеств парковых зон с учетом возможностей города.

С одной стороны привлечение специалистов каждой отрасли дает возможность обмена информацией между сторонами и получения полной картины состояния объекта. С другой стороны такой пример комплексной работы дает возможность решения сложных комплексных задач, а на последующих этапах способствует привлечению к проектированию новых сторон, которые в границах своих полномочий дадут ожидаемую развязку поставленной задачи.

Одним из примеров может служить практикуемое с начала 2013 года межотраслевое сотрудничество одесских вузов, которое предусматривает коллективную работу как преподавателей, так и курируемых ими студентов над одним общим проектом. Организатором и координатором совместной работы

является Одесское региональное отделение Ассоциации городов Украины. И «первой ласточкой» совместной работы стал проект планировочной организации парка им. Ленинского комсомола (табл.).

Табл. Порядок, состав и исполнители обследования парка им. Ленинского комсомола

№ п/п	Наименование вида обследования	Привлекаемые вузы
1	Почвенно-грунтовые условия (анализ почв, определение глубины залегания грунтовых вод), рельеф и почвенный покров, анализ водной системы	Кафедра инженерной геологии и гидрогеологии (ОНУ им. И.И.Мечникова)
2	Состояние дорожной сети и площадок. Фотофиксация участков вновь протоптанных, явно узких, очень маленьких площадок и т.п.	кафедра городского строительства и хозяйства (ОГАСА)
3	Обследование зеленых насаждений (породный состав, возраст, наличие болезней и вредителей, оценка современного состояния отдельных участков)	Кафедра ботаники (ОНУ им. И.И.Мечникова)
4	Архитектурные сооружения, МАФ (период создания, материал, этажность, стилистические особенности, размещение, назначение в настоящее время и в период создания, состояние)	кафедра городского строительства и хозяйства (ОГАСА)
5	Проектное решение по реконструкции парка	кафедра ГСХ (ОГАСА)
6	Экономические расчеты	Факультет экономики и управления (ХГЭОУ)

В рамках данного сотрудничества на кафедре ГСХ ОГАСА защищено два дипломных проекта с анализом парковой зоны и разработки планировочного решения парка им. Ленинского комсомола.

Также надо отметить, что наши студенты с удовольствием принимают участие во всеукраинских и городских конкурсах, проходят летнюю практику в рамках заключенного договора между ОГАСА (ГСХ) и ОРО Ассоциации городов Украины, в частности, в 2014 году были участниками и призерами конкурсов-конференций «Лучший репортаж из одесского парка (сквера)», «Социально-экономические проблемы г. Одессы».

МОТИВАЦІЯ ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО НАУКИ

Глазірін В.Л., Присяжнюк М.І., Гамурар В.Д. *(Одеська державна академія будівництва і архітектури, м. Одеса, Україна)*

Досвід показує, що НДРС у вільний учбовий час повинні організовувати кафедри, виявляючи і залучаючи до цікавих видів робіт найбільш ініціативних. В той же час, завдання кафедр та її викладачів полягає в організації та напрямі в потрібне русло ініціативи студентів на конференціях студентських робіт. Зацікавленість студентів займатися науково-дослідною роботою обумовлена внутрішньою, особовою схильністю, але має бути мотивована кафедрою, ВНЗ. Мотивацією підвищення престижу є надання почесного звання «Студент року». На наш погляд, процес залучення студентів до науково-дослідної роботи необхідно проводити поетапно.

На першому етапі проводиться робота зі студентами 2-го курсу. В ході семінарських і лекційних занять виявляються студенти, які бажають брати участь в роботі наукової студентської конференції, а також в науково-дослідних конкурсах. Основною формою роботи у рамках підготовчого етапу є робота з рефератами і доповідями студентів. Завдання викладача - сформувати навички творчої роботи з сучасною вітчизняною і зарубіжною науковою літературою, у т.ч. з використанням інформаційних технологій. В ході занять важливо активізувати розробку наскрізних завдань.

На другому етапі організації НДРС передбачено закріплення студентів за науковим керівником кафедри. Студенти до другого курсу не володіють уміннями і навичками по аналізу інформації, джерел, не уміють розмежовувати предмет, об'єкт дослідження, мету та завдання роботи, часто не зв'язують свою роботу з теоретичними дослідженнями, проведенням експерименту, висуненням власних гіпотез, аналізом результатів.

Третій етап організаційного процесу передбачає залучення студентів до роботи наукових гуртків для обговорення результатів при проведенні конференцій, конкурсів.

Спираючись на зарубіжний досвід, студентам пропонуються набори завдань дослідницького характеру. Робота за технологією (case study) дозволяє підвищити якість підготовки фахівців, розширити сферу самостійної роботи студентів, посилити зацікавленість в НДРС, сформувати професійні навички і уміння та наблизить нас, до найважливішого елементу - формування конкурентоспроможності як важливого компонента професійно-особових характеристик студентів.

РОЛЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У САМОВДОСКОНАЛЕННІ ВИКЛАДАЧА ВНЗ

Головань В.Г., Головань А.В., Дроздов О.М. *(Військова академія м. Одеса, Україна)*

Характерною особливістю сучасної вищої освіти є все більший вплив науки на навчально-виховний процес щодо підготовки фахівців, тому питання організації і виконання наукових досліджень у ВНЗ, участі в них викладацького складу завжди залишалися важливими і актуальними. Тому, будь-який викладач вищої школи для виконання своїх прямих функціональних обов'язків повинен гармонійно поєднувати навички як методичної, так і наукової роботи, володіти методами наукових досліджень.

Навчання у ВНЗ набуває наочності тільки тоді, коли розкриття тих або інших фізичних, хімічних, технологічних, суспільних, соціально-економічних процесів тощо, проведення розрахунків, виклад методик проводить людина, яка сама особисто займається розробкою і дослідженням цих питань. В умовах же інтенсивного зростання потоку наукової інформації чітко виділити і відібрати головне у викладанні або викласти нові відомості на базі наукових досягнень з особистою оцінкою їх значущості можна тільки за умовою наявності свого наукового бачення, відпрацьованого наукового методу і прагнення визначити своє особисте ставлення до характеру явищ, сутність яких пояснюється в навчанні.

Участь викладачів в роботі наукових колективів, сумісна розробка і узагальнення різних питань, пов'язаних з проведенням досліджень, дозволяє їм впроваджувати в навчальний процес ще не опубліковані результати наукових досліджень, збагачувати тих, хто навчається, найбільш цінними «знахідками», що не тільки підтримує науковий рівень на навчальних заняттях, але і вводить тих, хто навчається, до лабораторії наукової творчості, знайомить їх з перспективою подальшого розвитку науки. Постійне узагальнення новітніх досягнень науки і техніки і, систематичний огляд передового наукового досвіду - це одне з найважливіших завдань кафедр і викладачів сучасного ВНЗ. Нова інформація дозволить своєчасно вдосконалювати зміст навчання.

Таким чином, у сучасних умовах однією з основних функцій викладача стає здатність перетворювати наукову інформацію в навчальну на рівні останніх досягнень тієї науки, в якій він сам спеціалізується. У взаємозв'язку з цим знаходиться також здатність викладача акумулювати і поглиблювати свої наукові знання в процесі накопичування досвіду педагогічної роботи.

ВИДЫ НАУЧНО ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ В ВУЗЕ

Гришин А.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Научно исследовательская работа студентов в ВУЗе (НИРС) – неотъемлемая часть процесса образования.

В той или иной степени каждый студент связан с научно исследовательской работой в процессе обучения. Ведь даже чтобы написать реферат, курсовую или дипломную работу нужно провести определённые исследования, пусть даже незначительные.

Научно исследовательская работа студентов в ВУЗе способствует развитию множества положительных качеств: большей самоорганизации, творческого мышления, ответственности, формирования своей точки зрения и способности её отстоять.

Важная роль в организации НИРС принадлежит преподавательскому составу. Ведь именно преподаватели могут вовремя разглядеть способности и потенциал студентов и мотивировать их заняться научно исследовательской работой.

Существует два вида научно исследовательской деятельности студентов: деятельность в рамках учебного плана (курсовые, рефераты, дипломная работа); добровольная деятельность, не входящая в программы обучения (кружки, конференции, олимпиады).

НИРС в рамках учебного плана выполняется студентами в учебное время, и она призвана привить студентам навыки самостоятельного изучения дисциплин, ознакомиться с реальными лабораториями, работой в коллективе.

К основным видам учебно-исследовательской работы относятся: написание курсовых и дипломных работ, работа студентов в учебных лабораториях, участие в научных семинарах, а также работа студентов при прохождении производственной практики.

Научно исследовательская работа студентов в неучебное время включает: научные кружки, научно-практические конференции и студенческие олимпиады.

В настоящее время научно исследовательская работа студентов в ВУЗе способствует повышению уровня их подготовки и развитию творческих способностей. Этому виду работы преподавателям и студентам нужно уделять большое внимание.

РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ

Данилюк П.О. *(Кременецьке медичне училище імені Арсена Річинського, м.Кременець, обл. Тернопільська, Україна)*

Унікальність професії медика передбачає моральність і благородство душі та глибину емоцій, спрямовані на формування нової особистості інтелігента, людини з яскраво вираженим світоглядом, адаптованої до реальних умов праці.

Сучасна система навчально-наукової діяльності вищого навчального закладу – особистісно-зорієнтована, тобто спрямована на виховання наукової культури особистості з максимально можливою індивідуалізацією, створенням умов для саморозвитку, утвердженням професійної етики.

Науково-дослідна робота як нерозривна складова триєдиного освітнього процесу (навчально-виховного, наукового і практичного) є обов'язковою, невід'ємною частиною підготовки кваліфікованих спеціалістів.

В Кременецькому медичному училищі імені Арсена Річинського створене наукове середовище, яке сприяє формуванню і розвитку у студентів науково-дослідницьких умінь, залучення їх до активної самостійної наукової діяльності.

Науково-дослідна робота студентів в нашому закладі поділяється на три основні види, залежно від змісту і характеру проведення: пошуково-дослідна робота, яка передбачена навчальними планами і програмами та є обов'язковою; науково-дослідна робота, що доповнює навчальний процес (поза межами безпосередньої освітньої програми); дослідження студентів, які проводяться в позааудиторний час.

Усім студентам училища надається допомога в проведенні досліджень, поданні завершених робіт на конкурси і виставки, міжрегіональні та регіональні студентські конференції, публікації та впровадженні результатів психолого-педагогічних надбань у навчально-виховний процес. Так за 2013-2014 н.р. на міжрегіональних та регіональних студентських конференціях прозвучало 9 кращих робіт, 4 студентські і 10 робіт викладачів заслухали на міжнародному конгресі молодих вчених і студентів-медиків, а також 13 опубліковано у збірниках міжнародних конференцій.

Завдання сучасного викладача формувати у студентів ці якості. Інакше кажучи викладач повинен створити умови для того, що б студенти свідомо навчалися обранні професії. З моєї точки зору ефективно цьому сприяє впровадження наукових досліджень та новітніх технологій у навчальний процес.

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Казмірук Т.П., Грачик Ю.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Загальновідомо, що науково-дослідницька робота має велике значення у підготовці магістрів образотворчого мистецтва. Наукові дослідження в галузі мистецтва дають можливість майбутнім фахівцям: по-перше, відкрити для себе безмежно багатий мистецький спадок; по-друге, усвідомити багатогранність і різнобічність мистецтва, яке стикається майже з усіма науками; по-третє, навчитися формулювати свої думки, висловлювати їх, вступати в дискусію не лише з мистецтвознавцями, а й з фахівцями інших наукових галузей.

Базовою основою магістерських досліджень є історія мистецтв у тісному зв’язку із загальною світовою історією та історією України.

Разом з цим, значимий і суспільний аспект, який показує місце мистецтва в житті людей різних епох та сучасності, визначає мотиви та сюжети творів митців. Це можуть бути соціологічно-статистичні дослідження про загальні вподобання в образотворчому мистецтві пересічних громадян, відвідувачів музеїв, культурних діячів та різних соціальних груп.

Безсумнівно, мистецтво – дзеркало свого часу. Тому практика підготовки магістрів образотворчого мистецтва свідчить, що філософська складова у дослідженнях займає провідне місце. Адже вона розкриває сутність творчості художника минулих століть та сьогодення.

Не виключаються дослідження у контексті хімії, біології, фізики. Так як знання хімічних властивостей фарб і речовин, фізичних особливостей кольору і тону, з якими стикається художник, дають змогу удосконалювати техніко-технологічну майстерність, зрозуміти процеси, які пов’язані з реставрацією та впливом часу на витвір мистецтва.

Незаперечний зв’язок досліджень в галузі медецини та образотворчого мистецтва, про що свідчить необхідність знань пластичної анатомії.

Також важливо досліджувати питання психології художньої творчості; арт-терапії як психологічної реабілітації та засобу формування психіки людини.

У своїх наукових роботах магістри можуть дослідити педагогічні та методичні засади викладання мистецьких дисциплін.

Таким чином, наукові дослідження допоможуть магістрам усвідомити, що мистецтво не є окремим від усього світу, воно співіснує з усіма науками, а науки потребують досліджень в галузі мистецтва.

НАУЧНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СТУДЕНТА КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ МОЛОДОЙ НАУЧНОЙ ЭЛИТЫ

Ковцур Е.Г. *(Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина)*

Роль научно-исследовательской работы студента (НИРС) в ВУЗах достаточно велика в становлении таких качеств специалиста, как компетентность и профессионализм. НИРС предполагает формирование научного мировоззрения, которое не возможно без развития абстрактного и системного мышления. Также благодаря исследовательской работе, формируется у студентов самостоятельность, творческий подход, умение обновлять свои знания, творческий подход к делу, умение работать в команде. Однако, в ту же очередь, НИРС – довольно сложная и многогранная проблема, слабо изучаемая в плане методической работы.

Перспективными направлениями развития НИРС видится:

- создание системы, включающей углубленную проработку НИРС (формирования цели, задач исследований, определение этапов выполнения работы, объекта и предмета исследования, методов исследования, современных подходов и методов обработки полученных результатов);
- создание единой базы перспективной сквозной тематики научных исследований от курсовых работ и проектов до тем кандидатских и докторских диссертаций;
- создание рационального соотношения различных видов НИРС и организационных форм их выполнения, т.е. создание творческих групп студентов, выполняющих определенную научно-исследовательскую работу на кафедре, создание кружков, лабораторий, научных обществ и т.д.;
- обоснование критериев обработки механизмов социальной, материальной и психологической мотивации студентов к участию в НИРС;
- участие студентов в научных конференциях и конкурсах, что способствует реализации творческих способностей студентов, стимулирует к самостоятельному мышлению и продолжению исследовательской деятельности вне конференции.

Таким образом, продуманная и четкая организация НИРС способствует повышению творческой активности студентов, увеличению вклада молодых исследователей в научную деятельность кафедр университетов. НИРС – это отражение потенциалов ВУЗов, трудовое воспитание молодой научной элиты, которая должна обеспечить развитие будущей науки.

ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ МЕХАНИКА КАК НАУЧНАЯ БАЗА В ТЕХНИКЕ

Лещенко Д. Д., Зинкевич Я. С., Козаченко Т. А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Изучение механики в высшей школе имеет определяющее значение для формирования навыков и мышления будущего инженера. Здесь студент узнает, как результаты исследования представлять в виде удобных формул и числовых расчетов и одновременно указывать границы их применимости, обусловленные, в частности, несовершенством принятых гипотез и возможными неточностями физических постоянных. Все это необходимо целому ряду технических дисциплин.

Для многих областей естествознания механика составляет их главное научное содержание. Она является вместе с тем научной основой целых отраслей промышленности и сельского хозяйства, транспорта и строительства.

Механика – основа всех видов строительства: от сооружений плотин, мостов и дорог до возведения грандиозных зданий, элеваторов и высочайших башен телевидения, – а также транспорта: от морских кораблей и железнодорожных поездов до космических кораблей.

Многие ошибки в исполнении технических замыслов обусловлены недостаточной квалификацией специалистов в области самой механики. Вот почему преподаванию самой теоретической механики следует отвести соответствующее место в цикле физико-математических дисциплин. Вместе с тем содержание курса теоретической механики должно учитывать характер основной специальности и быть органически связанным с физикой, сопротивлением материалов и другими дисциплинами.

Будущих специалистов надо учить использованию вычислительной техники при инженерных расчетах. Полезны факультативные курсы, расширяющие научный горизонт студентов, такие, как теория колебаний, аналитическая механика, механика сплошных сред и др.

Важными для изучения механики являются хорошие учебники, монографии, пособия. Преподаватели кафедры теоретической механики являются авторами учебных пособий по теоретической механике с грифом МОН, в которых отражается связь теоретической механики с современной техникой. Сотрудниками кафедры Д.Д. Лещенко и Я.С. Зинкевич вместе с Л.Д. Акуленко и А.Л. Рачинской написана монография «Возмущенные и управляемые вращения твердого тела» (Одесса: ОНУ им. И.И. Мечникова – 2013. – 288с.).

Материал, который содержится в данной книге, является результатом собственных исследований авторов. С помощью механических законов и моделей объяснены новые достижения науки.

Теоретическая механика составляет научную базу современной техники и технологии при решении самых разнообразных и сложных инженерных задач в области эффективных энергетических установок, систем управления, робототехники, автоматики, экологии и др.

Преподавателями кафедры теоретической механики проводится научная работа, тесно связанная с запросами современной науки и техники. Особое место в тематике научных работ кафедры занимает разработка методов исследования механических систем с обобщенными симметричными свойствами на основе теории представлений групп.

Идея использовать теорию групп в задачах динамики сооружений была предложена М. Крейном. Значительное развитие и расширение области применения теоретико-групповых методов были достигнуты в работах М.Л. Бурышкина, В.М. Фомина, С.Я. Бекшаева.

Данные научные исследования используются в ядерной энергетики при расчете ядерных реакторов на прочность и колебания, в расчетах на сейсмостойкость железобетонных и каркасных сооружений, при расчете гидротехнических сооружений.

Совместно с учеными института УкрНИИ "Проектстальконструкция" (Киев) на кафедре был разработан мощный вычислительный комплекс ПАРСЕК для механических расчетов симметричных конструкций, который получил широкое распространение в странах СНГ.

Зав. кафедрой теоретической механики, профессор Д.Д. Лещенко и его ученики Т.А. Козаченко и Я.С Зинкевич проводят научные исследования по изучению возмущенных движений твердого тела относительно неподвижной точки под действием моментов сил различной физической природы. В прикладном аспекте анализ вращательных движений тел относительно неподвижной точки важен для решения задач ориентации и стабилизации космических аппаратов, при исследовании вращательного движения планеты с жидким ядром, в динамике гироскопов, при неуправляемом пространственном движении тела в атмосфере.

Таким образом, механика направляет творческую интуицию ученых и инженеров, давая им в краткой и ясной форме итог колоссального опыта человечества.

ПРОЕКТ СТВОРЕННЯ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ЦЕНТРУ МОРСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ПРИБЕРЕЖНОЇ ЗОНИ АЗОВО-ЧОРНОМОРСЬКОГО БАСЕЙНУ НА БАЗІ КАФЕДРИ ОКЕАНОЛОГІЇ ТА МОРСЬКОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ОДЕКУ

Монюшко М.М. (*Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна*)

В даний час, в умовах активного природокористування, важливими стають проблеми забезпечення економічної, техногенної та екологічної безпеки, а також підвищення комплексної економіко-екологічної ефективності використання ресурсного потенціалу берегової зони моря. Дослідження проблем, пов'язаних з управлінням морського природокористування, в умовах, загострення економіко-екологічних і в останній час військових конфліктів є однією з найважливіших задач у розробці основоположних аспектів у зміні світогляду в освіті і створення умов для навчання за інтегрованою системою управління прибережної смуги морів України. На жаль, фахівців з комплексного (інтегрованого) управління планування розвитку морських територій в більшості країн, в тому числі, і на Україні, не існує. Це обумовлює національні інтереси України у сфері морської діяльності по підготовці фахівців в області комплексного управління прибережною зоною Азово-Чорноморського басейну.

Берегова зона і її активне освоєння останнім часом охоплює численні конфліктні ситуації взаємин суб'єктів господарської, гуманітарної та військової діяльності, що обов'язково тягне за собою використання і охорону природних ресурсів. Особливо яскраво простежуються конфліктні ситуації у морському ресурсокористуванні. Суб'єкти морського ресурсокористування можна умовно систематизувати на дві групи. Перша група - це ресурсокористувачі, що становлять екологічну небезпеку для морських екосистем. До них слід віднести видобувні і пов'язані з ними види діяльності: розробка морських нафтогазових родовищ, видобуток корисних копалин, днопоглиблення, морський транспорт, порти, рибний промисел, гідротехнічні водозабірні та скидні споруди. До другої групи відносяться ті види морського ресурсокористування, діяльність яких ефективна тільки при належних якісних і кількісних параметрах морського природно-ресурсного потенціалу. До цієї групи можна зарахувати морську рекреацію, морське господарство, морське водопостачання. Щоб уникнути конфліктів, викликаних проблемами урбанізованого, індустріального, житлового та оздоровчого природокористування, а також використання прибережних ресурсів і ресурсів шельфу, які є результатом розширеного

спектру антропогенного впливу, необхідний міжгалузевий підхід при вивченні прибережної зони. Такий підхід дозволяє розглянути всі взаємодії між природними процесами та економічним розвитком, але повинен також включати й інші питання, такі як екологічна безпека та вимоги щодо збереження навколишнього середовища, поліпшення законодавства, вплив природних та антропогенних катастроф, що відбуваються в прибережній зоні.

Метою створення науково-освітнього центру морських досліджень є розгляд найбільш значущих для України освітніх, методологічних, глобальних і практичних аспектів у розвитку сучасних економіко-екологічних відносин для вирішення проблем вимірювання ступеня кризисності ситуації в системі «морський природно-ресурсний потенціал – морське ресурсокористування – населення територіально-адміністративних утворень». Основними завданнями центру є: 1) підготовка і перепідготовка фахівців у сфері комплексного управління прибережною зоною; 2) підготовка з питань здійснення економічно доцільної і екологічно безпечної морської господарської діяльності для забезпечення безпеки і суверенітету України; 3) геологорозвідувальна діяльність, бурові роботи та розробка сировинних родовищ в територіальних водах, зокрема, розвідка і добування нафти і газу; 4) розвиток портового, круїзного та військового судноплавства, будівництво гідротехнічних споруд; 5) вивчення перспектив вирішення захисту інтересів України на основі комплексних аналітичних оцінок стану морської діяльності, прогноз на короткострокову і довгострокову перспективу з урахуванням соціально-економічних, соціально-політичних проблем і розвиток освіти на морському просторі; 6) відновлення та ефективне використання морського науково-технічного персоналу, відродження наукового морського флоту, як чинника реалізації національних інтересів України; 7) відродження і створення нових реалій з моніторингу морського природокористування.

Із-за складності природних систем і діяльності людини в прибережній зоні, для досягнення цілей комплексного управління прибережною зоною необхідно розвиток міждисциплінарної освіти. Підготовка фахівців в області комплексного управління прибережної зони повинна базуватися на різних дисциплінах, включаючи океанологію, гідрологію, біологію, екологію, соціальні та економічні науки. Тобто прибережна зона повинна розглядатися як єдина природна, економічна і соціальна система, тому методологія ґрунтується на міждисциплінарному підході, який розглядає всі процеси в їх взаємозв'язку. Тому фахівець в області планування розвитку прибережної смуги морів України повинен володіти знаннями для розуміння різних процесів не тільки на дисциплінарному рівні, але й вміти узагальнювати мультидисциплінарні знання в рамках єдиної методології.

ОБ ОПЫТЕ ПРИВЛЕЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ К ВЫПОЛНЕНИЮ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ РАБОТ КАФЕДРОЙ ИНЖЕНЕРНОЙ ГЕОДЕЗИИ

Нахмуров А.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В последние годы с появлением нового программного обеспечения, современных технологий возведения зданий и сооружений медленно, но уверенно повышается качество проектирования и строительства зданий и сооружений. Немаловажным фактором в решении проблем повышения качества проектирования и строительства является подготовка квалифицированных кадров. Кафедрой инженерной геодезии 16 лет назад была создана лаборатория «Геодезическое обеспечение строительства и реконструкции зданий и сооружений». Этой лабораторией научная и инженерная работа ведется в двух направлениях – аудиторная, когда элементы научно-исследовательских работ выполняются в кружке с 15-20-ю студентами, и внеаудиторная – непосредственно на строительных площадках. В связи с отсутствием конкуренции со стороны других кафедр лаборатория имеет возможность ежегодно подбирать по 2-5 лучших из лучших студентов I курса для участия в выполнении геодезических работ непосредственно на строительной площадке. Как правило, эти студенты работают в лаборатории в течение всех 5-ти лет обучения. При этом они решают несколько проблем: изучают элементы выполнения научно-исследовательских работ, частично разрешают материальные проблемы и, самое главное, по окончании академии получают практически вторую специальность – геодезия для строительства. Процесс этот происходит поэтапно. На первом-втором курсах студенты работают речниками или выполняют геодезические работы механическими приборами. На старших курсах овладевают современными электронными геодезическими приборами и навыками обработки результатов геодезических измерений. В течение нескольких последних лет 1-2 магистранта выполняют магистерские работы на основании результатов геодезических наблюдений за осадками зданий и сооружений. Такие работы, выполненные на стыке двух дисциплин (геодезия и конструкции), имеют большое практическое значение с точки зрения освоения новых методов расчета на основании самостоятельно выполненных геодезических измерений. Описанный выше пример целесообразно использовать выпускающими кафедрами для выполнения реальных магистерских работ.

ФОМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК НЕОБХІДНОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Овчарова І. А., Носкова Г. Б. *(Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м. Харків, Україна)*

Соціально-економічні перетворення в Україні висувають нові вимоги як до освіти взагалі, так і до професійної підготовки педагогічних кадрів. Сучасний педагог – це, перш за все, особистість, носій свідомості та самосвідомості, здатний на творчу перетворювальну діяльність.

Сьогодні суспільству потрібен педагог-дослідник, педагог-психолог, педагог-новатор. Тому формування і розвиток пізнавального інтересу, творчої активності та дослідницьких здібностей студентів є актуальною проблемою сучасного освітнього процесу.

Підготовка студентів до формування дослідницької діяльності здійснюється в процесі загальної педагогічної підготовки. У своєму дослідженні ми базуємося на положенні, що педагогічна діяльність є творчою. Звідси випливає, що вона є необхідним компонентом підготовки студента до формування дослідницьких здібностей.

Творчість – це відкриття нового для себе, тобто виявлення вчителем нестандартних способів вирішення завдань. Процес підготовки студентів до формування пізнавально-творчої діяльності пов’язаний з об’єднанням накопичених знань у систему, що характеризує ступінь оволодіння майбутніми вчителями характерних рис наукового мислення.

Дослідженнями встановлено, що міцно сформована потреба в якісній навчально-пізнавальній діяльності, вміння використовувати ефективніший і творчий підхід у створенні умов для максимально гармонійного розвитку дітей – це ті необхідні якості, що сприяють професійній підготовці фахівців, забезпечують вдосконалення науково-дослідницької роботи майбутніх учителів. Індивідуалізація та диференціація навчання як важливіші принципи розвивального навчання передбачають врахування рівня розвитку мислення студента, використання методів і змісту навчання відповідно до рівня його мислення. Все це активно сприяє як загальному інтелектуальному розвитку студента, так і створює умови для переходу його на більш високий рівень мислення.

На думку більшості дослідників, найкраще активну пізнавальну діяльність студентів забезпечують саме проблемно-пошукові методи навчання. Дослідники розглядають проблемне навчання як тип розвивального,

визначаючи його як дидактичну систему, що ґрунтується на закономірностях творчого засвоєння знань і способів діяльності. Проблемно-пошукові методи навчання безпосередньо пов′язані з такими методами як спостереження, експеримент, моделювання, дедукція, аналогія, гіпотеза. Перелічені методи навчання становлять певну систему: вони розташовані за ознакою зростання. Кожен наступний метод є складнішим за попередній, оскільки вимагає порівняно вищого рівня абстрактного мислення.

При розв’язанні проблемних ситуацій студенти вчаться мислити абстрактно, формулювати проблему, висувати обґрунтовані припущення, складати план дослідження, робити висновки, оцінювати власну діяльність. Виявити мету дослідження та вибрати один із методів досліджень – це завдання для студентів не з легких. Наведемо приклад дослідження, одним із завдань якого є аналіз стану формування естетичної культури школярів.

Усю різноманітність методів вивчення рівнів сформованості естетичної культури школярів, що пропонується для використання в процесі експерименту, можна розділити на 2 групи. До першої групи слід віднести методи та прийоми, що базуються на висловлюванні й судженні: анкети, тести та бесіди. Друга група – методи та прийоми, що базуються на судженнях про діяльність і поведінку учнів тих людей, що безпосередньо спілкуються з ними. Це письмові та усні характеристики, отримані від учителів.

Метод анкетування широко використовується при виявленні в школярів домінуючих мотивів, при з′ясуванні їхніх ціннісних орієнтацій та характеру ставлення до вивчення творів національного та світового мистецтва. Бесіди допоможуть глибше зрозуміти їх духовно-естетичні цінності, ступінь пізнавального інтересу, потребу у творчості. Бесіди з учителями дозволять отримати дані про особливості характеру дитини, рівень її навчальних можливостей.

Результати дослідження допоможуть виявити рівень естетичної культури учнів, визначитися у теоретичному обґрунтуванні проблеми художньо-творчого виховання дитини, у необхідності розробки змісту, форм та методів формування естетичної культури школярів.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що дослідницька культура – це сукупність якостей та рівнів оволодіння знаннями, що забезпечують здатність до відтворення педагогічних явищ відповідно новим вимогам освіти. Задача викладачів – створити науковий потенціал студента, тобто усвідомлену потребу в науковій діяльності, вміння здійснювати самостійні дослідження, бачити перспективи наукових пошуків.

РОЛЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ У ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Пилипенко Л.М., Данилова О.І. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Саме поняття «інженер» вимагає нестандартного підходу до рішення будь-якої технічної задачі, тому основне завдання технічного ВНЗ - формування саме творчого інженерного мислення майбутніх фахівців. Крім того, формування у випускників професійних компетенцій, що забезпечують їх конкурентоспроможність на ринку праці є найважливішим чинником розвитку суспільства. Виконання науково-дослідної роботи (НДР) студентами є одним із чинників розширення сфери розвиваючого і виховуючого впливу навчання, яке сприяє навчально-професійній адаптації. Переорієнтація процесу навчання на формування особи студента дозволяє говорити про гуманізацію навчання як однієї з найважливіших тенденції розвитку сучасної вищої школи. Завдяки виконанню НДР відбувається узагальнення і систематизація знань, отриманих студентами під час вивчення програмних дисциплін. НДР необхідна для виведення студентів на рівень осмислення і усвідомлення, творчого засвоєння матеріалу, що вивчається та є доступним із сучасних джерел інформації. Вона сприяє розвитку критичного мислення, навиків викладення власної точки зору, аргументації своєї позиції і т.п.

На кафедрі біохімії, мікробіології та фізіології харчування ОНАХТ в процесі викладання домінують продуктивні активно-творчі методи навчання, що не тільки припускають самостійну творчу діяльність проблемно-практичного характеру, але й вимагають її застосування під час навчання. Важливою складовою освітнього процесу є наукові дослідження фундаментального і прикладного характеру. У рамках позаудиторної роботи студенти беруть участь в НДР і представляють результати досліджень на щорічних студентських наукових та науково-практичних конференціях різного рівня; готують реферативні повідомлення з актуальних проблем біохімії, технічної та спеціальних галузей мікробіології, сучасних фізіологічних напрямів вдосконалення харчування з використанням мультимедійних презентацій, беруть участь в проведенні семінарів, круглих столів та ін. Це дає студентам можливість оцінити роль дисциплін, що вивчаються, зокрема біохімії, мікробіології в майбутній практичній діяльності і допомагає в професійній орієнтації. Як правило, студенти, що брали участь в наукових дослідженнях, в подальшому демонструють кращу професійну адаптацію і підготовку; системне розуміння і майстерність в навичках і методах дослідження в фаховій сфері.

ЧИСЛЕННЫЙ ЭКСПЕРИМЕНТ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Писаренко А.Н., Приступа А.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Достижения студентов в научно-исследовательской работе выступают своеобразным показателем эффективности обучения и готовности к дальнейшей профессиональной деятельности. Активность студентов в научной деятельности вуза проявляется в различных формах: участие в конкурсах НИРС, в студенческих олимпиадах различных уровней, в научных кружках, в грантовых исследованиях, публикации статей, выступления на конференциях.

Однако, как правило, большинство студентов начинает участвовать в научно-исследовательской работе только с третьего курса. В настоящее время является распространенным мнение, что студентов целесообразнее привлекать к научной работе уже с младших курсов.

Альтернативным вариантом научной работы студентов младших курсов может служить численный эксперимент, проводимый с помощью виртуальных лабораторных работ, в создании которых также участвует студент. Подобная работа, учитывая плотный учебный график студентов I − II курсов, может выполняться и внеаудиторно.

Авторами статьи был разработан программный комплекс, который может быть использован как в учебных, так и в научных целях. Комплекс позволяет производить численный расчет первой граничной задачи для одномерного нестационарного температурного поля изотропных строительных материалов. Необходимые для расчета значения температуропроводности могут выбираться как из предложенного набора (кирпич, бетон, ракушечник, гипсовая плита и др.), так и непосредственно задаваться на форме программного комплекса. Кроме этого, студент может исследовать влияние толщины образца на его внутреннее температурное поле. Программа позволяет задавать время прогрева и значения граничных и начальной внутренней температур. Сходимость численного метода расчета нестационарного температурного поля может быть исследована при масштабировании расчетной сетки как по координате, так и по времени. Результаты расчета для фиксированных моментов времени представлены в комплексе в совокупности дискретного числового массива и графического представления распределения температуры по толщине образца.

Исследование динамики температурного поля при прогреве образцов с учетом влияния внешних факторов на теплофизические параметры образцов представляет научный интерес.

АКТИВІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Присяжнюк М.І., Серковська О.Г. *(Одеська державна академія будівництва і архітектури, м. Одеса, Україна)*

Сучасна освіта ВНЗ пред'являє більш нові вимоги до підготовки фахівців, що мають не лише теоретичні знання, але і сучасні наукові методики, аналізу і оцінки процесів та стосунків.

Система ВНЗ підготовки студентів повинна приділяти особливу увагу формуванню наукових знань в галузі методології наукових досліджень, застосуванню навичок науково-дослідної діяльності, аналізу та обробки результатів дослідження.

Існують можливості прояву здібностей студентів в процесі науково-дослідній роботі спільно з викладачами в наукових секціях, при підготовці статей у видання, участі в конкурсах та ін.

Науково-дослідна робота студентів (НДРС) представляє комплекс заходів навчального, наукового, управлінського та організаційно-методичного характеру, спрямованих на підвищення якості освітнього процесу на основі навичок наукових досліджень за фахом. НДРС включає наступні форми:

- роботу, що проводиться в учбовий час, яка передбачає вивчення студентами методології дослідницької діяльності;
- НДРС, що виконується у вільний учбовий час - це робота студентів у наукових колах і семінарах, науково-дослідних лабораторіях студентів, участь у виконанні договірних робіт кафедри;
- організаційно-масові заходи, стимулюючі розвиток НДРС міських, міжвузівських внутрішньо академічних конференціях, конкурсах, олімпіадах, виставках та ін.

Залучення студентів до науково-дослідної роботи дозволяє вирішити цілий ряд суспільно-значимих завдань:

- формування дослідницької культури та професійної компетентності студентів шляхом набуття навичок наукових досліджень для роботи в організаціях;
- підвищення конкурентоспроможності ВНЗ, залучення додаткових джерел фінансування НДРС.

Перспективними напрямами НДРС, сьогодні, повинні виступити наукові студентські лабораторії. Практики дуже часто звертаються за допомогою кафедри в проведенні досліджень. Така робота дослідницького характеру носить епізодичний характер, та у рамках НДРС могла бути підтримана ВНЗ.

НАУКОВА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЕКОНОМІСТІВ

Ракицька С.О., Жусь О.М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Вирішення економічних і соціальних проблем розвитку суспільства покладається не лише на спеціалізовані наукові установи, а й на використання наукового потенціалу вищої школи, поліпшення якості підготовки спеціалістів вихованням у них потреби наукового пошуку при розв'язанні професійних завдань у практичній діяльності. З цією метою спеціалісти і магістри вищих навчальних закладів вивчають базові засади науково-дослідної роботи.

За роки підготовки фахівців за спеціальністю «Економіка підприємства» колективом випускаючої кафедри проведена значна робота щодо підтримки належної якості навчальної та практичної підготовки. Постійно відстежується рівень методичного забезпечення дисциплін спеціальності, випускаються нові та оновлюються методичні вказівки у відповідності зі змінами законодавчої та нормативної бази.

Удосконалюються методи роботи викладачів, використовуються нові засоби подання матеріалу, такі, як мультимедійні презентації лекцій, методи ситуаційного навчання. Для оперативного контролю якості засвоєння навчального матеріалу студентами в комп’ютерному класі установлено систему тестування знань та розроблено тести по базовим дисциплінам спеціальності.

Професорсько-викладацький склад, що забезпечує спеціальність, окрім методичної роботи, здійснює фундаментальні наукові розробки. За роки існування спеціальності проводилася робота за держбюджетною тематикою.

Кафедрою і надалі планується проведення наукової роботи, що є підґрунтям для підвищення якісного рівня як підготовки фахівців, так і викладацького складу. На базі проведення фундаментальних економічних досліджень економіки будівельного комплексу в 2014 році захищена 1 кандидатська дисертація, в 2015 році готуються до захисту 2 дисертації на здобуття наукового ступеню кандидата економічних наук.

До наукової роботи активно долучаються студенти-бакалаври та магістранти, які виступають з доповідями на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, готують до публікації тези та наукові статті (у співавторстві з керівниками дипломного проекту).

В цьому році кафедрою заплановано проведення власної науково-практичної конференції, тематика якої передбачає залучення до участі в неї як студентів-економістів, так і тих, що навчаються за суміжними спеціальностями.

За роки навчання студенти-економісти беруть участь в олімпіадах з профільних дисциплін, та у Всеукраїнських конкурсах дипломних робіт.

Завдяки організації кафедральної роботи студенти мають змогу поєднати засвоєну наукову базу з фактичними даними бухгалтерської та статистичної звітності будівельних організацій. В результаті у дипломних проектах вони розроблюють науково обґрунтовані рекомендації щодо поліпшення фінансово-господарського стану та показників діяльності підприємства.

Існують певні проблеми, що перешкоджають подальшому розвитку спеціальності. Так, дуже низький рівень забезпечення сучасною електронно-обчислювальною технікою.

Ті комп'ютери, що є в наявності, значною мірою застарілі і не відповідають вимогам встановлення необхідного програмного забезпечення. Не вирішено питання щодо забезпечення доступу до тестової системи через мережу Інтернет, бо ця послуга надається провайдерами на платній основі. Проте це надало би можливість доступу студентів до електронних версій методичних вказівок, конспектів лекцій, домашніх завдань та налагодження дистанційного тестування знань студентів. І таким чином оперативного контролю засвоєння знань.

Забезпечення підготовки фахівців, які будуть конкурентоспроможними на сучасному ринку праці можливо лише за умови використання переваг, що надає навчання саме в академії будівництва та архітектури і за рахунок знання специфіки будівельної галузі надасть нашим випускникам. можливість знайти свою нішу ринку серед вакансій, що пропонуються. В умовах економічної кризи це стає особливо актуальним.

Тому всі додаткові переваги, що пов'язані з рівнем кваліфікації майбутні економісті мають отримувати при навчанні у нашій академії. Так, необхідно включити до навчальних програм спецкурси по вивченню кошторисної справи з використанням програми АВК, бухгалтерського обліку та плануванню з програмою 1-С.

Дуже важливо, щоб ці спецкурси проводилися сертифікованими викладачами, на ліцензованому програмному забезпеченні та на сучасному комп'ютерному обладнанні.

Тільки такі заходи забезпечать конкурентоспроможність наших фахівців серед випускників інших вищих навчальних закладів і подальше існування спеціальності «Економіка підприємства»

РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ ИССЛЕДОВАНИЯ И РАБОТЫ В КОЛЛЕКТИВЕ

Ситникова В.А. *(Одесский национальный медицинский университет, г.Одесса, Украина),* **Ситников В.С.** *(Одесский национальный политехнический университет, г. Одесса, Украина)*

При подготовке бакалавров осуществляется базовая подготовка студентов в рамках выбранной специальности. В соответствии со стандартом подготовки основной упор делается на формирование умений и навыков использования типовых решений.

Однако жизнь не стоит на месте и наши бакалавры на практике сталкиваются с задачами, для которых существующие типовые решения не совсем подходят из-за новых условий или ограничений.

В этих условиях, необходимо научить бакалавров четкому и понятному алгоритму действий, когда они сталкиваются с неизвестными явлениями, задачами и недостатком информации.

Бакалавр должен освоить поиск необходимой информации при помощи официальных и неофициальных источников, при помощи библиотек (а не бояться их) и интернета, при помощи экспертов и специалистов. Здесь не малую роль играет и возможность моделирования ситуации, и влияние той или иной информации на результат решаемой задачи.

Следует отметить необходимость проверки информации, на достоверность и осознанного формирования у бакалавров такого навыка.

Это позволит им ориентироваться в море информационного мусора и быстро и эффективно находить полезную информацию для достижения поставленной цели.

Важной задачей для бакалавра является обучение работе в коллективе. При выполнении проекта создается обычно творческий коллектив, в котором распределяются роли и ответственность за выполнение отдельных взаимосвязанных участков общей работы.

В учебном процессе это навык используется при выполнении комплексных курсовых проектов и заданий. При этом студенты должны работать как самостоятельно, так и в коллективе, а это порой бывает не простая задача.

Такой подход позволяет подготовить бакалавра с соответствующими навыками и умениями, которые отвечают современным компетенциям.

ИЗУЧЕНИЕ ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ ДИСПЕРСНЫХ СИСТЕМ И МАТЕРИАЛОВ КАК ВАЖНЫЙ ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОЙ НАУЧНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Трофимова Л.Е.*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Как известно, растворы и бетоны на основе минеральных или органических вяжущих веществ, различные виды керамики и ряд других строительных материалов являются типичными дисперсными композитами. Их получение на всех стадиях технологического процесса связано с возникновением многокомпонентных структурированных дисперсных систем, эволюцией формирующихся в них дисперсных структур. Существенная часть этого процесса протекает в динамических условиях. Поэтому в основе эффективной подготовки студентов всех строительных специальностей и, тем более, организации их научной работы должно лежать ознакомление с современными представлениями в области физико-химической механики и развитым в последние годы Н.Б.Урьевым и его школой новым научным направлением: физико-химической динамикой дисперсных систем и материалов.

Физико-химическая динамика дисперсных систем преимущественно рассматривает динамические процессы, протекающие в совокупности частиц дисперсных фаз, связанных за счет действия дисперсионных сил в пространственную структурную сетку; механизм распада таких структур в условиях динамических воздействий с образованием из них агрегатов; их развитие, взаимодействия между собой и с дисперсионной средой (вплоть до распада на отдельные частицы с высвобождением иммобилизованной в них дисперсионной среды). Наряду с процессами разрушения структуры агрегатов в рамках физико-химической динамики рассматривают и обратные процессы формирования структур в условиях динамических воздействий на систему.

Главная составляющая физико-химической динамики − это динамика контактных взаимодействий между частицами, определяющая закономерности разрушения и механизм образования, устойчивости структур в дисперсных системах в динамических условиях. Поскольку строительные композиты могут трактоваться как самоорганизующиеся системы, эволюция которых в пространстве и времени сопровождается образованием диссипативных структур, установление этих закономерностей принятыми инструментальными способами исследования целесообразно дополнить их описанием с единой точки зрения и в единой топологической схеме. Данный подход достаточно наглядно иллюстрирует общую картину явления. Таким образом, изучение студентами основных положений физико-химической динамики в сочетании с освоением идей и методов междисциплинарных научных направлений позволит поднять студенческую научно-исследовательскую работу на новый качественный уровень.

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З АПТЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

Фізор Н.С., Науменко І.А., Бєглая В.С. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Виробнича практика з аптечної технології ліків – завершальний етап вивчення теоретичного курсу з дисципліни «Аптечна технологія ліків», що є однією з найважливіших дисциплін для спеціальності фармація (кваліфікація провізор), один з видів практичної підготовки студентів, в ході якої здійснюється формування початкових професійних вмінь. Метою практики є закріплення, розширення і поглиблення теоретичних знань з аптечної технології ліків і практичних вмінь, отриманих під час навчання, з питань виготовлення лікарських препаратів, необхідних для вирішення конкретних завдань у майбутній практичній діяльності провізора.

Згідно з навчальним планом підготовки фахівців кваліфікації « провізор» в нашому навчальному закладі розподіл годин здійснено таким чином: всього 162 години (4,5 кредити), з яких практичні заняття -108 години, самостійна робота студентів -54. Завершальним етапом контролю є диференційний залік.

Тематичне наповнення практики дозволяє студентам ознайомитися з не тільки з особливостями виробничої діяльності різнопрофільних аптечних закладів, а і проводити наукові дослідження процесів виготовлення ліків.

Студенти проводять науковий аналіз структури екстемпоральної рецептури в розрізі основних лікарських форм: розчини для ін'єкцій, очні краплі, масла стерильні, розчини і краплі для внутрішнього і зовнішнього застосування; настої і відвари; емульсії, суспензії, лініменти, порошки дозовані; порошки недозовані, збори; мазі, пасти, супозиторії.

Під час проведених досліджень встановлено, що структура екстемпоральної рецептури в лікарнях і аптеках, які обслуговують населення і лікувально-профілактичні заклади (роздрібних), суттєво відрізняється: в лікарнях переважають (95%) розчини для ін'єкцій, у роздрібних - розчини і краплі для внутрішнього і зовнішнього застосування (40-80%). Аналіз структури екстемпоральної рецептури та обсягів її виготовлення свідчить, що значна питома вага зберігається за інфузійними розчинами, насамперед в аптеках, які обслуговують лікарні. Таким чином, практична робота в аптеці сприяє формуванню умінь і навичок, пов'язаних не тільки з приготуванням лікарських форм, а й з проведенням фармацевтичної експертизи рецептів і контролем якості лікарських препаратів.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ І – ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ

Черненко Н.Є. *(Петрівський державний аграрний технікум, с.Петрівка, Україна)*

Професійна освіта є важливою складовою життєвого самовизначення студентів. Компетентнісний підхід — черговий крок у природному процесі якісного становлення професійної освіти відповідно вимогам сучасного суспільства.

Успішність фахівця у професійному та соціальному житті визначається рівнем розвитку ключових компетентностей. Академік Міжнародної педагогічної академії, д. п. н. А.В. Хуторський визначає компетенції як провідні критерії підготовленості сучасного випускника закладів професійної освіти. Компетентнісний підхід, серед інших, формує дослідницьку компетентність в сфері майбутньої професійної діяльності, яка є однією з найважливіших цілей сучасних програм освіти.

Дослідницька компетентність в класифікації А.В. Хуторського розглядається як складова частина пізнавальної компетентності, яка включає елементи методологічної, надпредметної, логічної діяльності, способи **організації** цілепокладання, планування, аналізу, рефлексії.

Діяльність майбутнього аграрія в залежності від функціональних обов’язків, тією чи іншою мірою пов'язана з дослідницькою діяльністю.

Таким чином, **отримані** на початковому етапі навчання дослідницькі уміння **і** навички багато в чому визначають успішність подальшого навчання студентів-аграріїв у навчальному закладі, а також сприяють формуванню майбутніх висококласних фахівців, які рухатимуться вперед, будуть активними, мобільними, здатними планувати, організовувати, адекватно оцінювати результати власної діяльності.

Під "дослідницькою компетенцією" розуміється характеристика особи, що володіє методологічними знаннями, технологією дослідницької діяльності, визнає їх цінність і готова до їх використання в професійній діяльності і відрізняється стійкою мотивацією [1].

Вчені звертають увагу на перетворювальний характер дослідницької компетенції і представляє її в якості інтегральної особистісної якості, що виражається в готовності і здатності самостійно освоювати і отримувати системи нових знань в результаті перенесення смислового контексту діяльності

з функціонального на перетворювальний з опорою на наявні знання, уміння, навички і способи діяльності. Багатомірність дослідницької компетенції підтверджується застосуванням студентами в дослідженні аналітичних, критичних, комунікативних й інших умінь, а також здорового глузду. Ця компетенція мобільна, рухлива, варіативна у будь-якій ситуації на будь-якому предметному матеріалі.

Дослідницька компетенція поліфункціональна і універсальна, оскільки студент, що займається дослідженням, здатний застосовувати дослідницький підхід до різних сфер діяльності і в різних ситуаціях.

В умовах освітнього процесу дослідницька діяльність розглядається як спеціально організована пізнавально-творча діяльність студентів метою якої є отримання нових знань про об'єкт дослідження, формування нових способів діяльності і дослідницьких умінь. Таким чином дослідницька діяльність студентів Петрівського державного аграрного технікуму досить різноманітна за своїм змістом і напрямками, формам і методам.

Мета дослідницької роботи студентів технікуму полягає у розвитку творчих здібностей майбутніх фахівців, підвищенні рівня їх професійної підготовки на основі індивідуального підходу та посилення самостійної творчої діяльності, застосування активних форм і методів навчання та формуванні цілісної системи знань, у виявленні талановитої молоді. Організація дослідницької роботи студентів базується на принципах добровільності у проведенні досліджень, права вибору теми дослідження, поєднання навчальних функцій з практичним потенціалом студента-дослідника.

Можна виділити наступні основні види дослідницької роботи студентів технікуму:

- ✓ навчальна дослідницька робота студентів в межах навчального часу;
- ✓ навчальна дослідницька робота студентів, що виконується у позанавчальний час.

Отже, оскільки професійна компетентність майбутнього аграрія пов'язана з дослідницькою діяльністю, цей вид навчальної діяльності повинен активно розвиватися і підтримуватися керівництвом середнього професійного навчального закладу.

Література

1. Шашкіна М Б., Багачук А. В. Формирование исследовательской деятельности студентов педагогичсского вуза в условиях реализации компетентностного подхода : моногр. / Краснояр. гос. пед. ун-т им. В. П. Астафьева. Красноярск, 2006. —247с.

SCIENTIFIC RESEARCHES OF STUDENTS - MANAGERS IN BUILDING

Shiryaeva N.Y. *(Odessa state academy of building and architecture, m. Odessa, Ukraine)*

In the changeable terms of global economy from guidance of build enterprises professional will, strategic thought, intuition, logic, needs not only, but also experience of acceptance of administrative decisions, grounded with the use of the scientifically applied methods, which are offered foreign and domestic scientists, and also young scientists - master's degrees which get complete higher education and carry out scientifically research work [1, 2]. Among bachelor and master's degree themes are there, for example, such directions of scientific researches in a build industry: perfection of business management and of communication activity is due to a high-quality management marketing activity; activations of skilled policy are in relation to development of personnel; introduction of evaluation methods, benchmarkingu and other methods of diagnosticating in the analysis of effectiveness of business of build enterprises.

How do students elect directions of scientific researches? At first, for to the results of the complex diagnosticating of internal and external business environment of build enterprises during passing of production and pereddiplomnoy practices a student. Secondly, on directions of scientific activity of vipuskovikh departments of «Management and management projects» and «Marketing», which are officially registered: «Problems of development of marketing and management of a build sector of economy Pivdnya Ukraine» (reg. 0106U000951); «Innovative paradigm of management projects and programs (reg. 0112U003212); «Effective development of virobniche-gospodarskoy activity of enterprises of transformation economy (after the types of economic activity)» (reg. 0108U0010760). Students promulgate the results of scientific researches in scientific collections and take part in conferences on marketing, management and management projects, in student scientific competitions and championships of Ukraine for a management and marketing; present them during defence of term and final qualifying papers.

Literature:

1. Ширяєва Н.Ю. Управління розвитком виробничо-господарської діяльності будівельної організації / Технологічний аудит та резерви виробництва. - 2012. - №4 (26). - С.11-12. «Наукова періодика слов'янських країн в умовах глобалізації». Частина 1, том. Економіка. Охорона праці та екологія.: Матер. міжн.наук.конф., Київ, 2012. - С.11-12

2. Ширяєва Н.Ю., Присяженко І.В. Лідерство та керівництво в управлінні проектами / Управління проектами: інновації, нелінійність, синергетика: Матер. V міжн. наук.-практ.конф. магістрантів, аспірантів та науковців, Одеса, 12-13 грудня, 2014. - С. 133-136.

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ, КАК ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ НАУЧНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Яровая В.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Основным направление в развитии студенческой науки на современном этапе является все более широкое внедрение элементов научных исследований в учебный процесс. Сочетание научного поиска студента с его обучением взаимно обогащает оба процесса, потому что знания, полученные в творческих поисках, особенно ценны. Способность предвидеть тенденции развития, умение мыслить творчески, защищать свою точку зрения - необходимо сформировать во время учебы в высшем учебном заведении.

Учебная работа начинает превращаться в учебно-научную работу на основе органичного сочетания учебного процесса с научно-исследовательской работой студентов. Большое значение для создания в вузе атмосферы творчества и широкого привлечения студенческой молодежи к научным исследованиям имеет организация и проведение научно-технических студенческих конференций. Как показывает опыт, интересными, научно значимыми оказываются те конференции, где принимают участие, выступают с докладами и сообщениями не только студенты, но и аспиранты, молодые ученые, преподаватели. Совместная работа, научное сотрудничество способствуют усилению чувство ответственности, формируют интеллектуальные, творческие и познавательные способности студентов.

Проведение конференции предусматривает углубленное изучение проблем интересующих студентов на качественно более глубоком уровне. Научные руководители непосредственно направляют каждого студента, помогают подобрать тему с учетом его способностей и возможностей, определить объект исследования, рекомендуют соответствующую литературу, консультируют студента в течение работы над научной темой.

Чтобы повысить научный уровень студенческих исследований, руководители организуют сбор, изучение и обобщение студентами первичного материала. Научный руководитель может знакомить студентов с теми фактическими материалами, над которыми работает по своей научной теме. Каждый студент выступает с выполненной под руководством преподавателя докладом по научно-исследовательской работе, защищает свои выводы и предложения, полученные в результате проведенного исследования. Таким образом, такая форма научно-исследовательской работы студентов направлены на активизацию творческого мышления студентов.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМКУ

Ажаман І.А. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Сучасний розвиток економіки країни, процеси інтеграції і глобалізації вимагають від вітчизняних ВУЗів підготовки фахівців, які володітимуть не тільки теоретичними знаннями, а й вмітимуть оперативно вирішувати прикладні задачі, приймати якісні управлінські рішення. За таких умов нагальним стає визначення ефективних форм проведення занять, які дозволять підняти якість практичної підготовки студентів на більш високий рівень. Такою формою на наш погляд є робочий зошит. Робочий зошит з економічних дисциплін повинен складатися у відповідності з навчальними програмами дисциплін. Його використання в навчальному процесі допоможе сформувати у майбутнього спеціаліста навички індивідуальної роботи.

В структуру робочого зошита можуть бути включені:

- тестові завдання, які передбачають знайти правильну відповідь з переліку;
- завдання, що визначають необхідність заповнити чи закінчити схему за темою. Наприклад – «Вкажіть відсутні елементи структури стратегічного управління на будівельному підприємстві»:

- кросворди;
- задачі. При поданні останніх, крім змісту завдання, доцільно наводити методичні рекомендації до виконання. В задачах пропонується вимагати вказати не тільки «цифрову» відповідь, а й розгорнуті висновки;
- ситуаційні завдання, які вимагатимуть рішення, яке може бути прийняте за даних умов. При цьому, важливими є пояснення студентів щодо змісту рішення. Ситуаційні завдання можуть супроводжуватися інформацією про діяльність провідних вітчизняних та іноземних компаній в подібних ситуаціях.

Робочий зошит дозволить підвищити рівень самостійності виконання завдань, стимулюватиме творчий підхід при прийнятні нестандартних рішень.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Андріященко Г.І., Стоянова Л.В. *(Петрівський державний аграрний технікум, с. Петрівка, Україна)*

Перебудова системи освіти України, подальше удосконалення навчального процесу ставить питання про удосконалення перш за все організаційних форм і методів навчання. Важливе місце в системі підготовки студентів займають інтерактивні методи навчання, які знайшли підтвердження у дослідженнях таких науковців, як: Н. Суворова, Л. Дичківська, Л. Зарецька, О. Пометун, Л. Пироженко, А. Савельев, В. Шатуновський.

Слід зазначити, що у тлумачному словнику поняття «технологія» (від грецької tehne – мистецтво, майстерність, уміння + logos- вчення, наука, закон) розглядається як вчення про майстерність, вміння фахівця [1, с. 893]. В науковій літературі (І. Зайнишев, Є. Полат) поняття «технологія» розглядається як система знань про способи і засоби обробки та якісне перетворення об'єкта. Інтерактивна (від лат. Inter – нова, активна).

Суть інтерактивних технологій навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається тільки завдяки постійній, активній взаємодії всіх студентів. Це співнавчання, взаємонавчання, де викладач і студенти є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання і розуміють, що вони роблять, знають, вміють та здійснюють.

Слід зазначити, що специфіка інтерактивних технологій полягає у тому, що за її допомогою конструюється і здійснюється такий навчально-виховний процес, який повинен гарантувати досягнення поставлених цілей.

Викладачам навчальних закладів рекомендуємо дотримуватися наступної структури інтерактивних технологій:

- концептуальна основа;
- змістова частина навчання;
- технологічний процес (організація навчального процесу, методи і форми навчання, діяльність того, хто навчається і того, хто навчає);
- моніторинг навчальних досягнень.

Інтерактивна технологія повинна розроблятися з урахування вище представленої структури, тоді викладача вона приведе до оволодіння високим рівнем педагогічної майстерності, а того, хто навчається – до професійної діяльності.

Щодо форм організації навчання, то слід зазначити, що на відміну від традиційних чотирьох форм організації навчання студентів (парної,

фронтальної, кооперативної та індивідуальної), інтерактивні технології використовують лише при застосуванні фронтальної і кооперативної форм організації навчальної діяльності студентів.

Фронтальна форма («Мікрофон», «Незакінчене речення», «Мозковий штурм», «Ажурна пилка», Дерево рішень» тощо) організації навчальної діяльності студентів передбачає навчання однією людиною групи студентів. За такої організації навчальної діяльності кількість студенті в завжди переважає кількість тих, хто говорить. Всі студенти в кожен момент часу працюють разом чи індивідуально над одним завданням із подальшим контролем за результатами. На відміну від фронтальної форми організації навчальної діяльності студентів кооперативна форма («Ротаційні трійки», «Два-чотири - всі разом», «Карусель», «Акваріум» тощо) найскладніша, яка дуже специфічна щодо організації навчальної діяльності. В основу впровадження інтерактивних технологій покладена теорія А. Маслоу, який стверджує, що в людині основними є дві потреби – потреба до постійного зростання й потреба бути в безпеці. Більше уваги приділяють другій — бути в безпеці, одним із найважливіших способів її досягнення є поєднання з іншими людьми, залучення до груп. Почуття групової належності дає студентам змогу подолати труднощі, які постають на їхньому шляху. Коли студенти навчаються разом з іншими, вони відчувають істотну емоційну й інтелектуальну підтримку, яка дає їм можливість вийти далеко за межі їхніх теперішніх знань і вмінь. Привикористанні кооперативної форми організації навчальної діяльності **студентів** провідну роль відіграє спілкування і взаємодія їх один з одним. Продуктивною кооперативна робота може бути лише тоді, коли склад груп постійно змінюється і кожен студент так чи інакше спілкується з усіма іншими студентами.

Отже, використання інтерактивних технологій навчання при підготовці студентів до професійної діяльності дає нам можливість досягти головної мені навчання - формування (удосконалення, оновлення, систематизація тощо) конкретних знань, умінь та навичок, які визначаються потребами того, хто навчається. По-друге, це гнучка система, яка може змінюватися залежно від навчальних потреб того, хто навчається і можливостей, педагогічної майстерності того, хто навчає. Постійно залишається місце для творчості у процесі навчання.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад, голов.редВ. Т. Бусел]. -К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. - 1440 с.

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРЕПОДОВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ ИНЖЕНЕРНАЯ ЗАЩИТА ОБЪЕКТОВ СТРОИТЕЛЬСТВА

Анисимов К.И., Егупов К.В., Якушев Д.И. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина.)*

На протяжении последних трех лет сотрудниками кафедры энергетического и водохозяйственного строительства проводятся занятия на курсах сертификации специалистов в области строительства. Сертификации подлежат работники технического надзора, инженеры-проектировщики, а также эксперты по обследованию зданий и сооружений и эксперты проектной документации.

В процессе занятий, независимо от групп набора, выяснились некоторые закономерности:

- группы слушателей ≈ на 90 % состоят из выпускников факультета ПГС и ПСК;

- большинство слушателей работают, или косвенно связаны с объектами в зоне подтопления, подработанных территорий, а также расположенных на склонах или у их подножья.

- за редким исключением у слушателей отсутствуют представления о процессах фильтрации и фильтрационных деформациях, консолидации устойчивости грунтовых склонов, а также мерах по инженерной защите строящихся и эксплуатируемых объектах.

В меньшей мере это касается выпускников гидротехнических и автодорожных факультетов, где в процессе обучения читают лекции по дисциплинам, освещающим вопросы движения грунтовых вод, берегозащиты и берегоукрепления, проектирования и строительства гидротехнических и транспортных туннелей, защитой автодорог и территорий.

Вместе с тем сотрудниками кафедры, в процессе проведения обследовательских работ, научного сопровождения проектов приходится сталкиваться с различными нештатными ситуациями, зачастую возникающими из-за неучета вышеуказанных процессов. В частности обрушение ограждения и затопление котлована на греческой площади, активизация оползневых процессов в результате разработки котлована в районе дельфинария, деформации ростверков силосов на территории порта возникли как раз по причине именно неучета явлений, которые попадают под термин «инженерная защита».

Имея подобный опыт преподавания и практической работы в области экспертиз и проектирования, кафедра выступила с инициативой введения курса

«Инженерная защита объектов строительства» для специальностей «Промышленное и гражданское строительства», ГСХ, ПСК, архитектура.

В предлагаемом курсе должны освещаться следующие темы:

1. Движение грунтовых вод.

В этой теме предлагается осветить основные зависимости фильтрации, фильтрационные деформации грунтов, изменение их физико-механических характеристик; определение фильтрационного давления на подошвы сооружений и гидродинамического давления.

Обязательным разделом этой темы должны стать вопросы водопонижения при строительстве, а также устройстве дренажей различной конструкции с определением области их применения.

2. Устойчивость грунтовых откосов (склонов).

Тема должна содержать основные причины вызывающие движение грунтовых склонов, методы расчетов коэффициента устойчивости и оползневого давления, а также основные способы увеличения степени устойчивости склонов и сооружения, возводимые для этой цели.

3. Борьба с эрозией.

В разделе освещаются причины, ведущие за собой возникновение склоновой эрозии, определение параметров стока и вопросы проектирования защитных сооружений (напорных дамб, канав, каналов, борьба с оврагами)

4. Строительство на подрабатываемых территориях.

Эта тема очень актуальна для города Одесса, поскольку центр города практически весь расположен над выработками, т. н. катакомбами, причем выработка в некоторых районах достигает 75 %.

В этой теме должны быть изложены основные положения строительства на подработанных территориях, а также инженерные меры, принимаемые при расположении объектов строительства над выработками.

По предлагаемой дисциплине кроме курса лекций и практических занятий планируется курсовая работа или РГР где может разрабатываться конструкция дренажа, удерживающего сооружения, либо системы перехвата ливневых вод на склоне.

Разумеется, в зависимости от специальности, где читается дисциплина удельный вес той или иной темы может быть изменен, так например, для специальности «Архитектура» большее внимание должно быть уделено строительству на склонах.

Предлагаемый курс должен повысить уровень инженерной подготовки, расширить кругозор специалиста, позволяющий ему верно принимать решения в своей практической области.

КОМПЛЕКСНОЕ КОНТРОЛЬНОЕ ЗАНЯТИЕ

Антонюк Н.Р., Бичев И.К. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Современная действительность ставит перед преподавателями задачу эффективнее проводить групповые занятия. Для этого необходимо оптимально сочетать индивидуальные и коллективные формы обучения. Мы попытались сделать это в комплексном контрольном занятии (ККЗ). ККЗ – это занятие, которое сочетает в себе черты как самостоятельной работы под руководством преподавателя, индивидуального контрольного собеседования, так и семинарского занятия.

Студенты приходят с необходимой для самостоятельной работы учебной литературой. Преподаватель в это время работает весьма активно: оказывает необходимую помощь студентам (по их просьбе) в освоении учебного материала, проводит индивидуальные собеседования. Можно практиковать не только индивидуальный опрос студентов в ходе занятия, но и давать им еще возможность выступить перед аудиторией.

Благодаря индивидуальным собеседованиям преподаватель выявляет слабые места и уровень подготовки всей группы, активно влияет на качественную отработку материала в течение последующих двух часов самостоятельной работы. Таким образом, педагог приступает к коллективному обсуждению вопросов не «с нуля», как на обычном семинаре, а уже зная уровень и расстановку сил конкретной учебной группы. Это обстоятельство позволяет оперативно выбирать наиболее эффективные формы семинара: деловая игра, семинар – пресс-конференция, семинар – круглый стол, семинар – диспут, семинар – дебаты и т.п.

Подводя итог сказанному, можно представить основные преимущества ККЗ перед другими видами учебных занятий. Во-первых, возможность объединять и использовать преимущества традиционных форм групповых занятий: самостоятельной работы под руководством преподавателя, индивидуального контрольного собеседования, семинарского занятия, а также индивидуальных и коллективных форм работ со студентами. Во-вторых, подготовка к ККЗ проходит более активно, чем, например, к семинарам. Принципиально изменяется и характер работы самого преподавателя. Он имеет возможность узнать уровень подготовленности студентов, практически влиять на ход всего занятия. На ККЗ педагог хорошо владеет ситуацией, ему легче выбирать форму и схему проведения второй части занятия. У него увеличиваются возможности для контроля за подготовкой и уровнем знаний обучаемых, следовательно, он быстрее и лучше узнает своих учеников.

КЛАСИЧНА МУЗИЧНА СПАДЩИНА ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Аржанухіна С.В., Булгакова В.А. *(Харківська гуманітарно-педагогічна академія, м. Харків, Україна)*

Формування духовної культури особистості – одна із найбільш актуальних проблем, яка обумовлена потребами сучасного суспільного розвитку України в створенні високодуховного середовища і формуванні нової та відновленні несправедливо забутої системи ціннісних орієнтирів сучасної молоді.

Основною проблемою, на якій акцентується увага у тезах є формування здатності майбутніх вчителів музичного мистецтва до вірного вибору системи художньо-естетичних цінностей і пріоритетів на прикладі вивчення класичної музичної спадщини. Актуальність проблеми в необхідності подолання розриву між суспільно-необхідними вимогами стосовно високого рівня духовної культури особистості і фактичними показниками стану художньо-естетичних смаків, інтересів та потреб молоді.

Нажаль, сьогодні мистецтво і культура, не озираючись на великі досягнення в цих галузях, перетворюються в некеровану частину комерційного потоку пізнання; класична музика марнується у звуковому просторі сучасного життя, де найпопулярніші твори музичної класики використовуються як сигнали мобільних телефонів, музичний супровід телевізійних рекламних роликів, що заперечує адекватному сприйманню та засвоєнню скарбів музичної класики, сприяє втраті емоційно-художньої значущості творів І.С. Баха, В.А. Моцарта, Л.В. Бетховена, Ф. Шопена, Ф. Листа, М. Лисенка, М. Леонтовича.

Можна стверджувати, що зараз ще більш актуальнішими є концептуальні положення засновників теорії загальної музичної освіти Б.В. Асаф’єва і Л.А. Барнебойма, прогресивних музичних теоретиків, методистів Л.Г. Арчажнікової, Н.Л. Гродзенської, Д.Б. Кабалевського, Г.М. Ципіна, які вважали знайомство з творами класичної музики обов’язковим компонентом музичного виховання і фундаментом загальної духовної культури школярів та молоді. Їх теоретичні положення щодо виховної ролі класичної музики стали підґрунтям сучасних навчальних програм «Музичне мистецтво» та «Світова художня культура» для ЗНЗ. Згідно положенню Концепції загальної середньої освіти, програма «Музичне мистецтво» ґрунтується на принципі єдності національного та загальнолюдського аспектів, зокрема орієнтуючи навчальний матеріал на цінностях вітчизняної та світової музичної класики.

Більш ефективному та результативному опануванню майбутніми вчителями музичного мистецтва творів класичної музики сприяє інтеграційно-концентричний принцип викладання навчального матеріалу з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій. Ця концепція обумовлена комплексним підходом до вивчення класичної музики і є цілеспрямованою взаємодією базисних та спеціальних курсів навчальних дисциплін. Органічне поєднання знань, комплексне засвоєння матеріалу при збереженні відносної автономності взаємозв'язаних між собою дисциплін, а саме: музично-історичних, методичних, музично-теоретичних, дисциплін музично-виконавського циклу, дає змогу відбутися інтеграції цих дисциплін на базі спільності об'єкту вивчення, що сприяє цілісному охопленню та відтворенню творів композиторів-класиків.

Впровадження мультимедійних технологій у курси базисних та спеціальних дисциплін створює широкий спектр можливостей для професійного розвитку майбутніх спеціалістів. В роботах науковців, які досліджували проблеми застосування мультимедійних технологій під час вивчення предметів художньо-естетичного та професійно-педагогічного циклів (О. Ростовського, Л. Масола, Н. Анісімової, М. Левшин, Р. Гуревича) стверджується, що завдяки синтезу візуальної, звукової, рухової, вербальної інформації підвищується якість засвоєння школярами та студентами музичного матеріалу.

Концентричний принцип вивчення класичної музичної спадщини сприяє проектуванню майбутньої професійної діяльності студента не тільки у навчально-виховному процесі (заняття з фаху, педагогічна практика в ЗНЗ), а і надає змогу практичного використання набутих знань у просвітницькій діяльності, спрямованої на пропаганду класичної музики (концерти, лекції-концерти, фестивалі, шевська робота).

Запропонована модель педагогічного керівництва навчально-виховним процесом, у широкому розумінні забезпечує динамічний перехід музично-теоретичних, загально художніх знань, виконавських умінь та навичок студентів у їх особистісні музично-естетичні властивості, формує основи загальної та музичної культури. Опанування творами класичної музики сприяє розвитку естетичних смаків і інтересів майбутніх вчителів музики, формуванню їх слухацької культури, розвитку здібностей міжкультурного спілкування, тобто вихованню толерантної особистості.

Таким чином завдяки вивченню класичної музичної спадщини здійснюються умови для входження культури у систему особистісних потреб студентів, що сприяє розвитку їх духовної культури та формуванню їх професійних компетенцій.

МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРИ РЕШЕНИИ ЗАДАЧ СТРОИТЕЛЬНОЙ МЕХАНИКИ

Балдук П.Г. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

При преподавании дисциплин теоретической механики, сопротивления материалов, строительной механики студенты постоянно сталкиваются с принципом абстракции, и как следствие его применения, с большим количеством абстрактных понятий, например, таких как – расчетная схема, идеальный шарнир, стержень, сосредоточенная сила и т.д.

По учебной программе курса строительной механики студенты учатся выполнять расчеты идеализированных балочных и стержневых систем на статическое и динамическое действия нагрузки. Практически все расчеты выполняютсястудентами на уже готовых математических моделях. Порой можно слышать от студентов утверждение, что рассматриваемые на занятиях модели конструкций не существуют в действительности.

При получении задания на конструирование реальной строительной конструкции в дипломном проектировании, у студента тут же возникает множество вопросов, связанных с выбором модели (расчетной схемы) конструкции и методов ее расчета.

Конечно, выдавая студентам индивидуальные исходные варианты той или иной расчетно-проектировочной работы, преподавателю практически невозможно подготовить двадцать разнообразных моделей реально существующих конструкций. Но каждый преподаватель имеет возможность рассмотреть расчет реально существующей конструкций на лекционных или практических занятиях.

Возможно принести на занятия архитектурные чертежи (фрагменты планов, разрезов). Вместе со студентами, разобрав конструктивные особенности, выбрать модель (расчетную схему) изучаемой конструкции (балки, фермы, арки, рамы). Не вдаваясь в несвойственные учебной программе вопросы, выполнить приблизительный сбор нагрузок.

При расчете статически неопределимых конструкций возможно также задаться реальными геометрическими характеристиками поперечного сечения и свойствами материала.

Именно такой подход к объединению теории и практики при обучении, демонстрировал в своих лекциях и учебниках знаменитый ученый-механик и методист Тимошенко С.П. Именно к этому должны стремиться и мы.

НОВАЯ АВТОРСКАЯ МЕТОДИКА ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ВЛАЖНОСТИ ГРУНТОВ И ЕЕ ПРИМЕНЕНИЯ В ЛАБОРАТОРНЫХ РАБОТАХ ПО «ИНЖЕНЕРНОЙ ГЕОЛОГИИ»

Беляев С.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса,Украина; Государственное образовательное учреждение «Лицей-интернат комплексного формирования личности детей и подростков» МО РФ, г. Геленджик, Россия* **)**

Препятствием выполнению вышеуказанных работ со студентами является недостаточность: а) одного академического часа для высушивания образцов (проб) грунтов в сушильном шкафу; б) оборудования в лаборатории кафедры.

Указанные работы прочими преподавателями проводятся со студентами «мелом на доске», да и в научных исследованиях публикаций фактически нет.

Бюджетного финансирования для комплектования учебных и исследовательских лабораторий в обозримом не будет.

Важнейшие строительные навыки и знания даже для профессорско-преподавательского состава остаются не усвоенными, а ценность им чрезвычайно высока. Авторская методика впервые позволяют:

1. Классифицировать грунты оснований фундаментов в течение одного академического часа.

2. Каждому студенту получить свой индивидуальный экспериментальный результат.

3. Совокупность результатов академгруппы позволяет продемонстрировать студентам важность и большие возможности известных многочисленных вероятностно-статистических методов оценки экспериментальных результатов, а также авторский вероятностно-статистический метод многократного повышения точности измерений и соответствующего уменьшения разбросов и неопределенностей способом исключения экспериментальных промахов.

4. Совокупность результатов нескольких академических групп позволяет выделить численные значения с незначительным «статистическим весом» и еще в несколько раз увеличить точность исследований.

5. Результаты классификации грунтов позволяют студенту самостоятельно выполнить прогноз численных значений, необходимых для проектирования реальных фундаментов.

6. Умение студентов самостоятельно определять реальные численные значения прочностных и деформативных характеристик грунтов не только значительно улучшает качество подготовки специалистов и корректирует в лучшую сторону их мировозрение, но и позволяет занять лидирующие позиции среди университетов всей планеты.

О МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «РИСУНОК» ДЛЯ СТУДЕНТОВ АРХИТЕКТУРНОЙ СПЕЦИАЛЬНОСТИ

Берчатова Е. А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Процесс обучения студентов в высшем учебном заведении рисованию достаточно сложное явление и является не только простой передачей знаний преподавателя студентам, которые ещё не обладают этими знаниями

Обучение подчиняется следующим принципам, которые можно классифицировать на: сознательности и активности; систематичности и последовательности; наглядности; прочности; научности; доступности и связи теории с практикой. В числе установившихся основных принципов в преподавании надо считать наглядность обучения и в первую очередь сюда следует отнести рисунки педагога, которые должны демонстрироваться ним во время преподавания своей дисциплины. Эти рисунки должны выполняться в самом процессе изложения лекции по дисциплине преподавателя. Рисунки имеют целью оживить содержание лекции и содействовать ярким примером более глубокого усвоению его темы.

Учебный рисунок должен быть достаточно хорошо виден с последней парты большой аудитории; с этой целью его следует делать, соответствующего размера. Рисунки, сделанные педагогом на доске и тут же зарисованные учащимся в своих рабочих тетрадях, в учебном отношении являются более ценными, чем уже готовая стенная таблица, так, как рисунок, создаваемый параллельно объясненный, ярко и наглядно поясняет каждую мысль, каждое слово преподавателем в этот момент. Рисунок, красиво и правильно исполненный, как таблица, очень хорошо запоминается зрителем. Не малое значение имеет цветная таблица, впечатление от которой должно быть правдивым.

И все же наилучшим средством наглядного обучения является рисунок самого педагога на аудиторной доске, на листе бумаги или на полях работы учащихся. Как видим из многолетней практики и опыта, наглядность, как правило, оказывает более эффективное действие, чем профессиональное объяснение.

Методические пособия должно быть краткими, но должны давать устное указание ученикам, как вести работу и на что в первую очередь обращать внимание. Но как было сказано ранее, одним из эффективных приемов наглядного обучения, во время чтения лекций, объяснение нового материала является рисунок педагога. Это не только воспринимается слухом но и при этом приходит в действие и зрительная память учеников.

НАВЧАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК ЯК ФАКТОР ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСА НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ

Білгородська О.Є . *(Одеська державна академія будівництва та архітектури м. Одеса, Україна)*

Соціальні умови, що змінилися, своєрідність сучасного періоду розвитку вимагають переосмислення підходу до навчання художніх дисциплін майбутніх архітекторів, підвищують вимоги до проведення лекцій та практичних занять. У суспільстві поки не створено єдиного економічного механізму, що вимагає творчо розвиненої, самостійно мислячої особистості, яка вміє брати на себе відповідальність.

Вища школа завжди виховувала інтелігенцію, “творця” кадрів, здатних розвивати професійну діяльність, розширювати, а не тільки відтворювати нові знання і цінності. Однак ця соціальна функція вищої школи – виховання творчої особистості – девальвувалася та втратилася у процесі стихійного розвитку, який не спирається на вироблення науково обґрунтованих стратегій змісту навчання. Стан вивченості проблеми характеризується детальною розробкою методів викладання рисунка в мистецьких закладах. Питання, присвячені основам рисунка, початковим відомостям про рисунок, основам образотворчої грамоти, теорії та методики викладання рисунка для художників досліджуються у працях П. Чистякова, М. Бернштейна, Н. Ростовцева, Н. Третьякова; основою організації професійної підготовки архітектора засобами образотворчого мистецтва стали праці Г. Біди, В. Кузіна, Н. Ростовцева та ін.. Проблема рисунка з натури і з уяви досліджена у працях О. Авсіяна, Ю. Лапіна; питання образотворчої композиції порушували В. Кандинський, В. Фаворський, М. Алпатов, Н. Волков, Є. Шорохов; проблеми методики викладання рисунка в архітектурному ВНЗ з навчання майбутніх архітекторів розкрито у працях Д. Кардовського, В. Яковлєва, К. Корнілова, А. Соловйова, А. Дейнеки. Вища архітектурна школа є основою професійної грамотності і майстерності, що формує світогляд зодчого. Особлива роль тут належить рисунку як основі всіх видів образотворчого мистецтва. Навчальний рисунок є провідною дисципліною у системі підготовки архітектора. Рисунок є засобом вираження думок, фантазії, уявлень у будь-якій композиційній та проектній роботі. Він насамперед вчить мислити формою, розуміти конструктивну основу, зображати пластичну структуру предмета на площині.

Весь підготовчий процес роботи архітектора тісно пов’язаний із зображенням предметного світу. Для виконання архітектурного проекту

попередньо збирається ескізний матеріал, робляться замальовки, фіксуються в олівці всі ідеї. Тому в системі архітектурної освіти рисунок є однією з основних дисциплін. Отже, у процесі підготовки студента-архітектора необхідний розвиток таких якостей, як поняття композиції, конструктивної побудови, масштабності і пропорційності, фактурності предмета і його світлотіньового моделювання. Процес зображення навколишньої дійсності – єдиний художньо-творчий та навчально-пізнавальний процес, який дозволяє розвинути спостережливість, уяву, фантазію, координацію руки та ока, окрім того, сформувати особливе бачення світу і витонченість сприйняття, а також теоретичні знання та практичні навички у цій сфері. Для грамотного правильного зображення предметів з натури на площині студентам необхідно мати уявлення про їх форму, об’єм і конструкції. Ці відомості допоможуть надалі вирішувати навчальні завдання при роботі над рисунком, дозволять краще зрозуміти і розібратися в будові предметних форм при зображенні, щоб уникнути механічного та бездумного копіювання натурних предметів.

Рисунок – це наука мислити формою, він дозволяє розуміти конструктивну основу будь-якого зображення пластичної структури предмета на площин. Тобто головне завдання при навчанні рисунка – формування умінь і навичок правильного бачення об’ємної форми предметів та умінь її логічно, послідовно зображати на площині аркуша паперу. Форма предмета – це геометрична сутність поверхні предмета, що характеризує його зовнішній вигляд. Будь-який предмет є форма, а форма передбачає об’єм.

Поняття форма і об’єм нерозривно взаємопов’язані, складають єдине ціле і окремо в природі не існують. Об’єм предмета – це тривимірна величина, яка обмежена у просторі різними за формою поверхнями (будь-які предмети мають висоту, ширину і довжину, навіть у відносному їх вимірі). Осмислюючи зовнішні обриси предметів, необхідно також осмислювати і сутність їх внутрішньої будови, конструкцію форми і зв'язок окремих елементів, що складають ту чи іншу форму. Конструкція предмета, як правило, визначає характер його форми. У навчальному рисунку поняття конструкції форми набуває особливого значення з погляду її просторової організації, геометричної структури, зовнішньої пластичної будови, матеріалу та її функціонального призначення. Це дозволяє студентам більш ґрунтовно підходити до роботи над рисунком.

Навчальний рисунок з натури, заснований на тривалому спостереженні і детальному її вивченні, є головною традиційною формою навчання рисунка. Він вчить правдоподібно передавати предмети, які бачить малює, їх характерні особливості, форми і пластичні властивості.

ОБУЧЕНИЕ ФИЗИКИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ

Богдан О.В., Тарасевич Д.В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Физика является одной из тех наук, знание которой необходимо для успешного изучения общенаучных и специальных дисциплин. При изучении курса физики студенты должны прочно усвоить основные законы и теории, овладеть необходимыми приемами умственной деятельности. Известно, что для любого учебного процесса важную роль играет комфортная среда, в которой работают как преподаватель так и обучающиеся студенты. Работа с иностранными студентами усложняется из-за языкового барьера. Поэтому традиционный формат проведения практических занятий в высших учебных заведениях чаще всего дает таким студентам роль пассивного слушателя и в конечном счете сводит к минимуму их возможности вырабатывать навыки более высокого порядка, таких как анализ и оценка. Для того, что бы стимулировать умственный процесс этих студентов и повысить их навыки решения задач, необходимо на каждое практическое занятие включать задачи разной степени сложности, что позволяет их использовать индивидуально для каждого студента.

Известно, что единственным способом научится решать задачи является попытка решать их самостоятельно. Отсюда вытекает диалектичность процесса обучения: знание теории приобретается одновременно с ее использованием для решения задач. Абстрактные поначалу законы, уравнения, определения понятий и физических величин в процессе их практического применения для описания конкретных физических явлений начинают постепенно наполняться конкретным содержанием, и только тогда приходит понимание теории. Уровень подготовки по физике определяется уровнем сложности задач, которые студент может решить. Преподаватель должен поставить задачу перед студентами, но при этом показать пути ее решения, раскрыть ход своей мысли.

А также преподаватель должен следить как студенты мысленно контролируют правильность его решения. Таким образом преподаватель создает познавательную обстановку, и когда студенты чувствуют трудности, он должен показать технологию поиска оптимального решения задачи.

Методически правильно построенное занятие позволит иностранным студентам не только получить знание но и повысит интерес к практическим занятиям, а также позволит существенно повысить эффективность работы в системе преподаватель-студент.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ»

Болтоматіс Д.В. , Гончарук В.В. (*Одеська національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна)*

У теперішній час виникли структурні диспропорції між системою освіти та потребами суспільства. Необхідність призупинення кризових явищ у вищій школі детермінує необхідність реформування, суть якого – підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців. Як відомо, система фізичного виховання у ВНЗ, вирішуючи оздоровчі, освітні та виховні задачі, за допомогою системи професійно-прикладної фізичної підготовки, сприяє адаптації студентів до навчально-професійної діяльності.

Результати досліджень свідчать про невідповідність рівня професійно-важливих психофізичних якостей випускників ВНЗ сучасним вимогам професійної діяльності. Невпинно зростає кількість студентів, які навчаються у спеціально-медичних групах, 90 % студентів мають різні ступені відхилень у стані здоров’я.

Існує думка, що модернізацію системи фізичного виховання студентів можна здійснити на основі особистісно-орієнтованого змісту фізкультурно-спортивної діяльності, враховуючи вільний вибір виду рухової активності, рівень здоров’я та фізичної підготовленості студентів. Не зважаючи на увагу фахівців до проблем удосконалення фізичного виховання з прикладною спрямованістю, проблема професійно-прикладної фізичної підготовки студентів-туристів, залишається невирішеною.

Аналіз результатів анкетування 186 студентів Одеської національної академії харчових технологій спеціальності «Туризм» свідчить, що професію за власним бажанням оволодівають – 88 % студентів; за порадою батьків, знайомих – 4,5 %; влаштували програма навчання – 3 % студентів, умови вступу до академії – 4,5 %.

Серед усіх студентів, які взяли участь в анкетуванні, спортом займається

53,9 %, з них систематично відвідують заняття лише половина опитаних, 2 % студентів відмітили, що фізичними вправами займаються лише на заняттях з фізичної культури в академії. Визначено, що серед головних причин, які перешкоджають систематичним заняттям з фізичної культури і спортом являються: відсутність вільного часу – 69,2 %; стан здоров’я – 15,4 %; відсутність відповідних умов для занять – 4,6 %; «просто лінь» – 2 %; 9,2 % – не можуть назвати певні причини.

З умовами майбутньої професійної діяльності ознайомлено: 80,9 % майбутніх бакалаврів туристів. Поняття «професійна психофізична готовність» включає професійну працездатність, фізичні та функціональні можливості організму, адаптаційні здібності до умов виробництва та навколишнього середовища; рівень мотивації у досягненні мети.

Результати анкетування свідчать, що професійно важливими психофізичними якостями являються: витривалість – 62,9 %, швидкість реакції – 8,4 %, почуття простору та часу – відповідно 39,3 %, 41,6 %; стійкість вестибулярного апарату – 38,2 %, спритність – 37,1 %, координація – 32,6 %, сила – 28,1 %, на останньому місці по значимості якостей – гнучкість (23,6 %).

На думку більшості студентів (68,5 %), у системі фізичного виховання студентів-туристів необхідно використовувати фізичні вправи, які спрямовані на розвиток фізичних якостей та підвищення рівня функціонального стану фізіологічних систем організму.

На питання: «Чи забезпечує підготовку студентів-туристів до професійної діяльності діюча система фізичного виховання?», 46 % респондентів дали позитивну відповідь, 10,2 % – негативну, 43,8 % – не визначилися з відповіддю.

Аналіз результатів анкетного опитування свідчить, що підвищення ефективності ППФП можливе при застосуванні циклічних (20,2 %) та складнокоординаційних видів спорту (19,1 %). На думку студентів, з метою підвищення рівня психофізичної підготовленості до професійної діяльності в системі фізичного виховання студентів-туристів бажано застосовувати види спорту, які розподілились наступним чином**:** туризм – 56,2 %; плавання - 55,1 %; футбол – 45,6 %; волейбол - 30,3 %; кінний спорт - 29,2 %; теніс – 30 %; гімнастика – 30 %; баскетбол -24,3 %.

З метою модернізації діючої системи фізичного виховання, студенти запропонували впровадити у теоретичний розділ програми лекції з туризму, проведення більшої кількості практичних занять на відкритому повітрі, організацію секції зі скелелазання, туризму, впровадження у навчальний процес піших походів та ін.

Враховуючі думку студентів спеціальності «Туризм» у виборі засобів фізичної підготовки, видів рухової діяльності, нами розробляється варіативний компонент програми, який включає туризм, плавання,футбол. Широке застосування засобів та методів фізичної культури дає великі можливості для реалізації мети фізичного виховання. Впровадження у навчальний процес інноваційних технологій з фізичного виховання дозволить зменшити адаптаційний період до опанування профілюючих дисциплін та сприяти підвищенню ефективності та якості підготовки у ВНЗ майбутніх туристів.

НАВЧАННЯ ВИПУСКНИКІВ МІЖНАРОДНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ПЕДІАТРІЇ

Больбот Ю.К., Ковтуненко Р.В., Бордій Т.А., Аліфанова С.В., Чабанюк О.В., Калічевська М.В., Толстікова О.О., Клімова О.В., Таран О.М., Клименко О.В. *(ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м.Дніпропетровськ, Україна)*

Навчання іноземних студентів на кафедрі госпітальної педіатрії в умовах зростаючих вимог до якості підготовки спеціалістів потребує максимальної адаптації майбутніх лікарів до самостійної практичної діяльності. Вагомим засобом реалізації цього завдання є оволодіння студентами практичними навичками під час аудиторних занять та організація цього процесу в позааудиторні години у вигляді самостійної роботи.

Практичні заняття з іноземними студентами побудовані таким чином, що більшість навчального часу використовується для удосконалення практичних навичок та до підготовки до ліцензійного іспиту «Крок-2». Проводиться індивідуальна робота з кожним студентом біля ліжка хворого під час курації пацієнтів та контроль оволодіння студентами навичок фізикального обстеження дітей. Багато часу приділяється клінічним розборам різноманітної патології у дітей. На заняттях з іноземними студентами робиться акцент на міжнародні стандарти діагностики і лікування найбільш поширених захворювань, міжнародні стандарти реанімації новонароджених дітей та принципи ґрудного вигодовування ВООЗ.

Крім того, особливо висвітлюються захворювання, характерні для південних країн: гемоглобінопатії, трофічні порушення, пов’язані з білковою недостатністю в харчуванні (квашиоркор та маразм), гельмінтози, які зустрічаються в тропічних країнах.

Співробітниками кафедри для іноземних студентів видані російською та англійською мовами навчально-методичні посібники: з невідкладних станів у дітей, з підготовки до державного іспиту та посібник для позааудиторної роботи з ситуаційними тематичними задачами для кожної теми змістовних модулів.

Організація позааудиторної роботи з вирішенням ситуаційних задач оптимізує викладання дисципліни, активізує навчальний процес, сприяє більш ґрунтовному засвоєнню матеріалу та формуванню професійних навичок майбутнього лікаря. Студенти також мають можливість користуватися бібліотекою кафедри, в тому числі, англомовною літературою.

Практична спрямованість навчального процесу отримала свій розвиток у впровадженні нової форми державного іспиту: практично-орієнтованого іспиту та накопичено достатній досвід у його проведенні. Методика проведення державного іспиту включає декілька етапів:

І етап – « Крок -2».

ІІ етап практично-орієнтованого державного іспиту – прийом практичних навичок біля ліжка хворого. На цьому етапі оцінюється вміння студентів провести клінічне обстеження хворої дитини, визначити провідні патологічні синдроми, обґрунтувати попередній діагноз, призначити необхідний об'єм додаткових методів обстеження, провести диференціальну діагностику та призначити типову схему лікування, визначити прогноз.

ІІІ етап - оцінка стандартних вмінь та практичних навичок кожним студентом. Перелік знань та вмінь студентів на цьому етапі був вибраний відповідно до кваліфікаційної характеристики випускника зі спеціальності «лікувальна справа» і, відповідно, розроблені матеріали, що включають:

1. Оцінку фізичного розвитку дітей різного віку (конкретні приклади для оцінки на підставі наказу МОЗ України № 149, 2008 р. для дітей раннього віку та наказу МОЗ України №254, 2006 р. та №55, 2009 р. для дітей старшого віку).
2. Призначення раціонального харчування здоровим дітям 1-го року життя та лікувального харчування хворим дітям різного віку.
3. Оцінку параклінічних методів дослідження у дітей з урахуванням вікових особливостей дитячого організму (загальний аналіз крові, біохімічні, імунологічні, серологічні показники та результати функціональних досліджень).
4. Диференційну діагностику екзантем у дітей (по набору фотознімків дітей з різноманітними екзантемами).
5. Вирішення ситуаційної задачі з невідкладних станів у дітей.
6. Вирішення ситуаційної задачі з дитячих інфекційних хвороб.

Особливістю даного етапу було те, що завданням студента було обрати з декількох варіантів рішення один, із заданими параметрами. Перевагою такої форми державного іспиту виявилась можливість більш ретельно та стандартизовано оцінити практичні навички та вміння студента, які відповідають кваліфікаційній характеристиці випускника.

Таким чином, важливим аспектом підготовки іноземних студентів у медичному вузі слід вважати акцент на засвоєнні студентами практичних навичок, що потребує удосконалення навчального та педагогічного процесу, адекватного контролю викладача та певної мотивації у студентів.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ВИМІРЮВАННЯ

Братченко Г.Д., Бугаєв С.В. *(Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м.Одеса, Україна)*

При вивченні навчальних дисциплін «Методи та засоби обробки сигналів» та «Теорія інформаційно-вимірювальних систем» широко застосовуються методи математичного моделювання. Вони дозволяють проводити лабораторні та практичні роботи з використанням комп'ютерної техніки. Це значно скорочує витрати на закупівлю різноманітних засобів вимірювання (ЗВ), а також дає змогу досліджувати перспективні ЗВ при проведенні наукових досліджень.

Для наукових та навчальних цілей була розроблена математична модель (рис. 1) та програмне забезпечення для імітування методу та засобу вимірювання спотворень широкосмугових радіоімпульсів за.

При проведенні лабораторних або практичних занять тим, хто навчається, видається завдання, в якому задаються: характеристики ЗВ; величина, яку вимірює ЗВ (коефіцієнти $K_г$ або $K_ρ$). Студент самостійно змінює параметри вхідного сигналу, відношення сигнал/шум, яке задане для ЗВ, що досліджується; індекс модуляції $Mφ$ фазових гармонічних спотворень сигналу; періоду дискретизації сигналу та рівень джитера. За результатами моделювання отримуться значення $K_г$ ($K_ρ$) та похибок їх вимірювання. Далі студент обробляє результати вимірювань та робить висновок щодо можливості використання даного ЗВ для проведення вимірювань у заданому в завданні діапазоні. Одним з результатів, який отримується в ході лабораторного заняття є калібрувальні діаграми при різних значеннях: відношення сигнал-шум; періоду дискретизації сигналу та рівня джитера (рис. 2).

Рисунок 1 – Структурна схема математичної моделі для дослідження методу та ЗВ спотворень широкосмугового складного сигналу

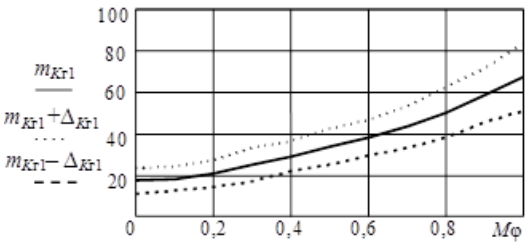

Рисунок 2 – Приклад калібрувальної діаграми при відношенні сигнал-шум 20 Дб

ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА МОНІТОРІНГ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ГРАФІЧНИМ ДИСЦИПЛІНАМ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКУВ БУДІВЕЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Бредньова В.П., Бредньов А.М. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

На сучасному етапі реформування системи вищої освіти України реалізація досягнень європейських вимог у вітчизняну практику навчання, по-перше, пропонує детальне вивчення дисциплін на базі широкого впровадження у навчальний процес нових інформаційних технологій та підвищення рівня якості навчання, по-друге, формування компетентнісного підходу в цілому до освіти.

Дисципліна «Інженерна графіка» є однією з основних дисциплін у підготовці бакалаврів та інженерів будівельних спеціальностей, викладання якої пов'язано із шкільною підготовкою студента з математики, тому що предмет «Креслення», як правило, не вивчається у теперішній час в школах. Тому, на наш погляд, у навчальному процесі необхідно широко **застосовувати** нові інноваційні технології (розробка теоретичних блоків та тестових завдань за окремими темами, формулювання цільових графічних завдань, формування алгоритмів розв'язання задач різного рівня складності та поетапний моніторинг якості з урахуванням індивідуальних особливостей у підготовці студентів, тощо) та **впроваджувати** диференційний підхід до практичних навиків роботи з двовимірними зображеннями просторових об'єктів. Крім цього, важливе значення має самостійна робота студентів-першокурсників в аудиторії під керівництвом викладача, яка сприяє удосконаленню здібностей до самоосвіти та закріпленню вмінь і навиків до вільної праці з графічною інформацією. Інтелектуальне навантаження завдань повинне викликати у студентів прагнення до роботи з навчальною та довідковою літературою і бажання раціонально досягти кінцевий результат у найкоротший час.

Дослідження поточних результатів та моніторинг якості в цілому залежать від об'єктивності методики оцінювання знань та її адекватності, від чого, безумовно, залежить як підсумкова успішність студентів, так і результативність діяльності викладача.

У висновках необхідно підкреслити наступне: за результатами моніторингу теоретичних знань та аналізу якості виконання графічних робіт студентів-першокурсників слід навчити майбутніх фахівців управляти своєю інтелектуальною діяльністю та об'єктивно оцінювати власні навички, знання та вміння у будь-якій дисципліні будівельного профілю.

ПРО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ВИМОГИ ДО ЯКІСНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКУВ СКОРОЧЕНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Бредньова В.П., Сидорова Н.В., Доценко Ю.В. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Сучасна система вищої освіти України вимагає нових підходів до навчального процесу, удосконалення методів та форм подання навчальної інформації. Розглянемо деякі особливості викладання графічних дисциплін для студентів-першокурсників скороченої форми навчання, тобто студентів, що вже закінчили будівельні технікуми, захистили там дипломні роботи та мають певний рівень графічної підготовки. Дисципліна «**Інженерна графіка**» складається з двох частин: у 1-му триместрі викладається «Нарисна геометрія», де передбачено підсумковий контроль у вигляді екзамену, у 2-му триместрі вивчається «Інженерно-будівельне креслення» з диференційованим заліком наприкінці. Узагальнюючи багаторічний досвід викладання графічних дисциплін у таких академгрупах, необхідно підкреслити наступне. У досягненні якісного теоретичного рівня знань студентів велике значення має наявність та доступність (в тому числі в електронному вигляді) навчально-методичного забезпечення у поза аудиторній роботі, а також можливість отримати відповіді на незрозумілі питання на аудиторних щотижневих консультаціях. Певні труднощі, як показує практика, у студентів викликає саме теоретичний курс нарисної геометрії, вивчення алгоритмів розв’язання позиційних та метричних класичних задач, які складають основу вимог до відповідей на екзамені, тому тут потрібно з урахуванням індивідуальних особливостей студента впроваджувати диференційний підхід до роботи з кожним. Саме самостійна робота студентів-першокурсників в аудиторії під керівництвом викладача допомагає добре засвоїти матеріал та навіть вдало виступати на олімпіадах з нарисної геометрії.

Спеціальні розділи нарисної геометрії, а також креслення у 2-му триместрі з розділу будівельного креслення поряд з досить якісними практичними вміннями викликають у студентів технікумівських груп професійну зацікавленість, тому і підвищується рівень підсумкових результатів.

На останнє слід підкреслити, що досить негативний вплив на успішність мають пропуски студентами особливо лекцій, яких вдвічі менше, ніж для традиційних академгруп. На наш погляд, потрібно вже на перших заняттях вчасно це помітити та контролювати індивідуальний навчальний графік.

ИЗМЕРЕНИЕ ВЕЛИЧИНЫ СОПРОТИВЛЕНИЯ ВОДЫ ДВИЖЕНИЮ ПЛАВАЮЩЕЙ МАШИНЫ С УЧЕТОМ ЕЁ ДИФФЕРЕНТА В ЛАБОРАТОРНЫХ УСЛОВИЯХ

Бугаев С.В., Гарбуз А.И. *(Одесская государственная академия технического регулирования и качества, Одесский национальный политехнический университет, г. Одесса, Украина)*

Анализ работ посвящённых определению величины сопротивления воды движению плавающей машины (ПМ) показывает, что используя существующие методы Теории корабля невозможно добиться приемлемой точности измерений. Это обусловлено тем, что для этих машин отношение длины к ширине лежит в пределах 2 – 3. Следовательно, погруженная в воду часть машины ведет себя, как крыло малого удлинения. Перераспределение давлений по подводной части ПМ вызывает возникновение ходового дифферента, что приводит к погрешности измерения величины сопротивления воды движению машины. Исключить эту погрешность можно путем компенсации сил и моментов гидродинамической природы, возникающих при движении ПМ по воде. Разработан метод, который дополнительно учитывает изменение положения ПМ на воде в зависимости от скорости её движения. Его применение позволяет значительно снизить погрешность измерения рассматриваемой величины. Метод адаптирован в учебный процесс, и на его основе разработана методика проведения лабораторной работы. В ходе работы обучаемые знакомятся с лабораторным комплексом, измерительными приборами, средствами управления оборудованием. Студенты фиксируют модель ПМ в опытной установке, определяют угол дифферента и задают постоянную скорость движения машины. В процессе проводимых измерений величины сопротивления воды они наблюдают также за поведением модели. Для снижения погрешности измерения опыт проводится 3 – 5 раз. После этого модель устанавливается с другим углом дифферента и опыты повторяются. Количество точек замера определяется преподавателем для каждой конкретной модели ПМ. Полученные результаты подвергаются обработке с целью расчета коэффициентов математической модели (ММ) измеряемой величины и сравнения точности ММ с результатами измерений. Полученные результаты измерений и расчетов заносятся в протокол измерений, как часть отчета.

Проведение лабораторных занятий со студентами вырабатывают у них навыки и умения работы со сложной измерительной техникой, обработки результатов и оформления протоколов измерений. Такие занятия повышают интерес обучаемых к своей будущей специальности и уровень их подготовки.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ ПО ФИЗИКЕ В ВУЗЕ

Бурлак Г.М., Вилинская Л.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Целью практических занятий по физике в вузе является научить студентов применять полученные теоретические знания к решению физических задач, овладеть навыками самостоятельного выполнения различных расчетов.

Практика обучения показывает, что формирование умения у студентов решать задачи по физике вызывает сложности. Одним из способов устранения данной проблемы, является использование общих методов решения задач. Задачи на практических занятиях нами компонуются по тематике, возрастающей трудности. Каждому блоку задач предшествует обязательная запись необходимых законов и формул. Несмотря на особенности содержания задач из различных разделов физики предложено разбиение решения на этапы, что позволяет хорошо решать задачи на любые темы. При проведении практических занятий нами применяются следующие методики: 1) преподаватель у доски решает типичные задачи по теме занятия, делая при этом детальный разбор решения каждой задачи и далее на закрепление материала студентам даются подобные задачи для самостоятельного решения; 2) после предварительных разъяснений по теме занятия и записи условия на доске студентам предлагается решать задачи самостоятельно. Использование этих методик позволяет проводить индивидуальный подход к каждому студенту: появляется возможность подойти к студенту, посмотреть его тетрадь, ответить на вопросы студента. Такое проведение практических занятий исключает возможность пассивного списывания с доски. Способом решения проблемы является также и увеличение доли самостоятельной работы. Студенту предоставляется объем задания, оговаривается его структура, назначается дата защиты и время для индивидуальных занятий или консультаций. Контрольные задачи позволяют проверить степень усвоения студентами пройденного теоретического материала.

Количество задач и степень их трудностей для самостоятельного решения рассчитаны на усвоение программного материала, применения теоретического материала к конкретным задачам, а также на приобретение навыков и культуры решения задач для изучения других технических дисциплин. Решение задач содействует привлечению студентов к самостоятельной творческой работе.

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕНИЯ СЕМИНАРСКИХ ЗАНЯТИЙ ПО ОБЩЕСТВЕННЫМ ДИСЦИПЛИНАМ

Валканоцкий В. И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Проведение семинарских занятий позволяет решать следующие дидактические цели:

− оптимально сочетать лекционные занятия с систематической самостоятельной учебно-познавательной деятельностью студентов, их теоретическую подготовку с практической;

развивать умения, навыки умственной работы, творческого мышления, умения использовать теоретические знания для решения практических задач;

− формировать у студентов интерес к научно-исследовательской работе привлечения к научным исследованиям, которые проводит кафедра;

− обеспечить системное повторение, углубление и закрепление знаний студентов по определенной теме;

− формировать умения и навыки осуществления различных видов будущей профессиональной деятельности;

− осуществлять диагностику и контроль знаний студентов по отдельным разделам и темам программы, формировать умения и навыки выполнения различных видов будущей профессиональной деятельности.

Семинарские занятия выполняют следующие основные функции:

− учебную (углубление, конкретизацию, систематизацию знаний, усвоенных во время лекционных занятий и в процессе самостоятельной подготовки к семинару);

− развивающую (развитие логического мышления студентов, приобретение ими учений работать с различными литературными источниками, формирование умений и навыков анализа фактов, явлений, проблем и т.д.);

− воспитательную (воспитание ответственности, работоспособности, воспитание культуры общения и мышления, привитие интереса к изучению конкретной дисциплины и к профессии, формирование потребности рационализации и учебно-познавательной деятельности и организации досуга);

− диагностически-коррекционную и контролирующую (контроль за качеством усвоения студентами ученого материала, выявление пробелов в его усвоении и их преодоления).

Методическая концепция организации и проведения семинарских занятий, исходит из того, что:

− к семинарским занятиям выдвигаются общедидактические требования (научность, доступность, единство формы и содержания, обеспечение обратной связи, проблемность и др.);

− при выборе методики проведения семинарских занятий следует учитывать особенности, обусловленные логикой преподавания конкретной дисциплины и психолого-педагогических особенностей студенческой группы;

− необходимо придерживаться принципа профессиональной направленности обучения в высшей школе и осуществлять разноуровневые межпредметные святи с другими дисциплинами, практическим обучением, обеспечивающим формирование единой системы знаний, умений и навыков студентов.

Традиционный (тематический) семинар ориентирован на обсуждение группы проблем, которые изучались студентами самостоятельно или обрабатывались на лекции среди тематических семинаров чаще всего используются такие разновидности:

− семинар – беседа (обсуждение заранее подготовленных студентами докладов, рефератов, творческих работ);

− семинар-дискуссия;

− семинар-конференция;

− семинар – «круглый стол»;

− семинар-симпозиум и др.

Различные виды семинарских занятий требуют различных форм подготовки к ним студентов, в частности:

а) все студенты готовят сообщение по всем вопросам семинара;

б) каждый студент готовит реферат по отдельным вопросам семинара;

в) студент готовит доклад творческого характера, содержащий элементы исследовательского характера.

Преподаватель должен обратить внимание студентов на необходимость глубокого ознакомления с проблематикой семинара, недопустимости механического переписывания материала из одного-двух источников, использование чужих конспектов или плагиата Internet информации следует подчеркнуть, что критическое осмысление материала, разных взглядов на научную проблему, построение доказательных, аргументированных выступлений способствует формированию самостоятельного творческого мышления, крайне необходимого современному высоквалифицированному специалисту, ориентированному на деятельность в условиях высокой конкуренции.

Преподаватель должен быть образцом в подготовке к семинару.

РИСОВАНИЕ С НАТУРЫ – ВАЖНЕЙШИЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ФАКТОР В ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМ ИСКУССТВЕ

Валюк Ю.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Рисование с натуры является первостепенной ступенью развития в изобразительном искусстве. И не только нужной, но и самостоятельной, не связанной с обычными начальными упражнениями по копированию образцов или по рисованию по памяти, представлению. Людям далеким от изобразительного искусства, не понятно, почему человек способен срисовать готовый рисунок, изображающий скажем натюрморт с кувшином или портрет, не в состоянии сделать то же с натуры. На самом деле перед этим человеком возникает совершенно другая проблема.

Рисование с натуры не имеет ничего общего с копированием готовых образцов. Срисовывание, копирование с готового образца – это нанесение на плоский лист бумаги линий, штрихов, пятен, в лучшем случает попытка понять технические особенности рисунка автора.

Для учащегося рисование с натуры является основной задачей. Не разрешив этой задачи, не научившись рисовать в полном смысле этого слова невозможно двигаться дальше по пути художественного творчества. Возможность совершенствования в изобразительном искусстве не ограничена, как безграничен сам предмет художественного познания, т.е. объективный мир. Ни один художник либо учащийся не может успокоиться на достигнутом уровне умения, если он не хочет остановиться в своем художественном развитии.

По мере углубления в рисунке с натуры будут возникать все новые вопросы и проблемы, требующие своего разрешения. Под понятием «рисование с натуры» подразумевается верно поставленный глаз и рука, т.е. осмысленное отношение к целям и средствам изображения, к изображаемому предмету и к изобразительным материалам. Рисование с натуры – это единственный способ достижения этого.

Постоянное упражнения в рисовании с натуры необходимы и для зрелых художников даже когда их творчество далеко от непосредственного изображения натуры. Живописец, график, скульптор или иллюстратор изображают окружающий мир по памяти. В их работе применение рисования с натуры часто отсутствует. И все-таки можно различить художника, бросившегоупражняться в рисовании с натуры по той условности формы,

безжизненности, которая присутствует в его творчестве. Рисуя по памяти, художник изображает на бумаге образ предмета, отложившийся в его памяти в результате долгих наблюдений и изучения. Это знание предмета необходимо постоянно расширять, освежать новым зрительным опытом иначе изображение сделается «сухим» штампом.

Перед рисованием с натуры и механическим копированием ставятся разные задачи.Каждый, кто рисуетс натуры, понимает, что процесс рисования, представляющий собой выражение в специфических формах изучаемого предмета, основан на постоянном сравнивании рисунка и объекта и изображения.

«Рисунок»как основа всех предметов изобразительногоцикла является главной дисциплиной, которая изучается студентами на протяжении всех пяти лет. Сложнейшая задача – создание жанровой многофигурной композиции – квинтэссенция всех знаний, умений и навыков,приобретенных студентами за все годы обучения в вузе. Поэтому рисование с натуры, является важным образовательным фактором, не допускающим пробелов в методически выстроенной системе обучения.

В программе также рекомендованы различные техники рисунка: белая и тонированная бумага, графитный, угольный карандаш, уголь, сангина, сепия, соус, что развивает художественные навыки при изображении одетого или обнаженного человека.

Таким образом,рисование с натуры для студентов специальности «Изобразительное искусство» имеет первостепенное значение. Изучение человеческого тела, изображение анатомических особенностей, передача его в двухмерном пространстве листа бумаги, холста является наиболее сложной задачей в академических предметах «Рисунок» и «Живопись». Каждое занятие, которое по учебному плану подразумевает наличие натуры, должно ею обеспечиваться. Пробелы в области рисования с натуры в академических классах сказываются на конечном результате - качестве дипломной работы.

Литература:

1.Авенян О.В. Натура і малювання за поданням. -М., 1985

2. Барщ А.О. Наброски и зарисовки. –М., 1970

3.Бесчастний М.П. Чорно-біла графіка. Навч. посібник. –К., 2005

4.Бесчастний М.П. Портретна графіка. Навч. посібник. –К., 2005

5. Ковалев В.А. Учебный рисунок. –М., 1985

6. Резніченко М.І., Твердохлібова Я.М. Художня графіка. Змістовні модулі. Навч.-метод.Посібник. – К., 2011

ВХІДНИЙ КОНТРОЛЬ З ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ У ОДАБА

Васильєва Н.С. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Ураховуючи вимоги сьогодення і перспективи розвиткувищої освіти, навчання вищої математики студентів технічних спеціальностей має вийти на новий якісний рівень.Досягти цього можливо, якщо навчання математики у вищій технічній школі буде здійснюватися на засадах діяльнісного підходу.

Одним із факторів ефективного навчання вищої математики виступає забезпечення належного контролю його результатів. Діяльнісне навчання передбачає, що контролюватися повинні *результати навчальної діяльності*. Тобто контролю підлягають не знання, а застосування цих знань.Одним з видів контролю є, так звана, нульова контрольна робота, яка традиційно проводиться на початку вивчення курсу вищої математики в ОДАБА. Сутність підходу, який використано автором для розробки нульової контрольної роботи з математики, призначеної для оцінювання рівнясформованості вмінь, необхідних студентам першого курсу для засвоєння дисциплін математичного циклуполягає в тому, що для кожної задачі, що входить до системи, визначається спектр вмінь, необхідних дляїї розв‘язання.

На основі цих спектрів складається спектр вмінь всієїсистеми задач. До цього спектру входять як прості вміння, що складаються з однієї предметної дії, так і складені вміння, які складаютьсяз декількох предметних дій.Нульова контрольна робота, що проводилася, розроблена на засадах діяльнісного підходу до навчання, який визначає цілями навчальної діяльності формування предметних вмінь. Тому за вимірникбув обраний рівень сформованості вмінь, який, поданий у відсотках, і аналізувався за результатами проведення контрольної роботи. Формувався РСВ таким чином. Для кожного студента результативиконання кожного завдання нульової контрольної роботи в балах заносилися у відомість академічної групи. Для кожної академічної групи підраховувалася кількість балів, яка була набрана студентами цієїгрупи з кожного завдання. Кількість балів, що набрали студенти *j*-ої академгрупи з *i*-ого завдання позначалася – l_{ij} . Далі визначався рівень сформованості *i*-ого вміння в *j*-ій академічній групі (r_{ij}) за формулою: $r_{ij} = \frac{l_{ij}}{n_j \cdot k_i} \cdot 100\%$, де k_i - вартість *i*-ого завдання в балах, $i = \overline{1,m}$, m – кількість вмінь, РСВ яки досліджуються, n_j – кількість студентів у *j*-ій академічній групі, $j = \overline{1,n}$, n –

кількість академічних груп, для яких досліджується РСВ.Середня арифметична рівня сформованості i-ого вміння для всій академії (Ru_i) визначалася за формулою: $Ru_i = \sum_{j=1}^{n} \frac{r_{ij}}{n}$.

Наведемо результати проведення нульової контрольної роботи у ОДАБА, в якій прийнялиучасть студенти першого курсу денної форми навчання.Найбільш сформованими виявились вміння з елементарної математики виконувати арифметичні дії, вонимають середній рівень сформованості. Вміння розв‘язувати системи двох лінійних алгебраїчних рівнянь має низький, а робити висновок про несумісність, або невизначеність системи двох лінійних алгебраїчних рівнянь–дуже низький рівень сформованості. Вміння з векторної алгебри сформовані гірш за все.Дуже низьким є рівень з аналітичної геометрії на площині та диференційного числення функції однієї змінної. Це вміннязнаходити найменше та найбільше значення функції на відрізку; знаходити рівняння дотичної до графіка функції в точці.

Проведений аналіз нульової контрольної роботи дав змогу дістатися таких висновків щодо змісту навчання вищої математики студентів ОДАБА у першому навчальному семестрі:

1. При навчанні вищої математики не можна вважати, що вміння з лінійної алгебри, векторної алгебри, диференційного численняфункції однієї змінної є сформованими, тому є доцільним починатинавчання цим темам з повторення понять, що вивчалися в школі.
2. Дуже поширеною є практика винесення на самостійне опрацювання тем «Пряма лінія та коло на площині». За результатами нульової контрольної роботи вміння з цих тем мають самий низький показник рівня сформованості, тому вони не можуть бути винесені насамостійне опрацювання.
3. Вміння з елементарної математики, геометрії на площині та упросторі мають середній рівень сформованості, тому ці теми доцільнодати на самостійне повторення тільки окремим студентам, які показали дуже низький рівень сформованості цих вмінь.

Література

1. Євсеєва О. Г. Спектральний підхід до розробки системи навчальних задач з вищої математики на основі предметної моделі студента / О. Г. Євсеєва //Дидактика математики: проблеми і дослідження: Міжнародний збірник науковихробіт. – Вип. 32. – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2009. – Сс. 95-101.
2. Журбенко Л. Н. Управление многопрофильной математической подготовкой студентов технологического университета / Л. Н.Журбенко, С. Н. Нуриева// Educationaltechnologyand Sosiety. – 10(3), 2007. – Pp. 466-475.

КОНКУРС ПО ИНЖЕНЕРНОЙ ГРАФИКЕ (ВЛАСТЕЛИН ПРОЕКЦИЙ 2014)

Викторов А.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Сегодня в школах нет основ инженерной графики. В вузах приходится разрабатывать методики, позволяющие в короткий срок компенсировать эти пробелы. На кафедре Начертательной геометрии и черчения и.о. зав. каф. доц. ктн. Перпери А.А. разработан комплекс мероприятий по улучшению учебного процесса. Одно из направлений активизации учебного процесса это конкурс «Властелин проекций». Необычное название конкурса обусловлено спецификой предмета - Инженерная графика. В конкурсе принимали участие студенты специальности Землеустройство и кадастр. Особенностью конкурса являлось то, что полномочия жюри были возложены на студентов первого курса (все задания зашифрованы), а готовили задания студенты второго курса ЭКУС. Несомненно знаково специально для конкурса были разработаны оригинальные грамоты с учетом специфики предмета ИГ.

Задания конкурса состояли из двух частей. Первая-основная часть модифицированные задания из практикума, а вторая часть это задания входящие в программу курса, но требующие при решении нестандартного подхода (например, попади в крокодила или сколько кубиков на столе и т.д.). Задания тщательно готовились, чтобы был баланс между чисто учебными задачами и задачами на сообразительность. Понятно, что конкурс только одна из форм учебной работы это не панацея, но видна положительная динамика в освоении курса инженерной графики. Это притом что на старте ноль по черчению. Часто вначале наблюдается полное неприятие курса ИГ.

Еще на стадии разработки стратегии и тактики конкурса ВП ставилась не только задача - мотивация изучения курса ИГ, но и создание коллектива. Конкурс показал в каком направлении следует работать при постановке курса ИГ в дальнейшем. Следует отметить, что наряду с новым конкурсом Властелин проекций в этом году традиционно на каф. НГиЧ проводилась Городская олимпиада школьников по черчению и по начертательной геометрии между вузами городамероприятия требующие значительных усилий коллектива кафедры. В этом году продолжались работы по разработке методики по развитию мышления с помощью графических образов и др. направления. Комплексный подход, вероятно, позволит компенсировать пробелы в обучении черчению в школе.

Практика нашей работы показывает, что полезно восстановить обучение черчению в школе и не завтра или когда-нибудь, а сегодня сейчас.

ОДИН ИЗ ПУТЕЙ ОБУЧЕНИЯ ЯЗЫКУ ГРАФИКИ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Викторов А.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Язык графики - это линии: одна, две сто две; толстые, тонкие; рядом или на расстоянии. В зависимости от того, как они расположены, и какие они на чертеже можно определить - это самолет или мост. Инженер либо может прочитать чертеж и понять, что изображено или нет. Либо может начертить чертеж и передать свою мысль другим или нет. В конце концов, даже неважно на чем он,на листе бумаги или на компьютере. Это и есть знание языка графики. А все просто – нужно понимать значение каждой линии на чертеже и только. Потому путей освоения этого языка, вообще говоря, не много – модель-чертеж, чертеж-модель. Первичная мысль – знания. Без знаний - техника вторична. Конечно, трудно научить чертить линии вручную или на компьютере, но значительно сложнее научить понимать язык графики.

Наверно, разговор следует начать с постановки задачи. Тестовая проверка знаний абитуриентов показала, что в школах Одессы не обучают основам инженерной графики (черчение) за редким исключением, так построены программы, а количество часов в вузах ограниченно, тогдасложность технических решений во всех областях знаний только растет. Нужны дополнительные часы на индивидуальную работу со студентами. В вузе необходимо разрабатывать и применять методики, позволяющие в короткий срок устранять эти пробелы. Понятно, что, сколько педагогов, столько и подходов к решению проблемы.

Практика нашей работы, основанная на работах Д. Пойа и А. Александрова показали, что надо идти от бытового сознания к теоретическому. В применении инженерной графики этот тезис звучит как от наглядного изображения к проекции. Хотя этот путь и во многом спорный (не традиционный), а главное трудоемкий. Результаты работы на ЗтК оказались обнадеживающими. Понадобилось изготовить ряд макетов, больше чертить на доске аксонометрии и т. д. Анализ ответа студентов с учетом модели деятельности интеллекта показал, что интенсивней работает механизм мышления и центр обработки информации. Эксперимент показал, что иллюстрация должна демонстрироваться неодноразово. Отсутствие знаний по черчению у абитуриентов это беда. Подход к решению этой проблемы на кафедре НГиЧ комплексный, поэтому указанный путь это только звено цепи, а не панацея от всех бед.

ДВА НОВЫХ УЧЕБНЫХ ПОСОБИЯ ПО ДИСЦИПЛИНЕ СТРОИТЕЛЬНАЯ ФИЗИКА

Витвицкая Е.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Методическое обеспечение подготовкив ОГАСА студентов-архитекторов пополнилось двумя новыми учебными пособиямипо дисциплине «Строительная физика», которые были разработаны и изданы на кафедре основ архитектуры и дизайна архитектурной среды в период с января 2014г. по март 2015г.:

1. Витвицкая Е.В., Сергейчук О.В., Бондаренко Д.О., Марценюк О.И. **Расчет естественного освещения и проектирование светопрозрачных элементов на фасадах зданий** [Текст]: учебное пособие / Е.В. Витвицкая, О.В.Сергейчук, Д.О. Бондаренко, О.И. Марценюк // под общ. ред. Е.В.Витвицкой; Рекомендовано Ученым советом ОГАСА, протокол № 5 от 30.01.2014 года. − Одесса: ООО «Удача», 2014. −154с. :с ил., укр. и рус.

В учебном пособии приведены:

- *основные требования* по расчету естественного освещения в архитектуре и проектировании светопрозрачных элементов на фасадах зданий;
- *нормативно-справочная информация* по блокам оконными дверным, которые используются в архитектуре;
- *варианты блок-секций*некоторых современных жилых домов;
- *все общетехнические данные* для выполнения расчета естественного освещения в архитектурном проектировании по новой методике (ДБН В.2.5-28-2006. Природне та штучнеосвітлення [Текст] :Зміна № 2. –Чинний від 01.09.2012. – Київ :МінрегіонУкраїни, 2012);

Учебное пособие содержит методику постановки задач перед студентами АХИ ОГАСА по выполнению курсовой работы № 2 (часть 2 - «Расчет естественного освещения и проектирование светопрозрачных элементов на фасадах зданий») по нормативной дисциплине «Строительная физика» и примеры ее выполнения.

2. ВитвицкаяЕ.В., Бондаренко Д.О. **Учет нормативных параметров климата городов Украины в архитектурном проектировании** [Текст] : учебное пособие / Е.В.Витвицкая, Д.О. Бондаренко //под общ. ред. Е.В.Витвицкой; Рекомендовано Ученымсоветом ОГАСА, протокол № 2 от 30.10.2014 года. – Одесса: ОГАСА, 2015. –261с.: сил.,укр. и рус.

В учебном пособии приведена *новая методика климатического анализа городов* (разработана профессором ВитвицкойЕ.В.).Это обусловлено тем, что старая методика климатического анализабыла разработана под СНиП 2.01.01-82 «Строительная климатология и геофизика». В 2011г. был введен новый стандартДСТУ-Н Б В.1.1-27 2010 «Строительная климатология», зафиксировавший существенные изменения климата городов Украины за последние 30 лет и *предусматривающий*: новое архитектурно-строительное климатическое районирование территории Украины и новые значения элементов климата ее городов, которые существенно отличаются от используемых ранее. Это привело к тому, чтостарая методика климатического анализа сейчас не применима на территории Украины.

При разработке новой методики климатического анализа *были введены*:

- *4 новых класса погоды* городов;
- *4 новых режима эксплуатации* территории городов;
- *новая номограмма* для определения классов погодыи режимов эксплуатации территорий и зданий;
- *новые климатотипологические характеристики* (КТХ) городов;
- *новый тип климата городов*– «умеренный климат».

Это позволило для городов Украины с учетом их новых климатических показателей (по ДСТУ-Н Б В.1.1-27: 2010 «Строительная климатология») *оценить и сформулировать*:

- *изменения климата*за последние 30 лет;
- *карту новых типов климата* территории Украины;
- *новые климатотипологические требования* к архитектурному проектированию с учетом новых типов климата городов Украины, их классов погоды и режимов эксплуатации.

Пособиесодержит все необходимые нормативные и справочные данные для разработки архитектурных решений с учетом особенностей климата места строительства; содержит методику постановки задач вАХИ ОГАСА по выполнению курсовой работы № 1по дисциплине «Строительная физика»на тему «Разработка архитектурных решений городов сучетом климатических требований» и сопровождается примерами ее выполнения.

Разработанные учебные пособия написаны на двух языках (украинском и русском) и могут быть рекомендованы студентам по подготовке в области знаний «Строительство и архитектура», архитекторам-проектировщикам, слушателям курсов повышения квалификации и переквалификации специалистов, аспирантам и преподавателям.

ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВСПОМОГАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ(MIND MAP) ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ И ПРОДУКТИВНОСТИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Витюков В.В., Коваленко О.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Недостатки традиционной система конспектирования заключаются в следующем:

- В линейной записи обычно используются текст с заголовками, списки, таблицы и схемы, простые и логичные элементы. Однако всем знакомо усилие, которое приходится прилагать, вчитываясь в конспект, даже сделанный самолично.
- Записанное трудно запомнить и еще труднее восстановить в памяти. Это происходит потому, что визуально такая запись выглядит монотонно, с постоянно повторяющимися элементами — словами, абзацами, списками и т.д. А мы, когда у нас перед глазами плывут монотонные картинки, легко отключаемся.
- В таком конспекте трудно выделить главное. Обычно главные идеи мы запоминаем благодаря особым ключевым словам, которые для нас являются носителями впечатлений об идее. Этих слов немного и они теряются в массе ничего для нас не значащих, обычных слов.
- Время при такой записи расходуется очень неэффективно. Мы вначале записываем много ненужного, а потом вынуждены это ненужное читать и перечитывать, пытаясь найти те самые ключевые слова и определить степень их важности. Ментальные карты, интеллект карты (майндмэппинг, mindmapping) — это удобная и эффективная техника визуализации мышления и альтернативной записи. Ее можно применять для создания новых идей, фиксации идей, анализа и упорядочивания информации, принятия решений и много чего еще. Это не очень традиционный, но очень естественный способ организации мышления, имеющий несколько неоспоримых преимуществ перед обычными способами записи. Для решения любых задач необходимо научится грамотно структурировать мысли, идеи, факты и делать это быстро и эффективно. Майнд мэп – это технология представления сложной информации в наиболее понятном и наглядном виде. Это способ не только творческого мышления но и эффективная технология решения информационных задач. Использование данной программы помогает студентам и преподавателям в написании статей, книг, исследований, программ обучения, составлении конспектов, семинаров, лекций и т.д.

РАСШИРИТЬ ОБУЧЕНИЕ СТУДЕНТОВ УПРАВЛЕНИЮ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ТЕХНИЧЕСКИХ ОБЪЕКТОВ

Воинов А.П. *(Одесский национальный политехнический университет, г. Одесса, Украина*), **Воинова С.А.** *(Одесская национальная академия пищевых технологий, г. Одесса, Украина)*

Грядущий переход к инновационному сценарию развития производства требует повышать степень совершенства используемых технических средств.

Универсальным показателем степени совершенства технического объекта (ТО) является уровень технологической эффективности (ТЭ) осуществляемого им технологического процесса. ТЭ представлена сочетанием трех составляющих: экологической, экономической и общетехнической. Каждая составляющая представлена группой соответствующих свойств и показателей функционирования ТО Совершенный ТО должен обладать надлежаще высоким уровнем каждой из составляющих ТЭ.

Эти обстоятельства требуют от выпускников ВУЗа углубленной специальной подготовки и высокой профессиональной культуры в сфере оценки уровня ТЭ оборудования и управления этим уровнем в реальных нынешних и в грядущих условиях производства.

Необходимость всестороннего повышения качества подготовки специалистов выросла в неотложную, важную и сложную проблему. Для решения ее задач, необходим обновленный, системный подход к остановке и организации учебно-воспитательного процесса

В рамках разработки данной проблемы усиление внимания к изучению комплекса задач исследования и повышения ТЭ ТО должно быть отражено в программах дисциплин учебного плана, найти отражение в учебных занятиях всех видов, наконец, в полной мере проявиться в дипломных изысканиях студентов.

Специалистов необходимо подготовить к проведению анализа состояния исследуемых ТО, определению и критической оценке уровня их ТЭ по всем ее составляющим, применительно к условиям эксплуатации этих объектов. Им важно понимать взаимосвязи между составляющими ТЭ при ресурсовложении в ее повышение.

Профессиональный уровень специалистов должен обеспечить им способность поддержания ТЭ функционирования ТО на надлежаще высоком уровне.

ПРОЦЕССОМ СОСТАВЛЕНИЯ СТУДЕНТОМ КОНСПЕКТА ЛЕКЦИОННОГО КУРСА НЕОБХОДИМО УПРАВЛЯТЬ

Воинова С.А. *(Одесская национальная академия пищевых технологий, г.Одесса, Украина)*

Принятый в вуз студент на первой лекции сталкивается с необходимостью вести конспект лекционного материала. Он успел узнать, что это важная работа, но не знает, как ее выполнять. Кроме интереса к новому и важному возникает ощущение некоей неуверенности, даже растерянности. Хочется получить пояснения, ответы на вопросы, помощь.

Начинающим обучение студентам технология и техника составления конспекта, этой важной и сложной работы, не известны, приходится приспосабливаться к новым, вузовским условиям учебы. В этом случае доступный результат невысок.

Поэтому студенты нуждаются в ознакомлении с методикой аудиторной (на лекции) работы над конспектом и последующей самостоятельной его разработки во внеаудиторное время (дома, в библиотеке, на консультации).

Составленный и разработанный студентом конспект лекционного материала является первым, собственным, основным учебным пособием по изучаемой дисциплине.

Его особая ценность состоит в том, что при записи излагаемого лектором материала студент предельно сосредоточен. Он вынужден включать в активное действие обостренное внимание, память слуховую, память зрительную, память моторную, возможности своего творческого потенциала. Это крайне напряженное сочетание возможностей студента обусловливает его высокое эмоциональное напряжение, мобилизует способности понимать и воспринимать излагаемый лектором материал, расширять свои знания, тут же излагать их по-своему, выбирать главное, сокращать и записывать в конспект.

Инициатива в оказании помощи студентам в работе над конспектом принадлежит преподавателю – лектору. Он располагает возможностью управлять процессом составления и использования студентами конспекта.

Преподаватель на первом лекционном занятии излагает методологию изучения дисциплины, в частности, предлагает подход, технологию, технику ведения конспекта лекционного материала и работы над ним.

На последующих занятиях лектор наблюдает за работой студентов, за ведением конспекта, высказывает замечания, пожелания, рекомендации. Далее, по мере выяснения уровня текущей успеваемости студентов, лектор расширяет

контакт со слушателями и меру воздействия на них. В целом, на протяжении периода работы с группой, лектор осуществляет управление ею, в частности, процессом составления студентами конспекта, его использования и усвоения, с его помощью, материала преподаваемой дисциплины.

Отметим то, что положительно зарекомендовала себя постановка контроля над тем, как студенты ведут конспект лекционного материала и как, затем, самостоятельно разрабатывают его.

Помощь студентам должна быть рекомендательной, мягкой, ненавязчивой. Поэтому объем помощи, получаемой студентом, зависит от его активности, пытливости, заинтересованности.

Как было отмечено, работа студента над конспектом содержит две составляющие: первая – конспектирование на лекции (аудиторная работа), вторая – разработка конспекта (самостоятельная работа).

Конспектирование лекционного материала в аудитории целесообразно вести на правых страницах развернутой общей тетради и нумеровать их.

Разработка – это пояснение, дополнение, развитие элементов материала, написанного на правой странице. Эти вспомогательные записи, формулы, рисунки, дополняющие материал правой страницы, размещают на левой странице, в местах, соответствующих элементам материала правой страницы.

Визуальную активность материала конспекта следует усиливать подчеркиванием, тонированием цветными линиями и знаками, которыми привык пользоваться автор конспекта.

Таким образом, работа над конспектом складывается из двух этапов: конспектирования и разработки.

Записи на лекции студент может уточнить или дополнить, спросив преподавателя или читая конспект товарища по группе.

Материал разработки конспекта студент черпает из учебных пособий, практических, лабораторных занятий, из Интернета и других источников. В конце конспекта студент размещает список использованной литературы. На эти источники он ссылается в тексте конспекта. Надлежаще составленный конспект является ценным учебным пособим его составителя. Это свойство он сохранит и в период многолетней профессиональной деятельности молодого, а затем зрелого и опытного специалиста. Конспекты изучаемых дисциплин составляют фундамент и важную часть специальной библиотеки специалиста.

Самостоятельный интерес представляет групповой конспект, который составляют и разрабатывают по очереди (по одной лекции) студенты группы, используют его для восполнения пропущенного материала, как наиболее полное учебное пособие, а в конце семестра - для подготовки к экзамену

О СТРУКТУРЕ МЕТОДИЧЕСКИХ УКАЗАНИЙ ДЛЯ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Гавдзинский В.Н., Корнева Н.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Ни для кого не секрет, что поступающие студенты не все имеют хорошие знания по математике, особенно на заочную форму обучения. Поэтому преподаватели должны уделять серьезное внимание использованию любых материалов в учебном процессе, поскольку от этого зависит качество подготовки молодых специалистов. В условиях сокращения часов лекционных и практических занятий, на кафедре особое внимание уделяют подготовке методических указанийпо всем разделам курса. Сейчас самостоятельная работа студентов стала необходимой частью учебного процесса. Учитывая этот факт, все методические указания условно можно разделить на две группы: первая составляется по принципу, сначала излагается сокращенный теоретический материал, а далее творчески подобранные задачи и упражнения для индивидуальных домашних заданий, которые своим разнообразием стимулируют интерес к изучению предмета, после справочный материал.Во второй группе дается подробное объяснение и решение задач и примеров по каждому рассматриваемому разделу. Целью методических указаний для выполнения ТР, индивидуальных домашних заданий в первую очередь является надежное закрепление изучаемого материала и применение его на практике. Они должны действительно давать эффективную помощь студенту в усвоении дисциплины. При проверке домашних заданий выставляются оценки, которые обязательно учитываются при сдаче модуля, зачета, экзамена. Таким образом, направляя познавательную деятельность студентов и увеличиваяя число своевременно сдавших экзамен. Особенно важны методические указания для студентов–заочников, которые на установочных лекциях получают только перечень основных тем, необходимых изучить. Детальное изучение разделов высшей математики студент проводит самостоятельно, без помощи преподавателя. Именно поэтому методические указания должны последовательно и сжато объяснять теоретический материал, на котором базируется выполнение контрольной работы. Студент в этом случае должен постепенно знакомиться с содержанием методических указаний, повторяя одновременно теоретический материал, знакомясь с образцом выполнения контрольной работы и самостоятельно выбирать и использовать для решения задач формулы, уравнения, графики, таблицы.

ПОНЯТТЯ АСИМПТОТИЧНОГО РЯДУ В ТЕОРЕТИЧНІЙ ФІЗИЦІ

Галдіна О.М., Турінов А.М. *(Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ, Україна)*

Математичні методи теоретичної фізики, які вивчаються студентами напряму 6.040203 «Фізика», що спеціалізуються з теоретичної фізики, на третьому курсі, є дисципліною професійного циклу, а також логічним продовженням базових курсів математичного аналізу та диференційних рівнянь у сенсі їх практичного застосування до конкретних фізичних задач, які дуже часто не мають точного аналітичного розв'язку. Слід зазначити, що вивчення цього матеріалу викликає певні труднощі у студентів. Передусім, велике значення має вірне розуміння поняття асимптотичного ряду й асимптотичних розвинень – одного з центральних понять математичних методів теоретичної фізики.Тому при викладанні цього курсу студентам слід звернути увагу на послідовність та доступність матеріалу.Так, наприклад, термін «асимптотика» застосовують при описі поведінки будь-якої функції за дуже великих або дуже малих значень одного з фізичних параметрів. Зокрема, у багатьох задачах теоретичної фізики виникає потреба розв'язувати рівняння, обчислювати інтеграли, підсумовувати ряди при заданих умовах. Часто точний розв'язок рівняння (точне значення інтеграла чи ряду) є відомим лише для якогось граничного значення параметра, за якого відсутні або нехтуються деякі з фізичних явищ. У цьому випадку поширеним прийомом, а інколи й єдиним– і це необхідно підкреслювати при викладанні матеріалу – є пошук розв'язку у вигляді розвинень за малим параметром поблизу відомого розв'язку граничної (спрощеної) задачі. Такі розвинення часто називають рядами теорії збурень. Їх практична ефективність залежить від того, наскільки точно перші члени розвинення можуть наблизити розв'язок задачі.Іноді ряди теорії збурень збігаються й дозволяють обчислити результат із довільною точністю. В інших випадках розвинення спочатку наближається до розв'язку задачі, а потім починає віддалятись. Формально математично такий ряд розбігається й не є повноцінною заміною точного розв'язку задачі. Однак увагу студентів необхідно зосередити на тому, що з практичного погляду це розвинення цілком здатне описати певні фізичні явища наближено, причому точність буде зростати при асимптотичному наближенні параметрів до границі. Також для мотивації студентів при вивченні даної дисципліни необхідно зробити акцентна практичному застосуваннірозбіжних асимптотичних рядів у фізиці елементарних частинок, квантовій теорії конденсованого стану, квантовій механіці тощо.

ПУТИ ГУМАНИЗАЦИИ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ – ИНОСТРАНЦЕВ

Гейна О. В., Мамедов А. *(Одесский национальный экономический университет, г. Одесса, Украина)*

Перед современной высшей школой Украины поставлена цель гуманизации всей системы образования, что подразумевает создание гуманной личностно-ориентированной среды в вузах. Задача преподавателя – создание такой среды через воспитание толерантной личности. Неотъемлемой частью воспитания толерантной личности является приобщение к иной культуре, овладение новым социокультурным содержанием.

Инструментом гуманизации ценностей может стать такой вид учебной деятельности, как проведение студенческой научно-практической конференции, на которой студенты из разных стран делают доклады по темам, связанным с традициями и особенностями культуры своих народов.

Большой интерес у студентов вызывает исследование значений иностранных имен. С давних времен имя является важным символом, имеющим определенное значение. Этот символ как бы помогает человеку найти место в системе мироздания. Получая имя своего народа, ребенок невольно начинает причислять себя к его истории и характеру.

Чужие имена, когда они звучат на другом языке, вызывают у студентов отчуждение от культуры неродственного для них социума и, как следствие, проявление ксенофобии. Но если знать историю имен другого народа, то оказывается, что все имена в мире звучат по-разному, но имеют одинаковые значения.

На кафедре языковой и психолого-педагогической подготовки Одесского национального экономического университета ежегодно проводится университетская научно-практическая конференция иностранных студентов «Межкультурная коммуникация: достижения и перспективы в контексте глобализации». Подготовка и представление докладов всегда вызывает живой интерес как у докладчиков, так и у слушателей. В этом году студент 2 курса из Туркменистана, Мамедов Арслан, подготовил и провел презентацию по теме «Туркменские имена как отражение мировоззрения народа».

Большинство туркменских имен связано с названиями растений и животных, что свидетельствует о тесной связи народа с окружающей природой, частицей которой он всегда себя ощущает. Имена, связанные с природными стихиями, растениями и животными, – самые древние среди всех имен. Еще прародитель

туркменской нации Огуз хан, считавшийся завоевателем неба и земли, стремился жить в гармонии с ними. Шести своим сыновьям он дал имена, олицетворяющие единение миров: от красоты неба – Гюн хан (солнце), Ай хан (луна), Йылдыз хан (звезда), до красоты земли – Даг хан (гора), Дениз хан (море), Гок хан (дерево).

Часть имен связана обстоятельствами или ситуацией рождения – Ёллы (дорожный) или Ёламан (благополучный путь), Ягмыр (дождь), Дангатар (рассвет), Гюндогды (солнце встало), Яздурды (весна пришла).

Мальчикам часто давали имена, которые были бы своеобразной программой на будущее и отражали истинные мужские качества: Арслан или Шир (лев), Гюйч (сила), Батыр (богатырь), Мердан (мужественный); или имена-пожелания: Аман и Эссен (здоровый, благополучный), Довлет (богатство) и др.

Туркменские имена часто несут информацию, понятную только носителям языка. Туркменская пословица говорит: «Прежде чем драться, узнай имя своего соперника». Если противника зовут Чары, Бяшим или Алты, то он, соответственно, четвертый, пятый или шестой мальчик в семье, и его братья могут прийти к нему на помощь.

В Центральной Азии туркменские женщины всегда славились своей красотой. Поэтому здесь мы встречаем имена: Джемиле (красавица), Кумуш (серебро), Алтын (золото), Гюллер (цветы), Гызылгюль (роза), Гюлелек (мак), Наргюль (цветок граната), Дестегюль (букет цветов), Бахаргюль (весенний цветок), Ширин (сладкая), Дюрли (жемчужина) и др.

У туркменов, как и у многих восточных народов, особое отношение к луне, которая является эталоном красоты. Поэтому часть женских имен связаны с почитанием этого светила: Айгозель (луна-красавица), Айсолтан (луна-султан), Айджахан (луна-вселенная), Айгюль (лунный цветок), Айджан (луна-душа).

Таким образом, анализ туркменских личных имен дает обширную информацию о традиционном образе мышления, обычаях, религиозной жизни и быте народа, что позволяет лучше понять истоки древней культуры, особенности самосознания и мировоззрения туркменского народа.

В заключении следует подчеркнуть, что при использовании такого инструмента гуманизации обучения как проведение студенческой научно-практической конференции у студентов развиваются коммуникативные, творческие способности, формируются общечеловеческие ценности, моральные и эстетические качества личности. В свою очередь это способствует формированию толерантной личности, духовный мир которой ориентирован на равноправное общение, взаимопонимание, сотрудничество, взаимодействие различных культур.

МЕТОДИКА ПРАКТИЧЕСКОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ «ЗОЛОТОЙ ПРОПОРЦИИ» В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ.

Герасимова Д.Л., Горбенко А.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина).*

Изучение свойств «золотой пропорции» является важным звеном в формировании композиционного строя картины и соответственно в обучении будущих художников. Используя возможности золотой пропорции, студенты учатся формировать гармоничные взаимосвязи между элементами композиции на плоскости.

С помощью золотого сечения, можно исследовать пропорциональную структуру любого художественного произведения, даже если оно создавалось на основе творческой интуиции. Художник и педагог Н.П.Крымов писал: «Говорят: искусство не наука, не математика, что это творчество, настроение и что в искусстве ничего нельзя объяснить – глядите и любуйтесь. По-моему, это не так. Искусство объяснимо и очень логично, о нем нужно и можно знать, оно математично. Можно точно доказать, почему картина хороша и почему плоха». Творческую интуицию можно и нужно развивать в процессе обучения.

Рассмотрим задания, которые помогают студентам ускорить поиски композиции дипломной работы бакалавров изобразительного искусства. Преподаватели предлагают выполнить поэтапно следующие упражнения:

1). Выполнить эскиз на заданную преподавателем тему. Используя геометрический метод, построить сетку по золотому сечению и совместить с эскизом.

2). На заданной картинной плоскости построить сетку по золотому сечению и, на полученной сетке, выполнить эскиз, фиксируя композиционно значимые точки на пересечении «золотых линий».

Сравнить и проанализировать результаты. Такой метод позволяет выработать у студентов сознательный подход к формированию художественной композиции, прогнозировать конечный результат, логично организовывать процесс построения картины, при котором она будет, подчинена строгим закономерностям формы, вызывать у зрителя то или иное настроение, втягивать его в рассматривание изображения. Формируя конкретные задания, преподаватель варьирует тематику, формат (вертикальный или горизонтальный) и т. д., результаты сравнивают. Тематика художественного произведения, во многом определяет композиционное решение, но композиция не должна быть самоцелью, она должна помочь раскрыть содержание и максимально выразить идейный замысел произведения. Студенты приучаются

использовать золотую пропорцию, как в простых, так и в сложных композициях. С помощью золотой пропорции можно создать гармонию или сознательно уйти от нее, в зависимости от поставленных целей. То есть, изначально найдя золотое сечение, изменить композицию.

Для практических целей, в процессе работы над дипломами мы предлагаем студентам использовать приближенные значения 0,62 и 0,38. Если отрезок АВ принять за 100 частей, то большая часть отрезка равна 62, а меньшая – 38 частям. В учебных заданиях удобно использовать геометрический метод определения линии золотого сечения (Рис 1).

Рис. 1.

В качестве методических материалов используются произведения изобразительного искусства преподавателей кафедры.

Например, в работе Горбенко А.А. (Рис. 2) фигура человека расположена на нижней горизонтальной линии золотого сечения и между двумя вертикальными линиями, что подчеркивает смысловой центр и глубину перспективы. Наличие в картине вертикалей – стволы деревьев и уходящей в перспективу дороги с фигурой человека, делящей ее в отношении золотого сечения, придает ей характер уравновешенности и спокойствия, в соответствии с замыслом художника. Когда же замысел художника иной, если, скажем, он создает картину с бурно развивающимся действием, подобная геометрическая схема композиции (с преобладанием вертикалей) становится неприемлемой.

Рис.2

Таким образом, стремление преподавателей обучить студентов к логично организованному построению картины, при котором она будет, подчинена строгим закономерностям формы, приводит к совершенствованию и постоянному поиску наиболее эффективных методик и композиционных приемов, в том числе к использованию возможностей пропорций золотого сечения.

ВНЕДРЕНИЕ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ – ТРЕБОВАНИЕ ВРЕМЕНИ

Гилодо А.Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Цифровые технологии заняли определяющее положение во всех областях жизни. Особенно активно они внедряются в образование. В последние годы новые возможности повышения качества преподавания создало внедрение дистанционного обучения. Если лет десять назад подобные методики считались экзотикой, применимой только к заочной форме, то сегодня это необходимость и для студентов стационара. Фактически вся подготовительная работа преподавателями уже проделана. В электронном виде детально разработаны учебные курсы, конспекты лекций, методические материалы по курсовым работам и проектам, практическим и лабораторным занятиям, вопросы к экзаменам, задачи, тесты и пр. Необходимо, после соответствующей доработки, переместить все эти материалы в интернет сеть академии и отработать методику дистанционного обучения. Зачем это нужно? И не предлагаю ли я заменить очное обучение заочным дистанционным? Конечно, нет. Просто кардинально изменились условия для преподавания и для обучения. Если проанализировать учебные планы по всем дисциплинам за 15-20 лет, то одна из главнейших тенденций – сокращение контактных часов преподавателей и студентов, а если проще, то меньше аудиторных занятий и больше самостоятельной работы. Ну а курсовое проектирование вообще вне сетки расписания. Кроме того, всем известно, что в каждой группе есть активные, хорошо подготовленные и мотивированные студенты и есть те, кому учёба даётся нелегко. А преподаватель на занятии в аудитории ориентируется на какой-то средний уровень и при этом не всегда успевает уделить дополнительное время лучшим студентам, поскольку необходимо подтянуть отстающих. Дистанционное обучение решает эту задачу. Многие преподаватели для консультаций используют электронную почту. Я тоже решил во время зимнего отпуска совместить отдых и работу и предложил желающим студентам своего потока выполнить курсовой проект по дисциплине «Металлические конструкции» с использованием функции видеоконференции в программе «Скайп». Идея заключалась в том, чтобы выдать курсовой, используя вместо аудиторной доски рабочий стол моего компьютера. Однако технические возможности домашних интернет сетей оказались очень ограниченными и видеообщения не получилось: участники

видеоконференции (более 15 человек) не только не смогли увидеть, размещаемые мной материалы, но и полноценную дискуссию организовать не удалось. Поэтому в качестве компромисса материал был выдан в режиме радио, а обратная связь осуществлялась по электронной почте. В целом позитивный результат был получен, но необходимо решать такую задачу системно.

Современное дистанционное обучение это равноправная с аудиторной работой форма преподавания, которое ведётся в соответствии с индивидуальным учебным планом студента. Содержание дистанционных курсов должно соответствовать рабочим программам по изучаемым дисциплинам и обязательно включать всю нормативную документацию курса: непосредственно рабочую программу, тематические планы лекций и занятий, перечень рекомендуемой литературы, вопросы к экзамену и перечень практических навыков по дисциплине. Это является преимуществом дистанционного курса, поскольку предоставляет всем заинтересованным студентам доступ к учебной документации, что не всегда возможно при традиционной организации учебного процесса. В системе дистанционного обучения могут быть размещены тексты курса лекций в любом удобном формате: в виде документов Word, презентаций PowerPoint, текстовых документов PDF. Видео может находиться на видеосервере или на внешних облачных хранилищах свободного пользования.

В Украине создана ассоциация пользователей Украинской научно-образовательной телекоммуникационной сети «УРАН». Целью создания и деятельности Ассоциации является координация действий и объединение усилий Членов Ассоциации для содействия созданию, развитию и использованию единой национальной научно-образовательной телекоммуникационной сети Украины, для повышения уровня образования и науки. Сервер видеоконференций УРАН http://vc.uran.net.ua позволяет проводить конференции с одновременным участием до 30 пользователей. Основным предназначением сети УРАН является обеспечение учреждений, организаций и физических лиц в сферах образования, науки и культуры Украины информационными услугами на основе Интернет-технологий. Такие услуги предусматривают, в частности, оперативный доступ к информации, обмен информацией, ее распространение, накопление и обработку для проведения научных исследований, дистанционного обучения, функционирования электронных библиотек, виртуальных лабораторий, проведения телеконференций, реализации дистанционных методов мониторинга, и т.д.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА-СТОМАТОЛОГА – ПРОВІДНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ

Горб-Гаврильченко І.В. *ДЗ (Дніпропетровська медична академія МОЗ України, м. Дніпропетровськ, Україна)*

Сучасні умови розвитку суспільства вимагають принципових змін організації освітнього процесу : скорочення аудиторного навантаження, заміни пасивного слухання лекцій зростанням долі самостійної роботи студента (СРС), що навчається у вищому освітньому закладі. Таким чином, центр тяжіння переміщається з викладання на вчення самостійної діяльності студента.

Позааудиторная самостійна робота - найважливіша форма організації учбового процесу, тому слід акцентувати увагу студентів на її безпосередній вплив на формування таких параметрів кваліфікаційної характеристики, як мобільність, самостійність оцінок, уміння прогнозувати ситуацію і активно впливати на неї. Важливо підкреслити, що освітній процес у вищому учбовому закладі не зводиться до самоосвіти індивіда за власним розумінням, а є систематичною, керованою викладачем самостійної діяльністю студента, яка стає домінантною. Особливе значення повинне надаватися формуванню творчої особистості майбутнього лікаря-стоматолога, здатного до саморозвитку і самоосвіти. Для розвитку позитивного відношення студентів до позааудиторних форм самонавчання на кожному етапі необхідно доступно роз'яснювати мету роботи, контролювати розуміння студентами цієї мети. Таким чином, поступово формується уміння самостійної постановки завдання і вибору мети. При вивченні дисциплін студентами-стоматологами самостійна робота складається з трьох взаємопов’язаних форм: самостійна робота під час основного аудиторного заняття; позааудиторна самостійна робота; творча робота. На практичному зайнятті різні види СРС дозволяють зробити процес навчання цікавішим і підняти активність значної частини студентів в групі. З різних форм самонавчання для практичного заняття найкращим чином підходять "ділові ігри". Тематика гри має бути пов'язана з конкретним комунікативними проблемами. Мета ділової гри - в імітаційних умовах дати студентові можливість відпрацьовувати отримані навички спілкування. При проведенні семінарів і практичного заняття студенти виконують СРС як індивідуально, так і малими групами (творчими "бригадами"), кожна з яких розробляє свій проект (проблему, клінічну ситуацію). Виконаний проект (рішення клінічної задачі) потім рецензується іншою "бригадою" по круговій системі. Публічне обговорення і захист свого варіанту підвищують роль

самонавчання і посилюють прагнення до його якісного виконання. Маючи можливість заздалегідь вивчити необхідний матеріал і підготуватися до заняття, студенти активніше вступають в дискусію, обґрунтовано і аргументовано ведуть діалог, аналізують ситуації, відстоюють свою позицію на зайнятті. Активні методи дозволяють підвищити відповідальність кожного учасника за його особисту освіту, зробити процес навчання більше індивідуально орієнтованим. В ході їх проведення студент не лише засвоює вже наявну інформацію, але і отримує нові знання, самостійно вирішує пропоновані завдання, розвиває логічне мислення і практичні навички, формує готовність до майбутньої практичної діяльності.

Таким чином, розробка комплексу методичного забезпечення учбового процесу є найважливішою умовою ефективності самонавчання студентів. Це дозволить організувати «проблемне навчання», в якому студент являється рівноправним учасником учбового процесу. Тому у вищій професійній освіті акцентується увага на наступних проблемах, що виникають при організації самостійної роботи. Необхідно переробити навчально-методичну літературу, конспекти лекцій, збірки завдань і інші традиційні матеріали і їх електронні версії. Організація самостійної роботи припускає перебудову традиційних форм учбового заняття, складну технологію організації контролю, ретельний відбір і визначення етапів, а також розробку індивідуальних форм контролю самостійної діяльності студентів. В процесі самостійної діяльності студент повинен навчитися виділяти пізнавальні завдання, вибирати способи їх рішення, виконувати операції контролю за правильністю рішення поставленої задачі, удосконалювати навички реалізації теоретичних знань. Формування навичок і умінь самостійної роботи студента може протікати як на свідомій, так і на інтуїтивній основі. Нині не приділяється належної уваги обліку психологічних умов організації самостійної роботи, які безпосередньо впливають на формування стійкого інтересу до обраної професії.

Самостійна робота студентів стоматологічного факультету є важливим чинником при підготовці молодого фахівця. Самі студенти набувають навички, які будуть необхідні йому впродовж усього життя: самостійність, уміння концентруватися, постійно збагачувати власний запас знань, мати багатосторонній погляд на виниклі проблеми, просто уміти цілеспрямовано і вдумливо працювати, що особливо важливо в роботі сучасного лікаря-стоматолога. Кожен викладач стоматологічного факультету повинен приділяти самостійній роботі в підготовці фахівців стоматологічного профілю не менше уваги, ніж до аудиторного заняття. Мета цієї роботи - виховання освіченого, всебічно розвиненого, сучасного лікаря-стоматолога.

ОПЫТ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ СТАЖИРОВКИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Грандов А.А., Дыханов С.М. *(Одесская национальная академия пищевых технологий, г. Одесса, Украина)*

Важность поддержания высокой квалификации преподавателей ВУЗа никогда не вызывала сомнений, но в нынешних условиях формирующихся «рыночных» отношений этот вопрос встает особенно остро.

В настоящее время можно выделить два основных направления стажировки преподавателей:

1) освоение новых педагогических технологий,
2) освоение новых производственных технологий.

В результате стажировки учебное заведение, получает комплект учебно-методических материалов, которые можно использовать в учебном процессе.

В ОНАПТ были организованы стажировки в промышленной группе «Мироновский хлебопродукт».

Это известный холдинг, объединяющий более 20 современных предприятий сельского хозяйства и пищевой промышленности по всей Украине. На предприятиях холдинга применены современные мировые технологии основного производства и управления. Результаты стажировки авторов нашли применение в курсах 9 дисциплин. Появились новые учебные фото- и видеоматериалы о работе современного оборудования, создана электронная база данных для дистанционного обучения студентов.

С учетом опыта ОНАПТ для повышения качества процесса предлагается:

1. Шире привлекать промышленные предприятия, как мест стажировки и практики студентов нестандартными способами (например, предоставляя им взамен бесплатные места для учебы).
2. Составлять четкие методические указания прохождения стажировки, где указывать примерный перечень материалов, который может быть получен на предприятии.
3. Использовать результаты стажировок не только в учебном процессе, но и в агитационных материалах для абитуриентов.

ЗНАЧЕНИЕ АРХИТЕКТУРНОЙ ФАНТАЗИИ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ АРХИТЕКТОРОВ

Григорьева В.Б. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, м. Одесса, Украина)*

В настоящее время художественная подготовка будущих архитекторов недостаточно связана с архитектурным проектированием, разрыв межпредметных связей отрицательно влияет на конечный результат обучения – дипломный проект. Существующее положение может быть качественно улучшено благодаря подбору специфической тематики по рисунку для студентов выпускных вузов. Спецкурс по рисунку активизирует творческую деятельность при создании архитектурной фантазии в различных стилистических направлениях. Данная тема спецкурса позволяет решать широкий спектр художественных задач, которые невозможно реализовать на практическом проектировании. Поэтому, архитектурная фантазия является своеобразным путеводителем для будущих архитекторов, указывая не только новый путь развития архитектуры, но и вдохновляя практиков-проектировщиков на поиск новых архитектурных форм и способов стратегического мышления.

Архитектурная фантазия охватывает широкий спектр творческих подходов к данной теме: от романтического переосмысления архитектурной классики до научно- фантастических образов футуристических сооружений из мира будущего. Архитектурной фантазии доступны любые самые смелые эксперименты с архитектурно-художественными образами.

Студентам-архитекторам выпускного (IV) курса предлагается следующая тематика для создания творческой композиции «Архитектурная фантазия»: исторический образ города, урбанистический образ города, образ идеального города. Данная композиция выполняется на формате А-2 графическими материалами на выбор студента.

Кроме создания творческой композиции на тему « Архитектурная фантазия» студенты выполняют краткосрочные задания по мотивам живописных произведений или на тему алфавита в течение одного занятия в графическом исполнении на формате А-3.

Архитектурная фантазия стимулирует творческую деятельность будущего архитектора и способствует повышению уровня исполнения дипломного проекта.

ДИСЦИПЛІНА «ФІЗИЧНА РЕКРЕАЦІЯ» ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ ДО РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Данилевич М. В., Грибовська І.Б. (*Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів, Україна)*

На сьогоднішній день в Україні спостерігаються негативні явища у життєдіяльності людини, а саме, зниження тривалості життя, скорочення рівня рухової активності, ігнорування здорового способу життя тощо.

Наразі ефективним засобом профілактики негативних наслідків розвитку сучасної цивілізації – урбанізації, підвищенню толерантності до стресових впливів, гіподинамії, індустріалізації може слугувати рекреаційно-оздоровча діяльність. Вона спрямована на відновлення і розвиток фізичних і духовних сил людини, інтелектуальне вдосконалення і характеризується цінністю не лише результатів, алей самого процесу.

Дослідження свідчать, що у країнах Заходу близько 2/3 населення займається рекреаційно-оздоровчою діяльністю, в той час як у країнах Східної Європи – від 8 до 12%. Основними діючими чинниками формування менталітету населення у потрібному напрямку є фахівці з фізичного виховання та спорту. Тобто, вирішення проблеми позитивного ставлення до фізичної культури, пропаганди здорового способу життя, профілактики захворювань, підвищення рівня рухової активності різних верств населення тісно пов’язані з удосконаленням якості професійної фізкультурної освіти.

Сучасні наука й освіта, створюючи і забезпечуючи сприятливі умови для індивідуального розвитку людини, покликані готувати для ринку праці конкурентоспроможного фахівця, здатного свідомо й ефективно функціонувати в умовах високотехнологічного інформаційного суспільства.

У зв’язку з цим потребує суттєвої оптимізації вітчизняна система професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту.

В останні роки з’явилося багато робіт, у яких безпосередньо чи опосередковано досліджуються проблеми підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до професійної діяльності (М. В. Дутчак, Р. П. Карпюк, Р. В. Клопов, А. П. Конох, О. С. Куц, Є. Н. Приступа, Л. П. Сущенко та інші).

Незважаючи на наявність значної кількості педагогічних досліджень, проблеми, пов’язані з підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та

спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності залишилися поза увагою дослідників.

В умовах вищої фізкультурної освіти заслуговує уваги формування професійної компетентності майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту. Так, навчальним планом підготовки майбутніх магістрів з фізичного виховання у Львівському державному університеті фізичної культури у циклі професійно-орієнтованих дисциплін передбачено вивчення навчальної дисципліни «Фізична рекреація» загальним обсягом 90 години.

Дисципліна «Фізична рекреація» базується на знаннях, які студенти отримали з валеології, гігієни, анатомії, фізіології, педагогіки, основ краєзнавчо-туристичної роботи, оздоровчої фізичної культури тощо.

Метою вивчення даної навчальної дисципліни є формування системи професійних знань, вмінь і навичок проведення рекреаційно-оздоровчих занять та заходів за участю різних верств населення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Фізична рекреація» студент повинен знати:

- походження фізичної рекреації;
- сутність рекреаційно-оздоровчої діяльності;
- соціально-культурні аспекти рекреації;
- методику та сучасні технології проведення рекреаційно-оздоровчих занять тощо.

Після проходження навчальної дисципліни «Фізична рекреація» студент повинен вміти:

- проводити оздоровче тренування із використанням циклічних вправ, рекреаційних ігор, оздоровчих видів гімнастики;
- проводити рекреаційні заняття із врахуванням розвитку моторики і фізичної підготовленості людини;
- використовувати туризм як засіб фізичної рекреації;
- визначати раціональний зміст та обсяги рухової активності,
- проводити контроль за оздоровчим впливом рекреаційних занять тощо.

Таким чином, враховуючи зростання вимог до фізкультурних кадрів в Україні, варто акцентувати увагу на змістовному наповненні професійно–орієнтованих дисциплін у вищих навчальних закладах. Дисципліна «Фізична рекреація» власне і є важливою складовою підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності, яка покликана суттєво підвищити рівень професійних знань, вмінь і навиків студентів.

РОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ» В ФОРМУВАННІ ТВОРЧОГО ІНЖЕНЕРНОГО МИСЛЕННЯ

Данилова О.І. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Існуюча система підготовки фахівців в технічних ВНЗ останнім часом все більше орієнтується на передачу студентам готової системи вузькопрактичних знань. Але це призводить до спрощення всієї системи навчання, тим більше, що великий обсяг інформації, який доступний сучасним студентам, дає широкі можливості до пізнання. В той же час, оскільки дуже багато часу приділено самостійній роботі із матеріалом, студент дуже части губиться в океані відомостей. Основною метою навчання при цьому стає необхідність навчити студентів із великого обсягу інформації виділяти основне, критично осмислювати матеріал. При вузькопрофесійному підході, який зараз культивується і починає приносити зовсім неякісні плоди, мало вирішуються завдання, пов'язані з вихованням фахівців, що мають високий творчий потенціал, розвинене професійне мислення, здатні легко адаптуватися до умов, що швидко міняються і не дуже здатні до впровадження нових інформаційних технологій і творчого характеру інженерної діяльності. Безперервно зростаючий потік науково-технічної інформації робить неможливим і безглуздим оволодіння студентами в процесі навчання усього масиву знань, накопиченого людством. Тому основний напрям вдосконалення існуючої системи підготовки фахівців в технічному ВНЗ останнім часом пов'язують з переорієнтацією усього процесу навчання в цілому і кожної учбової дисципліни окремо на усебічний розвиток особистості студентів, становлення творчого професійного мислення студентів як невід'ємного атрибуту успішної професійної діяльності в майбутньому, тобто, на мові дидактики, на посилення розвиваючої і виховної функцій навчання. Саме із цією метою в ОНАХТ при викладанні дисципліни «Інтелектуальна власність» для технологічних спеціальностей запроваджені практичні заняття, на яких студенти оволодівають прийомами роботи із великими масивами інформації із різних джерел. Написання заявок на патенти України, що є обов’язковим компонентом навчання привчає студентів до аналізу і творчого осмислення інформації.

Таким чином, оскільки реалізація цілей навчання в технічному ВНЗ має певну специфіку, обумовлену необхідністю формування і розвитку інженерного мислення майбутніх фахівців, поглиблення знань і навичок при вивченні дисципліни «Інтелектуальна власність» сприяє виконанню цієї мети.

ІСТОРІЯ ХВОРОБИ ЯК ОДНА З ЕФЕКТИВНИХ ФОРМ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Десятська Ю.В., Шевченко І.М., Горностаєва Н.Ю. *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

В даний час проблема забезпечення повноцінної вищої освіти при підготовці кваліфікованого лікаря є актуальним завданням медичних ВУЗів. Потреби сучасного суспільства приводять до нового розуміння якості вищої освіти, до пошуку нових механізмів вдосконалення освітнього процесу.

Важливу роль в підвищенні якості навчання грає самостійна робота студентів, значення якої весь час збільшується. Жодні знання, не підкріплені самостійною діяльністю, не можуть стати справжнім надбанням людини. Це одне з основоположних правил, на яких побудована вся учбова діяльність. Особливо значима роль самостійної роботи у вищій школі, де вона є найважливішим елементом учбового процесу.

Традиційно самостійна робота трактувалася як весь спектр діяльності студента, що виконується по вказівці викладача, але без його особистої участі. Проте нові умови сприяли перегляду поняття "Самостійна робота" і зміні відношення до неї. Ми стаємо свідками появи нового бачення ролі освіти в житті людини, виникнення її нової моделі. На зміну моделі «освіта на все життя» приходить інноваційна концепція, найважливішою частиною якої стала ідея – «освіти протягом всього життя». Реалізація ідеї безперервної освіти направлена на подолання основного протиріччя сучасної системи освіти - між стрімкими темпами зростання знань в сучасних умовах і обмеженими можливостями їх засвоєння в період навчання. Це протиріччя заставляє учбові установи формувати у студентів потребу в самоосвіті, самовдосконаленні.

Вибір форми самостійної роботи визначається не місцем її в учбовому процесі (у аудиторії чи ні), а видом професійної діяльності, яку вона реалізує. На учбовому занятті самостійна робота регламентована в часі, прив'язана до певного місця, проводиться під керівництвом викладача. Контроль результатів такої роботи здійснюється в рамках заняття.

Позааудиторна самостійна робота не визначається чіткими часовими рамками, не завжди вимагає створення певних умов на кафедрі і консультації викладача, контроль її результатів, як правило, відстрочений. Вона здійснюється з емпіричними і модельними об'єктами. Емпіричними об'єктами в медичному ВУЗі є хворі, ЕКГ, рентгенограми, дані лабораторних досліджень. В

якості модельних об'єктів можливо також розглядати тести, завдання, тренажери, моделі, фантоми, схеми і алгоритми.

Для активізації самостійної роботи студентів необхідна наявність серйозної і стійкої мотивації до навчання. Таким мотивуючим чинником є підготовка до ефективної професійної діяльності, конкуренції і кар'єрного зростання. На базі клінічної кафедри одним з варіантів реалізації такої мотивації є робота з пацієнтом і написання історії хвороби.

Один з змістовних модулів, що вивчається студентами на 5 курсі має на увазі поглиблене вивчення неонатології. Виходячи з того, що базові знання з написання історії хвороби дитини студентами були отримані на 3 та 4 курсах, при організації навчального процесу за кредитно - модульною системою на кафедрі педіатрії №1 ми визнали за потрібне включити написання історії хвороби новонародженого до самостійної роботи.

Ми вважаємо, що курація і написання історії хвороби, спрямовані на формування творчої особистості і певних вмінь кожного студента а саме:
виділення проблеми та її формування (об’єктивне дослідження, постановка діагнозу), висунення гіпотези, пошук, знаходження і здійснення способу її перевірки (визначення – діагнозу, плану лабораторно-інструментального дослідження, диференційного діагнозу, лікувальної тактики), збирання даних, вибір методики (анамнез, призначення необхідного дослідження та лікування), використання отриманих результатів (обґрунтування діагнозу, аналіз параклінічних досліджень, прогноз та профілактика).

До того важливою особливістю курації в неонатологічних відділеннях є те, що під час проведення об’єктивного дослідження новонародженої дитини обов’язкова присутність викладача, що дозволяє студенту додатково відпрацювати специфічні уміння та практичні навички з неонатології. Викладач, в свою чергу, має змогу визначити інтелектуальний розвиток студентів, можливість пов’язування теоретичних та практичних вмінь.

Таким чином написання історії хвороби новонародженого надає нам змогу втілити на практиці певні методичні прийоми: опанувати особливість роботи в неонатологічних відділеннях, використати для обстеження новонародженої дитини специфічні практичні навички, спонукає до висновків, аналізу, узагальненню та порівнянню фактів, конкретизації та розвитку логічного мислення, постановці конкретних питань, вирішення проблемних задач. Все вищесказане сприяє подоланню психологічної інерції у майбутнього лікаря. Крім того, організація роботи над історією хвороби у неонатологічних відділеннях, з урахуванням сучасних вимог, сприяє формуванню у студентів деонтологічних навичок лікаря – неонатолога.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Димитрієва Н.А., Іванюта Г.А. *(Ізмаїльський технікум механізації і електрифікації сільського господарства, м. Ізмаїл, Україна)*

Сучасність вимагає від педагогіки докорінної зміни самої системи і методики навчання. Неможливо робити ставку на традиційні методи, які базувались на засвоєнні навчального обсягу знань. Треба орієнтуватись на сучасні ефективні технології навчання.

Проблеми, які постали перед сучасною системою освіти, потребують комплексного і всебічного вивчення. Освіта проходить процес реформації, і це є результатом реформування суспільства.

Наше завдання – створити умови найбільшого сприяння розвитку здібностей студентів, їх індивідуальним інтересам і можливостям. Це забезпечить в подальшому конкурентоспроможний освітній рівень спеціалістів.

Для цього потрібно мати робочі програми, які враховують рівень сучасного розвитку і які, при умові їх виконання дадуть суттєві результати. Робочі програми мають певні обмеження (тематика, розподіл годин), але це не догма. Їх постійно треба узгоджувати з вимогами сучасності, враховувати досягнення науки і техніки і, в залежності від цього, коригувати.

Робоча програма – напрям діяльності викладача. А для студентів потрібно на основі такої програми дати методичне забезпечення. Це конспект лекцій, в якому стисло і чітко сформульовані основні положення даної дисципліни; перелік тем семінарів, практичних і лабораторних та курсових робіт тощо, методичні рекомендації до їх виконання, довідкові дані; завдання і методичні рекомендації до самостійної роботи студентів

Важливо також дати напрям творчій діяльності студентів. Але не обмежувати цей процес жорсткими рамками. Заохочувати і стимулювати таку роботу.

Студенти повинні чітко усвідомлювати, що треба знати і що уміти в результаті засвоєння даної дисципліни. Для цього оприлюднити контрольні питання, список літератури.

Викладачам потрібно пам’ятати, що студент – не просто слухач, а це співучасник процесу конструювання нових знань.

Центральним напрямом сучасної освіти є самостійна і індивідуальна робота студентів. Самостійна робота дає студентам широкий вибір діяльності, де є можливість розвивати свій кругозір і не обмежувати свою фантазію. В той же час самостійна робота повинна носити плановий характер. Викладач створює умови для успішного навчання, сприяє самореалізації особистості. Самостійна

робота буде плідною, якщо виконуються її основні функції: пізнавальна, виховна, самоосвітня, прогностична, коригуюча.

Пізнавальна функція визначається засвоєнням студентом систематизованих знань з дисципліни, вирішенням поставленої проблеми. Самоосвітня – це формування певних умінь і навичок, самостійного їх розширення, оновлення і творчого застосування. Прогностична – розвиток уміння студента передбачати і оцінювати методику виконання завдань, оцінювати можливий результат роботи і вибирати оптимальний напрям своєї роботи.

Коригуюча – вміння своєчасно, в залежності від змін напряму роботи чи об'єму інформації, коригувати свою діяльність.

В сучасних умовах не слід відкидати і індивідуальні заняття, бо кожна людина має своє сприйняття світу, явищ, предметів. Тут можна виділити такі групи студентів:

1. Миттєве сприйняття інформації, швидке реагування на дії. Такі студенти легко засвоюють і опрацьовують інформацію.

2. Поміркуване сприйняття. Отримавши інформацію, студент повинен її обміркувати. Іноді не все бере на віру.

Тому при індивідуальних заняттях потрібно враховувати ці нюанси і направляти процес навчання на максимальну результативність. При організації проведення індивідуальних занять потрібно визначити ступінь підготовленості студентів, з'ясувати напрями роботи з різними студентами.

Індивідуальна творча робота вимагає від викладача певної підготовки. В цій діяльності потрібно з'ясувати, що цікавить студента, який вид занять або роботи йому потрібен. Тоді викладач разом зі студентом чи студентами вибирають рівень діяльності.

Перший рівень – пошуковий. Викладач ставить проблему, студенти її вирішують. Іноді проблему створюють самі студенти. І її вирішення вимагає допомоги викладача.

Другий рівень – творчий. Є проблема. Студент вирішує її. Перша проблема виявляє другу. Після творчих пошуків проблема вирішена і здобутки можна втілювати в життя.

Сучасний процес навчання неможливий без використання персональних комп'ютерів, як засобу отримання інформації. Обов'язковим є також використання мультимедійних комп'ютерних програм, Інтернету, електронних підручників, довідників.

Від того, як викладач володіє сучасними технологіями і методиками, як створив методичне забезпечення і організував навчальний процес, залежить якість підготовки студентів.

РЕАЛІЗАЦІЯ НОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ШЛЯХОМ НОВИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Діордієнко Л.Д., Семчук П.П. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*).

Передові освітні технології дають змогу реалізувати на практиці нові ідеї, здійснити «матеріалізацію» мрій. Зусилля менеджменту мають спрямовуватись на те, щоб керувати не людьми, а процесами змін, утверджуючи толерантність до «інакомислячих». Таким чином, керівники вузів мають виконувати функцію каталізатора змін. Головне у цій справі зібрати у викладацькому колективі «критичну масу» людей, які підтримують інноваційний процес і здатні взяти участь у такій творчості. При цьому необхідно нейтралізувати опір нововведенням з боку консервативної частини колективу.

Практично труднощі інноваційного розвитку полягають не стільки у збільшенні обсягу роботи, скільки у зміні її характеру, стосунків усередині колективу, нівеляції стереотипів поведінки.

Інновації у сфері викладацької діяльності здійсняться тільки тоді, коли ми спиратимемось на професійний інтерес викладачів.

Закладений у новій концепції вектор освітніх реформ не тільки «згори – вниз», але й «знизу – вгору» диктується ще й тим, що освітню політику визначають не тільки у Міністерстві освіти і науки України, але й дуже велика кількість ректорів, а реальними творцями (або навпаки) інновацій стають за зачиненими дверима аудиторій тисячі українських викладачів. Можливий пасивний характер опору інноваціям, який зводиться лише до негативного сприйняття нового.

Не усі зміни можуть привести до реального поліпшення роботи вузу, а поліпшення можливе лише завдяки змінам. Тому нам потрібен процес змін, спрямований на радикальне покращення роботи вузів. Процес інновацій має бути безперервним в усіх навчальних закладах.

Потрібно відходити від практики, коли керівники вузів змушені були постійно рапортувати про «впровадження» чужого досвіду, проведення тих чи інших заходів, чи влаштовуючи «показуху» для перевіряючих, адже усе це не впливало на реальний стан справ у навчальному закладі, а впливало лише на оцінку праці керівника. Процес реформування освіти розрахований на роки і позитивні результати одразу можуть не з’явитись. Однак, якщо процес реформування триватиме, то ефективність роботи зросте.

ІННОВАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Добролюбська Г.І., Ветрогон О.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*

В останні роки термін «інноваційна освіта» або, залежно від контексту, «інноваційні освітні технології» став надзвичайно популярним. Спробуємо коротко проаналізувати сутність інноваційної освіти та її місце в сучасній вітчизняній системі підготовки кадрів, у тому числі й кадрів з управління та економіки. Чи не є використання цього словосполучення простим переносом «модного» терміну на типовий освітній процес?

Аналізуючи результати обговорення на різноманітних конференціях, що були присвячені безпосередньо інноваційному освітньому процесу, інформацію, представлену на сайтах вишів, наукові публікації, можна стверджувати, що в цілому розуміння словосполучення є достатньо єдиним, незважаючи на типову спробу поринути у нескінченне обговорення можливих тлумачень термінів «інновації», «освіта», «технології» та специфіки, яка породжується перестановкою цих слів. Інформативно це типове розуміння можна сформулювати таким чином: сучасні інноваційні освітні технології передбачають максимальне використання в навчально-виховному процесі технічних можливостей здобуття, обробки, передачі та зберігання інформації.

Крім того, очевидно, що інноваційне оновлення країни немислимо без якісного менеджменту, без грамотних економістів. А ця грамотність є продуктом переважно типових технологій навчання, що застосовуються, зокрема, в розвинених країнах, де готуються найкращі в світі економісти, комерційні менеджери та державні управлінці.

Тому пропонуємо поговорити про проблеми, іманентно властиві самій економіці, що неминуче визначають й проблеми її викладання.

Взагалі, економічні дисципліни вкрай різноманітні. Однак економіці як особливому напрямку суспільних наук притаманний ряд потенційних проблем і характерних рис.

Перша особливість – широкий предмет. І навіть не тільки предмет, а й контур, навколишнє середовище предмета. Тобто економіка обов'язково включає в себе цілий комплекс знань про історію, етнографію, геологію, про весь той комплекс реалій, що впливають на економічні процеси і багато в чому пояснюють їх. І ось тут виникає цілий спектр проблем для викладання, пов'язаних з необхідністю втримати саме економічний зміст курсу, але в той же

час дати комплексний, полідисциплінарний погляд на дійсність. Ця особливість, тобто комплексність економіки, тісно пов'язана з іншою проблемою – «проблемою зміщення». Витікає вказана проблема зміщення з того, що економіка в цілому як наука та її приватна складова – базис, економічна теорія – являє собою величезну кількість пластів, нашарувань різного роду поглядів та пояснень економічних процесів, що виходять з різних, нерідко протилежних підстав. Інша сторона проблеми зміщення – це мимовільне нав'язування власних, в тому числі і політичних, поглядів при розкритті предмета економіки та її теорії. Справа в тому, що навіть в самому чистому вигляді економічна теорія неявно містить «політичні домішки», тим самим працюючи на політичну пропаганду того чи іншого типу. Тут постає питання не в запереченні наявності пропаганди, а у відділенні наукових ідей від ідеології. Проблема для викладача полягає в балансі між власними уподобаннями щодо прийнятних йому особисто теорій, прагненням надати студентам якомога більше матеріалу та необхідністю комплексного висвітлення предмета.

Фактично вищесказане тісно пов'язане з іншою іманентною проблемою економіки – проблемою співвідношення теорії і практики, теорії та реальності.

На наш погляд, кінцева мета економічної освіти – це не просте накопичення знань. Для того, щоб знання були плідні, необхідно навчити студентів методології створення реальних рішень в будь-якій ситуації. Це метод, а не доктрина, апарат, техніка мислення, який допомагає його власникові зробити правильні висновки. Іншими словами, викладання економіки – це не викладання набору фактів і визначень. Вона принципово відрізняється тим, що включає в себе навчання способу мислення про проблеми. Тобто інформацію необхідно подавати з точки зору можливостей аналізу і можливостей передбачення. А необхідність висвітлення історичного та соціально-економічного контексту різноманітних теорій можливо через призму твердження, що в кінцевому рахунку будь-яка теорія орієнтована на прогностичну функцію. Причому прогноз залежить від тих сил, які оплачували економічну науку. Такий підхід дозволить розширити політичне розуміння існуючих проблем економіки і соціальної сфери сучасності та побудувати адекватні шляхи їх вирішення. Тобто необхідно показувати студентам, що істина концентрується в граничному прирощенні до економічних знань. При цьому потрібно вибудовувати загальну логіку міркувань, ілюструючи, що конкретно кожна теорія дозволяє зробити в економічному аналізі. Такий підхід дозволить сформувати грамотних фахівців, здатних вирішувати виникаючі проблеми, в тому числі пов'язані з інноваційним розвитком.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН З КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Довгань О.Д. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (затвердженого 01 липня 2014р.) результатом навчання студента за певною освітньою програмою є сукупність знань, умінь та інших компетентностей, які накопичують під час навчання у вищому навчальному закладі. Виходячи з наведеного випливає, що результативність майбутнього фахівця в умовах виробничої діяльності залежатиме від рівня його сформованості та ступеню готовності до професійної діяльності (професійної компетентності). Одним із визначальних критеріїв при підготовці конкурентоспроможного фахівця у ВНЗ повинно бути, не тільки постійне удосконалення методів навчання викладачем (комп'ютеризації навчального процесу, впровадженням новітніх досягнень педагогіки, тощо), але й проведення систематичного контролю знань студентів для забезпечення якості їхньої підготовки, адже отримані показники – це основа для судження результатів навчання. Особливо актуальним питанням перевірки знань і умінь студентів є на сьогоднішній час, коли система вищої освіти підлягає практично повній організаційній перебудові. Так, зниження максимального навчального навантаження на одну ставку викладача (із 900 до 600 академічних годин) – призводить до зменшення контактних годин навантаження студента із викладачем та збільшення його самостійної роботи.

Для поліпшення якості підготовки студентів виникає необхідність методичного забезпечення дисциплін навчально-методичним матеріалом з контролю знань студентів. Пропонується методичний матеріал розроблювати у вигляді іспитово-тестових питань із альтернативним вибором відповідей відповідно до зазначених змістовних тем у програмі навчальної дисципліни.

В основі розроблених іспитово-тестових питань повинен лежати принцип систематичного проведення перевірки знань і умінь студентів за кожною темою дисципліни протягом семестру (поточний контроль) та за засвоєнням в цілому лекційного і практичного курсу при підсумковому контролі (іспит, диф. залік). Це дозволить: привчити студентів до систематичного опрацьовування теоретичного матеріалу; виявити недоліки у засвоюванні теми курсу та знайти шляхи їх усунення; студенту самостійно визначати свій рівень підготовленості за темою курсу, тощо. Також методичні вказівки будуть корисними при проведенні перевірки залишкових знань з навчальної дисципліни безпосередньо ВНЗ та при акредитаційній експертизі спеціальності МОН України.

ТРЕНИНГ КАК ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Долинська В.И. (*Одесский национальний економический университет, г.Одесса, Украина)*

В современных условиях интеграции мирового сообщества уровень профессиональной компетенции определяется не только степеню овладения специальными знаниями, навыками и умениями, но и степеню личностной компетенции, от которой во многом зависит конкуренто способность специалиста.

Этим обусловлена актуальность разработки и внедрения в учебный процесс тренинга личностного развития как современной технологи обучения, являющейся наиболее эффективным инструментом внутренних изменений и роста личности.

Следует отметить, что важность личностной составляющей профессионализма только декларируется, а методике раскрытия личностного потенциала уделяется недостаточно внимания.

Вместе с тем, трудно переоценить умение человека адаптироваться к новым вызовам жизни и сохранять душевное равновесие в кризисних ситуациях.

Нами разработан и апробирован в учебном процессе цикл тренинговых занятий, направленных на раскрытие личностного потенциала, дающего человеку энергию действовать в нових условиях, обеспечивающего индивидуальную способность к зрелым и сложным формам саморегуляции, необходимый для построения собственной жизни.

В практике методического обеспечения и организации учебных занятий мы ориентируемся на развитие компонентов жизнестойкости, которые согласно Maddi определяются как вовлеченность, контроль и принятие риска.

Человек с развитым компонентом вовлеченности получает удовольствие от собственной деятельности;с развитым компонентом контроля – ощущает, что сам выбирает собственную деятельность, свой путь; с развитым компонентом принятия риска – рассматривает жизнь как способ приобретения опыта и активного усвоения знаний для последующего их использования.

Таким образом, тренинг личностного развития является наиболее целесообразным методом усовершенствования подготовки специалистов, так как обеспечивает жизнестойкость, представляющую собой систему убеждений о себе, о мире, об отношениях с миром, которая оптимизирует личностную компетенцию как важную составляющую профессионализма.

ДІЛОВА ГРА В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Драб А. Н. (*ТОВ «Медичні центри «Медісвіт», м. Київ, Україна)*

У сучасних ринкових відносинах підвищуються вимоги до професійної підготовки та використання фахівців. Тому, в процесі навчання актуальними є ті методи, при яких студенти ідентифікують себе з навчальним матеріалом, включаються в досліджувану ситуацію, стимулюються до активних дій, переживають стан успіху та відповідно мотивують свою поведінку.

Головним в навчанні такого фахівця є не оволодіння певною сумою знань і навичок, а виховання культури професійного мислення та інтуїції. Активні методи навчання дозволяють наблизити навчання до професійної діяльності, створюють сприятливі умови для розвитку творчого потенціалу особистості, сприяють розвитку пізнавального інтересу до предмета.

Найбільш популярними методами активного навчання є ділові ігри. Вважають, що ділові ігри поєднують в собі якості ігр та навчально-діагностичного процесу. Гра – це унікальний механізм акумуляції та передачі колективного досвіду. У грі актуалізується, знаходить свій поведінковий прояв активна позиція учасників. В умовах ігрового моделювання навчальної діяльності здійснюється її перехід до навчально-творчої. При цьому використовуються резервні можливості і творчі здібності студентів, а їх розумова діяльність звільняється від стереотипів, що є невід'ємною частиною розвитку усвідомленої готовності до здійснення професійної діяльності. Ділові ігри відтворюють умови, зміст, відносини, динаміку тієї чи іншої діяльності і, таким чином, готують студентів до професійної діяльності.

Таким чином, навчальна, ділова гра задає в навчанні предметний і соціальний контексти майбутньої діяльності. Даний метод дозволяє програти можливі варіанти поведінки, прийняття рішень, передбачувані конфлікти. Таким чином, ділові ігри сприяють:

- глибшому засвоєнню теоретичного матеріалу за темами різних дисциплін, що викладаються
- придбанню навичок імітації майбутніми менеджерами різних соціальних ролей, що необхідно при здійсненні діяльності управлінця;
- закріпленню прийомів і навичок у професійній діяльності;
- вмінню правильно організувати і вести діалог в певних неординарних ситуаціях;
- розвитку інтересу до досліджуваних дисциплін;
- створенню сприятливого психологічного клімату в групі.

СПОСОБЫ ЭФФЕКТИВНОГО ВВЕДЕНИЯ НОВОЙ ЛЕКСИКИ ПРИ ОБУЧЕНИИ РКИ

Драгомирецкая О.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Обучение лексике является одной из ключевых составляющих в преподавании любого языка. Имея богатый словарный запас по необходимой тематике, студенты могут выразить свои мысли, даже обладая незначительными знаниями в области грамматических конструкций. Таким образом, актуальным является вопрос нахождения эффективных способов введения лексики на занятиях по РКИ.

Ознакомление с новой лексикой, прежде всего, начинается с семантизации. Поскольку у каждого человека преобладает разный вид памяти, необходимо создать смешанную модель изучения новой лексики, которая позволит любому студенту ее усвоить. Для этого предлагается использовать видеосопровождение к каждому набору новой лексики по темам, т.е. картинку либо прямо изображающую новое слово (например, фотография пирамиды), либо показывающую ситуацию, в которой это слово может быть употреблено. Под картинкой пишется перевод или дается пояснение, или краткий комментарий. Лучше всего если на каждое слово используется одна картинка дважды: первый раз новое слово пишется по-русски (например, пирамида), второй раз – на родном языке иностранцев. Помимо визуального ряда преподаватель устно объясняет новое слово и приводит пример его употребления. Студенты повторяют слово за преподавателем, приводя свои примеры возможного употребления данного слова. Обратная связь помогает преподавателю понять степень усвоения материала студентами и является неотъемлемым элементом обучения. Стадия закрепления новых слов включает подбор синонимов и антонимов, упражнения на распознавание семантики слова при разборе слова по составу, объяснение и угадывание слов во время игр, написание диалогов и сочинений с максимальным использованием новых лексических единиц и др. Заключительный этап работы - чтение текста по заданной теме с наглядным использованием данных слов и конкретной демонстрацией контекста.

Ввиду изложенного выше, обучая иностранцев новой лексике, преподавателю следует помнить о введении новой лексики путем демонстрации неразрывной связи между ней и ситуацией, где она может быть использована; а также – следить за тем, чтобы лексика усваивалась как рецептивно, так и репродуктивно.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУРСАНТІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ВВНЗ

Дроздов О.М. Дяченко В.І., Верламов О.М. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

Особистісні властивості офіцера, психологічні якості, необхідні для ефективного виконання професійної діяльності, професійного росту, подолання екстремальних ситуацій у професійній діяльності передбачають формування активної, творчої й компетентної особистості. До таких якостей слід віднести високий рівень відповідальності, ініціативність і спритність, відданість присязі та військовому обов'язку, самовладання, витримку й високий рівень самоконтролю, організаторські здатності, уміння брати на себе відповідальність за рішення й дії підлеглих, уміння правильно оцінювати оточуючих людей, виявляти їх сильні й слабкі сторони, уміння зберігати працездатність в умовах критичних ситуацій, сміливість і рішучість.

В аналізі впливу освітнього середовища ВВНЗ на формування особистісних якостей майбутнього офіцера враховуються три її компоненти: технологічний або психодидактичний, соціальний або комунікативний і просторово-предметний. Щодо впливу освітнього середовища ВВНЗ на формування професійної компетентності майбутніх офіцерів чималого значення має ступінь його забезпечення сучасними інформаційними технологіями. Зокрема, вони дозволяють здійснити постійний моніторинг процесу компетентнісного розвитку та поточного психологічного стану кожного курсанта на всьому протязі їх освітньої траєкторії. Формування професійної компетентності майбутнього військового фахівця багато в чому визначається властивостями освітнього середовища, у якому здійснюється кероване й оптимізоване становлення професіонала в усіх стадіях і суб'єктностях його професійного становлення: стадії сприйняття та наслідування, стадії власної професійної активності при зовнішньому контролі (впливі), стадія власного контролю (впливу) над професійною активністю підлеглих. Таким чином, курсант як майбутній офіцер, у процесі свого професійного становлення має пройти всі названі вище стадії суб'єктності свого психічного розвитку - спочатку як одиночний боєць, потім як молодший командир (сержант), який керує декількома солдатами, і, нарешті, як офіцер, якому довірене життя й доля не тільки великої кількості людей, але й цілої країни. На заключному етапі навчання випускник ВВНЗ повинен бути здатним управляти цілими військовими підрозділами.

ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОСТЬ ИЗУЧЕНИЯ ДИСЦИПЛИН В РАМКАХ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Дудник Л.В., Петричко С.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

В настоящее время – время реформ и принятия новых законов, касающихся высшего образования, существует необходимость пересмотреть учебные планы многих специальностей.

При изучении рабочих и учебных программ в процессе педагогической деятельности становится ясно, что некоторые дисциплины расположены в нелогической последовательности. Одной из причин этого может быть то, что в апробированный учебный процесс приходит новая дисциплина и ее ставят туда, где есть место, хоть это может быть и не логично. А потом так и остается. Так, например, студенты на втором курсе изучают строительство и эксплуатацию автомобильных дорог, и только на пятом – проектирование автодорог.

Хотя, на наш взгляд, логичнее было б сначала изучать проектирование, а затем строительство, так как, всем известно, что строительству предшествует проектирование. Кроме того, специальные дисциплины, которые изучают студенты, должны вытекать из основных теоретических знаний по геодезии, геологии, основам проектирования. Так, например, дисциплина строительство и эксплуатация автомобильных дорог должна изучаться после дисциплин, рассматривающих основные машины и механизмы и основ технологии строительства. В противном случае студентам не доносится необходимый объем материала, преподавателю приходится останавливаться на деталях, не касающихся данного предмета.

Также для студентов, решившим остановить свое обучение на образовательно-квалификационном уровне «бакалавр», не преподается дисциплина «Проектирование автодорог», то есть, при получении диплома «бакалавр строительства» студент не имеет представления о полном цикле строительства и эксплуатации автомобильной дороги: проектирование-строительство-эксплуатация. Поэтому, наверное, целесообразно изучать данные дисциплины до диплома «бакалавра», а на последующих уровнях («специалист», «магистр») углублять полученные знания в направлении решения проектных и строительных задач с учетом сложных условий, корректировки проекта, реконструкции и ремонта сооружения.

То есть, существует необходимость пересмотреть последовательность дисциплин и изучать основные строительные дисциплины до пятого курса.

ИЗУЧЕНИЕ ОТРАЖЕНИЯ ГРУППЫ ТЕЛ В ПЕРСПЕКТИВЕ СТУДЕНТАМИ НАПРАВЛЕНИЯ «АРХИТЕКТУРА»

Думанская В.В., Марченко В.С., Яворская Н.М. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

На лекционных и практических занятиях по предмету «Начертательная геометрия» во 2 семестре студенты направления «архитектура» изучают сложный спецкурс «Отражение в перспективе». Целью задания является выполнение построения на чертеже перспективы группы тел с отражением в одной или нескольких плоскостях. Группа тел состоит из различных поверхностей – цилиндров, призм, конусов, пирамид. Ранее преподаватели выдавали студентам условие задания по вариантам – двум проекциям (фронтальной и горизонтальной) группы геометрических тел. Опыт показывает, что студенты лучше всего понимают тему занятия и запоминают материал тогда, когда преподаватель на занятиях использует наглядные пособия. С этой целью нами был разработан макет для изучения темы «Отражение». Он состоит из четырех взаимно перпендикулярных зеркал. Первое зеркало расположено горизонтально, при этом зеркальная поверхность направлена вверх. Второе расположено вертикально, зеркальная поверхность находится напротив наблюдателя. Остальные два зеркала – боковые, вертикально расположенные, находятся напротив друг друга. То есть макет представляет собой зеркальную комнату без потолка и передней стенки. Кроме того нами изготовлены постановочные фигуры поверхностей (конусов, пирамид, призм, цилиндров) различных цветов и размеров. Для выполнения задания каждый студент вместе с преподавателем выбирает несколько различных поверхностей (от 4 до 8) и устраивает их в «зеркальной комнате». При этом он наглядно видит, как будет выглядеть его работа после построения на чертеже.

Макет может рассматриваться с различных точек зрения и положения картины с различным дистанционным расстоянием. Также можно наглядно показать зависимость точки зрения при построении интерьера (если мы рассматриваем объект внутри) и экстерьера (если мы рассматриваем объект снаружи). Макет предполагает рассматривать не только фронтальную перспективу, где зеркало параллельно картине, но и угловую перспективу, где зеркало расположено под углом к картине. Такой опыт поможет студентам более глубокому пониманию лекционного материала, научит переносить на чертеж реальные объекты и строить отражение.

РОЛЬ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СЛОВНИКІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОГО МОВЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ СЛОВНИКА ТЕРМІНІВ ГІДРОТЕХНІКИ)

Думанська Л. Б. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

В умовах сучасного інформаційного суспільства розвиток науки і техніки тісно пов'язаний з формуванням мовної та мовленнєвої свідомості майбутніх фахівців. Метою навчання мови спеціальності у вищому навчальному закладі є досконале вивчення студентами термінологічного інструментарію сучасної науки, вироблення навичок правильного використання різних загальнонаукових та спеціальних понять залежно від сфери та умов спілкування, подолання комунікативних бар'єрів.

Загальновідомо, що фахова література характеризується значною кількістю термінів та терміносполук, які позначають специфічні реалії або поняття різних галузей науки, техніки, мистецтва. Саме опрацювання (переклад, тлумачення) термінології спричиняє значні труднощі для студентів під час роботи з фаховим текстом.

Робота над семантизацією спеціальної лексики неможлива без навчального термінологічного словника. Таке лексикографічне видання дозволяє чітко розуміти зміст фахової дисципліни, навчитися здійснювати необхідні операції з мовним матеріалом при продукуванні власного мовлення, підвищує якість та ефективність інтелектуального опрацювання матеріалу, оптимізує та забезпечує перспективність самоосвіти у подальшому науково-професійному зростанні.

Термінологічний словник є різновидом тлумачного словника, містить результати теоретичних або експериментальних досліджень у вигляді наукових понять та їх номінативних одиниць; подає короткі відомості наукового або прикладного змісту, що розраховані на фахівців різної кваліфікації. У навчальному процесі дуже широко використовуються словники, які відображають термінологію певної спеціальності чи курсу. Такі словники, особливо тлумачні та тлумачно-перекладні, відображають понятєво-термінологічний апарат певної наукової теорії і використовуються у навчальному процесі у якості довідкової бази.

Більшість фахових термінологічних словників належить до словників пасивного типу, тобто це алфавітні словники, призначені для читання спеціальної літератури. Активні словники повинні містити елементи, які сприяють переходу від пасивного знання слів до їхнього використання в

мовленнєвій діяльності, тому викладачеві варто для такого видання підібрати лексикографічні одиниці за принципами сполучуваності, частотності, словотвірної цінності, навчально-методичної доцільності.

Викладач повинен пояснити, що перекладання вузькогалузевих термінів, загальновживаних та загальнонаукових слів має специфіку; якщо під час перекладу підібрати постійний перекладний еквівалент неможливо, тоді слід використовувати лексичні трансформації: додавання, вилучення, заміни, контекстуальні заміни (конкретизацію, генералізацію, антонімічний переклад). Також слід враховувати, що майже 50% усіх слів науково-технічного тексту становлять термінологічні паралелі.

Сполучуваність слів, що відображає закономірні предметно-логічні відношення поняття, що є основою терміна, є важливим критерієм під час відбору лексики. Ситуативно-тематичний принцип реалізується в установленні певного кола тем та ситуацій, у класифікації термінів за тематичними групами, сприяє виявленню парадигматики термінологічних одиниць, розширює потенційний словник студента.

Вищезазначеним вимогам відповідає «Короткий російсько-український тлумачний словник термінів гідротехніки», в основу якого покладено функціонально-системний принцип відбору та організації матеріалу.

Словник охоплює терміни та термінологічні словосполучення на позначення гідротехнічних споруд енергетичних та промислових підприємств, споруд та конструкцій для захисту від шкідливого впливу води, воднотранспортних та портових споруд, механічного обладнання водопропускних споруд, гідравліки споруд тощо.

Лексико-граматичні конструкції, що вміщені у словнику, отримують конкретне лексичне наповнення, поширюють знання студентів щодо лексичної системи української мови у межах гідротехнічної галузі, оскільки такий словник містить не тільки спеціалізовану, а й загальнонаукову та загальновживану лексику, яка вступає у мовленнєвий контакт з термінами.

Таким чином, термінологічний словник, створений за вищезазначеними принципами, забезпечує ефективне засвоєння термінології певного фаху, стимулює пізнавальну активність студентів, дозволяє індивідуалізувати процес навчання, надає можливість підготовки до писемної та усної мовленнєвої комунікації.

Окрім того, ефективність термінологічного перекладного словника зростає, якщо він виконує функцію невід’ємної складової навчально-дидактичного комплексу.

ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Дюльгер М.А., Васалатій Н.В., Флоря Л.В. (*Одеський коледж комп'ютерних технологій ОДЕкУ, м. Одеса, Україна)*

Тестова перевірка знань та вмінь студентів має ряд переваг порівняно з традиційними формами і методами.

Вона природно вмонтована у сучасні педагогічні концепції, дозволяє більш раціонально використовувати зворотний зв'язок зі студентами і визначати результати засвоєння матеріалу, зосередити увагу на прогалинах у знаннях та внести відповідні корективи.

Термін «тест» визначається як система завдань специфічної форми, визначеного змісту, зростаючої важкості, яка дозволяє об'єктивно оцінити структуру та якісно виміряти рівень підготовленості учнів.

Основні вимоги до завдань тестів у вищій школі:

1) повинні належати до однієї теми чи дисципліни;

2) бути взаємопов'язаними між собою (послідовність у термінології);

3) бути взаємодоповнюючими та упорядкованими за труднощами або за логікою;

4) форма тесту повинна бути уніфікованою, звичною, зручною;

5) терміни та поняття у тестах повинні бути загальновідомі і відповідати вимогам навчальної програми;

6) послідовність тестових завдань повинна визначатися за принципом «від простого до складного»;

7) завдання повинні бути стислими.

Найбільш суттєвими недоліками тестів є:

1) вони не виключають випадкового вибору відповідей навздогад або методом виключення;

2) при тестовому контролі не задіяний мовленнєвий апарат, що унеможливлює дослідження логіки міркування студента.

Одним із суттєвих обмежень застосування тестування є обмеження на відповіді.

Через цю обставину аналіз способів вирішення завдань та мисленнєвих операцій, які використовує студент, у більшості випадків є ускладненим або взагалі неможливим.

Ця обставина свідчить про те, що тестування не можна розглядати як ідеальний та єдиний метод об'єктивного діагностування знань та вмінь. Під час навчання тестування обов'язково повинно поєднуватися з іншими формами і методами контролю.

ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Ерёмкина Г.Г., Нагачевская С.А. *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

Знание иностранных языков на современном этапе является необходимым условием для становления будущего специалиста, поэтому вопросы совершенствования методов изучения иностранных языков являются актуальными.

В последние годы значительно активизировалось использование интерактивных методов обучения как одно из важнейших направлений совершенствования подготовки студентов в современном вузе, в рамках которого меняется роль как преподавателя, так и студента.

Учебный процесс, опирающийся на использование интерактивных методов обучения, организуется с учетом включенности в процесс познания всех студентов группы без исключения.

Создается среда образовательного общения, которая характеризуется открытостью, взаимодействием участников, равенством их аргументов, накоплением совместного знания, возможностью взаимной оценки и контроля.

При использовании интерактивных форм роль преподавателя резко меняется, перестает быть центральной, он лишь регулирует процесс и занимается его общей организацией, готовит заранее необходимые задания и формулирует вопросы или темы для обсуждения в группах, дает консультации, контролирует время и порядок выполнения намеченного плана.

Ведущий преподаватель вместе с новыми знаниями ведет участников обучения к самостоятельному поиску.

Активность преподавателя уступает место активности студентов, его задачей становится создание условий для их инициативы.

Преподаватель отказывается от роли своеобразного фильтра, пропускающего через себя учебную информацию, и выполняет функцию помощника в работе, одного из источников информации.

Организация интерактивного обучения предполагает моделирование жизненных ситуаций, использование ролевых игр, общее решение вопросов на основании анализа обстоятельств и ситуации. При изучении иностранных языков интерактивные методы применяются на практических занятиях как для усвоения материала, так и в качестве контроля или обобщения.

Для решения воспитательных и учебных задач используются следующие интерактивные формы работы:

круглый стол (дискуссия, дебаты);

деловые и ролевые игры (интерактивная игра, имитирующая реальную ситуацию, с отработкой особенностей ролевого поведения);

Case-study (анализ конкретных ситуаций, ситуационный анализ);

«Круглый стол»;

Видеоконференции;

использование мультимедийных средств и другие.

Использование метода групповых проектов дает возможность разрабатывать концепцию определенной тематики в рамках учебного процесса, распределяя функиональные обязаности каждой конкурирующей группы.

Работа в парах особенно эффективна на начальных этапах обучения. Плюс этой работы заключается в том, что все студенты имеют возможность высказаться, обменяться идеями со своим напарником, и только потом огласить их всей группе.

Интерактивная игра – одна из особо продуктивных педагогических технологий, создающих оптимальные условия развития и самореализации участников процесса обучения.

Цель интерактивной игры – изменение и улучшение моделей поведения, деятельности субъектов педагогического взаимодействия и осознанное усвоение этих моделей.

Интерактивные игры позволяют студентам не прятать свои эмоции, а свободно общаться с другими участниками игры вербально или невербально, играть различные роли, принимать решения самостоятельно или коллегиально. При таком подходе увеличивается объем усвоенной информации, возникает эмоционально окрашенное отношение к усвоенным знаниям.

В отличие от активних методов, интерактивные ориентированы на болем широкое взаимодействие студентов не только с преподавателем, но и друг с другом и на доминирование активности студентов в процессе обучения.

Другими словами, интерактивное обучение – это, прежде всего, диалоговое обучение, в ходе которого осуществляется взаимодействие между студентом и преподавателем, между самими студентами. Таким образом, интерактивные формы обучения способствуют пробуждению у обучающихся интереса, позволяют более эффективно усваивать учебный материал, предлагают учащимся самостоятельный поиск путей и вариантов решения поставленной учебной задачи и учат работать в команде, проявляя терпимость к любой точке зрения.

ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА МЕТОДИЧЕСКИХ УКАЗАНИЙ -НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЯ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ

Ересько Е.Г., Новский А.В.*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Работа студентов с методическими указаниями является важной частью их обучения, поэтому необходимо очень тщательно составлять эти учебные пособия.

Все материалы в методических указаниях должны излагаться понятным и доступным для студентов языком, сопровождаться справочными таблицами, схемами и рисунками, поскольку в настоящее время нормативная и специальная литература на кафедрах имеется в ограниченном количестве.

В методических указаниях по выполнению расчетно-графических работ и проектов, кроме методики расчетов, следует приводить примеры, чтобы студенты могли работать не только в аудитории под руководством преподавателя, но и самостоятельно. Это особенно важно для студентов заочной формы обучения и последипломн6ого образования, которые не всегда имеют возможность присутствовать на занятиях во время установочных сессий и лично консультироваться с преподавателем. Поэтому методические указания для заочников должны быть более подробными, содержать больше справочных и теоретических материалов, схем, рисунков и фотографий.

Список литературы должен содержать перечень современных изданий ведущих специалистов в той или иной области науки, а также методических изданий членов кафедры.

Чтобы проверить, насколько хорошо студенты усвоили материал, необходимо привести перечень контрольных вопросов по выполненным лабораторным и практическим работам, а также вопросы, которые выносятся на зачеты или экзамены.

В рабочих программах курсов должна быть согласована последовательность изложения материала лекций и последовательность выполнения лабораторных и практических занятий. Необходимо установить такой порядок выполнения работ, чтобы они проводились после соответствующих лекций.

Целесообразно в методические указания включать рабочие программы дисциплин в кратком изложении с той целью, чтобы студенты заочной формы обучения и последипломного образования могли координировать свои усилия по изучению дисциплины.

ПРИНЦИП ПРЕЛИМИНАРНОЙ МОТИВАЦИИ В МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ИНТЕГРАЦИИ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ МЕДИЦИНСКИХ УЧРЕЖДЕНИЯХ

Ехалов В.В., Синкин В.А. (*ГУ "Днепропетровская медицинская академия МОЗ Украины", г. Днепропетровск, Украина)*

Специальность «Анестезиология и интенсивная терапия» относится к ряду наиболее быстро и динамично развивающихся дисциплин, считается одной из самых сложных медицинских специальностей, является одной из ведущих звеньев в системе специализированной медицинской помощи и играет немаловажную роль на стыке интересов всех клинических служб. Уровень теоретической и практической подготовки специалистов в области анестезиологии и интенсивной терапии в условиях стремительно нарастающего информационного объёма не всегда в полной мере соответствует современным требованиям (Бунятян А.А., 2012).

Традиционно система обучения имеет дело с множеством учебных разделов, которые зачастую содержательно и методологически плохо согласуются между собой. Самостоятельность предметов, их слабая связь друг с другом порождает серьезные трудности в формировании у студентов целостного представления об оказании помощи в экстремальных условиях. Предметная разобщенность становится одной из причин фрагментарности медицинских знаний.

Междисциплинарные связи в профессиональном обучении являются конкретным выражением интеграционных процессов, происходящих сегодня в науке и жизни общества. Эти связи играют важную роль в повышении практической и научно-теоретической подготовки студентов медицинского вуза, существенной особенностью которой является овладение ими обобщенным характером познавательной деятельности. Обобщенность дает возможность применять знания и умения в конкретных, зачастую нестандартных, ситуациях, при рассмотрении частных вопросов, как в теории, так и в практической лечебной деятельности.

Как самый простой способ реализации междисциплинарных связей существует возможность при подготовке лекционного материала использовать материалы смежных дисциплин, дополняющих материал учебной программы "Анестезиология и интенсивная терапия". Однако более эффективной является интеграция содержания – процесс установления связей между структурными

компонентами содержания разных учебных дисциплин с целью формирования целостного представления о патологическом процессе.

Эффективность подготовки будущих медицинских специалистов обеспечивается при выполнении следующих педагогических условий: диагностика у студентов исходного уровня знаний; использование комплекса заданий, разработанных для повышения выявленного уровня знаний; реализация специальной технологии обучения, направленной на установление междисциплинарных связей между изучаемой дисциплиной и смежными медицинскими дисциплинами; соответствие учебно-методического комплекса интегративному содержанию изучаемой дисциплины.

В нашей интерпретации реализации проблемы предложено использование задач по принципу "фазиса (ступеней лестницы)". В его основу положено соответствие сложности предлагаемой задачи уровню подготовленности обучаемого, начиная от "азов" базисной науки (биохимия, биофизика) и заканчивая интернатурой по дисциплине "Анестезиология и интенсивная терапия". Такое "настраивание" междисциплинарных связей имеет несомненные положительные стороны:

- нет необходимости траты учебного времени на повторение материала, который студент изучил на других кафедрах;
- повышение уровня знаний обучаемых по предмету, проявляющееся в глубине усваиваемых понятий, закономерностей за счет их многогранной интерпретации с использованием сведений интегрируемых наук;
- создание оптимальных условий для развития мышления обучающихся (способности к абстрагированию, умение выделять главное, проводить аналогии, осуществлять анализ, сопоставление, обобщение);
- прелиминарная (априорная) мотивация - осознаваемая причина, лежащая в основе выбора и поступков личности.

Выводы.

1. "Фазисные" междисциплинарные задачи в определённой мере определяют соответствие учебно-методического комплекса интегративному содержанию изучаемой дисциплины.

2. Прелиминарная мотивация формирует стремление студента начинать своё становление как специалиста не на клинических кафедрах, а на самых начальных этапах обучения.

3. Междисциплинарная интеграция в изучении базисных наук и анестезиологии (интенсивной терапии) в своей основе предполагает достижение соответствия специалиста социальному заказу.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОБІОЛОГІЯ»

Єгорова А.В., Данилова О.І., Труфкаті Л.В. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Методика викладання природничих наук, до яких і відноситься мікробіологія, покликана забезпечити високий теоретичний рівень викладання, строгу науковість, яскравість і дохідливість викладення матеріалу. В навчальній практиці ВНЗ склалися такі форми організації учбового процесу, що цілком виправдали себе: лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів, семінарські заняття, консультації, заліки, іспити, різні форми поза аудиторної роботи. Жодна з цих форм не може бути визнана універсальною, здатною замінити інші. Тому з методичної точки зору не можна визнати правильним, коли деякі кафедри встають на шлях штучного роз'єднання окремих ланок учбового процесу, необґрунтовано замінюючи їх іншими. В ОНАХТ запроваджений комплексний підхід до вивчення природничих наук, зокрема, мікробіології, що включає початкові класичні фундаментальні знання з технічної мікробіології – курс «Мікробіологія», який враховує специфіку окремих спеціальностей, і далі переходить у вивчення «Мікробіології галузі». Крім того, вивчення ґрунтується на попередніх дисциплінах, що відносяться до природних наук: органічній, харчовій хімії, біохімії , фізіології харчування, а далі очевидним є зв'язок із такою дисципліною, як «Гігієна і санітарія» тощо.

Метою курсу «Мікробіологія» є формування у студентів цілісної систему знань про різноманіття, найважливіші властивості мікроорганізмів, їх значення в природних процесах, народне господарство і охорону здоров'я. При цьому під час читання лекційного матеріалу широко застосовуються технічні засоби навчання для демонстрації слайдів і презентацій. Теоретичні положення лекційного курсу розвиваються і закріплюються на практичних заняттях, при виконанні яких студенти освоюють методичні прийоми роботи з мікроорганізмами, набувають навичок вивчення їх морфологічних, фізіолого-біохімічних і генетичних властивостей. Для організації самостійної роботи студентів по курсу використовуються сучасні інформаційні технології. Ефективність самостійної роботи студентів перевіряється як в ході поточного, так і підсумкового контролю знань. Вона проходить у формі усного опитування, колоквіумів, тестового контролю по темах і розділах курсу. Для загальної оцінки якості засвоєння студентами учбового матеріалу використовується накопичувальна рейтингова система.

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ БІОХІМІЇ ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Єремічук С.М., Осницька Я.Г. *(Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, м.Київ, Україна)*, **Бурлука В.В.** *(Українська військово-медична академія (УВМА), м.Київ, Україна)*

Реалізація нових векторів розвитку вищої медичної освіти вимагає впровадження інноваційних методик подачі матеріалу, творчого пошуку нових або вдосконалених концепцій, принципів, підходів до освіти, суттєвих змін у навчально-методичній базі, змісті, формах і методах навчання, вихованні студентів та управлінні педагогічним процесом. На нашу думку, впровадження модернізацій в першу чергу повинно стосуватись навчальних матеріалів та методів викладання, які потребують оновлень та сучасного підходу.

Загальносвітові тенденції розвитку вищої освіти говорять про широке використання у навчальному процесі опорно-графічних схем, які створюють особливу наочність, використовуючи елементи змісту в нелінійному вигляді, виділяючи логічні і змістовні зв’язки між ними. Як одну із переваг їх використання А.В. Петров виділяє те, що «вони виконують функцію об’єднання понять в певні системи» [1, с. 198].

На наш погляд, найбільшою інформаційною насиченістю, легкістю у створенні, універсальністю, наочністю характеризуються *діаграми зв’язків*, відомі також як *інтелект-карти*, *карти пам’яті*, *ментальні карти* (англ. *Mind map*). Технологія, яка дозволяє створювати такі діаграми має назву *майндмеппінг (mindmapping),* створена Тоні Бьюзеном у 1993 році [2]. Ментальна карта має деревовидну структуру (з можливими зв’язками між окремими гілками) і подає семантичні чи інші зв'язки між фрагментами інформації, розгалужуючись на дрібніші гілки від одного ключового поняття.

Також рекомендуємо навчати студентів способам самостійного створення таких карт, що, безумовно, сприятиме збільшенню темпу мислення, формуванню умінь працювати із великими об’ємами інформації, а також концептуально структурувати і упорядкувати отримані знання. Для прикладу наводимо інтелект-карту з теми «Вуглеводи», що зображена на рис 1.

Отже, діаграми зв’язків варто створювати до кожної теми з курсу біохімії, що дозволить краще сприймати, аналізувати інформацію, зупинятись на ключових моментах матеріалу. Радимо впроваджувати даний вид подачі інформації в лекційний процес та самостійну роботу студентів.

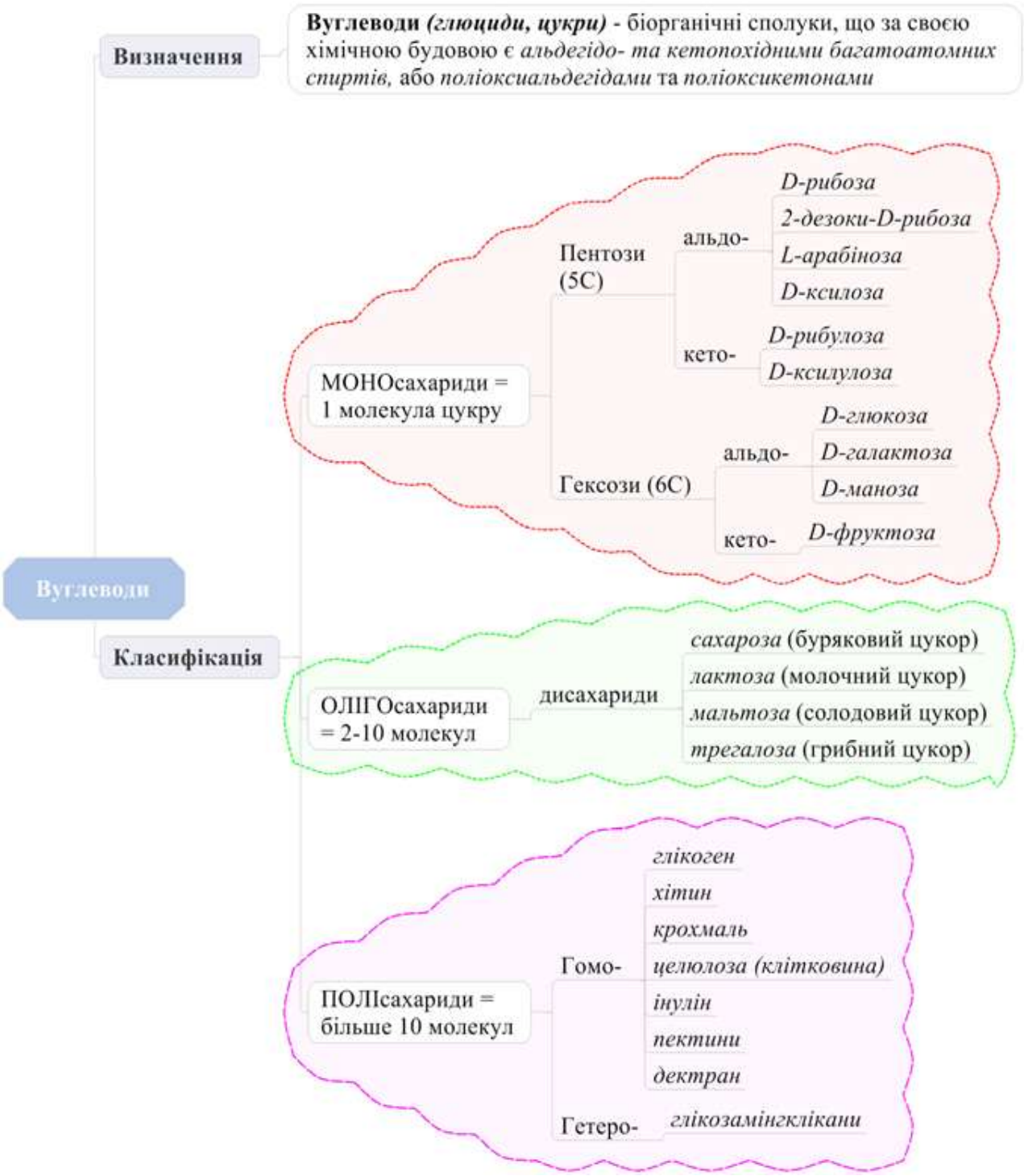

Рис. 1. Подання класифікації вуглеводів в формі ментальної карти

Література

1. Петров А.В. Развивающее обучение. Основные вопросы теории и практики вузовского обучения физике: монография / А.В. Петров. – Челябинск: Издательство ЧГПУ «Факел», 1997. – 261 с.
2. Buzan T., Buzan B. The Mind Map Book: how to use radiant thinking to maximize your Brain’s untapped potential. – London: BBC Boks, 1993.

ИЗУЧЕНИЕ МЕХАНИКАМИ ДИЦИПЛИНЫ «СТРОИТЕЛЬНАЯ МЕХАНИКА И МЕТАЛЛОКОНСТРУКЦИИ МАШИН»

Жданов А.А. *(Одеская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Студенты механика 3 курса факультета ГТС (выпускники техникумов), обучающиеся по специальности «Подъёмно-транспортные, строительные и дорожные машины» в 8-м, завершающем обучение в бакалавриате семестре, впервые изучают дисциплину «Строительная механика и металлоконструкции машин» (СМиМКМ).

Важность данной дисциплины для общеинженерной подготовки механиков обусловлена тем, что в этом курсе студенты знакомятся с общими подходами в постановке и решении задач расчета и проектирования механических систем грузоподъемных машин.

Рабочим планом предусмотрено выполнение курсовой работы, посвященной расчету и проектированию одного из конструктивных элементов мостового, козлового или башенного крана.

Анализ конструкций показал, что наиболее полно охватывает основные разделы дисциплины СМиМКМ курсовая работа на тему: «Расчет и проектирование балочной стрелы башенного крана». При выполнении этой курсовой работы студент по исходным данным-типу башенного крана, грузоподъёмности, вылете груза, высоте подъёма груза, скорости механизмов подъёма и поворота груза, режима работы крана рассчитывает действующие на стрелу нагрузки в вертикальной и горизонтальной плоскостях, строит расчетные схемы стрелы, линии влияния для опорных реакций, наиболее нагруженных стержней фермы стрелы.

Найдя наибольшие суммарные усилия в каждом расчетном стержне фермы, задавшись формой поперечного сечения стержней, студент подбирает сечения стержней, рассчитывает сварное соединение раскоса с поясом фермы, болтовое соединение стыков секций стрелы. Графическая часть курсовой работы состоит из 1-2 листов формата А1, на которых студент изображает в масштабе М1:10, М1:20 фронтальную проекцию стрелы (допускается 2-3 разрыва), поперечное сечение стрелы. Разрабатывает сборочный чертеж любой секции стрелы.

При оценке курсовой работы учитывается:

точность выполненных расчетов и содержательность пояснений к ним;

качество выполнения графической части:

качество защиты курсовой работы.

АНАЛИЗ ОБЩИХ ПРИНЦИПОВ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА НА ОСНОВАНИИ КОММУНИКАТИВНОГО МЕТОДА

Зайцева О.Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Научить человека иностранному языку невозможно. Иностранный язык можно лишь изучить. В силу этого роль самостоятельной работы студента в педагогике иностранных языков трудно преувеличить. Эффективность самостоятельной работы студента обусловливается рядом важных факторов, а именно: готовность обучаемого к самостоятельной работе; оптимальная организация самостоятельной работы и коррекция ее педагогом.

Готовность студентов к самостоятельной работе определяется наличием оптимальной мотивации к овладению иностранным языком, сформировавшимися навыками самостоятельной работы в области чтения, говорения, аудирования, письма, а также владением навыками эффективной работы со справочной литературой, словарями и умением работать с ТСО. Эффективная организация самостоятельной работы студентов со стороны преподавателя подразумевает соответственно: целенаправленную деятельность по развитию у студентов навыков самостоятельной работы в области чтения, говорения, аудирования, письма; целенаправленную деятельность по развитию у обучаемых навыков эффективной работы со справочной литературой и словарями; обучение студентов работе с техническими средствами обучения. Следует отметить ряд важных общих моментов. Первое. Зачастую преподаватели предполагают, что умение студента работать самостоятельно присутствует у него по умолчанию.Однако, самостоятельной работе, как и любому другому виду деятельности, необходимо обучить.Второе. Обучение навыкам эффективной самостоятельной работы предполагает наличие таких навыков у обучаемого, что, к сожалению, встречается далеко не всегда.Третье. Движение в любом направлении имеет смысл только при наличии осознанной цели как понимания того, куда мы движемся. Таковой конечной целью при обучении иностранному языку должна являться коммуникативная компетентность учащегося, под которой понимается готовность и способность студентов осуществлять иноязычное общение в определенных программой пределах и в единстве всех его функций.

Таким образом, конечной целью обучения студента определяется развитие у студентов коммуникативной компетентности. Достижение этой цели

невозможно без эффективной самостоятельной работы студента, которая, в свою очередь, невозможна без поддержки со стороны преподавателя. Развитие навыков самостоятельной работы в области чтения, говорения, письма осуществляется также на основании коммуникативного подхода, с помощью реальных языковых ситуаций (интервью с конкретными людьми, отрывки из выступлений, телефонных разговоров и т.д.). Таким образом можно достигнуть трех целей: избавление студента от боязни иноязычного общения; увеличение веры студента в собственные возможности общаться на иностранном языке и мотивирование его к этому общению; развитие навыков «живого» общения, разговорной лексики, что приводит в итоге к одновременному развитию всех языковых навыков – от устной и письменной речи до чтения и аудирования.

Для развития навыка чтения эффективны тексты небольшого объема и разнообразного содержания (журнальные статьи, интервью, отрывки литературных произведенийи т.д.). Задания по этим текстам могут быть различны. Например: 1. Ответить, «да» либо «нет». 2. Соотнести заголовки с абзацами. 3. Расположить абзацы в логической последовательности. 4. Найти фактологические ошибки в тексте. 5. Заполнить пропуски в тексте, восстанавливая информацию. 6. Выразить личное отношение к прочитанному. В сфере говорения наилучшим вариантом организации самостоятельной работы являются задания на постановку ролевой игры и на подготовку к обсуждению поставленной проблемы. В работе по развитию навыка самостоятельной работы с английским письмом можно использовать следующие задания коммуникативной направленности: 1. Составление личного и официального (делового) письма. 2. Описание события. 3. Написание рекламного текста. Важной частью этой работы должна быть грамматика. Используя для работы над грамматикой аналитический подход, преподаватель предоставляет студенту возможность самостоятельно сформулировать правила использования грамматических структур или форм, а затем сравнить их с теми правилами, которые приведены в учебнике. Чрезвычайно важной является деятельность педагога по обучению студента эффективной самостоятельной работе со словарями и справочниками. Необходимо объяснить студентам основные принципы организации такой литературы, общие принципы работы с ней, общую структуру справочной литературы по различным областям знания, которые могут понадобиться студенту в процессе самостоятельной работы. Реализация названных принципов в практической деятельности по изучению иностранного языка обеспечивает эффективное развитие навыков самостоятельной работы у студентов.

ВОПРОСЫ МЕТОДИКИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ В ДИПЛОМНОМ ПРОЕКТИРОВАНИИ

Захаревская Н.С. (*Одесская Государственная Академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Новые педагогические положения в развитии начального и среднего образования на Украине, переход в подготовке «бакалавров - архитекторов» на 4-х летнее обучение, обусловили необходимость издания новых методических указаний для выполнения дипломных проектов «бакалавра» на 1У курсе Архитектурно-художественного института.

В 2011-2012 учебном году на кафедре были разработаны и рекомендованы к изданию Методические указания для выполнения дипломных проектов бакалавров «Общеобразовательные школы». Апробация электронной версии Методических указаний проходила во время дипломного проектирования «бакалавров» 3 года. Были выявлены замечания по уменьшению объемов предлагаемых студентам заданий на проектирование. Общую площадь зданий необходимо уменьшить до 3000-4000 м2. Было предложено рассмотреть отдельно проектирование школ 1, П и Ш ступеней обучения. Отдельным вопросом предлагалось вынести проектирование детского сада совмещенного с начальной школой. Новые методические указания ***«Общеобразовательные школы 1, П и Ш ступеней»*** разработаны доц. Глининым Ю.А., доц Снядовским Ю.А., ст. препод. Захаревской Н.С. и асс. Юрц О.И. Рассмотрены вопросы выбора участка, градостроительного обоснования, зонирования территории, архитектурно-планировочных решений школ, функциональной организации групп помещений учебного, культурно-зрелищного, спортивно-оздоровительного назначения и т.д.Анализ развития школьных зданий выявил, что в будущем ***развитие будет идти в направлении организации пространства для выявления индивидуальных особенностей каждого ученика и внедрения личностных образовательных программ:*** *- значительно усовершенствуются рабочие места;- зоны индивидуально-группового обучения будут формироваться около развлекательно-обслуживающих зон, которые в свою очередь станут общешкольными центрами творчества;- расширятся физкультурно-спортивные группы помещений;- расширятся помещения для коллективного творчества.* Выход в печать подготовленных методических указаний позволит студентам-архитекторам и преподавателям творчески решать вопросы проектирования с учетом современных тенденций в образовании.

ЕКОНОМІЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ВИХОВАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

Зотова Ю.В. (*Одесский колледж компьютерных технологий ОГЭУ, г.Одесса, Украина)*

Зміни в житті кожної людини в умовах введення ринкових механізмів господарювання роблять актуальною проблему формування економічного мислення. Визначення шляхів та засобів здійснення цього процесу передусім вимагає ретельного дослідження сутності категорії "економічне мислення".

Підходячи до проблеми формування економічного мислення з педагогічних позицій, ми певним чином змінюємо погляд на мислення. Формування економічного мислення одна з передумов вдосконалення економіки на інтенсивний шлях розвитку, якісного поліпшення господарського механізму.

Розвиток економічного мислення студентів передбачає: застосування загальних норм правильного мислення до даного змістовного матеріалу, певну орієнтацію в осмисленні соціально-економічної дійсності, яка виникає на основі усвідомлення теоретичного змісту економічних явищ і реалізується в процесі практичної діяльності. Об'єктом економічного мислення є економічні відносини, економічне життя, вся господарська практика в цілому. Причому суть економічних відносин виражає не лише виробничий процес, а й проблеми власності, розподілу, обліку і споживання. Тому дитина, яка ще не включилася у виробничі відносини, вже має певний рівень економічного мислення. Джерелом його формування є відносини споживання, практична діяльність, економічна інформація. Особистість - суб'єкт економічного мислення.

Основні риси економічного мислення такі: науковість, реалістичність, конструктивність, гнучкість, масштабність, орієнтація на досягнення високої ефективності, врахування вимог соціального характеру, оптимізм.

Економічне мислення поділяють на два основні типи. Перше, це — повсякденне мислення, що формується суто на ґрунті безпосередніх життєвих спостережень у людини, яка не має економічної підготовки. Друге, це — наукове економічне мислення, яким, відповідно володіє викладач економічних дисциплін. Воно передбачає найвищий рівень пізнання закономірностей розвитку економіки, потрібний для компетентного її регулювання з боку держави на засадах ринкового механізму функціонування.

Економічний спосіб мислення передбачає переосмислення того, як зміни економічних стимулів внаслідок початкової політики впливатимуть на майбутні дії. Економічне мислення є обов'язковим елементом економічної свідомості і економічної культури й пов'язане з соціально-психічними якостями людини (підприємливість,ощадливість, діловитість тощо).

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ БІОФІЗИКИ УЛЬТРАЗВУКУ В КУРСІ «МЕДИЧНА ТА БІОЛОГІЧНА ФІЗИКА»

Іванова О.І., Філоненко Н.Ю. (*ДЗ «Дніпропетровська медична академія», м.Дніпропетровськ, Україна)*

Для підвищення якості підготовки спеціалістів медичної галузі необхідне виконання багатьох умов. А саме: достатній рівень викладання, приклади використання отриманих знань у даній галузі, заохочення студентів до творчої та наукової роботи та інше.

Розглянемо дане питання на прикладі методики викладання однієї з фундаментальних тем курсу «Медична та біологічна фізика», а саме «Ультразвук та використання його в медицині», що читається у Дніпропетровській медичній академії для всіх спеціальностей. При викладанні даної теми недостатньо навести коротку характеристику ультразвукових хвиль, їх фізичних властивостей і підкреслити їх вплив не тільки на біологічні тканини, а й на клітини, біомолекули. Слід приділити чимало уваги фізичним характеристикам та властивостям ультразвуку, при яких можна використовувати ультразвукові хвилі як для діагностики захворювань людини, так і терапії. Необхідно звернути особливу увагу студентів на значення важливих для даного випадку фізичних величин – таких, як частота та інтенсивність ультразвукових хвиль при використанні в терапії та діагностиці за медичними показниками для людських органів та тканин.

Ефект Допплера займає особливе місце у застосуванні ультразвуку в медицині при визначенні швидкості руху рухомих органів людини, а саме: рух клапану серця в кардіології, при визначенні швидкості руху крові та еритроцитів, та інше. Кольорове допплерівське картування базується на кодуванні в кольорі значення допплерівського зсуву. Цей метод дозволяє пряму візуалізацію потоків крові у серці та великих кровоносних судинах. Червоний колір відповідає потоку, який рухається в сторону давача, а синій – від нього. Даний метод дозволяє визначити систолічний об’єм крові серця, товщину міокарда, визначити порок серця та інше. Для підвищення якості викладання та закріплення матеріалу в навчальному процесі слід використовувати сучасні засоби – інтерактивну дошку, проектор, відеолекцію.

Для підготовки кваліфікованих фахівців в галузі медицини потрібно не тільки розповісти студентам про природу та властивості тих чи інших фізичних явищ, довести до їх відома приклади застосування ультразвуку в медицині, а й викликати інтерес та заохотити їх до творчої роботи.

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКОВА ДІЯЛЬНОСТЬ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

Кадієвська І.А., Сазонов В.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Актуальною проблемою освіти – підвищення екологічної культури, відповідальності персоналу за безпекові наслідки свого бізнесу. Серед бізнесу в Україні є багато підприємств, які безвідповідально ставляться до питань екологічної безпеки діяльності. Ці підприємства перманентні у ризику не тільки збанкрутитись, але нанести велику шкоду здоров'ю нації, національної безпеці взагалі.

Безпека – властивість об'єкту забезпечити відсутність ризику нанесення шкоди. Ризик – показник цієї властивості.

Офіційне визначення поняття екологічна безпека наведено в статті 50 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Екологічна безпека є такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей.

Екологічна безпека гарантується громадянам України здійсненням широкого комплексу взаємопов'язаних політичних економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів.

Прагнучи ввійти в економічний простір Європи та світу, незважаючи на економічну кризу, ліквідацію наслідків гібридної війни, українські споживачі стають більш вибагливими та соціально зрілими.

Зараз недостатньо вже виробляти та пропонувати споживачам необхідні товари, будувати будинки без розвиненої соціальної інфраструктури тощо. Вкрай важливо піклуватись про екологічні наслідки техногенної діяльності підприємства, виробляти продукцію екологічно безпечну як для споживачів, так і для суспільства

Соціальна відповідальність бізнесу включає правовий, етичний, екологічний та соціальний контексти діяльності підприємств, серед яких, на нашу думку, зважаючи на важливість наслідків, домінує екологічний.

Екологічна безпека діяльності підприємства є базисом формування його соціально відповідальності.

Безпечна екологічна діяльність формується шляхом формування механізмів протидії різноманітним загрозам: внутрішним та зовнішнім.

Внутрішні та зовнішні загрози унеможливлюють реалізацію механізмів екологізації будь якого виробництва.

Менеджмент найбільш успішних українських підприємств розуміє необхідність формування та реалізації соціально відповідально бізнесу.

Екологічний контекст діяльності передбачає, перш за все, оптимальне використання невідновлюваних чи вкрай обмежених ресурсів, зменшення техногенного навантаження на природне середовище та поліпшення його екологічного стану, розробку програм рециклювання (*від* англ. *recycling*) та утилізації відходів з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезенняї чи видалення. Повторне використання або повернення в обіг відходів виробництва чи сміття.

Вважаємо, що найвагомішою умовою формування екологічної безпеки є модернізація та інноваційний розвиток підприємства за рахунок оновлення техніко-технологічної бази виробництва.

Це впровадження новітніх ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій, сучасного виробничого обладнання та установок, досконалих очисних споруд, зеленого будівельного бізнесу.

Одночасно екологічна безпека забезпечується шляхом тотальної екологізації виробництва з метою упередження внутрішніх загроз, які продукуються виробничою системою.

Як наслідок зазначеного, позитивно змінюється кваліфікація і структура персоналу, соціальна складова виробничої системи підприємства, формується сучасна соціальна інфраструктура, що відповідає прогресивним екологічним нормативам та законодавству.

З часом підприємство починає здійснювати відповідальні, соціально орієнтовані інвестиції, вкладає їх в проекти, що враховують екологічні та соціальні фактори і наслідки мінімізації ризику у здійсненні проекту.

Поступово формується імідж підприємства, яке здійснює екологічно відповідальну діяльність, що зазвичай позитивно оцінюється громадянами.

Майбутні фахівці будівельної галузі повинні розуміти, що екологічна безпека підприємства означає, що його функціонування прямо або опосередковано не призводить до погіршення якості навколишнього природного середовища, не наносить прямі або опосередковані збитки державі, споживачам, населенню та персоналу.

Тому потрібно підвищувати рівень своєї екологічної культури. В контенті навчальних програм повинна бути екологічна, складова.

Наприклад, дисципліна «Соціальна та екологічна безпека» може бути викладатися всім студентам. Що буде сприяти якісно спрямовувати свою професійну діяльність згідно вимог екологічного імперативу.

САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ РАБОТА ПО РИСУНКУ СТУДЕНТОВ 1 КУРСА ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

Казмирук Т.П., Белая Д.Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

"Рисовать вовсе не значит просто делать контуры; рисунок не состоит только из линий. Рисунок – это еще и выразительность, внутренняя форма, план моделировка".

Энгр

Практика обучения изобразительному искусству показывает, что рисунок является основой изобразительного искусства – живописи, скульптуры. Реалистический рисунок, по словам Микеланджело, – это высшая точка и живописи, и скульптуры, и архитектуры.

Мастера изобразительного искусства подчеркивают: если студент мало времени уделяет самостоятельной работе, то даже при самых активных занятиях в аудитории он не получит глубоких и прочных знаний и навыков. Опыт преподавания рисунка подчеркивает необходимость уделять ежедневной самостоятельной работе не менее 3–4 часов. Так как только в многократном, целенаправленном повторении упражнений первокурсник может достичь положительных творческих результатов.

Изначально студенту очень важно наблюдать за окружающей действительностью и делать краткосрочные наброски, зарисовки, которые развивают наблюдательность, зрительную память, остроту видения, умение подмечать интересное в окружающей действительности. Эта работа во многом зависит от индивидуальности студента и её лучше выполнять самостоятельно.

Данные зарисовки и наброски с натуры в дальнейшем пригодятся для создания академических, творческих работ, композиций на различные темы.

Учитывая, что учебная работа по рисунку неразрывно связана с практическим изучением перспективы, пластической анатомии, законов светотени, очень важно помимо кратковременных учебных заданий самостоятельно выполнять длительные рисунки, постановки в мастерской различными материалами (карандаш, мягкий материал, акварель, тушь).

Согласно учебной программе кафедры Изобразительного искусства на самостоятельную работу 1 курса по рисунку выделено 186 часов.

Самостоятельная работа в 1 семестре включает в себя задания, в процессе выполнения которых, студенты:

- развивают владение линей, штрихом, пятном в процессе выполнения линейного и тонального рисунка;

- изучают характерные особенностей строения различных предметов, головы человека;

- приобретают навыки изображения гипсовой и живой головы.

Начальные работы выполняются на бумаге графитным карандашом.

1. Ежедневные наброски и зарисовки: кратковременные – по 2 – 5 минут, более длительные от 10 до 25 минут на рекомендуемых листах формата А4, А5:

а) отдельные предметы, пейзажи, животные, натюрморты;

б) гипсовые части лица в разных ракурсах (не менее трёх);

в) фигура человека.

2. Конструктивные рисунки и работы с легкой светотеневой моделировкой формы в нескольких поворотах (не менее трёх каждой модели) от 2 до 6 часов на рекомендуемых листах формата А3:

а) части лица (глаза, нос, ухо, губы);

б) анатомическая модель головы Экорше (Гудон);

в) гипсовые маски лица в различных поворотах;

г) гипсовые головы (Венера, Диана, Антиной, Гермес и др.).

Самостоятельная работа во 2 семестре включает в себя задания в процессе работы над которыми студенты анализируют особенности анатомического строения и структуры головы натурщика.

Задания выполняются на бумаге графитным карандашом и мягкими материалами (соус, сангина, уголь, мел).

1. Ежедневные наброски и зарисовки: кратковременные – по 2 – 5 минут, более длительные от 10 до 25 минут на рекомендуемых листах формата А4:

а) головы живой натуры в различных поворотах и ракурсах, портреты;

б) фигуры людей, групп людей.

2. Рисунки голов натурщика в различных поворотах от 2 до 6 часов на рекомендуемых листах формата А3:

а) конструктивные;

б) с легкой светотеневой моделировкой формы;

в) с тоновой проработкой.

Текущий контроль над выполнением самостоятельной работы студентов осуществляет ведущий преподаватель еженедельно.

В итоге, выполненные задания, в конце каждого семестра анализируются и оцениваются кафедрой во время аттестации.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Камбур О.Л., Ветрогон О.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

В сучасних умовах, через стрімке зростання цін на енергоносії, набуває актуальності проблема забезпечення енергоефективності будівництва. Майбутні фахівці повинні вміти не тільки проводити технічні розрахунки та й обґрунтовувати економічну доцільність запропонованих заходів. У якості головного важеля розвитку енергозбереження виступають фінансові фактори.

Особливістю впровадження інвестиції, що спрямовані на збереження енергоресурсів, є тривалий період експлуатації будівель. Тому необхідно вміння прогнозувати показники розвитку економіки, рівень інфляції, вартість капіталу та ціни на енергоресурси. Слід враховувати, що будівля повинна розглядатися як єдина енергетична система. Енергозберігаючий та економічний ефект від інноваційних рішень розраховується для комплексу науково обґрунтованих заходів та зі врахуванням синергетичного взаємовпливу. Впровадження сучасних технічних розробок також сприяє підвищенню якості будівель за рахунок поліпшення мікроклімату приміщень.

Для здійснення розрахунків економічної ефективності інвестицій у підвищення енергоефективності будівництва, фахівці повинні використовувати систему взаємопов'язаних показників. Крім обчислення дисконтованого періоду окупності, за яким вкладення коштів може виявитися недоцільним через тривалий термін будівництва, слід аналізувати чисту приведену вартість, індекс прибутковості, внутрішню норму доходності, враховуючі зменшення експлуатаційних витрат через економію енергоресурсів.

Використання отриманих навичок на практиці базується на вмінні аналізувати сучасні інноваційні розробки, адаптувати їх під потреби окремого проекту та впроваджувати у виробничу діяльність.

Ознайомлення студентів з останніми науковими дослідженнями у сфері розробки енергозберігаючих технологій та вивчення сучасного досвіду з аналізу ефективності капітальних інвестицій дозволить їм у майбутньої професійної діяльності приймати обґрунтовані рішення в умовах зовнішнього оточення, що змінюється. Вміння розробляти заходи з енергозбереження та обґрунтовувати їх економічну ефективність допоможе майбутнім фахівцям приймати участь у впровадженні сучасних інвестиційних проектів та надасть їм додаткових переваг на ринку праці.

ДО ПРОБЛЕМИ ГУМАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Кантаржи Н.І. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Сучасне суспільство характеризується динамічними змінами в економіці, політиці, культурі, у відносинах між особистістю й суспільством, суспільством і державою. Під впливом цих змін вища освіта як частина соціальної системи перебудовує власну структуру, зміст і напрям розвитку. Одним із найважливіших компонентів змін, що відбуваються, є посилення уваги до особистості, розвиток її свідомості, самосвідомості, культурного і професійного потенціалу [1].

Принципово важливою парадигмою у розвитку сучасної цивілізації є невпинне зростання ролі і місця фундаментальних, технологічних, інформаційних, прикладних та особливо соціогуманітарних знань у різних сферах діяльності людини. Людина-особистість є однією з реальних конкурентоспроможних ланок у цивілізаційному поступі сучасної України і саме інтелект українських громадян, їх розум, освіченість європейського зразка можуть стати стратегічним курсом, який здатний забезпечити рух українського суспільства шляхом прогресу. У межах гуманістичного поступу вищої освіти України велика увага приділяється розвитку особистості, її самореалізації, формуванню «Я-концепції» [3].

Гуманізація освіти як система взаємоорганізованих цінностей передбачає створення певних умов, спрямованих на розкриття та розвиток здібностей людини, її самореалізацію, забезпечення через знання, що їх засвоює людина, її професійно-морального розвитку, формування соціально значущих орієнтацій та установок, залучення її до системи різноманітних суспільних відносин, в якій вона постійно засвоює та створює культурні умови свого існування, тобто визначає мету, зміст, організацію та засоби своєї життєдіяльності, а також характер взаємодії з іншими людьми, з середовищем [3].

Отже, якісно нові завдання нинішнього етапу потребують від випускників вищої школи освіченості, активності, постійного творчого пошуку, вміння жити і працювати в умовах демократії, у обстановці зростаючої економічної і соціальної відповідальності за себе і країну. У зв’язку з цим, необхідно передусім забезпечити перехід до нового рівня підготовки фахівців на основі гуманітаризації вищої школи, інтеграції професійної, гуманітарної і соціально-політичної підготовки, оновлення змісту та їх структури на основі перегляду

застарілих підходів, засвоєння досягнень вітчизняної та світової наукової думки, вільного самовизначення студентською молоддю своїх світоглядних позицій, духовних інтересів і цінностей [1].

Нажаль, серед певної частини викладачів технічних дисциплін, в тому числі і в нашому ОДЕКУ, існує недооцінка гуманітарної підготовки фахівців. Зокрема, не раз доводилось чути про те, що майбутньому метеорологу чи екологу нічого не дає вивчення гуманітарних наук.

Так, якщо взяти технічні вузи США, то в програмах навчання студентів гуманітарні науки займають від 30 до 45% всього бюджету навчального часу підготовки фахівців. У вузах нашої країни цей показник на три рядки менш, тому і недивно, що у студентів навчальних закладів нашої країни відчувається дефіцит загальнокультурних, психологічних, соціальних, правових знань.

Тому особливого значення набуває впровадження в навчальний процес нових концептуальних підходів до гуманітарної та соціально-політичної підготовки фахівців, вироблення принципово нових підходів, подолання професійної однобічності, формування у майбутніх фахівців творчого потенціалу особистості [2].

Сучасна освіта в Україні так само орієнтована на створення найбільш доцільних умов для реалізації гуманістичних ідей, розуміння виняткової важливості й цінності людини як особистості. У Законі «Про освіту» вказано, що «гуманізм, демократизм, пріоритет загальнолюдських духовних цінностей» є основними принципами освітнього простору України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дудатьєва В.М. Вплив гуманітарної складової на якість вищої освіти фахівців технічного профілю//Збірник наукових праць. Шляхи розвитку духовності та професіоналізму за умов глобалізації ринку освітніх послуг Спец. випуск № 48, ч.1. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, ВСЕУ Університету “Україна”, - К. – Вінниця, 2007. - С.69-71.

2. Гуманітарна складова технічної освіти у ВНТУ. Методичний довідник для студентів I-V курсів / Під редакцією Т.Б. Буяльської. – Вінниця: ВНТУ “Універсум-Вінниця”, 2006. – 123 с.

3. Скляр П.П., Уманська Т.О. “Гуманізація” та “гуманітаризація”: поняття, співвідношення та шляхи впровадження в освіту / П.П. Скляр, Т.О. Уманська // Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Філософія. Психологія. Педагогіка - 2007 р. - № 1. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/VKPI_fpp/2007-1/index.html.

РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Каппе І. А. (*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м. Харків, Україна)*

У системі комплексної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва суттєва роль відводиться визначенню творчого потенціалу, розвитку творчої активності та дослідницьких здібностей студентів у навчальному процесі та позааудиторній дослідницькій діяльності.

Мета даного дослідження: визначення умов становлення майбутніх фахівців на підставі розвитку творчого потенціалу та дослідницьких здібностей у процесі індивідуальних занять з фортепіано.

Науково-дослідна робота є складовою професійної підготовки студентів і сприяє формуванню творчої особистості майбутнього фахівця, розвиває індивідуальні здібності, творче мислення, дослідницькі навички. Треба враховувати особливості конкретної спеціальності: у підготовці вчителів музичного мистецтва має бути зовсім інший підхід, ніж у роботі зі студентами інших факультетів. Комплексна підготовка майбутніх учителів мистецтва потребує цілеспрямованого педагогічного керівництва та передбачає постановку та вирішення конкретних цілей навчання. Поєднання методів традиційного і проблемного навчання забезпечує єдність репродуктивної та продуктивної пізнавальної діяльності студентів, дозволяє краще розкрити свої можливості та здібності. Розвитку творчої активності та дослідницьких здібностей студентів сприяє інтеграція вмінь, навичок та знань із різних галузей мистецтва та науки. Вивчення методики дошкільного та шкільного музичного виховання, проходження активної педагогічної практики спонукають до вирішення творчих завдань, які впливають на процеси мислення (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, конкретизація та ін.)

Інструментально-виконавська підготовка студентів здійснюється у формі індивідуальних занять з дисциплін «Спеціальний музичний інструмент», «Акомпанемент», «Додатковий інструмент». Система навчальних, методичних та педагогічних завдань забезпечує перехід від простіших форм та рівнів самостійної та пізнавальної діяльності до складних, пов’язаних із творчим пошуком. Творчі завдання застосовуються у проблемній формі, з урахуванням суб’єктивного досвіду студентів, звертаючись до знайомих їм творів мистецтва. Пропонуються завдання для аудиторної та позааудиторної роботи, які сприяють

розвитку творчої активності, самостійності та креативного потенціалу. Один із засобів стимуляції творчої пізнавальної активності – вибір оптимального варіанту. Пропонуються завдання на пошук різноманітних нюансів, вибір найбільш відповідних настрою деталей шляхом зіставлення та порівняння різних трактувань одного й того ж твору: прослуховування аудіозапису твору в різних інтерпретаціях з аналізом всіх виражальних засобів (темпу, ритму, фразування, інтонаційних особливостей) з метою не наслідування, а усвідомлення можливостей іншого підходу до твору, створення індивідуальної інтерпретації. Визначимо дослідницькі якості особистості: допитливість, ініціативність, пізнавальна самостійність, цілеспрямованість, бажання і вміння відстоювати власний аргументований погляд на проблему, винахідливість.

Повага викладача до практичної та дослідницької роботи студента сприяє зміцненню його віри в себе, а зрештою – формуванню стійкого пізнавального інтересу. Кожне індивідуальне заняття з фортепіанної підготовки - це різноманітність видів і методів діяльності, своєрідна лабораторія творчої думки. І важливо не тільки навчити, а викликати бажання займатися творчою діяльністю, сформувати стійкий пізнавальний інтерес, зумовлений позитивним ставленням до професії. На розвиток наукового професійного потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва впливає участь у фольклорних експедиціях, педагогічній практиці, позааудиторній виховній роботі. Підготовка до лекцій-концертів спонукає студентів досліджувати зв’язки музики з іншими видами мистецтва: живописом, архітектурою, театром. Участь у регіональних та міжнародних конкурсах виконавської майстерності сприяють розвитку цілого комплексу професійних якостей майбутніх фахівців: інтелектуалізації, творчого мислення, зацікавленості у справі, ретельності, творчої уяви, абстрактно-логічної пам’яті.

Отже, визначимо коло завдань, вирішення яких сприятиме формуванню та розвитку творчих та дослідницьких здібностей на заняттях з інструментально-виконавської підготовки: залучення студентів до всіх видів музичної діяльності шляхом виконання ними узагальнюючих творчих завдань; розвиток інтелектуальної сфери студентів, формування здатності до аналізу логіки розвитку музики, її формотворення, композиційної побудови; виховання музичного смаку та розвиток потреби у знайомстві з високохудожніми зразками світової музичної культури, дослідження стильових особливостей творів та історії їх створення. Ефективність вирішення визначених завдань залежить від поєднання навчального та науково-дослідницького процесів, професійної спрямованості та оптимального використання методів роботи.

ДИАЛЕКТИКА ОБЩЕГО И ОСОБЕННОГО В ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ АРХИТЕКТУРЫ И ДИЗАЙНА

Каранфилова Е.В., Беличенко О.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Одной из насущных проблем современного общества исследователи называют тот факт, что сегодня практически все формы культуры и быта (в том числе и искусство) подвержены коммерциализации. Это явление обусловливает деформацию устоявшихся эстетических ценностей. Однако деформация не всегда несет в себе негативное начало - в некоторых случаях она способствует возникновению новых интересных форм и явлений. С этой позиции попытаемся объяснить появление сложных диалектических взаимосвязей в подготовке специалистов архитектуры и дизайна.
Сегодня перед вузами, готовящими специалистов архитекторы и дизайна стоит не простая задача формирования профессионалов, обладающих не только специальными навыками, но и обширным творческим потенциалом, дающим возможность применять в практической деятельности полученные знания гуманитарного цикла. Синтезировать специальные знания с достижениями гуматиристики может философия с ее диалектическим подходом к действительности.

Что касается самой диалектики, то согласно Гегелю «это такой переход одного определения в другое, в котором обнаруживается, что эти определения односторонни и ограниченны, то есть содержат отрицание самих себя».[3,105] Если рассматривать в общем, то следует разделить все определения по Гегелю на единственные, особенные и общие. Правильный учет особенного и общего играет огромную познавательную и практическую роль.
«Архитектура является одним из основных жилых фондов среды жизнедеятельности людей в условиях меняющегося мира» [2,134]. Ее развитие тесно связано с развитием цивилизации. Как и в цивилизации, в архитектуре действуют законы диалектики. Если сравнить первые многоквартирные здания и современные, то качество последних объектов без сомнения выше. Здесь мы имеем накопление количественных изменений, которые привели современные малоэтажные жилые здания в новое качество. В то же время, в массовой застройке снижают качество жилых зданий для увеличения их количества. Например: переход от кирпичных зданий к индустриальным панельным жилым зданиям. [2,135] Здесь имеет место обратный процесс: переход качества в количество.

В архитектуре и дизайне всегда предпринимались попытки найти что-то новое на основе существовавших ранее стилей. Греческое и римское зодчество повторилось как архитектура возрождения, позднее как классицизм, а в современности как неоклассицизм и т. д.— Вальхалла Лео фон Кленце стала повторением афинского Парфенона) «Это повторение свидетельствует о действии закона диалектики «отрицание отрицания». С одной стороны, повторяемость стилей свидетельствует о том, что как архитекторы, так и дизайнеры никогда не успокоятся, и будут вечно искать новые формы и содержания объектов архитектуры, опираясь на наследие прошлого, соблюдая преемственность в данных сферах человеческого бытия.»[1,545]

В заключение следует отметить, что диалектическое развитие, присущее материи, находит свое отражение в продуктах духовной деятельности человека, в частности, в искусстве. Законы диалектики непосредственно проявляются в композиционном построении произведений искусства. Категории диалектики отношения, отрицание отрицания, переход количества в качество, развитие, причинность, единство, как связь частного и целого, единичного и общего, - все эти категории, будучи и категориями познания, присущи искусству, и проявляются как в смысловой, так и в формальной организации материала произведения искусства, то есть в способах раскрытия содержания произведения и в построении его формы, а значит, в композиционном построении целого.

При подготовке специалистов дизайна и архитектуры, необходимо учитывать, что использование диалектики общего в процессе их обучения дает возможность глубже раскрыть творческий потенциал учащихся, оптимизировать учебный процесс, и в то же время подчеркнуть неразрывность архитектуры и дизайна как таковых.

Литература

1. Барабанов А.А. Человек и архитектура: семантика отношений – Екатеринбург: Архитектон.--1999. – 688 С.
2. Ле Корбюзье. Архитектура XX века—М.:Прогресс—1977—303С.
3. Мареева А.В.Философия Гегеля—М.:СГУ—2014.—515С.
4. Эрнст Нойферт. Строительное проектирование.—М:.Стройиздат.—1991.—392 С.

ДІАЛОГІЧНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ

Картель Т.М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса ,Україна)*

Оптимальним спілкуванням при навчанні іноземної мови розуміється діалогічна взаємодія викладача і студентів засобами іноземних мов, максимально наближена до умов природного спілкування і пов'язане з професійними інтересами студентів. Діалогічне спілкування базується, в основному, на обговоренні тем, що відповідають професійним інтересам студентів-будівельників.

Пропонуються: проблемні завдання для активізації пізнавальної діяльності; різні позиції на проблему з метою спонукати до дискусії, обміну думками, висловлювання згоди, незгоди з тією або іншою точкою зору; рольові ігри; брейнстомінги; запрошення на заняття носіїв мови й організація бесіди в умовах мовного середовища (носії мови не володіли українською мовою).

Роль викладача полягає в поданні матеріалу, створенні оптимальних умов для діалогічного спілкування. Для цього викладач повинен сприяти процесу спілкування між усіма учасниками в аудиторії, а також між учасниками і видами діяльності; діяти як незалежний учасник спілкування; ця роль тісно пов'язана з першою і витікає з неї. Ці ролі припускають ряд другорядних ролей для викладача: як організатора джерела інформації і як джерела інформації, як дослідника і студента, який може зробити великий внесок своїми знаннями, здібностями і досвідом.

Навчання іноземної мови на діалогічній основі - це навчання спілкуванню, мета якого – ефективна комунікація. Мовні вправи, тренування використовуються периферично, із самого початку заохочуються будь-які спроби до спілкування. Використання рідної мови допускається для полегшення пояснення завдання залежно від рівня підготовленості і етапу навчання. Лінгвістична система вивчається через спроби до спілкування. Викладач допомагає студентам будь-яким способом, який мотивує їх працювати з мовою. Внутрішня мотивація виникає з інтересу до того, що повідомлялося на мові. Важливо навчати дискусії, умінню заперечити, доповнити, аргументувати свою точку зору, не боятися її висловити. викладач повинен прагнути формувати особистісне ставлення студентів-будівельників до того, що повідомляється на занятті, відчуття причетності до всього, що відбувається в процесі спілкування.

ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ЛОГИКИ БУДУЩИМ ЮРИСТАМ

Катаева Л.А., Шевчук Е.Н. *(Одесская государственная морская академия, г.Одесса, Украина)*

Развитие высшей школы на современном этапе требует повышения интеллектуального уровня, познавательного и творческого потенциала студентов. Решение этой задачи осложняется существенным снижением общего уровня среднего школьного образования и изменениями, происходящими в самой высшей школе (пересмотр содержания предметов гуманитарных дисциплин, деление их на обязательные и по выбору, уменьшение количества аудиторных часов и т.д.).

Логика, как одна из общих дисциплин изучаемых будущими юристами, предлагается преимущественно на основе аристотелевской силлогистики и бэконовско-миллевской теории индукции. В последнее время традиционная логика, подобно другим философским дисциплинам, подвергается ревизии и переоценке значимости своего предмета, целей и методов. Под влиянием успехов современной математической логики, некоторые ученые провозглашают, что классическая формальная логика теряет свои позиции. Однако, очевидно, что развитие творческого потенциала студентов становится невозможным без учета особенностей человеческого мышления. В современном мире в центре внимания должен находиться человек, его мышление, точно также как в период возникновения логики.

Традиционная формальная логика обладает необходимым арсеналом знаний, методов для изучения форм и законов правильного мышления, формирования творческой личности, характерными чертами которой являются самостоятельность мышления и критичность отношения к получаемой информации. Для формирования этих качеств необходимо не просто знакомить студентов с материалом, но и с тем как следует получать знания самостоятельно. На наш взгляд не стоит отказываться от традиционной логики, которая в течение тысячелетий подтвердила свою эффективность в области теории определений, классификации, дедуктивного метода и т.п. Сказанное выше не отрицает возможности модернизации курса логики. В частности, студентам следует уже с первых семестров усвоить хотя бы в самых общих чертах не только формальную логику, но и символическую. Путем привлечения неклассических теорий можно обогатить содержание предмета логики за счет включения таких особенностей, как последовательный характер формирования интеллекта, комбинаторный,

вероятностный и поведенческий аспекты интеллектуальных действий человека, увеличить значительный вес недедуктивных рассуждений в интеллектуальных преобразованиях. Современная неклассическая логика включает такие разделы, как теория принятия решений, общение и разрешение конфликтов, риторика, структурный анализ текстов, анализ и толкование норм и т.д.

В наши дни очевидна потребность в синтезе традиционной логики, исследующей условия правильного мышления и символической, изучающей абстрактные логические структуры. Для этого необходимо чтобы соответствующий учебный материал был переструктурирован и существенно дополнен современными представлениями о технологии определений и классификаций, логике диалога и аргументации, выдвижении и проверке гипотез.

С точки зрения некоторых преподавателей, например, Светлова В.А., Куревой М.М. современная логика должна быть изложена в практическом виде. В самой широкой перспективе практическая логика обозначает контуры новой парадигмы развития самой науки логики. В этом смысле изучение законов правильного мышления как единственному предназначению логики, практическая логика противопоставляет более общую альтернативу – исследование законов целостного человеческого существования – эффективно-когнитивного, коммуникативного и поведенческого. Выступая как практическая, современная логика предполагает единую технику анализа информации исходных данных, позволяющую решать все дедуктивные и недедуктивные задачи. Практическая логика, являясь современным бытием логики позволяет включению ее в общий поток современных гуманитарных и естественнонаучных, исследований, позволяет постановке перед логикой новых задач, имеющих большое социальное и научное значение, поднимая логику как науку в качестве фундамента для формирования творческого мышления будущих юристов.

Следует заметить, что отводимых для логики часов, недостаточно для изложения традиционного материала, и для полноценного изучения современных разделов логики.

Хочется согласиться с Титовым В.Д, который считает, что необходимо введение спецкурса по юридической логике на старшем курсе обучения, когда можно было бы соотнести соответствующие разделы логики с конкретными задачами и проблемами уже изученных юридических дисциплин, и уже на богатом содержательном материале показать реальную целесообразность и пользу применения логических методов в правоведении и действующем праве.

ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ - СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ГАЛУЗІ БУДІВНИЦТВА

Керш В.Я., Фощ А.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса,Україна)*

В умовах енергетичної кризи в країні, все більше уваги приділяється проблемі енергозбереження. Особливо великі втрати енергії (близько 40% енерговитрат) мають місце в будівельній галузі та житлово-комунальному господарстві. Причин цьому багато, починаючи з недостатньої теплоізоляції огороджувальних конструкцій будівель, невиправдано завищеної площі скління, неефективної роботи застарілих інженерних систем та ін.

Вирішення завдань з енергозбереження неможливе без спеціально підготовлених висококваліфікованих кадрів, яки повинні знати практично застосовні та економічно доцільні технологічні рішення та схеми по збереженню теплової енергії в будівлях, при обов’язковій умові дотримання нормативних вимог. Підготовка фахівців, здатних вирішувати практичні завдання з енергоефективності, ведеться в Академії з 2000 року в рамках спеціальності "Міське будівництво та господарство". На кафедрі МБГ створена достатня база для підготовки таких спеціалістів. Студенти вивчають цілий комплекс дисциплін, головною метою яких є ознайомлення майбутніх фахівців з проблемою енергозбереження в будівництві, а також освоєння методів ефективного, раціонального використання енергії в житлово-комунальному господарстві при експлуатації та реконструкції будівель.

Вперше в Україні в навчальні плани спеціальності МБГ в 2013-2014 навчальному році введена дисципліна «Енергоефективні матеріали для термомодернізації будівель». Мета викладання дисципліни полягає в отриманні конкретних знань для прийняття та впровадження енергоефективних заходів та рішень при експлуатації та реконструкції об'єктів міської забудови. Студенти вивчають структуру та властивості матеріалів, що використовуються для термомодернізації будівель в будівництві, фізичних змін, що відбуваються в матеріалах в процесі експлуатації, технології їх використання при утепленні та надбудови будівель. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти: зв'язувати теоретичні питання матеріалознавства з практичними задачами в галузі будівництва при термомодернізації будівель; вирішувати задачі самостійного вибору найбільш оптимальних матеріалів при утепленні огороджуючих конструкцій будівель; обрати енергоефективний матеріал для надбудови верхніх поверхів будівель.

КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ЕКОЛОГІЇ

Кизима Р.А. *(Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Рівне, Україна)*, **Шикула А.Я.** (*ВПУ №1, м.Рівне, Україна)*

Вчитися – означає вчити себе, а
вміння самостійно вчитися -
це справжнє мистецтво та важлива
характеристика розвиненості
особистості.
А. Дістеверг.

Важливе місце у системі будівельної освіти займає дисципліна «Екологія в будівництві». Підготовка комплексного спеціаліста залежить від чіткої, цілеспрямованої організації навчального процесу у вищій школі. Однією з найпоширеніших форм організації навчання у вищому навчальному закладі є самостійна робота студентів. На сьогодні її роль в умовах сучасних педагогічних технологій зростає.

Сучасні технології навчання базуються на значному обсязі самостійної роботи студентів. Світовий досвіт підготовка фахівців у вищій школі доводить, що однією з найважливіших навичок, яку студент здобуває під час навчання, є вміння самостійно знаходити потрібну інформацію, сприймати її і осмислювати. Слід також додати що не має більш глибоких і стійких знань ніж здобутих самостійно.

Самостійна робота має сприяти розкриттю потенціалу студентів, зокрема творчого потенціалу. Самостійна робота може допомогти інформувати особистість майбутнього фахівця з гнучким розумом з швидкою адаптацією до нових умов(що постійно змінюється), з розвинутими потребами подальшого пізнання та самостійних дій. Навички самостійної праці підвищують ефективність майбутніх фахівців й попит на них на ринках праці.

Самостійна робота студентів в процесі вивчення дисципліни – це як сфера прояву самостійності, ініціативності, відповідальності, рушійних фактів реалізації потенціалу особистості за умови, що студент усвідомлює залежність якості професійної підготовки від власних зусиль.

Розвиток мислення відбувається на основі загальних розумових дій та операцій: структурування, конкретизація, доведення, формування висновків, пояснення, класифікація, аналіз порівняння й узагальнення.

В організації в самостійної роботи студентів потрібно врахувати такі показники навчального матеріалу, як новизна, складність, зв'язок із раніше вивченим матеріалом, рівень повноти розкриття в літературних джерелах.

Серед великої кількості факторів, що впливають на організацію самостійної роботи студентів, найважливішими залишаються два . *Перший фактор* – це якість підручників і навчально-методичних посібників, яка забезпечує базу навчального процесу.

Другий фактор – це ефективність системи контролю та оцінки знань студентів, оскільки тільки систематичний контроль надає можливість реально оцінити підготовку студентів як майбутніх фахівців, активізувати та стимулювати роботу студентів. Для забезпечення систематичної роботи студентів, вчасного виконання всіх завдань студентам на початку вивчення кожної дисципліни доцільно видавати графік навчального процесу вивчення дисципліни, який містить усі види робіт(семінарські, практичні заняття, контрольні роботи, написання модулів, рефератів), терміни їх виконання та кількість балів, які можна отримати вразі вчасного та якісного виконання кожного завдання…

Основні фактори ефективного впровадження самостійної роботи студентів: Навчально-методичне забезпечення; Організаційні та технологічні умови ; Керівництво самостійної роботи студентів з боку викладача; Мотивація виконання; Організаційна взаємодія та комбінування самостійної роботи студента з іншими видами навчальної роботи; Зворотній зв'язок та система оцінювання.

Таким чином, використовуючи різні форми самостійної роботи студентів, викладач може впливати не лише на розвиток їх творчого потенціалу шляхом ефективнішою організації пізнавальної діяльності, але і забезпечити більш якісне засвоєння навчальної дисципліни.

1. Вербицький А.А. Активное обучения в вышей школе :контекстный подход. М.Феникс, 1991-72 с.

2. Кизима Р.А. Одна із методик викладання екології в умовах кредитно модульної системи // Геометрическое моделирование и компьютерные технологии: теория, практика, образование: Материалы VI международной научно-практической конференции – Харьков, 2009, - с.143-146.

3. Кизима Р.А., Яковчук В.В. Організація навчального процесу з екології та його моніторингу у світлі вимог Болонського процесу // Волинські наукові студії. Науковий вісник Рівненського інституту ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».- 2010.- №2.- Рівне: РІВМУРоЛ «Україна»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.univerue.ru.ua

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ЗДОРОВ'ЄЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Клос Л.Є. *(Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна)*

Здоров'єзбережувальна діяльність соціального працівника спрямована на збереження, зміцнення і покращення здоров'я усіх учасників соціальної взаємодії (клієнтів, соціальних працівників), якою є соціальна робота. Якщо зважити на те, що така діяльність соціального працівника полягає у сприянні клієнтам формувати здорову поведінку, вибір і демонстрування якої передбачають володіння певним рівнем культури здоров'я, то сам соціальний працівник має в першу чергу бути таким прикладом і зразком володіння культурою здоров'я – бути здоровим саме на найвищому рівні – духовному. Рівень оволодіння студентом культурою здоров'я вказує водночас на рівень розвитку особистості, а отже, й рівень розвитку здоров'я майбутнього фахівця. Сукупність цих показників є свідченням рівня готовності до здоров'єзбережувальної діяльності майбутнього соціального працівника [5].

Основні показники культури збереження здоров'я: дотримання здорового способу життя, ціннісне ставлення до власного здоров'я і оточуючих, турбота про збереження здоров'я клієнтів і досягнення духовного рівня здоров'я фахівцем, що відповідає запитам суспільства і вимогам часу; рівень свідомості у питаннях збереження здоров'я громадян і посадових осіб, їх переконаність діяти на засадах здоров'єзбереження в ситуаціях вибору (вибір здорової поведінки, відповідальність за власне здоров'я, виконання засад здорового способу життя у повсякденній практиці професійної діяльності та особистому житті); рівень культури збереження здоров'я і творення здоров'я; рівень якості роботи закладів соціальної сфери, що здійснюють здоров'єзбережувальну діяльність, і посадових осіб у них. Становлення особистості майбутнього професіонала соціальної сфери відбувається значною мірою під впливом навчально-виховного процесу, що пов'язано з можливістю оцінювання студентом власних професійних можливостей і потенційних ресурсів уже за результатами навчання у вищому навчальному закладі. Основою такого оцінювання є самопізнання, базоване на відповідному емоційному, особистісно-значущому досвіді, пов'язаному із навчальною діяльністю, і зіставлене із потенційними можливостями студента як майбутнього фахівця – суб'єкта соціальної взаємодії, у якій модель і перспективи власної діяльності в його уяві є чіткішими і зрозумілими. Важливим засобом у досягненні такого результату є адекватне до потреб майбутнього соціального працівника,

готового до здоров'єзбережувальної діяльності, змістове забезпечення процесу професійної підготовки [1, с. 192]. Зміст освіти є результатом синтезу сукупності наук, навчальних дисциплін, включених у навчальний план і зафіксованих навчальними програмами підготовки фахівців [3]. Зміст навчання визначається тим об'ємом і науковим рівнем знань із суспільних, фундаментальних, професійно-орієнтованих наук, а також системою умінь та навичок їх застосування на практиці. Як характеристика структурованої системи навчальної інформації, зміст навчання фахівця представляє структуру, зміст, обсяг навчальної інформації, що забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації за умови її засвоєння [4, с. 25]. Зміст підготовки фахівця розробляють як комплексну програму, базовану на засадах системного підходу, із застосуванням програмно-цільового методу планування й управління процесом навчання. Зміст навчальної інформації, пропонованої студентам для засвоєння, зумовлює особливості структури та змісту професійної підготовки майбутнього фахівця у ВНЗ [2, с.23]. Об'єм знань, необхідних майбутньому соціальному працівникові для здійснення здоров'єзбережувальної діяльності, визначається змістом соціальної роботи як професійної діяльності, а також специфікою, зумовленою здоров'єзбереженням як ціннісною орієнтацією у виконанні професійних обов'язків. Виходячи із міждисциплінарного і трансдисциплінарного характеру наукових теорій та досліджень, на які спирається практика соціальної роботи – як власних теоретичних обґрунтувань і досліджень, що постійно розвиваються, так і теорій інших гуманітарних наук, зокрема (але не тільки): розвиток спільнот (громад), соціальна педагогіка, адміністрування, антропологія, екологія, економіка, освіта, управління / менеджмент, сестринський догляд, психіатрія, психологія, охорона здоров'я, громадське здоров'я, соціологія тощо [5, с. 101].

1.Вайнола Р.Х. Особистісний розвиток майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки: Монографія. / За ред. С.О. Сисоєвої – Запоріжжя: Хортицький навчально-реабілітаційний багатопрофільний центр, 2008. – 460 с. 2. Гершунский Б.С. Философия образования для XXI века (в поисках практико-ориентированных образовательных концепцій / Борис Гершунский // РАН; Институт теории образования и педагогики. – М.: Совершенство, 1998. – 608 с. 3. Кобыляцкий И.И. Основы педагогики высшей школы / И.И. Кобыляцкий. – Киев-Одесса, 1978. – 286 с. 4. Мороз О.Г. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навч. посібник / Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова; Інститут вищої освіти АПН України / [О.Г. Мороз, В.О. Сластьонін, Н.І. Філіпенко та ін.]; О.Г. Мороз (ред.). – К.: НПУ, 2001. – 338 с. 5. Klos L. The theoretical basis of the future social workers training to health promotion activities / Klos Liliya // Theoretical and Applied Sciences in the USA, proceedings of the 2nd International scientific conference. Cibunet Publishing. – New York, USA. – 2015. – P.96—102

КОММУНИКАТИВНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ-НЕФИЛОЛОГОВ

Коваленко В.С. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Обучение русскому языку иностранных студентов, которые получают специальность на факультетах нефилологического профиля, должно иметь коммуникативную направленность, т.е. обращаться к языку в различных сферах его реального употребления.

Коммуникативная цель зависит от учебных потребностей иностранных учащихся-нефилологов. На первом курсе вуза иностранные студенты оказываются в жестких рамках учебного процесса: они должны понимать и конспектировать лекции преподавателей, которые часто не учитывают присутствия в аудитории студентов-иностранцев, усваивать за короткий промежуток времени большое количество текстов, новые понятия и термины.

Это и является условием для подачи языкового материала, выбора формы работы в аудитории, видов речевой деятельности, к которым преподаватель русского языка должен подготовить студентов. Учитывая это, в рамках каждого вида речевой деятельности (говорение, слушание, чтение, письмо) ставятся конкретные цели и задачи обучения, которые обладают определенной спецификой и часто не равны по объему. Подобные задачи решаются на протяжении учебного года или же цикла занятий.

Практические цели и задачи в различных видах речевой деятельности могут быть достигнуты при условии, когда студентами будет усвоен определенный объем языковых знаний, и на их основе будут сформированы навыки и умения в разных видах речевой деятельности.

Исходя из вышесказанного, основными особенностями в обучении русскому языку иностранных учащихся-нефилологов являются:

1. формирование и развитие у учащихся умений и навыков в осуществлении всех видов речевой деятельности на материале языка будущей специальности учащихся;

2. необходимость учета коммуникативно-функциональной направленности и ориентация на научный стиль, его учебно-профессиональную разновидность с целью овладения специальной и терминологической лексикой;

3. реализация принципа активной коммуникации и учет приобретенных ранее или приобретенных в ходе учебного процесса сведений из области специальности.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАНЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Ковальова І.Л., Денисенко В.Ю., Молчанюк І.В., Окара Д.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Контроль якості засвоєння учбового матеріалу є невід'ємною частиною процесу навчання, і у той самий час це найбільш складний тип взаємодії викладача та студента. У теперішній час існує незбіжність між вимогами високої якості, конкурентоспроможності освіти та низьким рівнем розробленості об'єктивних засобів педагогічної діагностики і моніторингу досягнень студентів. Суперечність між суспільною потребою у підвищенні рівня об'єктивності педагогічного контролю за якістю знань студентів та можливостями традиційних методів становлення оберненого зв'язку у навчанні, де ще велика доля суб'єктивізму, може розв'язати тестування. Як діагностичний інструмент тести використовуються в більшості країн світу. Тест являє собою сукупність завдань, орієнтованих на визначення рівня засвоєння певних розділів навчальних дисциплін, а також є одним із засобів перевірки і оцінювання результатів навчання студентів. Ці завдання мають бути стандартизованими, короткими, обмеженими в часі. Для класичних тестів характерні можливість кількісних оцінок, масова перевірка на статистичному матеріалі, наслідком якої є об'єктивність і надійність результатів рівня знань.

Тестування має такі переваги:

- *Оперативність*. Дозволяє раціонально використати час лекційних та практичних занять, дає змогу в короткий термін перевірити й оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу (особливо під час проведення модульного контролю), встановити обернений зв'язок між викладачем та студентом.
- *Підвищення об'єктивності перевірки та оцінки знань і вмінь студентів.* Формує у студентів мотивацію для підготовки до кожного заняття. Дає змогу чітко визначити результати засвоєння матеріалу, зосередити увагу на прогалинах у знаннях та внести корективи. За думкою відомого психолога і педагога П.Блонського, величезна заслуга тестів полягає саме у тому, що вони дають змогу звичайну відповідь «мені здається» замінити на «я це знаю» чи «я цього не знаю». Запобігає необ'єктивність при оцінюванні знань з учбових дисциплін, бо не залежить від професійних та особистих якостей викладача.
- *Згідність із мировою практикою освітніх стандартів* тощо.

Комп'ютерне тестування (КТ) набагато швидше, ніж традиційне, дозволяє охопити великий об'єм змісту і визначити результати засвоєння матеріалу. При цьому студенти отримують попередні результати відразу після закінчення

тестування, можуть самостійно перевірити свої знання за допомогою комп′ютера. КТ має задовольняти, зокрема, таким вимогам: 1) тестові питання та варіанти відповідей на них мають бути чіткими та ясними за змістом; 2) тест має бути простим у використанні (так, на екрані бажано мати мало кнопок, інструкції-підказки не повинні захаращувати екран, а з′являтися тільки тоді, коли це потрібно); 3) тестова система повинна мати оцінку степені правильності відповіді на кожне задане запитання; 4) тестові питання мають охоплювати увесь матеріал, що студент має засвоїти на даному етапі; 5) запитання повинні подаватися у випадковому порядку і не повинні починатися з номера або якогось символу, щоб виключити можливість механічного запам′ятовування їх послідовності або символу; 6) варіанти відповідей мають подаватися у випадковому порядку; 7) треба заздалегідь установити облік часу для відповіді на запитання та обмежувати цей час тощо.

КТ має і свої недоліки. Воно, зокрема, провокує випадкові помилки (або, навпаки, вгадування правильної відповіді), не залишає початкові результати на випадок апеляції. Дані, що одержує викладач в результаті тестування містять у собі інформацію про прогалини (*без виявлення їх причин*) у знаннях конкретних розділів курсу. Тестовий контроль не дозволяє оцінювати рівень знань, пов′язаний із творчістю. Об′єктивність тесту потребує прийняття спеціальних заходів для забезпечення конфіденціальності тестових завдань. Так, при використанні тестів при вивченні розділу «Нелінійна регресія» у курсі «Економетрія» виявилося доцільним внести у тестові питання деякі зміни при повторному використанні тестового контролю в іншій групі. Психологи також відзначають такі недоліки тестування: контролю підлягає лише кінцевий продукт; результат минулого досвіду; перевага кількісних оцінок; відсутність якісного аналізу процесу; фіксація здебільше виконавчої стратегії, а не стратегії розуміння, оцінки, вибору. До того ж, створення тестів, їх уніфікація і аналіз – це велика копітка робота. У результаті до тестування у суспільстві зберігається неоднозначне ставлення: від визнання майже не єдиним об′єктивним інструментом оцінювання знань до заперечення, відкидання та навіть тестофобії. При вивченні курсів «Інформатика» та «Економетрія» студентам пропонуються тестові завдання, але лише як допоміжний метод оцінювання знань. Він дає змогу викладачеві швидко оцінити загальний рівень теоретичної підготовки студентів, але для оцінювання практичних умінь і навичок, крім тестів, використовуються інші методи перевірки знань.

У доповіді детально розглядаються приклади поєднання традиційної та тестової систем контролю та їх практика використання при викладанні певних тем дисциплін «Інформатика» та «Економетрія».

КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ ІНШОМОВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Ковальчук Т.С. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

Навчання іншомовної військової термінології є неодємним складником навчального процесу при вивченні іноземної мови у Військовій академії, оскільки ефективність іншомовного фахового спілкування значною мірою залежить від його лексичного оформлення. Для успішного вирішення цієї проблеми необхідна науково обгрунтована методика навчання курсантів англійської фахової лексики з урахуванням когнітивних стратегій її засвоєння.

Когнітивний підхід до навчання курсантів їншомовної військової термінології полягає в організації активної мовленнєво-мисленнєвої діяльності курсантів у процесі вивчення. З позицій такого підходу навчання повинно здійснюватись на основі активного і цілеспрямованого залучення когнітивних стратегій переробки, збереження та відтворення лексичної інформації.

Методика навчання курсантів Військовій академії англомовної фахової термінології з урахуванням когнітивних стратегій передбачає три етапи, а саме: етап семантизації і первинного закріплення лексичних одиниць, етап формування лексичних навичок і етап удосконалення навичок. На кожному етапі формування лексичних навичок методика передбачає і наявність підетапу повторення, в процесі якого застосовуються мнемічні прийоми запамятовування лексичних одиниць.

При дослідженні лінгвистичних особливостей англомовної військової термінології, було виявлено, що англійська лексика субмови військових є складним механізмом, у якому окрім суто військової функціонує лексика, запозичена з інших терміносистем. Вона також характерізується наявністю великої кількості абревіатур, які розрізняються за способами утворення та вживання. Усі ці особливості субмови військових необхідно враховувати в процесі розробки методичної типології англомовної військової термінології, що підлягає засвоєнню курсантами Військовій академії, починаючи з другого (на деяких факультетах з третього) року навчання.

Подальше вивчення впливу когнітивних стратегій засвоєння іншомовної фахової термінології на ефективність навчального процесу та подальша розробка вправ із застосуванням мнемічних прийомів запамятовування іншомовної фахової лексики є перспективним напрямком розвитку методики навчання іноземної мови.

ВИКЛАДАННЯ ДЕЯКИХ РОЗДІЛІВ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ТА ЯКІСТЬ ПІДГОТУВАННЯ СПЕЦІАЛІСТІВ

Коверний М.С., Лесечко О.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Питання, порушені в попередніх публікаціях, приводять до розміркувань та висновків: яким має бути методичний посібник, підручник, роздатковий матеріал для втузів з середнім, або невеликим рівнем математичної підготовки? При безперечних гідностях цих матеріалів, зрозуміло, для кожного окремо, вони мають в більшій або меншій долі в багатьох відомих авторам курсів вищої математики один з основних недоліків; а саме, мало місця відведено питанням викладання учбового матеріалу, що безпосередньо пов'язаний з питаннями характеру застосувань вищої математики стосовно профілю академії: підготовки інженера-будівельника. Досі неперевершеним в цьому питанні є, чудова книга "Математика для інженерів" в трьох томах Г.М.Фіхтенгольца. Цей курс просто "насичений" інженерними прикладаннями, характерними для того часу. Багато з цих застосувань не втратили свого значення і понині, для інженерів-будівельників та інженерів-механіків особливо. Автори вважають,що сучасний математичний матеріал для втузів типу нашої академії має бути наділений наступними рисами:

1.Необхідний правильний баланс між логічністю і строгістю математичних розміркувань з їх наочністю та простотою. Більше того, для втузів, наочність та простота, відпрацювання певної правильної інтуїції має певний приорітет перед формальною строгістю. На наш погляд, такі математичні матеріали не повинні містити громіздких формулювань де автори намагаються передбачити всі можливі випадки в збиток основній ідеї.

2.Курс має містити достатню кількість свіжих методичних ідей, покликаних компактифікувати зміст, або суттєво покращити та спростити його.

3.Курс має містити пропедевтику таких важливих дисциплін, як наприклад: будівельні матеріали, будівельна механіка, гідравліка, термодинаміка, тощо.

4.Поряд з такими "загальними" критеріями, курс має бути насичений якомога більшою кількістю відповідно підібраних конкретних технічних задач.

5.Важливою є вимога викладення матеріалу простою, доступною мовою. Хоча це майже очевидна умова, на ній варто зупинитись. Справа в тому, що мова математичних оригінальних робіт вкрай специфічна і важка. На жаль, зустрічаються стилі викладання, які утруднюють сприйняття студентами.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ САПЕРІВ

Колос Р.Л., Фтемов Ю.О. *(Академія Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна)*

Безперервний пошук шляхів оптимізації підготовки фахівців саперної справи базується на набутті кожним майбутнім військовим інженером ґрунтовних знань, практичних умінь і навичок найбільш економним шляхом з мінімальними затратами часу і зусиль з боку тих, хто навчається та науково-педагогічних працівників.

Більшість випускників вищого військового навчального закладу приступивши до виконання своїх безпосередніх військово-професійних обов'язків стикаються з багатьма вузько професійно спрямованими ситуаціями, які цілком природні в умовах виконання спеціальних завдань, і лише тоді усвідомлюють, щодо реальної військової діяльності у них виникає внутрішня невпевненість зумовлена, як правило особистими рисами характеру. Тому слід розглянути окремі методи навчання, які дозволяють уникати схожих ситуацій.

До окремих перспективних активних методів навчання, які найбільш дієво підвищують якість набутих знань з саперної справи, слід віднести наступні:

штучна активізація мислення (примусова активність). Мета цього методу полягає в тому, що курсанти повинні бути постійно активним незалежно від того, бажає він цього чи ні. Завдяки мотивації до навчання шляхом практичного залучення його до проведення занять у якості помічника викладача (керівника) для військовослужбовців за військово-обліковими спеціальностями рядового та сержантського складу аналогічного фаху;

самостійним творчим виробленням рішень, підвищеним ступенем мотивації завдяки застосуванню методів вправ, під час яких формуються найбільш важливі військово-професійні компетенції. Як приклад, це стосується проведення розвідки ділянки місцевості на наявність вибухонебезпечних предметів з подальшим розмінуванням та знищенням (знешкодженням) виявлених боєприпасів. Для проведення тренування використовуються пастки із саморобними та промисловими замикачами різноманітних принципів дії. Відтворенням реальних умов виконання завдання здійснюється шляхом використання світло-шумових піротехнічних засобів в контрольованих умовах.

Отже, застосування раніше наведених методів навчання в поєднанні з традиційними забезпечують значно вищі результати в підготовці фахівців.

ОБ ОПЫТЕ ПРИМЕНЕНИЯ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В КУРСЕ СОПРОТИВЛЕНИЯ МАТЕРИАЛОВ

Корнеева И.Б.*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Сопротивление материалов – техническая дисциплина,закладывающая общие теоретические основы расчета простейших элементов инженерных сооружений на прочность, жесткость и устойчивость.На этих знаниях, как на фундаменте, базируется целый ряд дисциплин, таких как теория упругости, железобетонные, металлические, деревянные и пластмассовые конструкции. Поэтому изучение и освоение курса сопротивления материалов считается особо важным для студентов строительных специальностей.

Для повышения эффективности учебного процесса необходимо осваивать новые методы обучения, в частности дистанционное обучение.Не секрет, что студенты стационара часто не только учатся, но еще и подрабатывают и порой по этой причине не могут попасть на консультацию по определенному предмету. Используя дистанционные методы обучения можно решить эту проблему. В текущем учебном году в рамках изучения курса сопротивление материалов был внедрен один из этих методов, а именно консультации по электронной почте. В течение семестра студентдолжен выполнить вне аудитории несколько РГР, в каждой из которой содержится от одной до десяти задач различной сложности и объема. Было предложено решать задачу по частям и отправлять на проверку, и оговорено максимальное время ожидания ответа – сутки. Такими консультациями пользуется более половины студентов потока ПГС-30 и их количество увеличивается. Возросла живая заинтересованность в решении задач и, как следствие, успеваемость.Теперь студент не ждет консультацию преподавателя, а может не отрываясь от компьютера отправить вопрос или задачу на проверку и в тот же вечер получить ответ. Поэтому на защиту РГР студент приходит с уже проверенной работой. Преимущества консультаций по электронной почте:доступность – безлимитный интернет давно перестал быть роскошью;простота – легко отправить достаточно большого объема файл в любом текстовом или графическом редакторе, также можно сфотографировать тетрадь и выслать фото, технически это просто;отсутствие временной привязки;скорость ответа; неожиданно возросшая аккуратность при вычерчивании расчетных схем и эпюр внутренних усилий.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ – ОДИН З НАЙВАЖЛИВІШИХ НАПРЯМКІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Корнило І.М., Курган П.Г. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

В даний час навчальний процес вимагає постійного вдосконалення, так як відбувається зміна пріоритетів і соціальних цінностей: науково-технічний прогрес все більше усвідомлюється як засіб досягнення такого рівня виробництва, який найбільшою мірою відповідає задоволенню постійних потреб людини, розвитку духовного багатства особистості. Тому сучасна ситуація в підготовці фахівців вимагає докорінної зміни стратегії і тактики навчання в академії. Удосконалення процесу навчання має бути спрямоване на створення необхідних і достатніх організаційно-педагогічних умов, забезпечення успішного навчання.

Інноваційність навчальної роботи передбачає цілеспрямоване впровадження в освітній процес нових методів і технологій, які сприяють ефективному навчанню. Інноваційний підхід орієнтує на внесення в процес навчання новизни, обумовленої особливостями динаміки розвитку життя і діяльності, специфікою навчання і потребами особи, суспільства і держави у виробленні в студентів соціально корисних знань і професійно значущої компетенції, рис і якостей характеру, відносин і досвіду поведінки. Основні методичні інновації пов'язані сьогодні із застосуванням інтерактивних методів і технологій навчання, які передбачають таку організацію навчального процесу, при якій практично всі студенти виявляються залученими в процес пізнання, мають можливість розуміти і рефлектувати з приводу того, що вони знають і думають.

Спільна діяльність студентів у процесі пізнання, освоєння навчального матеріалу означає, що кожен вносить свій особливий індивідуальний внесок, йде обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. Проблема в навчанні показує, що стратегічним напрямком активізації навчання є не збільшення обсягу переданої інформації, не посилення і збільшення числа контрольних заходів, а створення дидактичних і психологічних умов осмисленого навчання.

Роль викладача в цих умовах перетворюється на роль організатора навчальної діяльності студента, а не людини, яка в буквальному сенсі вчить його, передаючи в ході викладання свої знання. Викладач організовує навчальну діяльність студента таким чином, щоб він не пасивно сприймав і поглинав текст навчального матеріалу або слова викладача, а активно мислив, витягуючи необхідну наукову інформацію з того й іншого джерела. Тому

викладач є організатором навчальної діяльності студента і на лекції, і в процесі самостійної роботи, і на практичних заняттях. Завдяки такій організації студент виступає не пасивним споживачем інформації, а активним її «добувачем» і виробником. Методи викладання, що забезпечують таку навчальну діяльність, називаються активними методами навчання і є одним з найбільш ефективних засобів залучення студентів в навчально-пізнавальну діяльність.

Активні методи навчання – це методи, які характеризуються високим ступенем зацікавленості у навчальний процес, що активізують їх пізнавальну та творчу діяльність при вирішенні поставлених завдань. Відмінними рисами активних методів навчання є: цілеспрямована активізація мислення, коли студент змушений бути активним незалежно від його бажання; досить тривалий час залучення студентів у навчальний процес, оскільки їх активність повинна бути не короткочасною або епізодичною, а в значній мірі стійкої і тривалої; інтерактивний характер, а саме постійна взаємодія суб'єктів навчальної діяльності (студентів і викладачів) за допомогою прямих і зворотних зв'язків, вільний обмін думками про шляхи вирішення тієї чи іншої проблеми.

При виборі активних методів навчання рекомендується керуватися низкою критеріїв, а саме: відповідність цілям і завданням, принципам навчання; відповідність змісту досліджуваної теми; відповідність можливостям студентів: віком, психологічному розвитку, рівнем освіти та виховання; відповідність умовам і часу, відведеного на навчання; відповідність можливостям викладача: його досвіду, бажанням, рівню професійної майстерності, особистісним якостям.

Активні методи навчання – це навчання діяльністю. Саме в активній діяльності, що спрямовується викладачем, студенти опановують необхідними знаннями, вміннями, навичками для їх професійної діяльності, розвиваються творчі здібності. В основі активних методів лежить діалогічне спілкування, як між викладачем і студентами, так і між самими студентами. А в процесі діалогу розвиваються комунікативні здібності, вміння вирішувати проблеми колективно, і найголовніше розвивається мова студентів.

Активні методи навчання спрямовані на залучення студентів до самостійної пізнавальної діяльності, викликати особистісний інтерес до вирішення будь-яких пізнавальних завдань, можливість застосування студентами отриманих знань.

Отже, формування професійної компетенції для впровадження активних методів навчання, що забезпечують особистісні зорієнтовані підходи і розвиток критичного мислення, є важливим елементом професійного розвитку педагогічних працівників.

СЕТЕВАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ КАК НОВАЯ ПАРАДИГМА УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Коробко О.А., Выровой В.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Научные исследования в образовании представляют собой один из видов познавательной деятельности, направленной на получение новых знаний, ранее неизвестных научному и профессиональному сообществу. При этом ключевой задачей современного образовательного процесса является не просто передача информации от преподавателя ученику, а обучение студентов технологиям самостоятельной выработки знаний, развитие их творческих способностей, формирование специалистов с холистическим мировоззрением. Это вызывает необходимость преподавания учебных дисциплин с учетом их кооперативного (синергетического) взаимодействия, что позволяет говорить о важности сетевой организации образовательного процесса, в том числе и научных исследований.

Сетевое обучение основано на децентрализации учебной деятельности (абсолютно доминирующий центр вообще отсутствует или имеются несколько центров с ограниченным влиянием на всю систему). Это исключает жесткое подчинение учащихся преподавателям и способствует установлению между ними нелинейных взаимозависимых отношений, основанных на множестве петель обратной связи. Таким образом, поведение всех участников процесса становится взаимообусловленным и самосогласованным. Принципы сетевого подхода способствуют расширению потенциальных путей получения новых научных знаний.

Реализация взаимосвязей и взаимодействий участников образовательного процесса осуществляется как на уровне «преподаватель – учащиеся», так и на уровне «учащийся – учащиеся», при этом взаимоотношения между ними постоянно меняются. Сеть представляет собой гибкую форму организации, которая предусматривает постоянный обмен информацией, максимальное расширение форм ее производства, доступа к ней и ее распределения. Это означает стремление включить в себя как можно больше элементов, пусть с различным уровнем подготовки, но отличающихся разнообразными навыками и компетенциями. В сети увеличивается скорость принятия ее элементами решений вследствие существования между ними обратной связи. Основой любой сети является активное меньшинство, стимулирующее себя и других на выполнение интеллектуальных усилий.

Образовательная среда, организованная по сетевому принципу, побуждает участников учебного сообщества вырабатывать установки их поведения путем

вовлечения в умственную деятельность, которая этими же установками и активизируется, порождая и усиливая факторы своей инициации. Увеличение разнообразия интересов и умений элементов сети повышает интенсивность взаимодействия участников образовательного процесса как друг с другом, так и с участниками других учебных или научных сообществ, что расширяет диапазон взаимосвязей и провоцирует ответные изменения контактирующих групп. Как результат, происходит переосмысление и перестройка опыта, как всего сообщества, так и его индивидуальных членов, при увеличении способности находить пути и направление поиска нового опыта для получения новых знаний.

Построение обучения как сетевой структуры акцентирует внимание на роли преподавателя, который выступает уже не источником информации для запоминания и воспроизведения учащимися, а движущей силой, побуждающей студентов к самостоятельному производству знаний, провоцируя на проблемные ситуации и предоставляя им требуемые информационно-коммуникативные технологии. Преподаватель, хотя и включен как элемент в процесс сетевого обучения, по отношению к студентам является внешним фактором, подталкивающим к принятию вероятных решений через реализацию их внутреннего потенциала, не сводящегося к простой обработке чужих знаний. Тем самым, для студентов обеспечивается возможность генерировать собственные идеи, теоретически их обосновывать, проводить эксперименты, делать выводы и формулировать задачи следующего витка индивидуальной научной деятельности. Особое значение здесь имеет взаимосвязь всех участников сети, каждый из которых значим для получения знаний тем, что оказывает свое определенное влияние на их производство, если не прямым действием, то специфической активацией мыслительного процесса своего окружения. При этом создаются особые отношения между обучаемыми и обучающимися, закрепляющие стремления учащихся поделиться своими знаниями и умениями с теми, кто хочет учиться. Сообщество студентов изначально формируется вокруг цели преподавателя, но сетевая организация научных исследований позволяет каждому ученику самому определять круг своих интересов в рамках этой цели, и искать при необходимости партнеров для их совместной реализации. Сетевой подход требует от преподавателей и студентов переосмысления того, как мы учим, учимся и приходим к знанию, осознанию нелинейности, динамичности и открытости образовательного процесса, способного организовывать самого себя и таким образом усиливать стремление к деятельности его участников. Это необходимо учитывать при разработке учебных программ и методик обучения.

ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ТА СТАН НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНОМУ ІНСТИТУТІ

Костюк А.І., Постернак О.О., Дмитрієва Н.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Розбудова освіти в Україні, сучасний рівень розвитку науки і техніки вимагає якісно нового підходу до виховання і навчання молоді, її фахової підготовки, що, в свою чергу, ставить завдання перед викладацьким складом пошуків нових підходів до вивчення, дослідження та усвідомлення навчально-виховного процесу у вищій школі.

У відповідності до Закону України «Про вищу освіту», одним із основних завдань вищого навчального закладу є формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах. Особливо важливими тут є два моменти: формування загальнолюдських якостей та формування якостей, необхідних у роботі майбутнього фахівця.

В процесі навчально-виховної роботи в інституті ми керуємося вище наведеними викладками, положеннями про культурно-виховну роботу зі студентам ОДАБА, реалізуємо заходи, викладенні в комплексному плані виховної роботи зі студентами інженерно-будівельного інституту.

В інституті діє інститут кураторства , який є важливим інструментом реалізації виховної роботи. Через нього реалізуються ті основні задачі роботи куратора, які викладенні в «Положенні про організацію роботи куратора».

В інституті щорічно розробляються комплексні плани виховної роботи зі студентами інженерно-будівельного інституту та в гуртожитках академії. Відповідно до них куратори академічних груп проводять збори, виховні заходи, направлені на підвищення якості навчання та контролю за ними, такі, наприклад, як вияснення причин та обставинами поганого відвідування занять та якості навчання, допомога студентам в організації робочого дня, самопідготовці, роботі з літературою, підготовці до заліків та екзаменів, аналізують результати поточної успішності, сесій, приймають різні міри впливу.

Кураторами проведені наступні заходи:

- знайомство студентів 1-го курсу з правилами внутрішнього розпорядку, історією ОДАБА в музеї академії, з бібліотекою ім. М.Горького, відвідування театрів та музеїв Одеси;

- проведення запланованих тематичних кураторських годин (наприклад на теми боротьби зі СНіДом, наркоманією, сімейних відносин, правових норм та інші) ;
- участь в благоустрої академії та гуртожитків (гуртожиток №2 та №6);
- контроль за умовами проживання студентів в гуртожитках та дотримання правил внутрішнього розпорядку.

Загалом, серед заходів, які проводяться з навчально-виховної роботи слід назвати:

- проведення зборів кураторів (відповідно до графіку один раз в два тижні);
- проведення старостатів (раз в два тижні);
- робота зі студентами, які порушують графік навчального процесу та правила проживання в гуртожитку.
- контроль з боку деканату та кураторів за відвідуванням занять(щоденно);
- письмові та телефоні повідомлення батькам невстигаючих студентів та студентів відмінників, а також в навчальні заклади, де вони навчались.
- періодичні зустрічі студентів з директором та його замісниками з поточних питань навчально-виховного процесу.

Важливим у виховному процесі є безпосереднє залучення представників студентського самоврядування до участі у вирішенні питань поселення в гуртожитки та вступу на навчання після здобуття ОКР «бакалавр» на ОКР «спеціаліст» та «магістр». Студенти у складі комісії за участю профкому, студентського самоврядування беруть участь у складані рейтингових списків на поселення та складані рейтингового списку для вступу на навчання на ОКР «спеціаліст» та «магістр».

Важливим з точку зору виховного процесу є залучення студенів до роботи в керівних органах академії, інституту та в органах студентського самоврядування.

Студенти інституту активно займаються спортивно-масовою діяльністю. Команда інституту в минулому році посіла перше місце в Спартакіаді академії.

Студенти приймають активну участь в організації конкурсів «Студентська осінь», «Кращий студент року», «Кращий викладач року» та інші. Вже традиційно щорічно проводяться заходи, присвячені «Дню інституту». Це флешмоби, спортивні змагання з волейболу та настільного тенісу, концерти з участю студентів та викладачів інституту.

Таким чином навчально-виховний процес в Інженерно-будівельному інституті впроваджується студентами, викладачами, кураторами, деканатом через реалізацію заходів, направлених на підвищення якості навчання та контроль за ним, закладених в планах виховної роботи.

РОЛЬ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Краснолуцький К.К. (*Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, м. Київ, Україна)*

Слово «глобалізація», яке ще 30 років тому було відоме лише вузькому колу економістів викликало бурні дебати і стало синонімом величезних змін у різних галузях людської діяльності [1]. Ці зміни, в свою чергу, спричинили появу багатьох непрогнозованих викликів, до яких людство виявилося не готовим.

Тривалий час вважалося, що запорукою подальшого успішного розвитку цивілізації стане індустріальна революція. Таким чином, величезні інтелектуальні та фінансові ресурси було вкладено саме в розвиток науково-технічного прогресу, який сприяв появі величезного об'єднаного банку трудових ресурсів в країнах з різним рівнем економічного розвитку, з різним рівнем заробітної плати.

Покращення інвестиційного клімату, лібералізація торгівельного режиму, здешевлення вартості транспортування та зв'язку дозволили іноземним виробникам створювати підприємства там, де переваги були найбільшими, а фінансові ризики – найнижчими[2]. Поширення глобалізаційних процесів вимагає активного запровадження нових моделей управління, які би брали до уваги різні чинники, що визначають особливості ведення бізнесу в різних країнах. Ці особливості, в першу чергу, визначаються культурними особливостями країни або групи країн, які планують створювати спільний бізнес.

Міжкультурні розбіжності викликають багато проблем, які необхідно враховувати і вміти їх прогнозувати при створенні спільних підприємств, компаній, фірм тощо. Дуже часто наша уява про стиль ведення бізнесу в будь-якій країні базується на знаннях, отриманих з літератури з міжнародному менеджменту. Зазвичай така література малює узагальнену картину таких розбіжностей і не може запропонувати прогнози перебігу сценаріїв міжособистісного спілкування[3].

Крім суто лінгвістично-культурного аспекту існує психологічний аспект, який значною мірою визначає ефективність міжособистісного ділового спілкування. Іншими словами, має існувати певний механізм, який би забезпечив реалізацію ефективної міжособистісної комунікації. Таким механізмом виступає критичне мислення. На думку Р. Пола та Л. Елдер : «критичне мислення – це мистецтво аналізування і оцінювання мислення з

метою його подальшого покращення»[4]. В умовах постійної невизначеності, пришвидшення змін та постійного ускладнення викликів професійне поле діяльності стає місцем надзвичайно жорсткої конкуренції, місцем боротьби ідей, перевірки якості та ефективності здобутих навичок і, по великому рахунку виживання. Одні лише базові знання, чи попередньо відпрацьовані моделі вже не дадуть їх власнику беззаперечної перемоги. Постає нагальна потреба готувати менеджерів з навичками XXI століття, серед яких володіння технологіями критичного мислення буде їх найбільшим капіталом.

Менеджери XXI століття зможуть застосовувати навички критичного мислення для скеровування змін і зустрічі з новими викликами. Ці навички є необхідними характеристиками робочої сили нового тисячоліття. Під час опитування, яке проводилося серед 400 керівників вищого рівня в сфері підбору персоналу стосовно наявності бажаних навичок у кандидатів на працевлаштування було встановлено, що критичне мислення є найбажанішим, залишивши за собою такі важливі навички, як інновації та використання інформаційних технологій[5].

Робоче середовище швидко змінюється, працівникам доводиться опановувати нові ролі, інколи самостійно, без будь-якої сторонньої допомоги. Працівники більше не можуть покладатися на інших при прийнятті ключових рішень. Вони часто приймають їх самостійно і швидко. І ці рішення повинні бути ефективними. Якщо вони помиляться, то часу виправити помилку може вже не вистачити [5]. Отже, критичне мислення має стати невід'ємною складовою сучасної освіти, оскільки дозволить новому поколінню фахівців з адміністративного менеджменту приймати швидкі, виважені й успішні рішення.

Бібліографія.

1. Ervin, J. and Z.A. Smith, Globalization: A Reference Handbook. 2008: ABC-CLIO.
2. Boulle, L., The Law of Globalization: An Introduction. 2009: Kluwer Law International.
3. Primecz, H., L. Romani, and S. Sackmann, Cross-Cultural Management in Practice: Culture and Negotiated Meanings. 2011: Edward Elgar Publishing, Incorporated.
4. Paul, R., L. Elder, and F.f.C. Thinking, The Miniature Guide to Critical Thinking: Concepts & Tools. 2001: Foundation for Critical Thinking.
5. Chartrand, J., H. Ishikawa, and S. Flander, Critical thinking means business. Learn to apply and develop new, 2009. 1.

ПИТАННЯ МІКРОБІОЛОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Крушинська Т.Ю. *(Державний заклад «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м. Дніпропетровськ, Україна)*

Знання та навички з мікробіологічної діагностики є невід‘ємною частиною підготовки майбутніх лікарів. Серед визначених «Освітньо-професійною характеристикою» типових задач діяльності, що їх повинен вирішувати випускник медичного ВНЗ, з мікробіологічною діагностикою пов‘язані: проведення профілактичних та протиепідемічних заходів; оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень; оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров‘я населення. До списку досліджень, які лікар повинен вміти виконувати, увійшли серологічні реакції при інфекційних хворобах, мікробіологічне дослідження біологічних рідин та виділень, бактеріологічне дослідження якості продуктів харчування та води. Формування відповідних навичок має наскрізний характер: базова підготовка при вивченні медико-біологічних дисциплін та подальше удосконаленні на клінічних кафедрах. Питання мікробіологічної діагностики входить до навчальних програм з інфекційних захворювань, дерматовенерології, фтизіатрії, епідеміології. Але на старших курсах навчання багато у чому підпорядковано підготовцідо Державного іспиту, на який практичні навички з мікробіологічної діагностики не виносяться, отже і ставлення до них відповідне.

Таким чином, центр тяжіння у оволодінні принципами та методиками мікробіологічної діагностики припадає саме на дисципліну «Мікробіологія, вірусологія та імунологія». Наскільки студент їх засвоїть на II-III курсі, настільки успішно він зможе у майбутньому виконувати свої професійні задачі згідно ОКХ.Не випадково у банку тестів з мікробіології до ліцензійного іспиту «Крок1» переважна більшість завдань – до 75% - контролює обізнаність студентів у мікробіологічній діагностиці різних інфекцій. Тоді як питання клініки та патогенезу інфекційних захворювань, імунітету та профілактики, засобів лікування всі разом складають не більше 25% завдань, використовуваних Центром тестування МОЗ. Особливі завдання вивчення мікробіології враховані у Типовій програмі з дисципліни, де лабораторної діагностики інфекцій та імунологічних розладів безпосередньо стосується близько 20% теоретичного матеріалу та до 60% практичної підготовки студентів. У переліку обов‘язкових практичних навичок 22 з 26 є навичками лабораторного дослідження. Ці навички є не тільки мануальними, а й розумовими, стосуються вибору методу та матеріалу для дослідження у

залежності не тільки від передбачуваного збудника, а також строків та перебігу захворювання, порівняння інформативності різних методів діагностики та сфери їх використання у медичній практиці, виявлення тих властивостей мікроорганізмів, що являються діагностичними.

Вивчення питань мікробіологічної діагностики здійснюється через усі організаційні форми роботи студентів. Так у лекціях (мультимедійних презентаціях) зі спеціальної бактеріології та вірусології, що їх читають на кафедрі мікробіології ДЗ ДМА, на характеристику одного збудника припадає 10-15 кадрів, з них на 2-3 подається характеристика всіх придатних методів мікробіологічної діагностики, докладно описані найсучасніші та найбільш вживані. Викладання предмету побудовано за принципом «спіралі» - повернення до раніше вивченого на новому рівні, тобто застосування відомих методів у різних умовах, диференційна діагностика різних інфекцій.

На практичні заняття виносяться,насамперед,ті дослідження, які можна відтворити в аудиторії на реальних об‘єктах (мікроскопія, посів бактерій на поживні середовища, визначення чутливості до антибіотиків, реакція аглютинації тощо) або імітаційні (зараження курячих ембріонів, реакція зв‘язування комплементу чи преципітації у гелі). Позитивне ставлення студентів до оволодіння навичками мікробіологічної діагностики, можливість проводити дослідження «своїми руками», підвищує інтерес до предмета в цілому. Вивчення методів діагностики, які потребують спеціального обладнання або особливих заходів безпеки, спрямовано в основному на розуміння їх наукових основ та інтерпретацію отриманих результатів. Узагальненню та систематизації отриманих знань та навичок сприяють зразки протоколів та структурно-логічні схеми дослідження, що входять до методичного забезпечення практичних занять.

В рамках самостійної позааудиторної роботи студентам пропонується перегляд навчальних фільмів з різних аспектів мікробіологічної діагностики (на кафедрі таких більше 40) про бактеріологічні та вірусологічні дослідження, постановку серологічних реакцій, генодіагностику та ін. Студенти самостійно у письмовій формі розв‘язують ситуаційні задачі з мікробіологічної діагностики певних захворювань, які за змістом подібні до тестових завдань ліцензійного іспиту. Результати обов‘язково перевіряються і обговорюються на практичних заняттях. Студенти також отримують індивідуальні завдання зі складання алгоритмічних схем мікробіологічної діагностики тих інфекцій, які не розглядаються на аудиторних заняттях. Такий комплексний підхід дозволяє на належному рівні підготувати майбутніх лікарів щодо питань мікробіологічної діагностики.

ЗНАЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНЕ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ЗА НАПРЯМОМ «ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»

Кубриш Н.Р. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Навчальна дисципліна «Сучасне образотворче мистецтво» є однією з базових у підготовці фахівців за напрямом «Образотворче мистецтво», оскільки підвищує загальний культурно-естетичний і художній рівень студентів, знайомить з кращими зразками сучасного світового та вітчизняного образотворчого мистецтва. Вивчення даної дисципліни має значення для розуміння майбутніх фахівців основних аспектів творчого процесу художнього відображення дійсності і виразних засобів, які використовує художник для реалізації свого задуму. Знання, уміння і навички, що отримуються студентами в результаті вивчення даної дисципліни необхідні для повноцінного і глибокого осмислення багатогранного процесу розвитку сучасного світового та вітчизняного образотворчого мистецтва.Вивчення даної дисципліни тісно пов'язане з такими дисциплінами як «Рисунок», «Живопис», «Скульптура», «Композиція», «Кольорознавство», «Історія архітектури», «Історія світової культури»,«Філософія»та інш.

Основною метою викладання дисципліни «Сучасне образотворче мистецтво» є формування у майбутніх фахівців цілісного сприйняття сучасного мистецтва і сучасної культури в цілому на основі знань з історії сучасного світового і вітчизняного образотворчого мистецтва, розгляд мистецтва як форми суспільної свідомості, образного впізнання та відображення навколишнього і духовного світу, психологічного і емоційного стану людини.

У програмі курсу виявляються об'єктивні причини виникнення мистецтва модернізму та авангарду, прослідкується процес його становлення; аналізується стан сучасного мистецтва, досліджуються його основні напрями; розглядається творчість найбільш яскравих його представників. Особлива увага приділяється філософським, мистецтвознавчим і культурологічним контекстам сучасного мистецтва. Знання історії сучасного образотворчого мистецтва необхідне не тільки для успішнішого опанування студентами професійними дисциплінами і повноцінного, глибокого осмислення багатогранного процесу розвитку образотворчого світового мистецтва, але активізує творчий потенціал, впливає на духовний і моральний розвиток особистості,спонукає студентів до творчого осмислення явищ сучасної культури.

ИЗ ОПЫТА ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ РЕФЕРИРОВАНИЮ

Кулибаба М.О.*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

На каком бы иностранном для себя языке ни обучался студент, психолингвистические механизмы чтения, говорения, письма, слушания будут одинаковы. Учитывая это, мы ставим целью рассмотреть общие принципы и подходы к обучению иностранных студентов реферированию как виду учебной деятельности в процессе изучения языка.

Под реферированием мы понимаем аналитико–синтетическую речемыслительную деятельность, направленную на извлечение из текста информации в соответствии с имеющейся коммуникативной задачей и фиксирование её в определённой (сжатой и обобщенной) речевой форме, задаваемой реальным учебными целями.

Такими учебными целями могут быть как задачи, которые ставит преподаватель на занятиях по русскому языку, так и задания по профилирующим и общественным дисциплинам, когда студенту надо подготовить сообщение или доклад на основе самостоятельного прочитанных статей. Следовательно, формирование и развитие у иностранных студентов навыков и уменийреферирования научных и публицистических текстов позволяет подготовить их также и к написанию курсовых и дипломных работ, так как последние, наряду с исследовательской частью, обязательно содержат реферативное изложение прочитанных первоисточников – книг и статей по теме работы. Реализация этой конкретной цели на занятиях по языку происходит обычно на 3-4 курсах.

Опыт работы подтверждает, что при обучении языку иностранным студентам нужен не один год, чтобы научиться писать реферат. В процессе длительной учебной деятельности благодаря усердной работе преподавателя – языковеда студенты овладевают навыками и умениями реферирования на основе полученных знаний о структуре текста, о правилах построения сверхфразового единства, абзаца и текста в целом.

Отбирая необходимый по теме материал, мы уделяем большое внимание тому, чтобы научить студентов умению оценить степень важности его для своей темы, произвести логико-смысловой анализ прочитанного, а затем изложить отобранное связно, логично, с помощью принятых в таких случаях речевых средств и клишированных выражений.

ОСОБЛИВОСТІ ДІЄСЛІВНИХ ФОРМ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Купрата Н.Я. *(Одеський національний економічний університет, м.Одеса,Україна)*

Сучасна методика значно розширила область своїх досліджень, особливо це стосується ознайомленню з мовою, її засвоєнням різними категоріями студентів.

Наша мета – допомогти англомовним студентам, аспірантам будувати речення, ставити різні запитання і вміти дати відповіді на них.

Усі народи та національності зберігають свої специфічні риси, риси національного характеру, свою мову, свої кращі традиції.

Порівняння з рідною мовою не полишає думку дорослого студента, аспіранта чи стажиста під час самостійного вивчення мови, тому ми і прагнули побудувати заняття таким чином, щоб англомовний читач краще засвоїв українську граматику.

Вивчення української мови, звичаїв, традицій, пробудження спочатку інтересу, а потім і захоплення українською культурою – ось основна мета викладачів гуманітарних кафедр.

Зіставляючи англійські та українські фрази ми помітили, що в українській мові існує декілька перекладів, які абсолютно точно відображають почуття чи стан людини. В англійській мові треба зразу шукати підмет, натомість в українській мові можна почати речення як з підмета, так і з займенника (неозначено-особове речення)

Наприклад:

Мені холодно Iamcold

Я змерз

Їй дуже шкода

Вона шкодуєSheisverysorry

Цікаво, що ілюструючи різницю у значенні дієслів подібної семантики, явищ багатозначності, особливо вживання деяких широко розповсюджених слів і виразів, ми старалися знайти такі дієслова, які потрібні у вживанні або дуже різняться за певних лексичних чи морфологічних перетворень.

Наприклад, українські дієслова «розмовляти» , «говорити», «розказати», «розповісти», як і в англійській мові, вживаються у певних ситуаціях з особливим значенням кореня.

Trytospeakloudly. Старайтесь говорити голосно.

DoyouspeakEnglish? Ви розмовляєте англійською мовою?

"Yes", - he said. «Так», – сказав він.

Professor said that knowledge is power. Професор сказав, щознання –сила.

Дієслово «розказати» (totell) як в англ. мові, так і в українській мові, ніколи не вживається у прямій мові, тільки – у непрямій мові, це дієслово завжди вимагає співбесідника.

Tell me about your difficulties.

Розкажіть мені про ваші труднощі.

Дієслово "totalk" "розповідати" в українській мові несе декілька синонімічних навантажень: спілкуватися, обмінюватися думками, говорити, базікати. Цікаво, що в українській мові префікси змінюють значення слова – «обговорити», «вговорити», а в англійській мові - прийменники:*over,into* (talkover – обговорити, talkinto – вговорити).

Створюючи практикум для англомовних студентів, ми спочатку дали матеріал на закріплення простих початкових відомостей української мови, в основній частині намагалися пояснити більш складні випадки українською правопису.

Вправи, які ми пропонували для закріплення граматичного матеріалу, мали спонукати студентів-іноземців до усвідомлення та розуміння основ української мови. Словниковий запас (≈300 слів) – це той мінімум, який, на наш погляд, має засвоїти студент – іноземець на початковому етапі навчання.

Кожен погодиться з думкою, що красу і неповторність мови вирізняють відтінки, багатогранність стилів, синонімічне різноманіття, лексичне багатство мови.

Український синонімічний ряд дієслова «зрозуміти», «побачити», «усвідомити», «второпати» в англійській мові також має свої дієслівні форми: *tosee, toget, torealize, tounderstand.*

Українське дієслово «розуміти» англ. "see" іноді замінюється дієсловом «бачити», яке вживається у цьому випадку у переносному значенні. В англійській мові так само замість «починаю розуміти» говорять «я бачу» чи я «не бачу».

Таким чином, перед мовознавцями постають непрості завдання: навчити студентів не тільки грамотно писати, а перш за все говорити, бо саме мова розкриває культуру людини, її освіченість і вихованість.

СПЕЦКУРС ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ ДЛЯ СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВО»

Кусаковская В.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Учебная программа по дисциплине «Иностранный язык» для специальности 7.06010202 «Градостроительство» (City Planning) в 10 семестре предусматривает 20 часов на аудиторные занятия (практические) и 52 часа на самостоятельную работу студента. Основные задачи спецкурса, разработанного автором доклада, состоят в теоретической и практической подготовке студентов, связанной с особенностями перевода профессиональных иностранных источников и освоении разговорного минимума для ситуационного общения.

Спецкурс предполагает выполнение студентами разных видов заданий в процессе работы с оригинальной литературой по специальности: перевод либо аннотация материала, получение необходимой информации, работа с электронными словарями, использование современных информационных технологий для общения и передачи информации.

Подготовлена выборка аутентичных текстов по истории градостроительства, зонированию городских территорий, районной планировке, системам городских дорог, застройке современных жилых районов. Эта тематика позволяет не только формировать навыки перевода текстов и общения на английском языке по данной специальности, но и обогащает профессиональный кругозор студентов. Выборка текстов составлена на базе материалов сайтов http://www.worldarchitecturenews.com http://www.architectmagazine.com

Изучение тематических групп лексики представляет особый интерес, так как дисциплина «Градостроительство» включает в себя комплекс общественно-экономических, строительно-технических, архитектурно-художественных и санитарно-гигиенических проблем. Содержание и объём самостоятельной работы планировались в соответствии с часами предусмотренными программой (52ч.). Большая часть этого времени отведена на развитие навыков аудирования и говорения с использованием мультимедийного лингвистического тренажёра.Наиболее подготовленным студентам можно рекомендовать работу с англоязычными интернет-источниками для расширения теоретической подготовки по специальности. Например E-Journals (libraries.ou.edu): Journal of Urban Planning and Development (American Society of Civil Engineers), Journal of the American Planning Association (JAPA), Journal of Planning History (JPH).

ВОСПИТАТЕЛЬНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПРОГРАММА ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТА ОТОЛАРИНГОЛОГА НА ЭТАПЕ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Ламза Н.В. *(ДУ «Днепропетровская медицинская академия», г.Днепропетровск, Украина)*

Развитие и реформирование национальной системы здравоохранения требует подготовки нового поколения высококвалифицированных медицинских работников, осуществления инновационной деятельности в условиях рынка.

Но, несмотря на преобразования в образовательной сфере, практический и теоретический уровень, который получают наши врачи в ходе своего обучения на интернатуре, не соответствует международным стандартам врача-специалиста и не достаточный, чтобы говорить о конкурентоспособности их на международном рынке труда.

На наш взгляд, существует ряд причин, которые значительным образом влияют на уровень приобретаемых врачебных знаний: это недостаточная материально-техническая оснащенность клинических баз высших медицинских учреждений, отсутствием у преподавателей высшей медицинской школы педагогических навыков и приемов, необходимых для обучения молодых врачей в современных условиях, неготовность «вчерашних» студентов к самостоятельной образовательной работе.

Воспитание, обучение и развитие являются равноценными составляющими образования. Это разделение условно, ибо на практике все сферы образования тесно связаны между собой, хотя каждый из этих категорий имеет свою специфику организации. В данной работе мы хотели бы привести наш опыт применения указанных педагогических категорий в процессе подготовки врачей – интернов на кафедре оториноларингологии Днепропетровской медицинской академии в контексте современных социально-экономических преобразований в нашей стране.

Целью нашего исследования являлась:

Разработка воспитательно-образовательной программы педагогической деятельности, направленной на повышение качества подготовки врача-специалиста на этапе интернатуры.

Прежде всего, основным принципом обучения является индивидуализация образования интернов. За каждым интерном закреплен преподаватель, который помогает молодому врачу разработать индивидуальный план обучения с учетом личностных характеристик. Также на кафедре широко используются

коллективные формы познавательной деятельности (парная и групповая работа, ролевые и деловые игры и др.), что, кроме прочего, способствует выработке у интернов навыка коллективного взаимодействия. Использование педагогами нашей кафедры современных аудиовизуальных, видеодемонстрационных и других технических средств – значительным образом интенсифицирует обучение врачей. Координационно-информативное направление обучения врачей – интернов осуществляет ответственный по кафедре за последипломное образование.

В рамках формирования позитивных личностных качеств будущего врача-специалиста мы проводим цикл лекций, подготовленных преподавателями нашей кафедры, о деонтологии в историческом и современном аспекте, лекции и видеоматериалы жизнеописания великих представителей отечественной медицины, об известных отоларингологах, внесших значительный научный и практический вклад в развитие отоларингологической специальности. Регулярно организовываются встречи между ветеранами нашей кафедры и будущими отоларингологами. По нашему убеждению, подобные встречи необходимо проводить не только с познавательной целью, но в большей части, с целью приобщения наших молодых коллег к многолетним традициям коллектива отоларингологической клиники.

Наш опыт образовательно - воспитательной работы на кафедре оториноларингологии на этапе последипломной подготовки врачей-интернов, позволили нам выделить следующие основные принципы программы педагогической деятельности.

Постоянное взаимодействие врачей - интернов и преподавателей представляют собой активные методы обучения, способствующих проявлению интеллектуальной, личностной и социальной активности обучаемых.

Индивидуализация процесса подготовки будущего специалиста, на основе партнерского, межличностного контакта «преподаватель – интерн» - является оптимальной базой для позитивных изменений в познавательной, эмоциональной, поведенческой сферах обучаемого и способствует гуманизации обучения. Необходимым условием успешной реализации всей образовательной программы специалиста является непрерывное психологическое сопровождение и педагогическая коррекция обучаемого со стороны преподавателя-куратора. Особенности применяемой воспитательно-образовательной программы способствуют повышению эффективности не только интернов, но и преподавателей, заставляя их разрабатывать новые образовательные технологии.

РОЛЬ, МЕТА І ФУНКЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Лозінська Я.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Самостійна робота відноситься до перспективних методів навчання, адже вона глибше розкриває індивідуальні здібності студента. Самостійна робота – це форма організації індивідуального (колективного) вивчення студентами навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час.

Основним завданням самостійної роботи студента є пошук, зберігання і обробка інформації.

Головною метою самостійної роботи є підготовка до подальшої ефективної, творчої, професійної діяльності майбутнього фахівця.

Самостійна робота виконує такі дидактичні функції:

- закріплення знань, одержаних під час аудиторної роботи;
- формування умінь і навичок самостійного виконання завдань;
- розширення знань учбового матеріалу;
- розвиток самостійного мислення;
- планування і контроль власної діяльності без допомоги викладача.

Для того, щоб самостійна робота виконувалось успішно, студенту необхідно володіти: - мотивацією;

- пізнавальною зацікавленістю;
- необхідними теоретичними знаннями та практичними навичками з даної дисципліни, з метою їх самоорганізації.

Відомо, що знання, отриманні самостійно, шляхом пошуку, засвоюються міцніше, ніж ті, які отримані від викладача. Вивчаючи самостійно матеріал, студент зіштовхується з труднощами, які перемагає завдяки своїй цілеспрямованості, увазі, інтелектуальним, емоційним та волевим складовим характеру.

У вищій школі роль викладача, як і раніше, є визначальною. Він є організатором пізнавальної діяльності студентів, здійснює методичне керівництво, консультування і контроль. Викладач повинен вміти зацікавити студентів, всіляко мотивувати їх.

Формування у студентів навичок самостійної роботи є однією з основних задач вищої школи. Ці навички в майбутньому знадобляться їм у творчій та професійній діяльності і допоможуть стати висококваліфікованими фахівцями в галузі, яку вони обрали.

АРХИТЕКТУРНЫЙ РИСУНОК В ПОДГОТОВКЕ СОВРЕМЕННОГО АРХИТЕКТОРА

Любимова Е.Д. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

На сегодняшний день тяжело представить себе мир без компьютерной графики. В любой области жизни общества компьютерная графика находит свое применение. Архитекторы используют компьютеры при проектировании зданий. В связи с этимособое значение сегодня приобретаюткультура архитектурного рисунка и индивидуальность художественного языка зодчего. Возникает необходимость анализа архитектурного творчества в аспекте художественного языка.

Архитектурный рисунок всегда играл важную роль в разработкетворческих идей проектных решений. Его следует рассматривать как визуальный язык творческого метода архитектора. В работе архитектора архитектурный рисунок - начало начал. Поэтому совершенствование владения им с выработкой профессионального почерка формирует общую культуру зодчего. Рисунок архитектора должен определяться не просто как средство профессиональной коммуникации диалога архитектора - исполнителя изаказчика, а служить инструментом творческого процесса. Именно рисунком, прежде всего, определялось развитие художественного замысла, начиная от зарождения идеи. Систематические занятия рисунком (с натуры, по представлению, по памяти и воображению) способствует развитию объёмно – пространственного, логического мышления. Рисунок позволяет архитектору преобразовывать живой материал его наблюдений в архитектурные образы, тем самым активизируя развитие его креативности. Архитектурный рисунок – это область графического искусства, в которой должен активно работать всякий современный архитектор.

Задача педагога архитектурной школы воспитать думающих и чувствующих архитекторов. Преподавание рисунка помогает выполнить эту задачу. Особая роль отводится рисунку исторических архитектурных объектов и их деталей. Здесь важным является изучение как экстерьеров, так и интерьеров памятников архитектуры.

Видный советский архитектор и педагог И. В. Жолтовский, отмечая роль рисунка в архитектурном проектировании, писал: «Это — реальные следы, которые оставляет в своем, порою зигзагообразном, движении творческая мысль архитектора».

ЗНАЧЕНИЕ КУРСА ФИЛОСОФИИ В ОБУЧЕНИИ СТУДЕНТА-МЕДИКА

Ляшенко Д.Н., Анастасович В.В. (*Одесский Национальный Медицинский Университет, г. Одесса, Украина*)

В процессе подготовки специалистов прикладных направлений у студентов нередко возникает вопрос о целесообразности изучения цикла гуманитарных дисциплин (в частности философии).

Помимо общеобразовательных целей, предполагающих, что в результате получения высшего образования студент станет всесторонне развитым индивидом, профессионалом своего дела, умеющим ориентироваться в широком спектре достижений культуры, философия помогает сформировать вполне определенный тип мышления, оптимизирующий дальнейшую деятельность специалиста.

Согласно большинству классификаций в качестве итогового этапа развития человеческого интеллекта рассматривается стадия формальных операций, достигаемая приблизительно к 11-15 годам. В дальнейшем предполагается лишь некоторая модификация данного уровня мышления, например, в соответствии с полученным образованием. Подразумевается, что специалист-прикладник (в частности медик) будет опираться на принципы традиционной логики (коррелирующими с уровнем формально-логического мышления) в своей профессиональной деятельности. Проблема в том, что логическое мышление рассматривает любую систему референтов с точностью до присущности или неприсущности некоторых свойств и отношений некоторым объектам. С высоты такого уровня абстракции многие выводы о какой-либо предметной области могут показаться тривиальными. Однако можно предположить, что специфический онтологический базис имплицирует свою «логику» – логику данной предметной области. Такая «ситуационная логика» связана с понятием фрейма (структурой, проявляющей предметно-смысловое единство), включающим соответствующее фреймовое мышление. Если традиционное формально-логическое мышление подчиняет любую конкретику абстрактным принципам, то фреймовое мышление работает с точностью до границ конкретной предметной области исходя из ее собственной «логики». Важно отметить, что фреймовое мышление противостоит формально-логическому, но оба типа мышления являются «логичными», то есть, имеющими четко определенную структуру – в одном случае абстрактную, во втором – предметную. Если соотнести эти типы согласно уровням развития

интеллекта, то может показаться, что фреймовое мышление соответствует уровню конкретных операций. С другой стороны, само логическое мышление можно понимать в качестве фреймового, выполняемого на конкретной области абстрактных объектов. Чтобы избежать подобных крайностей, эвристически эффективнее рассматривать эти типы мышления как равноуровневые явления, дополняющие друг друга, например, по принципу дополнительности двойственных системных представлений. Логическое мышление естественно соотнести с системной моделью с реляционным концептом и атрибутивной структурой, а фреймовое – с системной моделью с атрибутивным концептом и реляционной структурой. Использование системной методологии обеспечит должный уровень интеграции данных типов мышления…

Студент-медик, перегруженный огромными массивами информации из многочисленных отраслей медицины, недоумевает, зачем ему тратить время и силы на изучение философии (и другие гуманитарные дисциплины). Однако погруженность в отдельные фреймовые зоны зачастую приводит к неспособности видеть взаимосвязь изучаемых предметов, которые составляют сложное интегрированное целое, умение распознавать которое является основой, конституирующей мышление клинициста, соединяющее в себе взаимодополняющие фреймовую и абстрактную компоненты. Освоение философии предоставляет средства необходимые для интегрирования данных разноплановых аспектов.

С точки зрения общественной целесообразности изучение философии позволяет сформировать качества так называемого «профессионального аматора» (Фродеман Р.), человека способного отвлекаться от конкретной специфической области знания, то есть рассматривающего знание вообще (абстрактно), и благодаря этому умеющему видеть разнообразные межпредметные связи обычно «теряемые» специалистами, работающими в пределах одного фрейма. То есть традиционное логическое мышление, несомое философией, должно применяться не внутри фреймовой зоны (например, при изучении биохимии), где должна работать специфическая логика конкретного фрейма, а в распознавании межфреймовых отношений (например, использование взаимосвязей анатомии, физиологии и биохимии, для понимания целостной работы организма).

Таким образом, курс философии преследует две цели: общеобразовательную – ознакомление с идеями из кладези мировой мысли, и прикладную – формирование элементов интегрального, межфреймового мышления. Такое понимание и определяет важность и значимость обучения философии в профессиональной подготовке студента-медика.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УРОВНЯ КОНТРОЛЯ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ

Макаров В.О., Калинин А.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Курс подготовки молодого специалиста базируется на проверке и закреплении знаний согласно утвержденных формату и форме контроля. В настоящее время в качестве контроля предусмотрен модуль, который проводится в два этапа, по результатам которых студент, возможно, освобождается от сдачи экзамена.

Многолетние наблюдения позволили определить следующие проблемы существующей модели контроля знаний:

-в случае отсутствия студента на день проведения одного из этапов модульного контроля по объективным причинам его автоматически зачисляют в списки для сдачи экзамена;

-схема модульного контроля, которая предусматривает проведение контрольной проверки в два этапа с фиксированными датами, ограничивает время изложения темы по дисциплине, а также часто приводит к непоследовательному разделению лекционного курса, что сводится к ухудшению закрепления пройденного учебного материала студентами. При этом преподаватели, в значительной мере, лишены возможности применять индивидуальную методику изложения материала и по своей схеме контролировать уровень знаний студентов; не учтен разный объем лекционного курса различных дисциплин, и, соответственно, при минимальном количестве лекций нет смысла проводить модульный контроль в два этапа; модульный контроль в меньше степени позволяет закрепить базовые знания по изученной дисциплине.

Методика оценивания уровня подготовки и закрепления полученных знаний студентами путем внедрения модульного контроля на основе проведения в течение семестра двух этапов среза знаний, по нашему мнению, не является достоверным критерием оценки изученного материала и качества обучения.

Опыт работы в системе высшего образования позволяет утверждать, что наряду с существующим методом оценки знаний студентов, могут применяться и иные формы и форматы контроля, позволяющие более достоверно оценивать уровень знаний студентов, а также способствовать повышению этого уровня.

Предлагается для подведения итогов знаний студентов относиться более гибко и основным показателем следует считать результат, показанный студентом на экзамене.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "ТЕХНОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ТА БЕЗПЕКА ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ"

Малинка О.В., Бойченко В.Д. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Практична підготовка студентів професійного спрямування – "Технологічна експертиза та безпека харчової продукції" включає 4 етапи: фахова ознайомча, хіміко - аналітична, технологічна та переддипломна практики.

Ознайомча практика студентів запланована у 2-му семестрі першого курсу протягом 2 тижнів, проводити її необхідно у хімічних лабораторіях харчових підприємств, у випробувальних лабораторіях таких, як – лабораторія «Інтерхім», «Одесастандартметрологія», а також в науково-дослідній лабораторії «Стерилізації, оцінки якості та безпеки консервованих продуктів» ОНАХТ.

Метою ознайомчої практики є ознайомлення студентів з типами і класами хімічних лабораторій харчових підприємств, організацією контролю якості технологічного процесу, закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання, а також дати можливість студентам отримати практичні навички, а саме: навчити студентів прийомам роботи на сучасному аналітичному устаткуванні; прищепити студентам творчий підхід до рішення проблемних завдань в контролі безпеки харчових продуктів.

В результаті проведення ознайомчої практики студент повинен знати: санітарно-гігієнічні нормативи, що пред'являються до харчових продуктів; класифікацію шкідливих речовин і методи визначення їх в харчових продуктах і сировині, вміти оцінити можливості методів; мати уявлення про сертифікацію харчових продуктів і сировини, про гігієнічну експертизу; придбати теоретичні знання для практичного вирішення конкретних виробничих завдань, пов'язаних з контролем безпеки харчових продуктів і сировини; вміти оцінити можливості методів, обгрунтовано обрати відповідний метод для рішення конкретної практичної задачі.

В результаті проходження ознайомчої практики студенти повинні: засвоїти методи кількісного аналізу шкідливих речовин в харчових продуктах; виконати основні хімічні і фізико-хімічні методи дослідження харчових продуктів і сировини; уміти теоретично обґрунтувати отримані результати, дати об'єктивну оцінку придатності харчових продуктів за хімічними і санітарно-бактеріологічними показниками.

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА ПРИ ИЗУЧЕНИИ ПРЕДМЕТОВ «ФАРМАКОЛОГИЯ» И «КЛИНИЧЕСКАЯ ФАРМАКОЛОГИЯ»

Мамчур В. И., Опрышко В. И., Носивец Д. С. *(ГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины», г. Днепропетровск, Украина)*

Аудиторная и внеаудиторная работа студентов при изучении предметов «фармакология» и «клиническая фармакология» состоит из освоения как основных теоретических, так и клинических дисциплин. Значительное место в учебном процессе студентов 3 и 5 курсов занимают предметы «фармакология» и «клиническая фармакология». Эти дисциплины дают возможность объединить и сформировать в представлении будущего врача различную по объему и сложную для восприятия и запоминания информацию относительно фармакокинетики, фармакодинамики, физических и химических свойств лекарственных средств, получении лекарственного сырья и их действия на живой организм в аспекте клинической и профессиональной деятельности будущего специалиста.

Поэтому при планировании самостоятельной работы студентов нами уделяется большое внимание таким особенностям учебного процесса, как зависимость действия лекарственных веществ от их химического строения, особенности фармакокинетики и фармакодинамики препаратов растительного и синтетического происхождения. При этом определенное внимание должно обращаться и уделяться на особенности выбора наиболее целесообразной медикаментозной формы лекарственного вещества, что определяет наилучшую, максимальную биодоступность главного действующего вещества.

Оптимизация самостоятельной работы студентов, на наш взгляд возможна и достигается путем формирования значительного количества тестовых заданий различной формы и уровня сложности по различным разделам предметов «фармакология» и «клиническая фармакология». На практических занятиях студент получает три «пакета» тестовых заданий, которые затрагивают различные аспекты тематического урока – исходящий контроль знаний, основной уровень знаний и заключительный контроль. Необходимым условием при составлении интегрированных тестовых заданий является объединение основных и наиболее сложных вопросов общей и частной фармакологии. При этом значительное количество тестовых заданий нами оформляется со специальными условиями, описанием клинических и фармакологических ситуаций, что способствует положительной мотивации студентов и

формированию определенной психологической настроенности при подготовке к тематическим занятиям по предметам «фармакология» и «клиническая фармакология» и освоения будущей профессии.

На кафедре фармакологии, клинической фармакологии и фармакоэкономики ГУ «ДМА МЗ Украины» для эффективного обеспечения студентов учебным материалом функционирует интернет-сайт на котором размещены тематические планы и задания по всем тематическим разделам дисциплин «фармакология» и «клиническая фармакология». Обязательным элементом самостоятельной работы является также освоение принципов врачебной рецептуры, чему уделяется внимание на каждом практическом занятии данных предметов в течение всего периода обучения студентов на нашей кафедре.

Самостоятельная внеаудиторная работа студентов также основывается на интегрированном подходе к изучению предметов «фармакология» и «клиническая фармакология» в тесной связи с другими базовыми и фармацевтическими дисциплинами. В состав самостоятельной внеаудиторной работы студентов входит подготовка к каждому практическому занятию согласно с разработанными и опубликованными методическим рекомендациям. Результаты такой самостоятельной работы проверяются и оцениваются преподавателем на соответствующем тематическом занятии. Кроме того, студентам предлагается специальная тематика самостоятельных занятий по наиболее актуальным и важным вопросам, а также по дополнительным вопросам курса «фармакология» и «клиническая фармакология». Также поощряется работа студентов с литературой монографического и текущего характера, а также данными интернет ресурсов. Результаты самостоятельной внеаудиторной работы оформляются студентами в виде рефератов, докладов, а наилучшие из них выносятся на обсуждение в группы студенческого научного общества кафедры. Проведение занятий студенческого научного общества обеспечивается таким образом, что композиция докладов обуславливает освещение вопросов не только относительно фармакокинетики и фармакодинамики, но также затрагиваются и элементы фармакогностического и фармакохимического характера, что обуславливает обсуждение особенностей механизма действия и использования лекарственных веществ. Таким образом, объединение различных информационных элементов при изучении предметов «фармакология» и «клиническая фармакология» способствует повышению заинтересованности к обучению, обобщению представления студентов о наиболее важных вопросах изучаемых дисциплин и приводит к оптимальной организации их самостоятельной аудиторной и внеаудиторной работы, что немаловажно для профессионального формирования будущего врача.

РОЗВИТОК ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ В СИСТЕМІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ: ВИМІР ЯКОСТІ

Марковець В.М. *(Національна академія державного управління при Президентові України, м.Київ, Україна)*

Розвиток політичної культури особистості найбільше актуалізується в перехідному суспільстві, де утворюються підвалини демократичної ментальності, у громадян змінюються орієнтаційні вартості, розуміння прав й обов'язків людини, виховується спроможність до критичного мислення, вміння захищати свої права, інтереси, принципи, осягати власні обов'язки та проявляти терпимість до суджень інших людей, керуватися у прояві суспільної активності демократичними принципами.

Розробка методологічних засад розвитку особистості людини - одна з головних проблем української соціальної педагогічної науки. Серед різноманітних теоретичних підходів у її розв'язанні політична культура особистості постає основною проблемою в суперечливих сучасних умовах становлення Української держави. Конституція України, Закон України "Про вищу освіту" визначають головне завдання формування громадянськості у людини, зростання незалежності і самодостатності особистості, активізації процесів її національної самоідентифікації, підвищення громадянського авторитету, її адекватного ставлення до інституцій держави та настанов влади, законослухняності та критичної вимогливості. Створення єдиного підходу у розвитку політичної культури особистості виробляє підґрунтя для формування громадянських рис: наявність національної самосвідомості, відповідальності перед державою і суспільством, мужності у подоланні соціальних скрут, активності у реалізації громадянських ідеалів тощо. У зв'язку з цим формування та піднесення громадянської політичної культури є одним із першорядних завдань як системи освіти, так і оновлення, зміни сфер суспільного життя. Сьогодні трансформації в політичних структурах охоплюють усі сфери суспільної діяльності, створюють потребу у зміні політичної культури, яка в свою чергу зумовлює особливості та напрями руху всього політичного процесу.Політична культура особистості є ключовим зв'язком між спільною дією людини і політичної влади. Це певний складовий елемент загальнонаціональної культури,такий засіб функціонування особи у галузі політичних взаємин, який показує досягнутий рівень політичної активності та політичної зрілості суб'єкта. Він містить різноманітні складові й рівні: культуру виборчого процесу; культуру формування політичних і громадсько-політичних інституцій; культуру політичної поведінки особистості; культуру свідомості й спілкування та інші, тобто впливає на всі сторони буття.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ КОММУНИКАТИВНОМ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Марьянко Я.Г. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

В настоящее время, когда необходимость владения иностранными языками осознается многими слоями общества, современное коммуникативно-ориентированное обучение готовит студентов к использованию иностранного языка в реальной жизни, к культурному, профессиональному и личному общению с представителями иных социальных традиций.

Общение – это природная потребность человека, отсюда и главная функция языка как средства коммуникации. Главная цель изучения любого иностранного языка – формирование коммуникативной компетенции (рецепция – восприятие, продукция – письменная и устная речь, медиация – перевод и, наконец, интеракция – взаимодействие), которая является инструментом для взаимодействия с другими людьми.

Все виды речевой деятельности важны и требуют особого внимания и развития определенных навыков и, как следствие, привычек. Но возникает вопрос, как вложиться во время, отведенное на дисциплину «Иностранный язык по профессиональному направлению» и выпустить специалиста с уровнем, достаточным для профессионального общения. Необходимо искать возможности ускорить процесс изучения языка путем активизации ресурсов студентов, повысить мотивацию, правильно распределить виды работы в аудитории и в режиме самостоятельной подготовки. Следует помнить, что в развитии устной речи главную роль играют аудиторные занятия, а письмо и большая часть объема чтения должны выполняться как самостоятельная и домашняя работа студента.

Это требует много усилий и времени на занятии. Интенсифицировать эту работу можно за счет парной или групповой работы. Этот вид деятельности активизирует даже пассивного студента. Такой подход, прежде всего, фокусируется не на правильности языковых структур, а на взаимодействии студентов в процессе общения и попытках объяснить и выразить свои мысли различными способами.

Целесообразно периодически проводить контроль письма, чтения и аудирования, применяя такие методы тестирования, как “Multiple-choice” (выбор ответа из трех и более вариантов), “Gap Filling” (подстановка), “Multiple Matching” (дополнение с элементами выбора), “True-False (верно-неверно),

которые занимают меньше времени, чем задания на перевод, письменные пересказы и т.д.

Многие основные методические инновации связаны с применением интерактивных методов обучения. Хотелось бы уточнить само понятие. Взаимодействие (интеракция [англ. interaction < лат. inter – между + action – деятельность]) – устный или письменный обмен мыслями средствами языка, речи и мышления. Интерактивный – способный взаимодействовать или находящийся в режиме монолога, беседы, диалога. Следовательно, интерактивное обучение – диалоговое обучение, в ходе которого осуществляется взаимодействие преподавателя и студента.

Для успешного обучения диалогической речи необходимо создавать специальные условия, которые способствуют атмосфере общения на занятиях, посредством технологий коммуникативного обучения.

Коммуникативный метод предусматривает такую организацию процесса обучения, при которой студенты постоянно вовлечены в процесс коммуникации, а это, в свою очередь, способствует формированию навыков общения на иностранном языке и развитию коммуникативных способностей. Преподаватель при использовании коммуникативного подхода выступает помощником, советчиком и, наконец, другом.

Коммуникативная компетенция может включать в себя следующие аспекты: знание, как использовать язык для различных целей и функций; понимание того, как меняется язык в различных коммуникативных ситуациях; умение читать, понимать и создавать тексты; и, как следствие, умение поддерживать разговор даже при «слабой» лексической и грамматической базе.

Таким образом, интерактивные технологии играют важную роль в современной системе образования. Интерактивное обучение позволяет решать одновременно несколько задач: развивает коммуникативные умения и навыки, помогает установить эмоциональный контакт между студентами, обеспечивает воспитательную задачу, приучая работать в команде. Использование интерактивных технологий при коммуникативном обучении иностранному языку повышает качество подачи материала и, соответственно, эффективность усвоения, обогащает содержание образовательного процесса, повышает мотивацию к изучению иностранного языка со стороны студентов. Следует признать, что использование интерактивных технологий на занятиях – это специальная форма организации познавательной деятельности; предполагаются вполне конкретные и прогнозируемые цели.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Мєзєнцева І. М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

У сучасній вищій освіті дедалі вагоміше місце займає розвиток економічних напрямків навчання. Невипадково умови новітнього світу диктують постійне розширення та оновлення кваліфікованих кадрів у різних галузях господарського життя країни, адже саме економіка є найдинамічнішою сферою людської діяльності. Активний інформаційно-технічний розвиток вимагає також постійної адаптації до нового середовища і змісту освіти та навчальних методологій. Важливим питанням є окреслення місця дисципліни гуманітарного циклу «Історія України», визначення особливостей її викладання для студентів неісторичних, а зокрема, економічних спеціальностей.

Однією із першочергових проблем у вирішенні питання є розгляд можливих напрямків орієнтації навчального матеріалу з історії України для результативного виконання освітніх завдань як у сфері гуманітарного, так і пріоритетного економічного знання. Необхідним є висвітлення тем та проблем, під час вивчення яких можлива інтеграція змісту навчального матеріалу історії України із проблематикою, що розглядається під час вивчення різноманітних економічних дисциплін, визначення можливих шляхів викладання та застосування конкретних навчальних прийомів під час дослідження економічної проблематики у загальному курсі історії України. Завдяки чому студенти не лише набувають необхідні знання про історичне минуле українських земель, але й поглиблюють на конкретних фактах знання про економічні процеси. Більш зрозумілим для студентів стає і сам зміст економічних предметів через зіставлення теоретичного матеріалу із проблематикою історії економічних процесів у їх нерозривній єдності із загальноісторичним процесом розвитку всіх сфер суспільства. Можливим виступає розгляд динаміки економічних процесів у значному часовому просторі, сприяє відчуттю їх історичної реальності та значимості для всього процесу суспільного розвитку.

Так, наприклад, під час викладання теми «Історія заснування та розвитку держави Русь» слід звернути увагу студентів на факти функціонування таких трансконтинентальних торговельних шляхів, як «шлях із варяг у греки», волзький торговий шлях та шовковий. Перші приклади «протекціоністської» політики в економіці можна показати на заходах київських князів у їх

відносинах із Візантією з урегулювання торговельних відносин. Суттєвим є визначення поняття «натуральне господарство», а також особливостей його функціонування. Слід також наголосити на особливостях підприємницької діяльності в часи Київської Русі – на функціонуванні ринків, ремісничих центрів. Особливо цікавою та важливою проблемою, яку навіть можна винести для окремої науково-дослідницької індивідуальної роботи студентів, є питання діяльності та суспільної ролі особливої середньовічної соціальної групи підприємців – купців, що займали дуже вагоме становище у суспільстві Давньої Русі. Період розвитку українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій характеризується фундаментальними змінами, що відбулись в економіці протягом XIX ст. Важливо наголосити на проблемі взаємозв'язку господарського життя із існуванням кріпосного права, а також на суспільно-економічних перетвореннях, що відбулись після його скасування. Особливої уваги заслуговують питання індустріальної революції на Україні в XIX – на початку XX ст., здійснення її на українських землях та наслідки для економічного та суспільного життя населення. Розглядаючи питання формування спеціалізованих господарських регіонів в Україні, акцентувати увагу на фактах витоків сучасного економічного районування ще у XIX ст. До проблем суспільно-економічного життя слід додати питання розвитку урбанізаційних процесів. Цікавими для студентів можуть бути факти переорієнтації торгівлі Російської імперії у XIX ст. на шляхи через чорноморське узбережжя, ролі у соціально-економічному житті південного регіону нових міст-портів. Інтегрування економічних навчальних дисциплін з історією України можна здійснити в процесі вивчення економічних криз.

Вивчаючи сучасний період історії України, студенти повинні набути знань про особливості перехідного етапу розвитку економічних процесів від соціалізму до ринкової економіки. Цікавим було б здійснення порівняльного аналізу різноманітних проектів та політичних курсів, що запроваджувались у різних посткомуністичних країнах та проілюструвати можливості їх здійснення в умовах України. Отже, наведені проблематика та приклади показують широкі можливості для орієнтації навчального матеріалу з історії України для наближення його до потреб та інтересів студентів економічного профілю навчання. Інтеграція з економічними дисциплінами дозволить розширити знання та навики як з економічних навчальних курсів, так і з історії України, через ілюстрацію на конкретних прикладах різних явищ економічного життя. Це своєю чергою сприятиме підвищенню загальноінтелектуального рівня студентів, їх зацікавленості вивченням як профільних економічних дисциплін, так і курсу «Історії України».

ЭФФЕКТИВНОСТЬ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПРИ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Минченко Н.С. *(Одесский национальный медицинский университет, г.Одесса, Украина)*

Известно, что по правилам кредитно-модульной системы образования самостоятельная работа студентов (СРС) является неотъемлемой составляющей учебного процесса и достаточно оправданным средством овладения учебным материалом. В медицинских университетах систему СРС реализовать сложнее. Однако на теоретических кафедрах эта форма работы вполне допустима.

В процессе её реализации усваивается соответствующая совокупность знаний, умений и навыков, развиваются способности и, главное, формируется самостоятельность как ведущая личностная черта субъекта обучения. Для студентов медицинских ВУЗов самостоятельность мышления можно назвать ведущей чертой их будущей профессиограммы.

Следует отметить, что на данный момент отсутствует единая общепринятая квалификация самостоятельных работ студентов, поэтому ведущей задачей методических отделов ВУЗов на ближайшее время можно считать унификацию СРС и её адекватного оценивания. Самостоятельная работа студентов требует системного подхода в любом ВУЗе и должна быть основана на единой методологической основе. Для этого при её организации должны быть четко обозначены полное содержание и цель самостоятельной работы, план, пути выполнения, т.е. организационно-методическое обеспечение, и, конечно, реальные формы контроля.Эффективность самостоятельной работы должна быть обеспечена четкой организацией и четким контролем, созданием необходимых условий для самостоятельной работы: свободный доступ ко всем материалам в библиотеках, читальных залах, наличие достаточного количества учебного материала и свободного времени для его изучения, легкий доступ к современным компьютерным технологиям, четкая мотивация необходимости СРС.Однако известно, что в большей степени студенты ориентируются на традиционные способы самостоятельной работы: изучение пройденного материала по учебникам и конспектам лекций, а на коллоквиумах по новым и не обработанным ранее темам активность проявляют не более 20% студентов.

Т.о., на данный момент студенты ещё не вполне готовы реализовывать принцип самостоятельной внеаудиторной работы, потому что этот вид деятельности воспринимается ими не как острая необходимость получения новых знаний и самосовершенствования, а как определенная внеаудиторная нагрузка, которую можно свести к минимуму или проигнорировать.

РЕЗУЛЬТАТЫ ОБМЕРНОЙ ПРАКТИКИ НА 1 КУРСЕ У СТУДЕНТОВ АРХИТЕКТУРНО - ХУДОЖЕСТВЕННОГО ИНСТИТУТА – ЦЕННЫЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ ГОРОДА

Моргун Е.Л. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Практика студентов является важной частью подготовки специалистов архитекторов. Студенты первого курса проходят обмерную, практику на зданиях, квалифицируемых как памятники истории и архитектуры. От достоверности и тщательности проведения обмерных работ, согласованности обмеров отдельных элементов зависит возможность их дальнейшего использования в учебной, научной и проектной деятельности. Результаты обмерных работ в виде чертежей, документальной и художественной фотосъемки, кроки, зарисовки необходимы при разработке проектов реставрации, реконструкции, для архивного и музейного хранения. К сожалению не все студенческие работы (чертежи, зарисовки) отличаются высоким качеством выполненных работ. При проведении обмерной практике в Одессе (нашем родном городе), и преподаватели, и студенты сталкиваются с рядом объективных причин, затрудняющих получить в результате практики качественные материалы. Первая из причин, как не прискорбно это осознавать, низкий уровень подготовки некоторых студентов. Вторая – недоступность либо архивных материалов по памятникам архитектуры, которые необходимы для выполнения исторической справки по объекту. И, третья – это невозможность проведения обмеров на верхних этажах жилых зданий, на зданиях, находящихся в аварийном состоянии. Четвёртая – проведение обмеров дедовскими методами, отсутствие современных измерительных приборов (лазерная рулетка, лазерный сканер). Поскольку большинство зданий, являющихся памятниками архитектуры в Одессе, находятся в обветшалом состоянии либо на грани разрушения и исчезновения их из исторической застройки, которая по своей комплексности и стилистическому единству является уникальной, студенческие работы (даже не идеального качества) представляют интерес для организаций, функцией которых является сохранение архитектурного наследия. И вот тут было бы уместным и выгодным всем сотрудничество заинтересованных сторон, т.е. Архитектурно-художественного института ОГАСА и Областногои городского управления охраны культурного наследия. Управления охраны культурного наследия могли бы выступить заказчиками обмерных работ, обеспечив АХИ необходимымиинструментами, получив взамен альбом чертежей по объекту.

ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА, ЗАЩИТА КУРСОВЫХ РАБОТ

Муравьева И.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Защита курсовой работы является обязательной формой проверки выполнения работы.

На кафедре «Подъемно-транспортных, строительных и дорожных машин» для студентов специальности 7.092101 «Промышленное и гражданское строительство» организована и производится защита курсовых работ по дисциплине строительная техника. Она проводится на практических или семинарских занятиях, научной комиссией, состоящей обычно из 2-3 преподавателей кафедры, при непосредственном участии лектора и руководителя курсовой работы, в присутствии студентов.

Защита происходит в специализированной аудитории и состоит в докладе студента теоретической части курсовой работы, которую он представляет в виде презентации слайдовс помощью приложенияMicrosoftPowerPoint, входящее в комплект MicrosoftOffice. В ходе защиты студент используя подготовленные им схемы, диаграммы, фото, графики, формулы и т.д. комментирует их и вносит свои пояснения, защита длиться около 10 минут, после своего выступления студент отвечает на вопросы по выполненной работе присутствующих на защите преподавателей и студентов.

Результаты защиты курсовой работы, оцениваются дифференцированной отметкой по пятибалльной системе. Оценка курсовой работы заносится в зачетную книжку студента и зачётно-экзаменационную ведомость.

Защита курсовых работ предусматривается учебным планом и проводится не позднее установленного срока. Студент, не представивший в установленный срок курсовую работу или не защитивший ее по неуважительной причине, считается имеющим академическую задолженность. Результаты наиболее интересных курсовых работ могут быть доложены на научных конференциях. Курсовые работы, представляющие теоретический и практический интерес, представляютсяна конкурсах в студенческие научные общества, конференции. Итоги выполнения курсовых работ ежегодно обсуждаются на кафедре.

Публичная защита стимулирует научный интерес, творчество, ответственность студентов.

УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕТОДІВ ТА СПОСОБІВ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ АЛГЕБРАЇЧНИХ ЗАДАЧ

Нак М. М. *(Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, м. Чернігів, Україна)*

Для досягнення зацікавленості в учнів на уроках математики необхідно використовувати різні засоби активізації пізнавальної діяльності учнів. Одним із таких засобів є активізація пізнавальної діяльності учнів через розв’язування задач. В методиці навчання математики, зокрема алгебри, важливу роль відіграє навчання учнів через задачі, бо встановлено, що розв’язання задач є важливим засобом формування у учнів основних математичних знань, вмінь та навичок.

Загальні знання про задачі та методи їх розв’язування необхідні для досягнення найбільшого пізнавального ефекту, щоб сам процес розв’язання перетворився на справжній метод навчання учнів визначеним знанням та навичкам. Тому на сучасному етапі розвитку алгебри питання про методи розв’язування задач, їх алгоритми або правила-орієнтири та операційний склад є актуальними. Розв’язування задач – це складна робота. Матеріалом, над яким проводиться ця робота, є самі задачі, методи та способи їх розв’язування – це інструменти для роботи, а саме розв’язання – це процес роботи, процес застосування інструментів до матеріалу. Тому, щоб полегшити розв’язання, необхідно знати матеріал цієї роботи, тобто самі задачі – як вони улаштовані, з чого складаються, потрібно знати та володіти інструментами – методами та способами розв’язування, та навчитись розумно використовувати ці інструменти. Процес розв’язування задач являє собою пошук виходу з утруднення або шляху обходу перешкод, – це процес досягнення мети, яка спочатку не здається доступною. Навчити розв’язуванню всіх задач, які можуть зустрітися в житті, неможливо; їх кількість практично неосяжна. Але вчитель повинен готувати учнів до того, щоб в майбутньому вони вміли розв’язувати різноманітні задачі. Зробити це можливо єдиним способом: навчаючи учнів розв’язуванню конкретних задач, методам та способам їх розв’язання, формувати в них достатньо загальні методи мислення і взагалі діяльності, загальні способи підходу до будь-якої задачі, вміння шукати розв’язання в будь-якій новій ситуації. Складність полягає в тому, що відсутній загальний (універсальний) метод, при володінні яким ми б мали можливість розв’язати будь-яку задачу. Для розв’язування окремих типів задач маються алгоритми (спеціальні правила). Для задач інших типів, для яких немає (не можливі або

поки не відомі) алгоритмів, існують евристичні схеми (або правила-орієнтири). При розв'язуванні стандартних задач великих труднощів не виникає. Достатньо лише розпізнати тип даної задачі, пригадати відповідне цьому типу задач правило розв'язання, розгорнути це правило в покрокову програму та застосувати її до умов даної задачі. Набагато важче розв'язувати нестандартні задачі, для яких немає готових правил. Розв'язування нестандартних задач складається з того, щоб звести їх до розв'язання однієї або декількох стандартних задач. Метод або спосіб розв'язування задач залежить від характеру самих задач і від сукупності дійових знань, якими володіє учень.

Якщо ці задачі алгоритмічного характеру, то метод їх розв'язання може бути представлений у вигляді учбового алгоритму. Для більшості стандартних задач шкільного курсу розроблені послідовності загальних положень, які утворюють відомі загальні правила (алгоритми) розв'язування задач визначеного типу. Коли учбовий алгоритм не існує або його складання недоцільне для розв'язування задач даного виду, метод їх розв'язання може бути представлений у формі особливої евристичної схеми. Цими евристичними схемами або правилами-орієнтирами необхідно володіти якраз для розв'язування нестандартних задач. При розв'язуванні нестандартних задач, які потребують творчого підходу, коли відомі учням способи неможливо застосувати, навчання повинно орієнтувати учнів на пошук деяких корисних рекомендацій, які хоча і не гарантують успіх пошуку, але все ж сприяють йому.

На практиці реальні стратегії, на основі яких учень будує свої розв'язування, ніколи не є ні чисто стандартизованими (алгоритмічними), ні чисто евристичними. Звичайно ті та інші прийоми переплітаються між собою, зчіплюються один з одним, і лише для окремого типу задач ми можемо говорити про переважно алгоритмічний або про переважно евристичний пошук.

Таким чином, на сьогодні методи і способи розв'язування алгебраїчних задач є не тільки інструментом в навчанні алгебри, але і об'єктом вивчення. Це означає, що студенти педагогічних вузів – майбутні вчителі математики повинні бути ознайомлені з системою методів та способів розв'язування алгебраїчних задач, у першу чергу тих, які за операційним складом відповідають теоретичному курсу алгебри загальноосвітньої школи. Тому вважаємо необхідним ввести до шкільного курсу алгебри, алгебри і початків аналізу цілеспрямоване вивчення основних методів і способів розв'язування алгебраїчних задач. Для цього, відповідно, необхідна підготовка студентів шляхом упровадження в навчальний процес дисципліни за вибором (спецкурсу): «Методи і способи розв'язування алгебраїчних задач».

ОРГАНІЗАЦІЙНІ І МЕТОДИЧНІ ПІДХІДИ ДО ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Науменко І.А., Фізор Н.С., Образенко М.С. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

У теперішній час до випускників фармацевтичних спеціальностей пред'являються серйозні вимоги, які складаються під впливом ситуації на ринку праці і таких процесів, як прискорення темпів розвитку суспільства і насиченість інформатизації середовища. Цикл технології лікарських засобів ОНМедУ є профільним і веде підготовку студентів старших курсів фармацевтичного факультету очного і заочного навчання, а також здійснює післядипломну підготовку провізорів-інтернів. Основною метою професійної освіти майбутніх провізорів з курсу технології лікарських засобів є засвоєння теоретичних знань, практичних навичок та вмінь в області виготовлення ліків. Фармацевтична технологія розкриває взаємозв'язок розробки, виробництва, стандартизації, зберігання різних лікарських форм.

Для забезпечення якості навчального процесу розроблено навчально-методичний комплекс, що включає в себе робочі програми, методичні рекомендації для викладачів до проведення практичних занять, методичні вказівки для студентів по підготовці до практичних занять та організації самостійної роботи, а також з проведення навчальної та виробничої практики, матеріали поточного, проміжного та підсумкового контролю знань студентів.

Для організації навчального процесу використовуються методи і засоби навчання, що сприяють розвитку фахівця, створюють умови для успішного формування професійних якостей. Лекційний курс поряд з обов'язковим програмним матеріалом включає дані про сучасний розвиток фармації та фармацевтичного ринку в Україні та світі, наукових досягненнях вітчизняних і зарубіжних вчених. Розробляється мультимедійний супровід лекційного матеріалу за всіма темами аптечної та промислової технології ліків. Використання в процесі навчання мультимедійних лекцій-презентацій, дозволяє значно підвищити інформативність, ілюстративність і відповідно якість сприйняття освітнього матеріалу студентами.

Практичні заняття проводяться як в традиційній формі, так і з використанням інноваційних проблемно-пошукових методів навчання. Використання для навчання ситуаційних завдань вчить майбутнього фахівця грамотно орієнтуватися в реальній виробничій ситуації. Для самостійної роботи на занятті, що включає виготовлення лікарських форм відповідно до

індивідуального завдання, студенти забезпечуються навчально-методичними посібниками і довідковими матеріалами, призначеними для проведення розрахунків в рецептах і робочих прописах. У навчанні використовується індивідуальний підхід до роботи студентів з урахуванням рівня їх підготовленості, здійснюється виявлення та аналіз допущених в процесі роботи помилок.

Для забезпечення наочності в навчальному процесі з відпрацювання практичних навичок ведеться робота над презентаціями практичних занять, які відображають всі етапи технологічного процесу, дозволяють студентам уявити конструкцію і принцип роботи обладнання, що використовується в роботі. В аудиторіях в допомогу студентам представлені наочні посібники, стенди, таблиці, зразки допоміжних речовин, види пакувальних матеріалів та ін.

З метою підвищення інтересу до досліджуваного матеріалу і кращого засвоєння знань студенти виконують курсові роботи з низки тем аптечної та промислової технології лікарських засобів. Удосконалюючи навчальний процес, викладачі успішно здійснюють керівництво комплексними дипломними роботами студентів. Виконання подібних робіт сприяє на наш погляд вирішенню професійних завдань, пов'язаних не тільки з конкретною дисципліною, і в цілому з професією провізора.

Навчання на заочному відділенні фармацевтичного факультету в порівнянні з очною формою має деякі специфічні особливості. Основним видом навчальної діяльності при заочному навчанні є позааудиторна самостійна робота з теоретичного вивчення курсу технології ліків. З метою об'єктивної оцінки знань студентів, отриманих в ході самостійної роботи, був запропоновано новий підхід до складання завдань, які дозволяють не тільки виявити вихідний рівень знань студентів, але і навчити їх вирішувати конкретні виробничі завдання. Контрольні завдання включають прописі рецептів, тестові питання, а також професійні ситуації, пов'язані з виготовленням та контролем якості лікарських форм.

Специфіка навчання на заочному факультеті створила всі необхідні передумови для інтеграції інтернет - технологій, які дуже швидко увійшли в повсякденне життя людей, в навчальний процес у формі дистанційного навчання. На нинішньому етапі викладачами освоюється дистанційна форма навчання - один з найбільш ефективних інструментів навчального процесу.

Таким чином, в процесі викладання технології лікарських засобів сформований і активно реалізується комплексний підхід до забезпечення якості освітнього процесу, що включає використання різних форм і засобів навчання та контролю знань майбутніх кваліфікованих фахівців.

ИССЛЕДОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ РЕШЕНИЯ КОМПЛЕКСНЫХ ПРОБЛЕМНЫХ ЗАДАЧ

Небеснова Т.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В условиях жесткой конкуренции повышаются требования к эффективности подготовки высококвалифицированных инженерных кадров, удовлетворяющих потребностям общества.

Практика показывает, что во многих случаях уровень развития технического интеллекта выпускников вузов не соответствует современному заказу общества и не может обеспечить их эффективную профессиональную деятельность.

В связи с этим основной задачей высшей технической школы становится не столько организация усвоения студентами научной информации, сколько выявление и развитие их творческой индивидуальности, формирование умения самостоятельно и оперативно решать насущные технические проблемы.

Трудность практического решения такой задачи заключается в недостаточности теоретической разработки психологии технического творчества, в отсутствии методик его развития и диагностики в условиях высшей школы, а также научно – обоснованных качественных и количественных критериев его оценки.

Исследование технического интеллекта проводится в процессе решения студентами комплексной проблемной задачи, разбитой на отдельные процедуры, качество выполнения каждой из которых является показателем уровня сформированности определенных свойств мышления.

Комплексный характер задачи позволяет выявлять эти свойства в их взаимосвязях и взаимозависимостях, ее проблемность и отсутствие «творческого потолка» - уровень творческой деятельности.

Деление задачи на процедуры дает возможность анализировать весь процесс ее решения, а не только результаты.

Комплексная задача составлена так, что практически каждый из ее этапов содержит вопросы проблемного характера, требующие активной самостоятельной мыслительной деятельности учащихся.

По мере необходимости студенту оказывается дозированная помощь, позволяющая выявить уровень его ближайшего развития.

Апробация метода была проведена в условиях учебного процесса по дисциплине «Усовершенствование систем водоотведения» в Одесской государственной академии строительства и архитектуры.

Составленные алгоритмы процесса исследования включали предварительный этап (подготовка студентов, выдача и объяснение задания), непосредственно решение задачи, разбитой на процедуры, и дозированную помощь.

Были установлены свойства, диагностируемые при выполнении каждой из процедур.

Выделено семь комплексных свойств технического мышления:

1. Общетехнические теоретические знания как основа творческой деятельности;
2. Технический кругозор: знание конструкций, принципа работы и границ применимости водоочистных сооружений, знание механизмов процессов, их закономерностей, параметров эффективной работы, понимание комплексных технологических процессов и их взаимного влияния, знание действующих технических норм;
3. Технические умения и навыки, необходимые при выполнении расчетов, графических построений, использовании справочной литературы, практическом конструировании, проведении экспериментов и т.п.;
4. Пространственное мышление как сложная структура, характеризующаяся успешностью и скоростью создания образа, адекватного объекту;
5. Владение логическими приемами сравнения, анализа, обобщения, переноса, классификации и др.; а также оперирование понятиями;
6. Специфические черты творческого мышления: оперативность, оригинальность и др. Они выполняются при осуществлении процедур, которые могут быть приняты в качестве показателей творческих способностей: видение структуры объекта, его новой функции, альтернативы; самостоятельное комбинирование; видение проблемы и построение принципиально нового способа ее решения;
7. Профессиональная ориентация, морально-волевые качества, культурный уровень.

Комплексные проблемные задачи могут быть использованы не только для исследования и диагностики, но также для целенаправленного развития творческого инженерно-технического мышления студентов на различных этапах изучения предмета.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Нетребчук Л.М. *(Одеський національний медичний університет, м.Одеса, Україна)*

Поряд із традиційними методами навчання іноземної мови впроваджуються нові ефективні методи, зокрема інтерактивні.

Інтерактивне навчання – це перш за все діалогове навчання, що визначається як взаємодія викладача і студента в процесі спілкування та навчання з метою вирішення лінгвістичних і комунікативних завдань. Інтерактивне навчання сприяє створенню комфортних умов навчання, у яких студент відчуває свою успішність, свою інтелектуальну досконаліть, що робить продуктивним сам освітній процес.

На практиці найчастіше застосовуються наступні інтерактивні методи: *презентація, рольові ігри, спільний проект, «мозковий штурм», дискусії, проведення творчихзаходів, використання мультимедійних комп'ютерних програм* тощо.

Такі види роботи передбачають парну співпрацю, роботу у малих групах і фронтальне включення в процес обговорення, оцінки чи просто повідомлення навчальної інформації. Інтерактивне навчання має велике значення для розвитку особистості студентів.

По-перше, різні форми інтерактивної діяльності є захоплюючими, цікавими та, головне, невимушеними.

По - друге, студенти можуть досить вільно висловити свої думки, мобілізувати знання, проявити творчий, організаторський та лідерський потенціал.

По - третє, під час такої роботи наяв наще й подвійна мотивація: мотив прояву особистостіі самоствердження в групі та мотив досягнення колективної мети. Тобто відбувається процесса морозвитку особистості студентів.

Використання інтерактивних ігор на заняттях іноземної мови сприяє кращому оволодінню як вузькоспеціалізованої лексики, так і загальновживаних слів. Серед таких ігор можна виокремити наступні:

«Grabaminute» («Встигни за хвилину»)– студенту надається 1 хвилина для представлення терміну, написаного на картці. Необхідно повідомити якнайбільше інформації про даний термін (предмет): його значення, використання, опис тощо. Ця гра сприяє закріпленню вивченого матеріалу, виробленню навичок швидкого реагування, критичного мислення.

«Chainstory» («Історія з продовженням») – продовження історії попереднього студента. Гра розвиває логіку, фантазію, увагу.

Дані види інтерактивних ігор проводяться переважно в другій частині заняття, підвищують активність студентів. Вони не потребують значної підготовки і залежать від теоретичного та практичного рівня знань студентів.

Дискусійні групові форми вимагають ретельної підготовки та організації. Студенти вчаться аналізувати інформацію, аргументувати власну відповідь.

Серед різних видів дискусійних інтерактивних ігор поширеними є:

«Roundtable» («Круглий стіл») – колективна гра задля вирішення спільної проблеми.

«Scientificdebate» («Наукові дебати») – навчальна суперечка-діалог, під час якого студенти – представники різних напрямків – відстоюють свою думку.

«Brainstorm» («Мозковий штурм») – гра розвиває критичне мислення.

«Situation» («Ситуація») – розвиває швидку реакцію та фантазію.

Дискусійні форми навчання – цілеспрямований та організований обмін думками, формування певної точки зору. Однією з головних умов є обмеження одним питанням чи темою, висловлена учасником думка має бути аргументованою.

До цікавих позааудиторних інтерактивних занять можна віднести екскурсії англійською мовою, створення спільних проектів, зйомка відеорепортажу тощо.

Якісна мовна підготовка студентів передбачаєзастосування сучасних освітніх технологій. При вивченні іноземної мови все частіше використовуються інформаційні та телекомунікаційні технології, проектні методи, робота з навчальними комп’ютерними програмами, дистанційні курси іноземних мов, використання ресурсів мережі Інтернет. Мультимедійні засоби навчання дозволяють опрацювати та представити більшу кількість інформації, ніж традиційні джерела інформації, а також сприяють підвищенню рівня сприйняття та запам’ятовування завдяки одночасній багатоканальній взаємодії студента з інформацією.

Використання інтерактивних методів і форм у викладанні іноземної мови дають можливість збільшити обсяг розмовної практики на занятті, є цікавими для студентів, допомагають засвоїти лексико-граматичний матеріал, виконують дидактичні та різні розвивальні функції.

Інтерактивні технології навчання спрямовані на реалізацію особистісно-орієнтованого підходу, передбачаючи виконання частини функцій навчання самим студентам, створюють сприятливі умови для активного набуття знань майбутніми спеціалістами.

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Неутов С.Ф., Корнеева И.Б. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Болонская система европейских стран – это, прежде всего, повышение качества образования, создание единого европейского пространства, взаимное признание квалификационных характеристик и документов об образовании (дипломов).

Переход к системе зачетных единиц (кредитов) требует совершенствования образовательных технологий, где главным изменением является перенос центра тяжести на самостоятельную работу.

Самостоятельная работа превращается в ведущую форму организации учебного процесса, которую нужно планировать, выделять время и помещения, создавать специальные формы и методы.

Самостоятельная работа формирует у студентов не только навыки и умения самостоятельно повышать уровень своего образования, но имеет и важное воспитательное значение, так как формирует самостоятельность как черту характера, которая играет важную роль в становлении специалиста высшей квалификации.

Решающим значением для организации самостоятельной работы является содержание и объем учебного материала, который выносится на самостоятельную работу.

Самостоятельную работу не следует сводить к простому выполнению студентами домашних заданий. Познавательная и творческая активность студентов начинается в аудиториях на проблемных лекциях при подготовке к практическим, семинарским и лабораторным занятиям.

Важную роль в организации самостоятельной работы студентов играют регулярные консультации и постоянный контроль. Последнее приводит к активизации работы студентов и преподавателей и дает возможность диагностики формирования «неблагоприятных тенденций» в учебной деятельности конкретного студента, позволяющей принимать необходимые меры.

Новые информационные технологии открывают принципиально иные возможности в организации всего учебного процесса и самостоятельной работы студентов.

РОЛЬ ТЕСТУВАННЯ В СИСТЕМІ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

Нефьодов О.О., Нефьодова О.О. *(Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України», м. Дніпропетровськ, Україна)*

Пошук шляхів оптимального подання матеріалу іноземним студентам при викладанні теоретичних та клінічних дисциплін є актуальною проблемою. Це пов'язано з тим, що не всі іноземні студенти досконало володіють російською мовою, мають різний рівень знань з базових дисциплін та різний ступінь зацікавленості при вивченні дисциплін.

Для оцінки ступеня засвоєння матеріалу навчальних програм традиційно використовуються методи усного опитування і письмових контрольних робіт, які виправдовують себе при розборі невеликої кількості матеріалу, але стають обтяжливими при проведенні підсумкових занять. В той же час, осмислення матеріалу великого розділу, генералізація уявлень, які відносяться до логічно вивченої області знань, дуже корисно для студентів.

Полегшити роботу викладача можуть тестові завдання різного ступеню складності, а також ситуативні задачі із тестовим варіантом відповідей. Ці методики оцінювання знань мають ряд позитивних сторін: об'єктивність оцінки результатів виконаної роботи; оперативність, яка дозволяє перевірити великий обсяг знань студентів та навчального матеріалу у відносно короткі терміни; індивідуальність, яка полягає в тому, що студент отримує свою комбінацію тестів; інформативність – студент отримує добру оцінку лише в тому випадку, коли він засвоїв матеріал. В той же час, тестування має певні недоліки: відсутність мовного відтворення матеріалу, що перешкоджає виробленню звички чітко формулювати думку; вірогідність випадкового вибору правильної відповіді; механічне запам'ятовування матеріалу при багаторазовому використанні одних і тих самих тестів.

Але, не дивлячись на різноманітні недоліки у використанні тестів, завдання викладачів заохотити студентів до самостійного вивчення і складання тестів та основі базового вивчення дисципліни. Це підвищує їх інтерес до навчання, полегшує засвоєння матеріалу через активну роботу з навчальними тестами, закладає основи клінічного мислення.

З метою покращення ефективності проведення практичних занять у навчальному процесі постійно використовується тестування. Більшість занять

починаються з тестування, яке виявляє ступінь підготовки студента до занять. Всі підсумкові та модульні заняття обов'язково складаються з трьох рівнів: перший – початковий рівень виявляється за допомогою тестування у комп'ютерному класі; другий – теоретичний матеріал; третій – практичні навички із тестовими завданнями підвищеної складності. Такий підхід сприяє більш відповідальному ставленню студента до вивчення матеріалу, а в цілому є важливою складовою в комплексній підготовці лікаря.

Тенденція щодо широкого залучення в навчальний процес тестового контролю пояснюється швидкістю і зручністю його проведення та перевірки отриманих результатів. Одна з найважливіших переваг тестової форми контролю – його ефективність, що дозволяє проводити регулярний тотальний контроль, що істотно підвищує об'єктивність підсумкової оцінки. Також одна з основних переваг систем тестування полягає в тому, що вони дають змогу опитати усіх студентів по усьому матеріалу в однакових умовах за однаковою шкалою оцінок, що підвищує якість контролю знань порівняно з традиційними методами.

Необхідність проведення модульних контролів та оцінювання студентів на кожному занятті спонукає викладачів до розподілу первинної бази тестів за тематикою модулів, змістових модулів та окремих занять. При цьому відбувається зіставлення змісту тестових завдань із теоретичними питаннями та практичними завданнями певної теми, що нерідко приводить до переосмислення та корекції змісту навчального матеріалу та методичних прийомів його викладання. Крім цього необхідно проводити якісну оцінку тестових завдань, їх корегування, задля зменшення кількості сумнівних та неоднозначних завдань.

Слід зауважити, що з метою удосконалення тестових завдань, які входять до екзаменаційного банку Центру тестування, постійно проводиться експертиза тестових матеріалів ліцензійних іспитів, яка здійснюється в 3 етапи замість 2 (первинна експертиза та фахова). Перший етап – первинна експертиза – встановлення відповідності тестових матеріалів державним стандартам вищої освіти. Ця експертиза здійснюється профільними науково – дослідними лабораторіями з питань додипломної та післядипломної підготовки спеціалістів. Другий етап – експертиза відповідальними від опорних кафедр. Третій етап – фахова експертиза тестових матеріалів, що здійснюються на засіданнях комітетів фахових експертиз. Тестування є невід'ємною частиною контролю якості знань, у першу чергу це необхідно для якісного складання ліцензійного іспиту «Крок», який є необхідною складовою підготовки студентів у медичних вищих навчальних закладах.

ЛАБОРАТОРНИЙ СТЕНД ДЛЯ ГІДРАВЛІЧНИХ ВИПРОБУВАНЬ «GRUNDFOS-PUMP» В ОДАБА

Ніколова Р.О., Недашковьский І.П. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, мОдеса, Україна)*

Зниження споживання енергії в нашій країні в даний час представляє найважливішу народно-господарську проблему, основні напрямки вирішення якої сформульовані у законі «Про енергозбереження і підвищення енерго ефективності». У зв’язку з швидко зростаючими цінами на електрику, газ і нафту в усіх країнах, гостро постають питання підвищення енергетичної ефективності систем водопостачання та каналізації, а також їх елементів. Сьогодні міжнародним еталоном служить саме це обладнання - насоси Grundfos, технічні характеристики яких визнані оптимальними у Європі і країнах Заходу. Виробляє насосне обладнання компанії Grundfos країна – Данія, співпраця з якою впродовж 10 років триває викладачами кафедри Віг з «Гідравлічних і аеродинамічних машин» для удосконалення навчального процесу. Після спеціального стажування викладачем в навчальний процес були розроблені лекції-презентації з насосного обладнання Grundfos, студенти забезпечені доступом до нормативно-довідковій літературі та каталогах, а також програмою з підбору насосів для НС малої продуктивності з зануреними насосами.

Наступним етапом були впровадження студентами енергозберігаючих заглибних насосів при розробці дипломних проектів. Особливо коли рельєф міста складний (двох-трьох зональний) і відвести воду самопливом неможливо. У таких випадках на допомогу приходили комплектні НС з армованого склопластику з зануреними насосами, які здійснюють перекачування СВ з нижчого району в головний відвідний коллектор, що вимагає ув'язку у висотному відношенні відміток гідравлічного розрахунку декількох колекторів, а це досить складне завдання. Але воно дає позитивні результати і вносить різноманітність при розробці дипломного проекта міста з декілька зонами водовідведення. Головна перевага цих насосів - це енергозбереження, регульований привід і відсутність резервних насосів. Студенти дуже зацікавились таким обладнанням. Спочатку кілька років проіснував кружок для студентів, що бажають отримати поглиблені знання, тому що на роботу влаштуватися у фірму «Grundfos», або іншу, можливо тільки маючи фундаментальні знання з обладнання. Треба відзначити, що кілька з цих випускників все ж працюють саме з насосах в Grundfos, інших фірмах та Інфоксводоканалу. Представництвом GRUNDFOS (Данія) в Україні були

передані два багатоступеневих насоса для навчального процесу студентам ОГАСА. В даний час співробітниками кафедри завершено влаштування нового лабораторного стенда для експериментальних гідравлічних випробувань насосів в двох режимах роботи: при паралельної і послідовної роботи.

З 1 вересня 2014 р ми успішно проводимо зі студентами лабораторні роботи. Ціль робіт - це побудова гідравлічних та енергетичних характеристик насоса і визначення споживаної потужності і ККД насосної установки, що є важливим етапом підготовки висококваліфікованих та конкурентноспроможних фахівців. Все сказане відповідає новим вимогам ДБН В.2.5-75: 2013 Водовідведення. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. п.9.1.4. При реконструкції діючих та проектуванні нових насосних станцій застосовувати заощадливе обладнання – занурені насоси. А це у свою чергу відповідає вимогам ЄС.

Під керівництвом лектора по курсу Гідравлічні та аеродинамічні машини студентами були розроблені креслення комплектних насосних станцій з зануреними насосами в двох варіантах: з двома і трьома робочими агрегатами, які широко використовуються дипломниками. В даний час плануємо підготувати методичні вказівки з проектування комплектних насосних станцій для перекачування малих об'ємів стічних вод.

Треба відзначити, що лекція – це логічно стрункий, послідовний і ясной вклад того або іншого наукового питання. І завдання студента на лекції – вчитися мислити і розуміти ідеї, що викладаються лектором. На лабораторних заняттях відбувається поглиблення науково-теоретичних знань, так як на реальній установці студент отримує результати, які підтверджують теорію. І, якщо сам викладач, творчо підійде до викладання теми, вінтим самим сприяє інтенсифікації творчої підготовки студента. І, дійсно, останні роки помітно активізувалися студенти, які бажають брати участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт з Гідравлічних машин. Навіть в 2013-2014 г. деякі студенти були нагороджені Грамотами КНУБА за участь у другому турі у Всеукраїнському конкурсі наукових робіт з Енергозбереження в насосних установках і економії ресурсів.

Сподіваємося, що всі види робіт виконані в послідовності принесуть свої плоди і підготують наших випускників для реальної роботи з проектування сучасних насосних станцій з енергозберігаючим обладнанням, впровадження якого дає економію 60% інвестиційних вкладень. А на сьогоднішній день - енергозбереження одна з найважливіших державних завдань. Тому підготовка висококваліфікованих фахівців для народного господарства України є найактуальнішою.

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ ТА ІНЖЕНЕРНИХ КАДРІВ В ГАЛУЗІ ГЕОДЕЗІЇ

Новосад В.М. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Головними завданнями вищих учбових закладів є підготовка висококваліфікованих фахівців, що володіють глибокими теоретичними знаннями і практичними навиками. Вища школа постійно удосконалює якість підготовки фахівців з урахуванням вимог сучасного виробництва, науки і перспектив їх розвитку. Після отримання незалежності в суверенній Україні почала формуватися власна політика в області вищої освіти. Вона орієнтована на досягнення сучасного світового рівня, відродження самобутнього національного характеру, корінне оновлення змісту, форм і методів навчання, примноження інтелектуального потенціалу країни. Метою викладання є організація ефективного навчання кожного студента в процесі передачі інформації, контролю і оцінки її засвоєння. Результативність процесу навчання неабиякою мірою залежить від вірного вибору методів викладання і логіки їх застосування. Предметом методики викладання є сам процес навчання визначеної учбової дисципліни. У педагогіці не раз робилися спроби створити класифікатор методів навчання. Існують різні типології цього процесу, проведено систематизацію за різними підставами. Наприклад, перша група включає методи передачі і засвоєння знань (їх іноді називають словесними). До них відносять бесіду, розповідь, дискусію, лекцію, роботу з текстом. Друга група - це практичні методи навчання (вправи, практичні заняття, лабораторні експерименти). До третьої групи методів відносять контроль і оцінку результатів навчання (самостійні і контрольні роботи, тестові завдання, заліки і іспити, захист проектів).

Розвиток у студента здатності логічного мислення і уміння творчо застосовувати отриманий в процесі навчання комплекс знань при самостійному ухваленні рішень на поставлене перед ним завдання – одна з головних цілей навчання у Вузі. Процес підготовки нової генерації науковців, здатних позитивно впливати на суспільний розвиток, потребує зростання якості знань, збереження національної культури, докорінного оновлення професійно-педагогічної підготовки викладачів вищих навчальних закладів, виникнення нових функцій педагогіки вищої школи. Основними цілями реформ в Україні є підвищення життєвого рівня населення, передусім завдяки переходу до ринкової економіки, забезпечення захисту громадянських прав і розширення індивідуальних свобод особи.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИКИ ПРОЕКТИРОВАНИЯСОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДАНИЯ НА ДИПЛОМНОЙ РАБОТЕ БАКАЛАВРОВ- АРХИТЕКТОРОВ

Ноговицына Т.В. *(Одесская Государственная Академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Стремление к расширению и обновлению списка тем дипломных проектов бакалавров привело к появлению такого современного типа общественного здания как мультиплекс. Это досуговый комплекс нового типа, который включает, кроме определенного количества зрительных залов (разной вместимости и разного технического оснащения), еще и большие многосветные холлы, танцевальный зал, рестораны и кафе быстрого обслуживания, бильярдные, читальные залы и другие досуговые помещения по выбору студента.

При этом площади зрительных залов составляют около 40%, а остальные 60% отведены под многофункциональные досуговые пространства.

Важнейшую роль в таких сооружениях играет «соединительное», «промежуточное» пространство между залами, в котором могут размещаться лестницы, панорамные лифты и эскалаторы. Это пространство разнообразно освещается верхним и боковым светом, и различно взаимодействует с фасадом, создавая интересную взаимосвязь между внешним и внутренним пространством.

Архитектур как бы возвращается к традиционному типу большого общественного здания, интерьер которого объединяет людей, тоже время каждый может провести досуг, как ему хочется. Такими были Дома и Дворцы культуры недавнего прошлого.

При выполнении дипломного проекта студентам предложено выполнить на выбор либо интерьер зрительного зала, либо интерьер многоуровневого фойе. Сложность поставленной задачи не испугала многих студентов, и они продемонстрировали комиссии целые пространственные новые виртуальные миры.

Работа над проектом оптимизировала исследовательские и профессиональные качества студента, показала высокий уровень владения компьютерной графикой.

В результате комиссии были представлены интересные, современные проекты, достойные к воплощению в реальном проекте.

ШЛЯХИ РЕЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Овчарова І. А. (*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м. Харків, Україна*)

Серед усіх дисциплін, що вивчаються в педагогічному навчальному закладі, особливе місце належить тим, завдяки яким безпосередньо ознайомлюють студента з можливими галузями його подальшої роботи. Чільна роль відводиться педагогічній практиці, під час якої майбутні фахівці не тільки теоретично ознайомлюються з майбутніми професійними обов'язками, а й здобувають необхідні їм знання й виробляють практичні навички. Одним із шляхів підвищення ефективності підготовки студента до професійної діяльності в сучасній дидактиці вважається інтегрування навчальних дисциплін. Ідея інтегрованого навчання нині є досить актуальною, оскільки за умови її успішної реалізації передбачається досягнення мети якісної освіти.

Процес інтеграції в системі освіти є високою формою втілення міжпредметних зв'язків на якісно новому рівні навчання. Інтеграцією розширюється тематика матеріалу, що вивчається, виникає необхідність більш глибокого аналізу й узагальнення явищ, коло яких збільшується завдяки іншим дисциплінам.

Мета дослідження – розкрити зміст інтегрованого підходу до синтезу музичних дисциплін у процесі професійної підготовки студентів до практичних занять.

Впровадження системи комплексної підготовки майбутніх фахівців передбачає взаємодію змісту, форм і сукупності методів навчання, спрямованих на оптимальне оволодіння системою сучасних знань і розвиток пізнавальних та творчих здібностей студентів. У викладанні музичних дисциплін ураховується інтеграція узагальненого дидактичного матеріалу з циклу професійної та педагогічної підготовки студента, а саме: методики музичного мистецтва, вокалу, акомпанементу, музично-теоретичних дисциплін, основного музичного інструмента, хорового диригування. Як відомо, у структурі педагогічної підготовки виявляються відносно самостійні, але разом з тим чітко пов'язані блоки інтегрованих знань. Діяльністю викладачів музичних дисциплін у педагогічній системі передбачається певна сукупність взаємопов'язаних засобів, методів, процесів, необхідних для створення організаційного впливу на

підготовку до практичних занять. На такому занятті провідна дисципліна є інтегратором дисциплін, а допоміжні дисципліни сприяють поглибленню, розширенню й уточненню навчального матеріалу провідної дисципліни.

В процесі спостереження підтверджено, що інтегрований підхід реалізується в різних формах і методах викладання навчального матеріалу на музичних дисциплінах. У процесі навчання фахівці набувають певної музично-виконавської свободи, що забезпечує художнє виконання творів й дає можливість вільно послуговуватися інструментом у різних видах діяльності на практичному занятті. Вдосконалення навичок читання з листа, транспонування, акомпанування на основі інтегрованого підходу сприяє виробленню вміння самостійно реалізовувати себе в практичній діяльності, збагачує студентів новими знаннями, скорочує темпи роботи над навчальним матеріалом і терміни підготовки до практичного заняття. Конкретні прийоми роботи з майбутніми педагогами-музикантами мають бути професійно спрямовані. Для цього необхідно наблизити умови навчального процесу до умов практичної діяльності студента. Навчальний матеріал слід подавати як професійно-орієнтовані завдання, налаштовувати студента формами і методами, які б він міг запроваджувати в своїй практичній діяльності.

З погляду на проблему дослідження, важливим і необхідним шляхом впровадження інтеграції вважається співпраця викладачів циклу професійно-практичних дисциплін, що може набувати форми обговорень, консультацій щодо особливостей вивчення суміжних тем, підготовки студента до практичного заняття або аналізу занять, проведених студентами. Результатом цієї співпраці може стати координація та узгодження навчальних програм споріднених дисциплін.

Необхідно зазначити, що оволодіння студентом-практикантом знаннями з блоку музично-педагогічних дисциплін має стати своєрідною лабораторією-майстернею, де майбутній учитель матиме можливість осягнути особливості педагогічного мистецтва, перевірити ґрунтовність знань і практичних умінь із конкретної музичної діяльності, моделювати ситуації спілкування з дитячою аудиторією на практичному занятті. Найефективнішою формою цієї роботи варто вважати відеозаписи практичних занять, їх перегляд й обговорення разом зі студентами.

Таким чином, запровадження інтегрованого підходу на заняттях із музичних дисциплін сприяє формуванню пізнавальної активності студентів, розвитку їхнього творчого мислення, підвищує ефективність підготовки до практичних занять.

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ІНФОРМАТИКА»

Окара Д.В., **Денисенко В.Ю., Ковальова І.Л., Хрістіченко О.П.** (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Формування навчальної мотивації є однією з основних проблем навчання студентів. Її актуальність обумовлена самою навчальною діяльністю, оновленням змісту навчання, формуванням у студентів прийомів самостійного отримання знань, розвитку активності. На жаль, сьогодні найгостріші проблеми в галузі освіти пов′язані саме з відсутністю мотивації в більшості студентів. Часто і викладачі, не усвідомлюючи, вважають, що студент просто «змушений» виконувати все, що йому рекомендує учбова програма. Але, як звісно, «можна привести коня до водопою, але неможливо змусити його напитись». Для того, щоб мотивувати пізнавальну активність студентів, потрібно використовувати їх власні мотиви, у першу чергу, - пізнавальні і соціальні.

Як показують результати досліджень, вивчення інформатики спочатку супроводжується різким сплеском позитивних емоцій, потреб, мотивів, цілей. Однак, у подальшому традиційне структурування навчального матеріалу у скорому часі призводять до зниження такої мотивації. Як правило, студенти першого курсу мають різну базову підготовку, у зв′язку з чим виникають труднощі з вивченням основ програмування, яке починається у першому семестрі. Для оволодінням студентами базових знань і умінь треба вміти розробляти алгоритм і записувати його в різній формі, виділяти й описувати об′єкти задачі та їх взаємодію, читати і розуміти готові алгоритми, записувати програмний код, володіти термінологією, що, на перший погляд, здається студентам зовсім нецікавим. Тому викладачу треба так будувати процес навчання інформатики, щоб створити умови для підвищення у студентів інтересу як до змісту матеріалу, так і до самої навчальної діяльності – надавати можливість проявляти в навчанні самостійність та ініціативність.

Мотиви навчання можуть бути зовнішніми і внутрішніми. Зовнішні мотиви виступають у вигляді вимог навчальних планів, програм, викладачів тощо. Такі мотиви ґрунтуються на почутті обов′язку перед суспільством, товаришами, сім′єю, викладачем. Внутрішні мотиви можуть зумовлюватися почуттями студента, які пов′язані з особистими інтересами, переконанням, намірами, мріями, ідеалами, пристрастями, сформованими раніше установками. Дія зовнішніх і внутрішніх чинників мотивації («я повинен» і «мені хочеться») має бути врівноваженою. Викладач може успішно використати такий внутрішній

стимул, як потреба самовираження кожного студента, незалежно від рівня успішності. Помітними серед першокурсників є бажання допомоги одногрупникам у складанні програм та роботі з комп′ютером. Це дає можливість викладачу пропонувати завдання, які здійснюють у групі процес колективної творчості. Привабливим для студентів є залучення самих студентів до оцінювання одногрупників. Має успіх також прийом «аркуш по колу», коли складаються гетерогенні групи, сильні студенти допомагають слабким, умовою є праця усіх по колу (є можливість допомогти, консультування всередині групи). Обов′язковою вимогою є наявність однієї чи двох груп-конкурентів. Результат такої роботи залежить від внеску кожного студента.

Потреба самоствердження стимулює процес самовдосконалення. Однією зі складових цього процесу самовираження є бажання вчитися. Крім того, викладач повинен обов′язково підкреслювати де, коли і у яких випадках використовується розглянутий учбовий матеріал, як він пов′язаний із майбутньою сферою діяльності студентів або яку роль відіграватиме в їх житті. Мету заняття бажано визначати разом зі студентами (обов′язкова відповідь на питання: «що вивчаємо і навіщо?»), вона має бути привабливою. Для підтримки мотивації можна порадити цікаву додаткову літературу або запропонувавши студенту (або дослідницькій групі із декількох студентів) зробити доповідь у групі. Практика показує, що студенти охоче йдуть на додаткові труднощі, якщо зазначена тема входить у коло їх інтересів. Таке переборення труднощів (звичайно, у розумних межах) є неодмінною умовою задоволення студентами процесом навчання, підвищує їх самооцінку. Успіх окрилює людину, а невдачі позбавляють її віри у свої сили. У формуванні мотивів навчання і позитивного ставлення до предмета неоціниму роль грає особистість викладача, його вміння забезпечити доброзичливий настрій лекції або практичного заняття. Ще одне могутнє джерело мотивації - ринок праці. Атмосфера конкуренції, страх безробіття формують особливу соціальну психологію. Таким чином, головним джерелом мотивації є праця.

У доповіді детально розглядаються такі практичні способи формування мотивації до вивчення інформатики як: розв′язання нестандартних задач; створення проблемної ситуації (наприклад, при вивченні теми «Абсолютні та відносні посилання на комірки») або розв′язання парадоксів; використання дидактичних прийомів «лови помилку» (наприклад, знайти у програмі 20 помилок; це, за зазначенням студентів, - їх найулюбленіші вправи), «що буде, якщо…» (наприклад, що буде на екрані комп′ютера після виконання певної програми, або що відбуватиметься після зміни умов); використання прийомів мозкового штурму та ділової гри; використання незвичайної форми викладання матеріалу: комп′ютерних програм, відеоматеріалів, презентацій тощо.

О МЕТОДИЧЕСКОМ ОБЕСПЕЧЕНИИ ДИСЦИПЛИНЫ «АНАЛИЗ КАЧЕСТВА ПРИРОДНЫХ ВОД»

Олейник Т.П., Маковецкая Е.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В мире существует мало регионов, не затронутых проблемами ухудшения качества воды и загрязнения поверхностных и подземных источников. Основные проблемы, отрицательно влияющие на качество природной воды, возникают в результате несоответствующей очистки бытовых сточных вод, слабого контроля за сбросом промышленных сточных вод, обезлесения и нерациональных методов ведения сельского хозяйства. Судить о качестве воды можно только на основании максимально полного химического и бактериологического анализа. Только после этого можно делать окончательный вывод о проблеме или комплексе проблем, с которыми придется иметь дело.

С целью углубления знаний по данному вопросу и получения практических навыков в 2015 году на кафедре химии и экологии были разработаны методические указания для выполнения контрольной работы по дисциплине «Анализ качества природных вод» для студентов направления «Гидротехника» специального вида деятельности «Гидромелиорация».

Цель работы - получение знаний о химических, физико-химических, микробиологических и санитарно-гигиенических параметрах качества природных вод. Контрольная работа включает решение заданий по главным показателям, которые используют для оценки качества и характеристики природных вод. В заключительном задании на основе ДСТУ 4808:10 студенты выполняют частичную оценку качества природной воды по комплексу органолептических и общесанитарных показателей и классификацию качества данного объекта как источника централизованного водоснабжения. Исходя из выводов рассматриваются варианты ее использования. Также в контрольную работу включена задача по оценке качества воды для полива сельскохозяйственных культур, т.е. для орошения.

По основным темам курса «Анализ качества природных вод» приводится теоретический материал, изложенный достаточно подробно, что позволяет студентам подготовиться к решению индивидуального задания.

При решении заданий студенты приобретают навыки использования учебной и технической литературы, подключают поиск информационных материалов из Интернета, более осмысленно подходят к анализу полученных результатов.

ЗНАЧЕНИЕ КОМПОЗИЦИИ В ФОРМИРОВАНИИ АРХИТЕКТУРНЫХ ОБРАЗОВ

Олешко Л.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Современные технологии позволяют расширить возможность создания новых архитектурных образов и интегрировать их в окружающее пространство. Виртуальная архитектура способствует изменить реальность, трансформировать геометрические формы, расширять границы традиционности и восприятия пространства. Примером тому являются конкурсные и дипломные работы, которые порой кажутся далекими от традиционной архитектурной дисциплины «Рисунок». Но это далеко не так. Архитектурная композиция остается завязанной на принципах традиционной геометрии и всегда является важным элементом в создании современных образов. Осознание построения композиции происходит на первом курсе, где выполняется первая работа по дисциплине «Рисунок» - «композиция из геометрических тел». Данное задание знакомит студентов с основными правилами построения и созданием по памяти и по представлению композиций из геометрических тел. На первом этапе, студенты имеют возможность придумать и выразить с помощью группы геометрических тел объемы, похожие на определенные архитектурные образы. В процессе работы будущие архитекторы, дизайнеры на практике приобретают знания о правилах построения композиции, ее закономерностей и средств выражения.

Основными правилами создания архитектурных композиций являются: равновесие, симметрия и асимметрия, ритм, передача динамичного и статичного состояния. Также необходимо отметить три основных вида композиции, как фронтальную, объемную и глубинно – пространственную. При создании композиции следует учитывать применение метода сечения, метода наложения и метода перспективы. Один из наиболее активных методов передачи глубины пространства при помощи линейной и воздушной перспективы является метод перспективы.

Создание сверх современных сооружений не обходится без применения знаний, которые студенты получают на занятиях по дисциплине «Рисунок». Будущие специалисты – архитекторы должны развивать воображение, умение понимать и чувствовать, как строится композиция, какими законами необходимо руководствоваться при построении композиций. Все это возможно только при изучении и выполнении на практике академических и самостоятельных работ.

ТЕХНІКА ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ

Оловаренко О.І. *(Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м. Харків, Україна)*

Мова як система знаків фіксує знання про світ, що оточує людину. Вона виступає важливим чинником усвідомлення власного «Я» людини, дає їй змогу виразити своє ставлення до навколишнього світу, до самої себе.

Стан гуманітарної освіти в нашій країні, перспективи її відновлення висувають важливі завдання– підвищення й розвиток мовленнєвої культури нашого суспільства.

Вираз «педагогічнемовлення» вживають, коли мова йде про усне мовлення педагога. Під усниммовленням розуміють як сам процес говоріння, тобто створення уснихвисловлювань, так і результат цього процесу – уснівисловлювання.

Педагогічне мовлення має на меті забезпечити:

а)продуктивне спілкування, взаємодію між педагогом та вихованцями;

б)позитивний вплив учителя на свідомість, почуття учнів з метоюформування, кореляції їхніх переконань, мотивів діяльності;

в)повноціннесприйняття, усвідомлення й закріплення знань у процесі навчання;

г)раціональну організацію навчальної та практичної діяльності вчителя.

На жаль, мовлення недосвідченого педагога часто буває сухим, монотонним, невиразним. У ньому відсутнє чітке згрупування слів навколо логічних центрів. Мимовільні паузи, зумовлені не логікою змісту, а невмінням правильно розподілити дихання, відсутність інтонаційного зв’язку між окремими частинами фрази заважають сприймати суть усної розповіді, що заважає вирішенню поставлених завдань.

Процес успішного усвідомлення школярами навчального матеріалу значною мірою залежить від досконалості мовлення вчителя. Технічнимипоказниками виразного мовленняє: дихання, голос, дикція, інтонація, темп.Лише досконале оволодіння кожною складовою техніки мовлення може гарантувати його високу якість.

Отже, техніка мовлення– це сукупність прийомів фонаційного дихання, мовленнєвого голосу та дикції, доведених до ступеню автоматизованих навичок, що дозволяє вчителю з максимальною ефективністю здійснювати мовленнєвий вплив,справляти на слухачів евристичне (інтелектуальне), емоційно-естетичне, спонукальне враження.

Розвинуте мовленнєве дихання, поставлений голос, досконала дикція надають слову педагога яскравої інтонаційної виразності, що дозволяє передавати у мовленні найтонші відтінки (нюанси) думок і почуттів.

Для формування мовленнєвих навичок необхідно розуміти сутність мови і мовлення як засобів спілкування, знання особливостей сприймання усного мовлення.

Для продуктивної співпраці вчителя та вихованців необхідно розробити шляхи вдосконалення мовленнямайбутньоговчителя:

1. Створення установки на оволодіння літературною мовою у різних ситуаціях спілкування: робота з тлумачними, лексичними словниками; а робота зі словником із словотворення; дотримання вимог літературної мови у різноманітних ситуаціях – у спілкуванні з друзями, незнайомими людьми, при розв'язанні ділових питань, тощо.

2. Самоконтроль за розвитком умінь виразного мовлення:

- використання виражальних засобів звукового мовлення – це інтонація залежно від змісту, умовспілкування;
- використання виражальних засобів художнього мовлення (епітети, метафори, порівняння, гіперболи,алегорії), засобів образної словесної наочності (уривків з художніх творів, віршованих цитат, крилатихвисловів);
- готуючись до виступу слід визначити для кого і з якою метою ви будете говорити, які почуття ви хотілиби викликати у своїх слухачів;
- використання у розповіді власних оцінок та вражень.

3. Самоконтроль і розвиток комунікативних умінь, здібностей, соціальних установок у спілкуванні:

- з'ясування своєї соціальної позиції у спілкуванні (стиль спілкування);
- розвиток соціально-перцептивних здібностей, рефлексійних, саморегуляції, вольвого впливу,навіювання, керування своїм психічним станом у спілкуванні.

4. Розвиток:

- розвиток уяви (відтворювальноїта творчої);
- розвиток асоціативної й образної пам'яті;
- розвиток уміння бачити, відчувати навколишній світ у звуках, барвах, картинах і відтворювати своє бачення у слові.

За цієї умови мовлення вчителя набуває емоційності.

Адже голос учителя повинен бути яскравим, звучним, чітким, привертати увагу. Правильне мовлення вчителя пробуджує в учнів бажання слухати, сприяє розв’язанню навчально-виховних завдань.

ОСНОВНІ МЕТОДИ ФІЗИЧНОГО ТРЕНУВАННЯ

Онищук С.О. *(Одеський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, м. Одеса, Україна)*

Система фізичних вправ, направлена на збільшення функціонального стану до необхідного рівня (100% ДМПК і вище), називається оздоровчою, чи фізичним тренуванням (за кордоном – кондиційне тренування). Перш за все, оздоровчим тренуванням є підвищення рівня фізичного стану до безпечних величин, забезпечуючи стабільне здоров'я. Головною метою тренування для людини середнього та похилого віку є профілактика серцево-судинних захворювань, що є головною причиною непрацездатності в сучасному житті. Крім того необхідно враховувати вікові та фізіологічні зміни в організмі в процесі інволюції. Все це обумовлює специфіку занять оздоровчої фізичної культури та потребує відповідного підбора тренувальних навантажень, методів та прийомів тренування.

В оздоровчому тренуванні (так як і в спортивному) розрізняють наступні основні компоненти навантаження, визначаючи її ефективність: тип навантаження, величину навантаження, тривалість (об'єм) та інтенсивність, періодичність заняття (кількість раз в неділю), тривалість інтервалів відпочинку між заняттям.

В цілому тренування може бути визначене в такий спосіб: «спланована і структурна безліч дій, що націлена на поліпшення базових фізичних якостей». Це визначення неповне, тому що ви повинні тренувати також і нефізичні якості, такі як тактичне бачення і психічні установки спортсмена.

В першу чергу ми повинні указати фізичні якості, що доступні тренуванням. Ними є: - міцність (міцність, сила) обумовлена можливостями м'язів витримувати зростаюче навантаження; - сила витримки (витривалість) тіла. Це властивості тіла продовжувати функціонувати, не дивлячись на втому, що неминуче настає після фізичної роботи. Ця властивість обумовлена адаптованістю м'язів і серцево-легеневої системи до тривалих тренувань;- швидкість, обумовлена взаємодією нервів і м'язів;- гнучкість, обумовлена гнучкістю м'язів, суглобів і будівлею наших зв'язувань. Неможливо користуватися однією з цих властивостей окремо.

В деяких видах спорту, наприклад у важкий атлетиці, наголос робиться на міцності. Але навіть важкоатлет повинний бути гнучким, інакше виникнуть перешкоди в деяких рухах, і ризик травм буде великим.

Спринтери сподіваються на свою швидкість, але повинні бути міцними, як і гнучкім. В більшості видів спорту використовуються всі властивості, нехай і в різному ступені. Базові властивості не самостійні, а взаємозалежні. Атлет, здатний підняти вагу багато разів, має добру розвиту «силову витривалість». Якщо атлет може бігти швидко довгий час, то в нього гарна «швидкісна витривалість». Атлет, що відрізняється силою і швидкістю і силою у своїх руках, має перевагу гарної розвиненої системи «швидкість-сила». Але ніхто ніколи не стане чемпіоном на вузькій основі, однієї або двох комбінованих цих властивостей. Всі вони важливі для будь-якого спортсмена, хоча кожен спортсмен може володіти ними в різних пропорціях.

Фізичні властивості атлетів чотирьох типів «зірки» показують шість базових властивостей. Що зростають від середини графіка назовні, що з'єднують лінії, показують в якому ступені відповідні атлети мають ці властивості.

Гімнаст - місцева витривалість, сила загальна витривалість. Координація швидкість, гнучкість. Культурист - місцева витривалість, сила, загальна витривалість, координація, швидкість, гнучкість. Бігун – марафонець: місцева витривалість, сила, загальна витривалість, координація, швидкість, гнучкість.

На жаль деякі базові фізичні властивості протистоять один одному, коли їх необхідно поліпшувати на тренуваннях. Коли ви хочете підвищити вашу силу, шляхом підняття ваги і присвячуєте майже увесь ваш час цій меті, ваша витривалість понизиться. Разом з вашою швидкістю і гнучкістю. Або, якщо ви хочете підвищити вашу витривалість шляхом бігу на далекі дистанції, то, навпаки, неминуче зниження сили і гнучкості.

Плануючи програму тренувань необхідно враховувати ряд умов:- обсяг вправ (наприклад, тривалість щоденного бігу, кількість підходів у тренуваннях тощо);- інтенсивність тренування (швидкість бігу, кількість ваги, що піднімається тощо);- частота тренувань (щоденне тренування, скільки спарингів в тиждень, біг щодня або двічі на тиждень);- баланс між типами тренувань, як і завжди важливий баланс між тренуваннями і відпочинком. Для спортсменів високого класу завжди існує небезпека перевтоми від тренувань, викликана великими навантаженнями без відпочинку. Тільки тренування достатньої інтенсивності можуть вести до поліпшення, але періоди відпочинку так само важливі для прогресу.Саме в цей період встановлюються сили, що втрачаються при тренувальних навантаженнях. Порядок становлення міцних і сильних, шляхом тренувань буде сприйматися організмом, якщо він розумний. Існують границі для організму, і шляхом ретельного дослідження кожен боєць і тренер повинні встановити, скільки він може, наприклад, бігати, скільки вправлятись з вагами і т.п. це може бути визначено тільки при близькому спостереженні.

ПРОБЛЕМАТИКА І ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

П'янова І. Ю., Шотова-Ніколенко Г. В. *(Одеський державний екологічний університет, г.Одеса, Україна)*

На сучасному етапі розвитку технічних засобів навчання и вимог, майбутньому спеціалісту необхідно не тільки вміння здобувати необхідну інформацію за фахом, але і вміння брати участь в обговоренні предмету спілкування з фахової тематики. Навчання іноземній мові є процесом, який здійснюється в першу чергу на текстовому матеріалі, що розуміється як прийом, переопрацювання і застосування інформації, при цьому характер осмислення цієї інформації свідомо регулюється. Англомовне читання повинно бути засобом отримання інформації з метою її майбутнього використання у професійній діяльності. Для цього використовується когнітивно-комунікативний підхід, основні і ключові поняття якого — це схеми, інтерактивність, обробка тексту, набір читацьких стратегій, метакогнітивна свідомість.

Схеми мають відношення до знань, що студенти вже мають, минулого досвіду до ознайомлення з текстом, яким студент користується для обробки прочитаного матеріалу. Інтерактивність — це діалог між автором тексту і читачем. Обробка тексту репрезентує когнітивну діяльність у пошуку тем, основних ідей, інформаціїї і т. д. Стратегія і метакогнітивна свідомість – це усвідомлення індивідуальної стратегії в обробці прочитаного матеріалу для досягнення мети. Саме завдяки особистій мотивації студенти свідомо вивчають мову. Когнітивний підхід — перевтілює іноземну мову у такий же засіб усвідомлення світу, як і рідна мова. Як правило, у технічних вищих навчальних закладах професійне навчання обертається в основному коло фахових текстів. Формування вмінь, таким чином, можна розділити на три групи — вміння говорити на основі тексту, у зв'язку з текстом, поза зв'язком з текстом. Вміння говорити на основі тексту має на увазі реферування, анатування тексту, вміння висловлювання у зв'язку з текстом зосереджено на змістовному боці висловлювання — послідовності та доказовості. Висловлювання поза зв'зком з текстом — це ініціативне мовлення на основі спеціальності студента.

Англомовні тексти зі спеціальності надають широкі можливості для оволодіння лексичними одиницями, які є основою професійного спілкування, його стрижнем. Оволодіння лексикою зі спеціальності має велике значення,

оскільки успіх англомовного спілкування значною мірою вимірюється таким рівнем володіння лексичними навичками, який забезпечить здібність розуміти і вживати в подібній ситуації саме ту лексичну одиницю, яка точно передає висловлювану думку.

Навчання студентів англомовній лексиці зі спеціальності становить окреме питання, що цікавить багатьох методистів. Вчені поділяют процес навчанння на три етапи, які реалізуються паралельно з трьома рівнями роботи з текстами, а саме лексико-граматичним, композиційно-логічним та інтерпретаційним. При цьому в якості основи для організації комунікативної діяльності може виступати той самий текстовий матеріал, а також залучатися додаткові джерела.

Розглянемо три етапи навчання, що допомогають вирішити проблеми професійно-орієнтовного навчання студетів:

1) Організація мовленнєвої взаємодії студетів для визначення ступеня невідповідності мовленнєвих висловлювань вимогам реального мовленнєвого спілкування. На цьому етапі вивчаються нові моделі та лексичні одиниці. Студенти виконують рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні вправи. Мета вправ — формування вмінь непідготовленого репродуктивного висловлювання, обмеженого у часі. На цьому етапі домінує вид взаємодії „студент — студент”.
2) Тренування в спілкуванні. Викладач говорить зі студентами про конкретний тип професійного спілкування, допомагає їм усвідомити ступінь невідповідності їх висловлювань існуючим закономірностям мовленнєвої взаємодії. Всі вправи — комунікативні. В умовно-комунікативних вправах передбачається висловлювання студетів, які імітують реальне спілкування. В таких вправах повинна бути ситуативність. Ситуація, на основі якої будується діалог, повинна наближатися до реальної, тема повинна викликати цікавість. Домінуючим видом взаємодії тут є модель ”студент — викладач”.
3) Спілкування відбувається в ситуаціях, що наближені до реальних. При цьому студенти накопичують необхідний досвід мовленнєвого спілкування з використанням засобів вивчаємої мови. Основна функція ситуації — збуджувати уяву студентів і допомогти їм активізувати все те, що ними накопичено на попередніх етапах. Найбільш загальними ситуаціями цього рівня є інтерв’ю, дискусія, конференції на тему, актуальні для розвитку сучасних технологій, ділові ігри. На даному етапі виконуються продуктивні комунікативні вправи. Очікувана мова студентів — продуктивна, не детермінована. Домінуючим видом взаємодії знову є „студент — студент”, але вона виконується вже на більш високому рівні, ніж на першому етапі.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

Павлишина Н.Б. *(ПВНЗ «Академія рекреаційних технологій і права», м. Луцьк, Україна)*

Процес формування готовності майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності у закладах соціального обслуговування людей похилого віку являє собою складну динамічну та цілеспрямовану систему, що ґрунтується на основі комплексу таких теоретико-методологічних підходів як акмеологічний, аксіологічний, компетентнісно-діяльнісний та рефлексивний.

Акмеологічний підхід (А.А. Деркач, Т.В. Д□яченко, Н.В.Кузьміна, В.А. Кушнір, Є.І. Степанова) передбачає здатність фахівця соціальної роботи оперувати необхідними знаннями та уміннями у професійній діяльності з людьми похилого віку, зокрема, спеціальними базовим знаннями, технологіями соціальної роботи, інноваційними методами та нормативно-правовими актами в системі соціального захисту. Професіоналізація соціального працівника передбачає володіння такими професійними знаннями та вміннями, які дозволяють йому здійснювати оформлення відповідних документів, розробляти план вирішення конкретної соціальної проблеми людини похилого віку, здійснювати соціальну діагностику, корекційну, профілактичну та реабілітаційну роботу, визначати характер необхідної допомоги, надавати консультацію, викликати довіру у клієнта, створювати доброзичливу атмосферу співпраці.

Для осмислення сутності процесу формування готовності майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності у закладах соціального обслуговування людей похилого віку важливими є ідеї *аксіологічного підходу* (С.Ф. Анісімов, М.В. Богуславський, А.А. Деркач, В.П. Зінченко, М.Г. Казакіна, А.В. Кірьякова, З.І. Равкін, В.А. Сластьонін).Важливе місце в професійній діяльності соціального працівника займають не лише знання та уміння здійснювати соціальну роботу з людьми похилого віку, але і вимоги до особистих якостей, етичних та моральних норм, якими повинен бути наділений працівник соціальної роботи, що сприятиме благополуччю старших поколінь. До професійних якостей, якими повинен володіти соціальний працівник в процесі здійснення соціальної роботи з клієнтами геронтологічної групи, відносять зацікавленість у професійній діяльності, соціабельність, емоційну

стійкість та життєрадісність, самодостатність, професійну інтуїцію, толерантність, дипломатичність, автентичність, ерудованість та професійну компетентність.

Компетентнісно-діяльнісний підхід (Б.Г. Ананьєв, В.М. Антипова, Г.О. Атанов, О.С. Заблоцька, В.А. Козаков, В.О. Моляко, А.М. Олійник, В.І. Свистун)передбачає формування у студентів системи компетентностей, що в свою чергу формуються у процесі професійної діяльності. Технології навчання майбутнього фахівця соціальної роботи у контексті компетентнісно-діяльнісного підходу спрямовані наформування у нього здібностей здійснювати різноманітні види діяльності з людьми похилого віку, такі як безпосередня робота із вирішення конкретної соціальної проблеми, патронажна робота, волонтерська робота в закладах соціального обслуговування, соціально-правовий захист, координація діяльності різних організацій, встановлення партнерських стосунків, формування нових соціальних ролей.

Рефлексивний підхід (Н.Г. Алексєєв, Г.П. Звенигородська, Р.Н. Лепа, Л.М. Лузіна, І.Н. Семенова, Г.П. Щедровицький)включає професійне становлення соціального працівника, яке зумовлене його готовністю до здійснення професійної рефлексії. Професійна-особистісна рефлексія у нашому дослідженні виступає як усвідомлення та оцінка себе в якості професіонала соціальної роботи, що сприяє ефективності професійної діяльності. В процесі рефлексії професійного становлення у соціального працівника, що здійснює свою професійну діяльність у закладах соціального обслуговування людей похилого віку, якісно змінюються особистісні та професійні якості, підвищується мотивація, змінюється модель професійної поведінки з клієнтом геронтологічної групи. Майбутній соціальний працівник в результаті рефлексії здатний до емпатії з людьми похилого віку, має власну мотивацію успіху, вміє контролювати свій емоційний стан в процесі спілкування з клієнтом геронтологічної групи, зважено керує професійними ситуаціями, вміє аналізувати та систематизувати власний та узагальнений досвід, володіє соціальною культурою, тощо. В результаті рефлексії студент висуває до себе підвищені вимоги, вміє поступатися своїми інтересами заради інтересів клієнта, здатний здійснювати самоаналіз власної значущості, комунікації та професійної діяльності.

Отже, синтез таких методологічних підходів, як акмеологічний, аксіологічний, компетентнісно-діяльнісний та рефлексивний забезпечує формування професійної компетентності фахівця, здатного здійснювати соціальну роботу з клієнтами геронтологічної групи.

РЕШЕНИЕ ЗАДАЧ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА ПО ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЮ

Петраш В.Д., Басист Д.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Повышение требований к отоплению, вентиляции и кондиционированию воздуха в современных зданиях базируется на решении задач создания комплексных систем с низким уровнем энергопотребления. Решение указанных задач под силу специалистам, которые досконально владеют теоретическими знаниями, навыками практической разработки и эксплуатации инженерно-экологических систем соответственного назначения. При расходе более 75 млн.тонн условного топлива (т.у.т.) в коммунально-бытовом хозяйстве и строительной отрасли в Украине, на одного жителя приходится до 1,5т.у.т. Этот показатель в 1,5-2 раза больше, чем в странах Западной Европы. Широкий спектр технологий производства строительных материалов, пищевой, деревообрабатывающей и химической промышленности со значительным объемом ВЭР, имеют повышенный температурный потенциал. В большинстве случаев этому сопутствуют и вредные вещества, загрязняющие окружающую среду. При известных преимуществах центрального теплоснабжения с разветвленной и протяженной сетью трубопроводов, имеют место сопутствующие потери теплоты, которые достигают 20% с превышением нормативных показателей до 3-х раз. С переходом к рыночным отношениям снизилось качество и надежность центрального теплоснабжения. Конкурирующими в этом направлении являются системы автономного и децентрализованного теплоснабжения отдельных районов и зданий с КПД агрегатов до 93-95%. Тепловые насосы, являясь основными средствами преобразования низкопотенциальной теплоты, позволяют поднять температурный уровень тепловых потоков различного происхождения до требуемых значений теплоносителя в низкотемпературных относительно-вентиляционных системах и горячего водоснабжения. На кафедре предусмотрены дисциплины по тепловой защите зданий, использованию солнечной энергии, по утилизации вторичной теплоты и тепловым насосам, по расчетно-графической разработке современных систем, их строительству и эксплуатации. Для этого разработано соответствующие методическое обеспечение по общетеоретической подготовке, выполнению НИР, новых расчетно-графических и лабораторных работ, а также квалификационных работ магистров и аспирантов. С этой же целью издано ряд учебных пособий и монография «Теплонасосные системы теплоснабжения» (В.Д. Петраш).

МЕТОДИКА ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ

Петрученко О.С., Хитряк О.І., Величко Л.Д. *(Академія сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного, м. Львів, Україна)*

Сучасний розвиток виробництва та інформаційних технологій ставить перед вищими учбовими закладами вимогу високоякісної підготовки випускників вузів та прищеплення їм бажання до саиоосвіти. Виникає потреба виховання у вузі особистості, яка здатна адаптуватися до швидкозмінних технічних процесів у світі. Існуючі технології навчання дозволяють випускати незначний відсоток кваліфікованих спеціалістів, які досягнули високого рівня знань і вмінь внаслідок своїх природних здібностей. В той же час значна частина випускників не відповідає потребам з боку виробництва, адже, найбільш поширенні методики навчання студентів не в повній мірі відповідають вимогам сьогодення. Вказане формує задачу розробки нових технологій освіти.

Авторами розроблена методика навчання студентів, яка скерована на більшу індивідуалізацію та інтенсифікацію навчального процесу. Вона впроваджена в навчальний процес на кафедрі інженерної механіки Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного у місті Львові. Реалізація ввказаної методики при навчанні студентів вищої математики підкріплена такими посібниками: 1) Методика розв’язування і збірник завдань з лінійної алгебри та аналітичної геометрії: Л.Д. Величко. Навчальний посібник. – Львів: АСВ, 2011. – 197 с.; 2) Методика розв’язування та збірник завдань з математичного аналізу: Навчально-методичний посібник / Величко Л.Д., Сокіл М.Б., Хитряк О.І. – Львів: АСВ, 2014. – 248 с.; 3) Методика розв’язування і збірник завдань з диференціальних рівнянь: Навчальний посібник / Л.Д. Величко. – Львів: АСВ, 2013. – 198 с.; 4) Методика розв’язування та збірник завдань з теорії ймовірності: Навчально-методичний посібник / Л.Д. Величко. – Львів: АСВ, 2013. – 190 с.

На початку семестру студенти у групі мають, переважно, різнорівневу підготовку. Вони не звикли до тривалої праці над освоєнням нового матеріалу, характеризуються невмінням здійснити самоконтроль та завищеною самооцінкою. Низький рівень математичної підготовки деяких студентів змушує викладача знижувати рівень викладання та зменшувати обсяг поданого матеріалу. Це негативно позначається на студентах із задовільним рівнем знань, оскільки їх творчий здобуток на занятті незначний, а потенціал вимагає вищого рівня та більшого об’єму викладання.

Запропонована методика викладання скерована на вирішення вищенаведених проблем. Вона базується на використанні трьох ступенів пізнання нової теми:

- перша ступінь – студент самостійно розв’язує задачу, яку викладач попередньо пояснив, і самостійно контролює хід розв’язування задачі (прикладу), використовуючи законспектоване розв’язування задачі викладачем;

- друга ступінь – кожний студент розв’язує відповідну індивідуальну задачу із «Завдання для проведення практичного заняття», котра відмінна від задачі попередньо розв’язаної викладачем і відрізняється від задач, інших студентів, лише розрахунковою схемою, числовими даними чи елементарними функціями, однак є аналогічна у використанні методів розв’язування;

– третя ступінь – студент перевіряє повне засвоєння теми, винесене на практичне заняття, розв’язуючи задачі (приклади) із «Вправ для самостійної роботи» або розв’язуючи задачі та приклади із збірників інших авторів.

Кожна тема висвітлена у вісьмох варіантах «Завдань для проведення практичного заняття», що містять по 4-5 задач, які охоплюють весь матеріал, необхідний для засвоєння під час практичного заняття. Усі варіанти завдань однотипні та містять певні відмінності, які, однак, суттєво не впливають на метод розв’язування задачі. Для кожної теми пропонуються «Вправи для самостійної роботи» і «Завдання для проведення контрольної роботи».

Практичне заняття рекомендується проводити у такій послідовності:

– викладач нагадує студентам основні положення нової теми і розв’язує найпростішу задачу з цієї теми;

– студенти самостійно розв’язують першу задачу із отриманих варіантів «Завдань для проведення практичного заняття», а викладач у цей час контролює їхню роботу та допомагає студентам засвоїти основи теми;

– наступні задачі по темі викладач не розв’язує у повному об’ємі на дошці, але наголошує на нових елементах у цих задачах;

– студенти самостійно розв’язують всі задачі із «Завдань для проведення практичного заняття». В той же час викладач контролює розв’язування задач кожним студентом та відповідає на його конкретні питання.

Пропонована методика дозволяє студентам встановити взаємозв’язок між рівнем засвоєння теми та вмінням його використати для розв’язку конкретних задач, забезпечує індивідуалізацію та диференціацію навчання студентів. Рівень засвоєння методики розв’язування типових задач і прикладів, запропонованих у посібнику, студент може перевірити розв’язуючи приклади із завдань для проведення практичного заняття, приклади, запропоновані для самостійного розв’язування чи приклади і задачі із збірників інших авторів.

Використовуючи пропоновану методику викладач по завершенні практичного заняття може реально оцінити рівень засвоєння теми як групою вцілому, так і кожним студентом зокрема .

МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ВЫБОРУ ИСХОДНЫХ ДАННЫХ И ВЫПОЛНЕНИЮ ДИПЛОМНЫХ ПРОЕКТОВ

Пивонос В.М., Логинова Л.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Кафедра оснований и фундаментов ОГАСА является выпускающей, и зачастую для выбора (обеспечения) исходных данных по инженерно-геологическим условиям объектов дипломного проектирования приходится претерпевать некоторые трудности. В частности это относится к дипломным проектам уровня «специалист» и особенно «магистр», т.к. в дипломных работах магистров предусмотрено: изучение, рассмотрение и представление научного содержания раскрывающего темы дипломных работ.

Руководителями работ выше представленного уровня являются ведущие преподаватели кафедры, имеющие значительный опыт научных исследований. На кафедре имеется обширная база данных по результатам исследований в различных грунтовых и геотехнических условиях многих регионов, и особенно по Одесскому региону. Завершающим этапом этих научно-исследовательских работ является их эффективное внедрение со значительным экономическим эффектом. Студент-дипломник под руководством основного руководителя изучает вопросы по выбранному направлению исследований с учетом мирового опыта. Практически ценным для дипломника является его непосредственное участие в проведении научно-исследовательских работ. В определенных случаях дипломником выполняется комплекс исследований на образцах грунтов в лаборатории кафедры с применением методов моделирования, позволяющим в дальнейшем перейти к натурным исследованиям и внедрению.

О результатах научно-исследовательских работ на стадии дипломирования говорит ряд наград – почетных грамот и дипломов с конкурсов студенческих научно-исследовательских работ. Так же результаты этих исследований представляются в сборниках трудов молодых ученых.

Приведенный методический подход к выбору тем и содержания дипломных работ позволяет, в некоторых случаях, находить новые приоритетные направления исследований (научного и практического содержания). Где применяются как полученные результаты, так и новые виды инновационных разработок, таких как: конструкции фундаментов, технологии и физико-механические параметры, характеризующие искусственные грунтовые массивы в виде уплотненных подушек, а также закрепленных посредством новых закрепляющих составов, появившихся на современном строительном рынке.

СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ І КОМП'ЮТЕРНЕ ТЕСТУВАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ

Подплетня О.А., Хмельникова Л. І. (*Державний заклад «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м. Дніпропетровськ, Україна)*

Вища фармацевтична школа прагне дати майбутньому провізору професійні знання, вміння, навички та компетенції по найважливіших розділах фармації; навчити самовдосконаленню та самоосвіті. Шлях до самовдосконалення полягає через внутрішньо мотивовану самостійну роботу при вирішенні ситуаційних задач і тестових завдань. При виконанні цієї роботи у майбутніх провізорів формується розуміння єдності метаболічних процесів в цілому організмі, відпрацьовується алгоритм пошуку інформації, тренуються вміння виділяти суттєві ознаки і абстрагуватися від другорядного матеріалу. З цією метою на кафедрі загальної та клінічної фармації розроблені і впроваджені в навчальний процес навчальні посібники «Ситуаційні задачі з аналітичної, фізколоїдної хімії» (250 ситуаційних задач) і тестові завдання «Аналітична, фізколоїдная хімія та метрологія» (2000 тестів). Ситуаційні задачі й тестові завдання є необхідним навчальним матеріалом для аудиторної та позааудиторної роботи студентів. На кожному занятті студенти вирішують ситуаційні задачі, відповідають на тестові питання, проводять їх розбір і обговорення спільно з викладачем. При написанні реферату по конкретній темі студентам пропонується скласти ситуаційну задачу. Ситуаційні задачі й тестові завдання включені в методичні розробки з окремих тем курсів, містяться в модульних питаннях, входять до екзаменаційних білетів. Робота студентів над ситуаційними задачами сприяє активізації розумової діяльності, є важливою альтернативою простому механічному заучуванню матеріалу теми. Ситуаційні задачі та тестові завдання дозволяють встановити більш тісний контакт з іншими дисциплінами другого і наступних курсів навчання студентів. На кафедрі працює методичний кабінет, в якому студенти під керівництвом викладачів мають можливість розібрати найбільш складні завдання і отримати консультацію з вивчаємих питань. Майбутній фармацевт повинен уявляти собі не тільки метаболічні процеси, що лежать в основі життєдіяльності, а й основні фармацевтичні аспекти ряду процесів. Моделювання медико-фармацевтичних ситуацій за допомогою теоретичних завдань при вивченні основ хімічних дисциплін дозволяє встановити причинно-наслідкові зв'язки у виникненні патології, а також дає відомості для вдосконалення методів лабораторної діагностики, дозволяє перейти від «рутинної» роботи лаборанта до клінічного

осмислення отриманих результатів. Ситуаційні задачі знайомлять студентів з показниками клінічної лабораторної діагностики, дають можливість пошуку правильних відповідей при обговоренні результатів обстеження пацієнта, закладають основи клінічного мислення. Вирішення ситуаційних задач сприяє інтегруванню знань, отриманих на окремо взятій кафедрі, в загальнопрофесійний процес формування майбутнього провізора. Успішному вирішенню підвищення якості знань студентів в чималому ступеню сприяє впровадження інформаційних технологій навчання, серед яких наібольше значення придбали різні форми комп'ютерного тестування знань студентів, яке дозволяє інтенсифікувати процес навчання, виявити прогалини в засвоєнні матеріалу, підвищити ефективність заняття. На кафедрі розроблено програмний комплекс комп'ютерного тестування знань з хімічних і спеціальних дисциплін. Основу програмного комплексу складає база тестових питань і завдань, розробкою яких займається колектив кафедри протягом декількох років; при цьому база постійно модифікується і оновлюється. Завдяки цьому студенти мають можливість оцінити свої знання на різних рівнях. Тестові питання містять малюнки, схеми, незакінчені рівняння реакцій, зображення хімічних формул, ситуаційні задачі, що сприяє оцінити не тільки теоретичні знання студента, але і його вміння застосувати ці знання у практичній ситуації. Використовувана на кафедрі програма дозволяє аналізувати результати тестування, так як вони узагальнюються в спеціальній таблиці, що допомогає виявити питання, пов’язані з виявленням рівня засвоєння матеріалу та відповідні складності у студентів. Регулярне використання комп'ютерного тестування дозволяє контролювати успішність навчального процесу, своєчасно усувати наявні недоліки, а також коригувати зміст лекційного матеріалу. Комп'ютерне тестування не єдина форма контролювання рівня знань студентів. Поряд зі тестуванням в структурі лабораторно-практичних занять мають місце семінари, письмові контрольні роботи та ін.. Поєднання комп'ютерного тестування з іншими формами контролю знань дозволяє значно підвищити ефективність занять, уникнути монотонності діяльності студентів у ході вивчення теми, викликає інтерес до вивчаємого матеріалу у студентів, сприяє поліпшенню якості навчання хімічних дисциплін. Крім того, пізнавальна діяльність студентів, удосконалення процесу навчання здійснюється за допомогою міжпредметних зв’язків дисциплін природничого циклу. Пізнавальні вміння студентів під впливом міжпредметних зв'язків стають узагальненими, загально- і міжпредметними і націлені на формування цілісної системи знань студента про природу і суспільство, єдиної наукової картини світу.

СКОРОСТЬ ЧТЕНИЯ СТУДЕНТОВ НА ПОДГОТОВИТЕЛЬНОМ ФАКУЛЬТЕТЕ

Полинецкая Т.В., Простакова К.М.*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Одна из важнейших целей обучения русскому (украинскому) языку иностранных студентов на подготовительном факультете – подготовка их к успешному участию в учебном процессе украинских вузов. В связи с этимучащихся необходимо научить извлекать информацию из письменных текстов.

Определяющим в процессе извлечения информации из письменного текста является адекватность понимания прочитанного. Однако скорость чтения, будучи объективным показателем сформированности его техники, легче поддается объективному контролю, чем понимание. Время прочтения текста замерить нетрудно, тогда как определить адекватность понимания прочитанного непосредственно нельзя, его можно выявить только опосредованно, с большей или меньшей степенью вероятности. В методике преподавания иностранных языков способа объективной проверки понимания пока не выработано. Это в полной мере относится и к широко применяемой в настоящее время системе тестов.

Для определения скорости чтения надо установить количество текстовых единиц, прочитываемых за единицу времени. В качестве единиц измерения объема текста в методике используются графема, слог и слово. При определении скорости чтения исходят как из общего времени прочтения текста, на которое затем делится объем текста в выбранных единицах, так и из числа единиц текста, прочитанных за одну, обычно первую, минуту.

Имеющиеся данные свидетельствуют о низком уровне навыков чтения студентов подготовительного факультета в конце первого семестра. Разрыв между фактическими скоростями чтения студентов подготовительного факультетав конце первого семестра и нормативными скоростями выпускников факультета слишком велик. Очевидно, что преодолеть этот разрыв в течение второго семестра для студента нереально. Если мы хотим на выходе получить минимальные скорости зрелого чтения, то уже к концу первого семестра нужно подвести студента к тому, чтобы его скорость чтения про себя приближалась к скорости чтения вслух, поскольку когда учащийся сможет прочитать и понять новый текст про себя быстрее, чем он читает вслух, можно считать, что он достиг зрелого чтения на иностранном языке. Темп речи – своего рода звуковой барьер», только преодолев который читатель переходит к зрелому чтению.

УГЛУБИТЬ РАЗРАБОТКУ ЗАДАЧ ПРОБЛЕМЫ ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЯ В ДИПЛОМНЫХ ИЗЫСКАНИЯХ СТУДЕНТОВ

Полунин М.М., Голубова Д.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Одесса, Украина),* **Воинов А.П.** (*Одесский национальный политехнический университет, Одесса, Украина.)*

Современное предельно напряженное состояние процессов получения, транспортирования и использования энергии в странах мира сформировало глобальную проблему энергосбережения (ЭСб), которую характеризуют важность, сложность и многообразие составляющих задач. В нашей стране разработка задач проблемы (ЭСб) весьма актуальна.

Проблема ЭСб, как известно, содержит три группы задач:

- группа а): ЭСб в процессе получения энергии,
- группа б): ЭСб в процессе транспортирования энергии,
- группа в): ЭСб в процессе использования энергии.

Каждая группа содержит множество составляющих задач, среди которых число наиболее очевидных достигает десятков.

Задачи каждой группы и задачи внутри каждой группы различаются характером, содержанием, степенью разработанности решений, удельной ресурсоемкостью, потенциальной удельной эффективностью применения, достигнутой степенью доступности для практической реализации в конкретных условиях применения и другими особенностями.

Принципиальные возможности и конкретные задачи ЭСб излагаются в специальных дисциплинах учебных планов. На аудиторных занятиях по каждой дисциплине студенты приобретают соответствующие знания, умения и навыки применения подходов, методов, путей и средств ЭСб. В самостоятельной работе всех видов студенты могут развивать и использовать их для решения некоторых частных задач ЭСб при выполнении различных индивидуальных заданий и работ. В рамках курсовых работ и курсовых проектов могут быть разработаны отдельные задачи, имеющие комплексный характер.

Интерес представляют как известные, отработанные научно-технические решения задач, так и новые, особенно на уровне изобретений. Наибольший интерес представляют инновационно насыщенные решения в области ЭСб.

Наиболее обстоятельно проблематика ЭСб может и должна быть представлена в дипломных изысканиях студентов. В подобном материале

должны быть кратко освещена проблема в целом и, подробно, ее аспект, разработанный в дипломном проекте или дипломной работе.

Здесь следует отразить основные вопросы, такие, как, например,

- область проблемы ЭСб, к которой относится разработка автора, - объект разработки, решаемые задачи (задача), - использованный подход, метод, средство, - режим использования разработанного решения, - полученный комплексный расчетный эффект ЭСб, - оценка достигнутого результата, - выводы, с критическим анализом результатов выполненной разработки.

Подобный материал может быть представлен в виде раздела дипломного проекта или дипломной работы.

Разработка задач одной из групп может быть выполнена в качестве детали дипломного проекта, дипломной работы.

В выводах по проекту, работе необходимо отразить итоговые результаты разработки задач ЭСб.

В нынешних условиях функционировании отечественной теплотехники, и прежде всего сферы теплоснабжения, задачи указанных трех групп в порядке значимости располагаются следующим образом: «в», «б», «а». Это положение, естественно, необходимо отражать в арсенале тематики задач, решаемых студентами-энергетиками в рамках домашних заданий, расчетно-графических работ, курсовых проектов и дипломных изысканий.

В аналогичном взаиморасположении представлены указанные группы задач в тематике научно-исследовательских работ, выполняемых кафедрами энергетического профиля.

В составе группы «в» наибольшей актуальностью обладает задача снижения удельной теплопроводности элементов ограждения (стен) зданий и сооружений. Идет интенсивная разработка этой задачи по двум направлениям: в направлении утепления стен существующих объектов и в направлении создания новых малотеплопроводных ограждений, их конструкций и конструкционных материалов.

В сфере задач группы «б», как известно, в центре внимания находится поиск комплекса инновационно насыщенных научно-технических решений, направленных на создание высокоэффективных средств трубопроводного транспорта теплоты.

Следует отметить то, что полезное влияние на формирование будущих специалистов оказывает представление студентами результатов своих разработок в виде научно-технических публикации и заявок на предполагаемые изобретения. В подобных работах студентов проблематику ЭСб следует представить достойно.

ТРЕБОВАНИЯ К МЕТОДИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ ДЛЯ СЛУШАТЕЛЕЙ ПОДГОТОВИТЕЛЬНЫХ ОТДЕЛЕНИЙ

Попов Ю.Г. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Слушателями подготовительных отделений (ПО) Украины являются, в основном, иностранцы, которые в дальнейшем собираются поступать в одно из высших учебных заведений нашей страны. Учебные группы для занятий формируются в середине осени. Вначале, в течение нескольких месяцев иностранцы изучают русский язык. Затем, когда слушатели приобрели определенные знания языка, они начинают изучать другие предметы, в зависимости от специфики учебного заведения, в которое они хотят поступать в дальнейшем. Во многих технических вузах, к которым относится Одесская государственная академия строительства и архитектуры, будущие абитуриенты изучают физику, математику, черчение. Параллельно с этими предметами они продолжают учить язык. Основной задачей занятий на подготовительном отделении является повторение школьного материала, а также – подготовить иностранцев к учебе на первом курсе на неродном языке.

Мне приходилось неоднократно проводить занятия по физике на подготовительном отделении. В учебном плане основной нагрузкой являются практические занятия. Проведению занятий предшествовало изучение имеющейся методической литературы. Авторы задачников по физике для слушателей подготовительных отделений правильно подобрали несложные задачи, которые имеют ярко выраженный физический смысл. Однако эти учебные пособия имеют определенные недостатки. В основном они связаны с тем, что авторы, подбирая хорошие задачи, не изменяли использующиеся в условии термины, которые с трудом воспринимаются иностранцами.

Например, в одной из задач по механике говорится: «По реке плывет плот…». Мне на занятии очень долго пришлось объяснять слушателям, что такое «плот». Я понимаю, что плот был выбран для того, чтобы указать, что скорость движущегося объекта относительно берега равна скорости течения реки. Слово «плот» пришлось заменить на «лодка» с некоторыми дополнительными пояснениями. Таких примеров можно привести много.

На кафедре физики группой авторов (Попов Ю.Г., Богдан О.В., Тарасевич Д.В.) подготовлены к изданию методические указания к практическим занятиям по физике для подготовительного отделения. Авторы новых методических указаний бережно отнеслись к накопленному в этой области положительному опыту, а также исправили замеченные недостатки.

ARMSPORT AS PART OF PHYSICAL EDUCATION IN UNIVERSITY

Popovych O.I. (*Lviv national physical culture university, Lviv, Ukraine)*

The purpose of physical education students is the formation of a harmonious personality and ability to use a variety of tools aimed on a Physical Culture and Sports, psycho-physical training, self-study for future professional activities.

Today's system of physical training aims ondeveloping the skills of students in different sports activities like in a classroom and also in their free time. Student can choose any kind of sport activity which he or she wants to do.

Curriculum for Physical Culture provides freedom of choice for students of the basic preparatory departments. After a period of active theoretical , methodological and general physical training on the first course students are encouraged to choose a sport or exercise system for systematic training in the process of studying at the university.

After selecting a section of the student is required to attend classes and acquire both theoretical and practical skills in a particular sport. Before student wants to change the type of sports activity he or she must pass the tests from chosen discipline.

One of these most dynamic power sports is arm-wrestling. Currently, "arm wrestling" renamed as "armsport". Arm-wrestling is one of the easiest ways to check the force of people .After appearance of this sport children, youth and adult men began to compete in armwrestling throughout Ukraine. Amateur and professional arm-wrestling had some differences but the substance was the same.

Armsport competition is going in a specially equipped in accordance with the rules of the competition table. To achieve victory opponent's hand should be pressed to the table or side bolsters or put it in a position so that the wrist was below the horizon conditional or between the upper edges of the side rollers.

Arm-wrestling sport seems to be simple but actually it is difficult and serious technicalsport. Heart rate during a competitive reaches 200 beats. Dangerous sport injuries: the load on the elbow and shoulder joints, ligaments, bones of the forearm and shoulder are very big.

All it requires, as well as in any sport, the system of individual approach from the coach to athlete takes. And strict self-discipline of the student.

Armsportis included in the program of student sports competitions . The whole system of competition in high school is based on the "from simple to complex", from within the university to the inter-university competitions, Ukrainian, international.

Today armsport is developing and acquired more and more popular among amateurs and among professional sportsmen's. This sport develops strength and will skill of student and incentives conducive to a healthy lifestyle.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ АКАДЕМІЇ ДО ЕВАКУАЦІЇ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Приступлюк В..П., Романюк В.П., Сметанін Г.І., Чекулаєв Д.І. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Підготовку студентів вищих навчальних закладів освіти I–IV рівнів акредитації до дій в надзвичайних ситуаціях (НС) здійснюють за програмами нормативних навчальних дисциплін «Цивільний захист» і «Безпека життєдіяльності». Відповідно до постанови КМУ № 874 та наказу МНС № 97, відповідальність за навчання по діям в НС покладена на керівників ВУЗів. Програмою передбачено вивчення основних способів дій під час оповіщення та отримання інформації про небезпеку виникнення НС, укриття в захисних спорудах, проведення евакуації, медичного, біологічного, радіаційного та хімічного захисту, будівництва захисних споруд, та проведення один раз на три роки комплексних об’єктових навчань і тренувань тривалістю до однієї доби.

Одним із головних заходів захисту населення від надзвичайних ситуацій (НС) є його своєчасне оповіщення про небезпеку , евакуація та розосередження. Евакуація це вивезення або виведення з міста в заміську зону студентів, під час НС або війни. Евакуйоване населення мешкає в заміській зоні до особливого розпорядження. Переміщення великої кількості студентів на значні відстані вимагає організованості та керованості процесом на всіх його етапах.

Враховуючи важливість проблеми своєчасного оповіщення та евакуації населення при загрозі виникнення та в умовах НС керівники підрозділів академії мають завчасно вживати заходів щодо підготовки систем оповіщення та захисту населення. По можливості, студенти забезпечується цивільним протигазом, індивідуальною аптечкою, індивідуальним протихімічним пакетом. Такі засоби накопичуються за місцем проживання і зберігаються за місцем навчання. Видача на руки здійснюється в період виникнення НС одночасно з проведенням евакуації.

Тренування зі студентами по виконанню евакуації проводять начальники інститутів та декани факультетів (керівники ЦЗ підрозділів ОДАБА).

На кожне тренування складається план та відповідне забезпечення яке включає: радіаційний, хімічний та медичний захист, матеріальне, технічне, транспортне забезпечення та охорону громадського порядку. Для радіаційного та хімічного захисту передбачається : укриття в захисних спорудах; забезпечення засобами індивідуального захисту; проведення радіаційної, хімічної та бактеріологічної розвідки; своєчасне доведення сигналів керування

та оповіщення; організацію дозиметричного, хімічного та бактеріологічного контролю, санітарного оброблення та знезараження. Медичний захист евакуаційних заходів організують на всіх етапах розосередження та евакуації населення. На ЗЕП, ПЕП, ППЕ створюють медичні пункти у складі двох-трьох медичних працівників, однієї - двох ланок санітарних дружин, а в необхідних випадках – лікаря.

Навчання починаються з удосконалення системи попередження (селекторного зв'язку, мобільного зв'язку, посильних). Для безпосереднього керування підготовкою та проведенням евакозаходів створюють евакуаційні органи, до яких належать: об’єктові евакуаційні комісії (ЕК); збірні евакуаційні пункти (ЗЕП); приймальні евакуаційні пункти (ПЕП); евакоприймальні комісії (ЕПК), та проміжні пункти евакуації (ППЕ). Евакуаційні комісії та ЕПК здійснюють планування, підготовку, організацію та керівництво проведенням евакозаходів. Збірні евакуаційні пункти призначені для організації збору, реєстрації, обліку та відправлення студентів в заміську зону.

Отримавши оповіщення про проведення евакозаходів, керівники ЦЗ підрозділів ОДАБА спільно з евакуаційними комісіями, службами ЦЗ оповіщають працівників, службовців, студентів про час прибуття на ЗЕП. В кожному інституті визначаються збірні точки евакуації. Під керівництвом евакуаційних (евакоприймальних) комісій розгортають, ПЕП, ППЕ і приводять їх у готовність. Студенти повинні прибути до ЗЕП та розміститися на своїх місцях по групам. Після перевірки присутності старші груп доповідають керівникам тренування, перевіряють знання студентів , та відправляють команди для отримання індивідуальних засобів захисту. Кожний студент має знати, що перед виходом на ЗЕП необхідно вимкнути газ, електричні пристрої, зачинити всі двері прибути у зазначений час на ЗЕП, чітко виконувати вказівки евакуаційних органів, дотримуватися дисципліни. Після цього керівники тренування доповідають ректору академії (начальнику штаба ЦЗ) про готовність до висунення, визначається час перетину вихідного кордону для кожного підрозділу. Маршрути руху доводяться до відповідних керівників. В подальшому визначається шикування піших колон та управління в ході здійснення маршу. Визначаються місця ППЕ та ПЕП.

Після закінчення тренування проводиться розбір , де вказуються всі недоліки та уточнюються деякі деталі дій.

Література 1. Кодекс цивільного захисту України. Сайт Верховної ради України http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17

ЯЗЫКОВЫЕ НОРМЫ И НЕОЛОГИЗМЫ СОВРЕМЕННОГО РУССКОГО ЯЗЫКА В ПРАКТИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННЫМ СТУДЕНТАМ

Простакова К.М., Полинецкая Т.В.*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Как известно, русский язык, как и все другие живые языки, не стоит на месте. Он находится в состоянии непрерывного изменения и развития. 15 лет назад, приобретя «Справочник по русской грамматике» М.А.Шелякина (2000 год издания), мы были поражены теми языковыми нормами, которые предлагал автор.

Изложение грамматического материала преподнесено несколько иначе, чем это было принято ранее, в традиционных описаниях. Казалось, безграмотность возводилась в норму. Например, допустимость употребления слова *кофе* в форме среднего рода в разговорной речи; название мер и единиц измерения в форме Р.П. мн.ч. – *грамм, карат, гектар, килограмм* в письменной и литературной речи.

Эти и другие моменты объясняются тем, что автор стремился отразить наметившиеся в последние годы тенденции в новом истолковании грамматических проблем и современный уровень научной грамматики русского языка. Лишь через несколько лет мы поняли и приняли этого автора как замечательного прогнозиста и языковеда-нормализатора.

Сегодня мы, преподаватели РКИ, как и прежде, очень внимательно относимся к существующим языковым нормам, следим за изменениями в современном русском языке и стараемся донести их до наших иностранных студентов.

Что касается разговорного языка, то нельзя не сказать и о том, что в настоящее время в современном русском языке существует множество неологизмов, не всегда понятных нам, преподавателям РКИ. И чем старше мы, преподаватели, становимся, тем больше разрыв между нашим вариантом разговорного языка и тем, как сегодня говорят молодые люди и как они общаются между собой.

Речь идёт о языке молодёжи, Интернета и СМС-коммуникации. Многие наши студенты находят себе русскоговорящих друзей, друзей по Интернету (и не всегда понимают их сообщения), другие слышат непонятную речь в академии от своих сокурсников, на улице, в транспорте и очень часто употребляют жаргонизмы-неологизмы не к месту. Когда они сталкиваются с

проблемой непонимания значений слов и предложений, то за объяснениями обращаются к нам, преподавателям. Вот основные группы неологизмов и примеры из современного языка, когда:

1)новые слова и выражения представляют собой заимствования из английского языка: *айтишник*(программист*), СМСить, хедхантер,лайкнуть, контент*; *трэшак/*«Клип – полный *трэшак!* (очень плохой)»*/*;

2) изменяется семантика слов и их сочетаемость с другими словами: *железо* (комплектующие детали компьютера)*, плазма* (телевизор), *зарядка (*зарядное устройство*), втыкать (*не думать ни о чём*), жаркие* цены, *умный* кредит, *правильная* еда, *по ходу* (похоже), *фиолетово* (всё равно), *крутой* парень;

3) используется неправильная орфография и пунктуация, где неграмотность превращена в игру:*щазз, ацтой, придёццо, кагбэ, ваще.Аффтаржжот! Зашибись!*

4)это и слова, пришедшие в язык из жаргона любителей японского аниме: *няшка* (яп.*ня* - мяу), *кавайный*(яп.*кавай* - симпатичный), а также искажённые русские слова с уменьшительно-ласкательными суффиксами: *пичалька* (печально, жаль); *асечка, вкусняшка, бложик;* и имитирующие речь маленьких детей: *хаясё*(хорошо), *няма/нямка* (еда), *мафынка* (машинка);

5) и различные сокращения русских слов: *лю, тя, мя, нра, чел, норм* (любить, тебя, меня/я, нравиться, человек, нормально);

6) и, наконец, компьютерный жаргон сокращений:*зды* – pls (please), *фдд* – all; *О5* – опять, *про100* - просто и т.д.

Несмотря на то, что многие из этих новых слов ещё не устоялись и отсутствуют в современных словарях, внимание со стороны преподавателей к ним необходимо.

В этом случае в задачу преподавателя РКИ входит: идти в ногу со временем и объяснять студентам значение сленга, вульгаризмов, жаргонизмов и, конечно же, объяснять происхождение и употребление этих слов русскоязычными молодыми людьми.

При этом необходимо помнить, что мы обучаем наших студентов правильному разговорному варианту литературного языка и обучение неологизмам, подобного рода, в эту задачу не входит.

Вместе с тем нельзя также не сказать и о том, что на наших занятиях мы уделяем должное внимание ознакомлению с неологизмами, пришедшими к нам из английского языка, большинство которых связано с развитием науки, техники, культуры и экономики. Но там, где можно обойтись средствами русского языка, не следует прибегать к иноязычным элементам.

КАЧЕСТВО ПРЕПОДАВАНИЯ ФИЛОСОФИИ В МЕДИЦИНСКИХ ВУЗАХ: ФЕНОМЕН МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОСТИ

Пустовит С.В *(Национальная медицинская академія последипломного образования имени П.Л. Шупика)*

Условие междисциплинарности, соединения разнообразных естественнонаучных и гуманитарных дискурсов является необходимым для качественного преподавания философии в медвузах. Часто этот феномен приобретает причудливые формы и обнаруживает себя в изначально неклассическом, «нефилософском» образовании преподавателей философии медицинских вузов – ими могут быть биологи, медики, представители технических специальностей или же историки, филологи, психологи.

Можно сказать, что это особенные люди, назовем их *камикадзе*. Внаучной и преподавательской деятельности они получаютуникальный опыт реализации своей интеллектуальной свободы: самостоятельного (подчас фрагментарного, мозаичного) изучения философии.

Такие преподаватели, как правило, в меньшей мере зависимы от догматов и стереотипов философского знания, они в большей степени ориентированы на инновации в преподавании, на практические аспекты врачебной деятельности.

Оборотной стороной медали является качество преподавания философии,не последнюю роль в котором играетформула «свой среди чужих, чужой среди своих». «Свой среди чужих» – это ситуация нахождения преподавателей философиив собственном медицинском вузе. «Чужой среди своих» - это ситуация преподавателей-*камикадзе* среди коллег профессиональных философов, часто работающих вуниверситетах «с большой буквы», в которых слушателям дают универсальные знания, преподают широкий спектр дисциплин. Первые, как правило, чувствуют себя неловко, неудобно в среде «рафинированных» философов.Их профессиональная подготовка и практика не позволяют им быть на одном уровне с философами-профессионалами, у которых больше возможностей постоянного обсуждения, апробации своих научных идей в гуманитарном/философском контексте.

Одним из выходов из сложившейся ситуации может стать инициатива создания/формирования гуманитарных факультетов в медицинских вузах. На многих гуманитарных кафедрах медвузов уже начата подготовка необходимых обществу специалистов: практических психологов, социальных работников, менеджеров системы здравоохранения.

Этот перечень может быть расширен за счет введения новой специальности *биоэтика* – специалиста в области медицинской этики и деонтологии.

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БУДУЩЕГО ПРОВИЗОРА ПРИ ИЗУЧЕНИИ АНАЛИТИЧЕСКОЙ ХИМИИ В НАЦИОНАЛЬНОМ МЕДИЦИНСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ ИМЕНИ А.А. БОГОМОЛЬЦА

Рева Т.Д. *(Национальный медицинский университет имени А.А. Богомольца, м.Киев, Украина)*

Процесс формирования профессиональных компетентностей будущего провизора проходит в определенной последовательности, а именно: определение компонентов профессиональной компетентности, выяснения их взаимосвязи и взаимодействия, обоснование цели, интеграция компонентов по общим качествами и способами функционирования.

Проблему моделирования профессиональной компетентности специалиста в контексте проработки его содержания, форм и методов изучено в работах Р. Беланова, И. Булах, Н. Буринской, Л. Величко, А. Митрясовой, М. Мруги, А. Турицы, Я. Цехмистера и других.

Целью данного исследования было изучить формирование профессиональных компетентностей будущего провизора в процессе изучения аналитической химии.

Объем функциональных профессиональных знаний будущего провизора сконцентрировано в государственных стандартах высшего образования и конкретизированы в учебных дисциплинах химического содержания каждого вуза. Организация учебного процесса зависит от подбора методов, форм и средств обучения.

Методы, используемые в изучении и преподавании химии, проанализированы с точки зрения их эффективности в достижении целей, согласованных в социальном контексте с потребностями каждого, кто учит и учится.

Методология курса аналитической химии на фармацевтическом факультете является важным звеном системы обучения, реализация которой представляется как инновационная технология обучения, актуальная в разработке стратегии химико - фармацевтического образования.

Для отражения целостности нашего образовательного процесса и по созданию методики обучения студентов аналитической химии мы использовали структурно - функциональную модель прогностического характера. В качестве объединяющей, системообразующей и концептуальной основы построения теоретической модели использовали концепцию интегративно - модульного

обучения аналитической химии. Целью лабораторного практикума является углубление и расширение знаний, получаемых на лекциях и семинарах, развитие научного мышления, овладение новейшей техникой экспериментирования, профессиональными умениями и навыками.

Химический эксперимент активизирует работу студентов над изучаемым материалом. Основная его задача - научить самостоятельно мыслить, принимать решения, логически выстраивать свои действия, использовать нужные реактивы и оборудование, то есть употребляется эвристический метод обучения.

После анализа материала, постановки проблемы и краткого инструктажа, студенты самостоятельно изучают литературу, методические указания, справочник, проводят измерения и наблюдения. Проблемный химический эксперимент служит основой для усиления мотивации, для создания и разрешения проблемных ситуаций, для получения экспериментальных данных при изучении химических реакций.

Разработанная нами модульная структура курса аналитической химии для студентов фармацевтического факультета представлена следующими тематическими модулями:

Модуль 1. Качественный анализ.

1. Ионные равновесия в аналитической химии. Теория и практика анализа катионов I - III аналитических групп.

2. Кислотно - основные равновесия и равновесия комплексообразования в аналитической химии. Теория и практика анализа катионов IV - VI аналитических групп.

3. Окислительно - восстановительные равновесия в аналитической химии. Методы разделения и концентрирования. Теория и практика анализа анионов.

Модуль 2. Количественный анализ.

1. Методы кислотно - основного титрования.

2. Методы окислительно - восстановительного титрования.

3. Методы комплексонометрического титрования.

4. Методы осадительного титрования и гравиметрические методы анализа.

Модуль 3. Инструментальные методы анализа.

1. Оптические методы анализа.

2. Электрохимические и хроматографические методы анализа.

Формированию профессиональной компетентности будущего провизора способствует четкая организация учебного процесса, непосредственное руководство деятельностью студентов и контроль со стороны преподавателя.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Решта С. П., Данилова О.І. *(Одеська національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна)*

Проблема вищої освіти взагалі і, зокрема, технічної освіти є багатоаспектною. Нині в Україні все актуальніше стає проблема методики викладання дисциплін хімічного напрямку, оскільки без фундаментальних знань основ перетворень, розуміння, що саме відбувається під час обробки сировини і матеріалів, як саме якість кінцевого продукту залежить від умов обробки, неможливим стає не тільки сприйняття особливостей протікання технічних і технологічних процесів, але й взагалі становлення фахівця відповідної галузі. В ОНАХТ на технологічних спеціальностях значна увага приділяється вивченню хімічних дисциплін, зокрема, органічній, неорганічній, аналітичний, біологічній, харчовій хімії та ін. Оскільки формування конструкторсько-технологічної компетентності спеціаліста неможливе без знання дисциплін хімічного профілю, тому при навчанні використовуються такі основні принципи:

створення мотивації вивчення предмета шляхом роз’яснення на конкретних прикладах важливості знань з хімії; принцип мінімуму, при якому надаються і контролюються основні базові знання і в залежності від спеціальності для самостійної роботи пропонується вирішити низку завдань; контроль засвоєння на кожному занятті, який здійснюється переважно в письмовому вигляду як для більш повного опитування, так і для розвитку мислення, оскільки необхідно при вирішенні тестових завдань достатньо швидко орієнтуватися в матеріалі, а при більш детальному контролі – чітко і стисло викласти достатній його об’єм; використання навчальних алгоритмів, при цьому широко використовуються схеми, окремі блоки інформації, які потім формують цілісну систему; кумулятивна система оцінки знань.

Таким чином, вивчення дисциплін хімічного профілю організовує мислення, сприяє розвитку чіткості і лаконічності у викладі аргументів, формує компетенцію майбутнього інженера-технолога харчової промисловості, сприяє творчому ставленню до наукових досліджень і створює необхідну базу для розуміння майбутньої професії, дозволяє готувати фахівців, здатних ефективно працювати не тільки на Україні, але й гідно конкурувати із спеціалістами різних країн, легко розуміти і впроваджувати інновації сучасного технічного рівня.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Роганов М.М. *(Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м. Харків, Україна)*

Фундаменталізація інформативної підготовки майбутніх учителів та фахівців у галузі інформаційних технологій передбачає оволодіння узагальненими способами професійної діяльності, що забезпечують розв'язання безлічі частинних задач предметної галузі, націлена на забезпечення можливості адаптуватися в широкій сфері професійної діяльності через набуття ним мобільності. Водночас для вчителя інформатики таку підготовку доцільно націлити на формування готовності до навчання школярів фундаментальних основ інформатики і здійснення за допомогою інформатики фундаментальної освіти школярів на основі широкого впровадження математичної інформатики та інформаційних технологій дослідницького призначення.

Серед основних компонентів у структурі педагогічної майстерності сучасного вчителя, можна виділити: професійну компетентність, методологічну культуру наукового пошуку, технологічну грамотність при побудові індивідуальної траєкторії самостійної пізнавальної діяльності студента, демократичність характеру, високу гуманістичну спрямованість його особистості, розвинуті науково-творчі здібності, володіння технікою переконуючого впливу на велику аудиторію.

Педагогічна майстерність вчителя передбачає не лише досконалий рівень фахових знань, умінь та навичок. Це, звісно, і формування певних особистих якостей — мобільності, комунікативності, емпатії, толерантності тощо. Це і майстерне володіння педагогічною технікою та використання сучасних технологій навчально-виховного процесу.

Визначення поняття "культура" сучасними науковцями досить різноманітні — від простого протиставлення природі до дефініції культури як історично визначеного рівня розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людини, вираженого у типах організації життя і діяльності людей. Культура трактується і як спосіб духовного освоєння дійсності на основі системи цінностей, і як розгортання творчої діяльності людини, спрямованої на пошук сенсу буття.

Культура — це поняття, що охоплює всю творчу утворюючу діяльність людини; сукупність умінь, які досконало її забезпечують; результат цієї діяльності, взятий як у своєму вищому прояві — мистецтві, так і той, що містить все, що створено руками людини, всю "другу природу".

Культуру можна представити в єдності трьох її нерозривно пов’язаних аспектів: способів соціокультурної діяльності людини, результатів цієї діяльності, ступеня розвитку особистості.

З огляду на вищесказане, технологічну культуру вчителя можна віднести до матеріально-духовних видів культури нарівні з, наприклад, правовою, екологічною, естетичною, інформаційною культурою. Технологічна культура викладача характеризує його творчу професійну діяльність: сукупність технологічних знань і умінь, які досконало її забезпечують. Отже, технологічну культуру викладача можна визначити як поєднання ґрунтовних психолого-педагогічних знань щодо технологічного підходу в освіті та досконалого володіння всім комплексом сучасних педагогічних технологій, вміння ефективно їх застосовувати для розв’язання різноманітних педагогічних завдань у навчально-виховному процесі.

Технологічна культура як складник професійності вчителя віддзеркалює його здатність приймати рішення та діяти відповідно до особливостей застосування сучасних педагогічних та інформаційних технологій.

Водночас технологічна культура вчителя не знайшла спеціального вивчення у психолого-педагогічних дослідженнях. Аналіз наукових розробок з окресленої проблеми засвідчує, що дослідження технологічної культури вчителя знаходяться на периферії наукового пошуку. Передусім відсутні роботи, в яких науково обґрунтовані саме поняття, зміст, система і чинники формування технологічної культури майбутніх учителів у процесі професійно-педагогічної підготовки.

В умовах формування інформаційно-технологічного суспільства та підготовки вчителя нової генерації особливого значення набуває проблема технологічної культури вчителя інформатики.

Інформаційний потенціал суспільства визначається як рівнем розвитку інформаційної техносфери, так і рівнем його (суспільства) інформаційної культури. Одними з основних елементів інформаційної техносфери сучасного суспільства є комп'ютерні телекомунікаційні системи та мережі, які є технічною базою для розміщення інформаційних ресурсів.

В педагогічних дослідженнях усе частіше використовується системний підхід. Аналіз робіт дослідників системного підходу (В.Г. Афанасьєв, І.В. Блауберг, А.А. Богданов, А.В. Катренко, М.С. Коган, В.П. Кузьмін, В.М. Садовський, А.Д. Урсул, А.І. Уємов, П.Г. Щєдровицький, Е.Г. Юдін) дозволив визначити основні положення системного підходу, що дало змогу застосувати принцип системності у вивченні такого системного об’єкта, як технологічна культура вчителя інформатики.

РОЛЬ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ ПРАКТИКИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ – СТОМАТОЛОГОВ НА КАФЕДРЕ ТЕРАПЕВТИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ ОНМедУ

Романова Ю.Г., Седлецкая А.А., Заградская Е.Л., Ивченко Н.А., Гончаренко О.В. (*Одесский Национальный Медицинский Университет, г.Одесса, Украина)*

Усовершенствование системы медицинского образования призвано привести систему профессиональной подготовки студентов в соответствие с новыми образовательными стандартами. Под профессиональной компетентностью выпускника понимают его готовность и способность самостоятельно выполнять основные задачи и разрешать возникающие проблемные вопросы при осуществлении возложенных функций в предстоящей как профессиональной, так и социальной деятельности.

Одним из важнейших путей достижения поставленной цели является производственная практика студентов. Во время ее проведения будущие врачи приобретают опыт практической, организаторской и воспитательной работы.

Производственная практика предусматривает использование всех основных педагогических категорий: образование, обучение, воспитание и развитие.

Проведение производственной практики на кафедре терапевтической стоматологии подразумевает реализацию плавного перехода от академической деятельности к самостоятельной практической, где ранее полученные знания реализуются в профессиональную деятельность, используется принцип: «Делаю, учась, и учусь, делая». Особую роль в этом играет педагогическая преемственность преподавания, а именно высокая квалификация руководителей практики, их информированность и заинтересованность в подготовке профессиональных кадров.

Руководство практикой на кафедре возлагается на опытных преподавателей, а непосредственно на местах руководят главные врачи, заведующие терапевтическими отделениями базовых поликлиник, врачи, имеющие высшую и 1-ю квалификационную категории.

Работая в базовой поликлинике, студенты должны ознакомиться с порядком приема и санацией больных, ведением медицинской документации, состоянием санитарно-просветительной работы, а также с организацией труда медицинского персонала, санитарным состоянием, порядком снабжения медикаментами и оборудованием. Помимо лечебной работы студент принимает

участие в производственных совещаниях, научных и клинических конференциях, профилактических и санитарно-просветительных мероприятиях. При прохождении производственной практики ему надлежит соблюдать основы деонтологии, правильно строить взаимоотношения с персоналом медицинского учреждения. В период прохождения практики руководитель от кафедры неоднократно посещает базы с целью контроля посещаемости студентов, качества приема пациентов, заполнения утвержденной медицинской документации.

По окончании практики, во время модульного контроля, на кафедре оценивают выполнение студентом практического минимума, его участие в клинических конференциях и санитарно-просветительской работе, характеристику, подписанную руководителем практики базовой поликлиники. Кроме того, анализируют качество ведения дневника, учитывают замечания базовых руководителей и пожелания студентов.

Непосредственно модульный контроль по производственной практике проводят с помощью индивидуальных бесед, тестирования, демонстрации практических навыков. Ситуационные задачи как метод проверки знаний на модульном контроле по производственной практике мы используем при отсутствии или недостаточном количестве «тематических» больных.

Рейтинговая система оценки знаний студента на модульном контроле стимулирует индивидуальную самостоятельную работу студентов, развивает принцип конкурентности.

Сотрудники кафедры терапевтической стоматологии проводят поэтапный анализ рейтинговых оценок студентов разных групп. Это дает возможность объективно оценить, с одной стороны, отношение студентов к учебе в каждой группе, а с другой, выявить наиболее сложные для усвоения разделы дисциплины, что помогает своевременно вносить коррекции в методические разработки практических занятий и тексты лекций.

Стремительное развитие новых технологий в стоматологии диктует нам необходимость внедрять и совершенствовать активные формы практической подготовки будущих врачей.

Таким образом, производственная практика по терапевтической стоматологии становится тем интегральным методом обучения и контроля, который позволяет объективно выявить уровень полученных знаний и умений студента, определить его способность к самостоятельной профессиональной деятельности.

ЦЕЛЬНОСТЬ ВИДЕНИЯ – УСЛОВИЕ ЖИВОПИСНОГО МАСТЕРСТВА

Рындин А.С. Рындина Л.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Приобретение навыков живописного мастерства тесно связано с постоянным совершенствованием зрительного восприятия путем углубленного и всестороннего осмысления и природы и изображения.

Обычно мы последовательно воспринимаем натуру, переводя взгляд с ближних предметов на дальние. Меняется фокусное расстояние и каждый раз осуществляется оптическая настройка глаз на какой – либо объект. Определенный предмет, или его часть, при таком восприятии мы видим довольно четко, детально; другие предметы, попавшие в поле зрения, но удаленные от центра, воспринимаются более обще, расплывчато по форме и цветовой характеристике. В иных случаях глаз может настраиваться так, что острота зрения становится максимальной в центре и минимальной в периферических пунктах. При последовательном видении натуры предметы воспринимаются даже на значительном расстоянии только по форме, а цветовые и перспективные изменения почти не читаются.

При последовательном восприятии натуры, при переводе взгляда с одного хроматического цвета на другой, некоторое время ощущается дополнительный цвет к первому. Это явление лежит в области последовательных контрастов. Так если с зеленого цвета перевести взгляд на красный, он будет выглядеть гораздо насыщеннее, желтый – оранжевым, синий – фиолетовым, белая поверхность приобретает пурпурно – красный оттенок. Спустя некоторое время глаз вновь возвращается к правильному, «чистому» видению натуры. При изменении последовательности восприятия цвета, цвет этих поверхностей будет восприниматься каждый раз по-новому и это приведет начинающего художника к частому переписыванию работы и дисгармонии цвета.

Последовательность в работе художника, - от общего к частному и опять к общему, - неразрывно связано с процессом зрительного восприятия.

Успех первоначальной стадии, нахождение отношений больших цветовых масс, - зависит от умения правильно воспринимать общее. Достигается это «умением смотреть в бесконечное пространство, не фиксируя внимание на одной точке», удержанием постоянного фокусного расстояния при расширенном поле зрения, как говорят художники, способностью «раскрыть глаза», умением определенными «вспышками» переводить свое зрение в

разные участки изучаемого пространства. При таком взгляде и определенном угле зрения охватывается вся натура одновременно.

Существует ряд приемов одновременного видения, но наилучшим из них следует признать такую аккомодацию зрения, при которой удается одновременно видеть две, - освещенную и неосвещенную плоскости (или плана); близлежащий и далеко стоящий предмет, приведение их на одну вертикальную плоскость, как бы на поверхность слегка затуманенного стекла. Только при целостном одновременном восприятии можно правильно оценить цветовые отношения, динамику цвета, пространство, целостное единство в природе. В процессе детальной проработки предметов на холсте, т.е. во второй стадии, взгляд фиксируется на отдельном предмете или его деталях, но и в этом случае он должен быть мгновенным. Это избавит глаз от адаптации к цвету. После кратковременного взгляда на натуру необходимо определить в уме, т.е. переосмыслить цвет отдельного элемента с учетом его отношения к целому, как в натуре, так и на холсте, Поэтому учащихся следует предостеречь не увлекаться длительной проработкой деталей, а чередовать стадии работы. В любой постановке есть позиции, откуда модель смотрится «выгодно». Однако выразительность изображения зависит не только от «выгодной» точки зрения. Она может быть достигнута за счет максимального использования остроты ракурсного положения модели по отношению к рисующему. Из выбранной точки зрения натура должна иметь хороший обзор. Расстояние до постановки должно быть таковым, чтобы ее можно было охватить взглядом всю, одновременно. В силу свойств нашего зрения это можно сделать, если находиться от натуры на удалении не менее двух – трех ее величин; учитывается большая величина – высота или ширина. Несоблюдение этого условия затрудняет возможность сравнения, что ведет к ошибкам в передаче пропорций, движения, затрудняет восприятие цвета.

Воспитание целостного видения – одна из центральных задач учебного процесса. В любом упражнении, при работе над любой натурной постановкой, и, в особенности, на первоначальных этапах обучения живописи, надо учиться правильно смотреть на натуру. Этот процесс очень сложен и требует специального и постоянного напряжения во время работы. В противном случае, расслабляя свой взгляд, последовательно воспринимая отдельные участки натуры, не увязывая их в единый целостный образ, учащиеся занимаются пассивным копированием изолированных цветовых пятен, и, разумеется, не достигают желаемых результатов.

САМОСТІЙНА РОБОТА В ПРОЦЕСІ ХУДОЖНЬОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Самойлова О.М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Важливою передумовою діяльностіз точки зору багатьох дослідників проблем художньої підготовки студентів євсебічна готовність спеціаліста до праці, яка забезпечує її ефективність і активність. До структури такого рівня готовності входять знання дійсні, обґрунтовано потрібні саме в обраній сфері професійної діяльності, і особистісні властивості фахівця, потрібні для забезпечення найбільшої продуктивності. Включення в процес художньої підготовки архітекторів підвищення самостійності і відповідальності за прийняття рішень, використання принципу проблемності при вирішенні завдань, що базуються на реальних умовах, утворення ситуацій максимально наближених до професійних можуть бути використані для формування рівня професійного мислення, ефективного не тільки в процесі оволодіння знаннями, а і для успішної подальшої творчої діяльності в умовах сучасної дійсності.

Найбільш ефективною послідовністю набуття нових знаньі гарантовано ефективне використання в професійній діяльності є процес отримання теоретичних знань з наступним закріпленням при виконанні низки практичних завдань. Частина з практичних завдань може виконуватися як вправи на закріплення знань та навичок. Формування самостійності мислення і творчого підходу може відбуватися при вирішенні завдань з менш обмеженими умовами. Розробка форм завдань, в яких потрібна самостійністьпошуку шляхів рішення, сприятиме розвитку творчого мислення, прояву оригінальності підходу, формуванню відповідальності за здійснення вибору і прийняття рішення.Ефективне виконання таких завдань потребує розуміння студентами структури навчального процесу та зв’язку окремих елементів самостійної роботи з аудиторними заняттями. Формування уявлення про сенс професійної підготовки може відбуватися через надання інформації про зміст, структуру та часовий розподіл по окремих темах та видах занять, так і короткі рекомендації до виконання окремих самостійних завдань.

Метою самостійної роботи студентів в професійній художній підготовці полягає в доопрацюванні питань, які розглядаються в процесі аудиторних занять, у самостійному поглибленому засвоєнні предметних тем курсу за допомогою рекомендованих джерел, а також опануваннясамобутнім особистісним творчим мисленням шляхом методики вирішення завдань під час виконання практичної роботи.

МЕТОДИКА ВЫПОЛНЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАДАНИЙ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ПЕРСПЕКТИВА» ДЛЯ СТУДЕНТОВ 1 КУРСА СПЕЦИАЛЬНОСТИ " ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО"

СапуноваМ. Ю.*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Среди предметов, изучаемых студентами художественных специальностей, основным и главным является рисунок. В связи с этим очень важно овладеть грамотой выполнения рисунка, которая основана на знаниях теории перспективы. Для того чтобы уверенно рисовать с натуры, особенно студентам первого курса, которые только начинают углубляться в процесс рисования, нужно очень много практиковаться.

В курсе "Перспектива в изобразительном искусстве" основной акцент сделан как раз на развитие методических приемов и способов построения перспективных изображений, применяемых в рисунке.

Для закрепления теоретического материала и свободного владения приемами перспективных построений студентам художникам необходимо выполнять большое количество практических упражнений, что невозможно в пределах выделенных часов на практику, а в домашних занятиях не хватает мотивации или времени, в связи с большой загруженностью по основным предметам.

Нашим предложением является издание тетради-практикума с большим количеством уже вычерченных фигур, предметов плоскостей, объемов различных форм и их сочетаний в пространстве с предложенными ситуациями: выше или ниже линии горизонта, на предметной плоскости или над ней, развернуты к зрителю одной плоскостью или находятся под углом. Далее к этим объектам применяются различные задачи, предусмотренные темами практических занятий: построение теней, в зависимости от размещения источника света, отражений в различных плоскостях. Главная особенность и отличие такой тетради от обычных графических заданий для практической работы – количество заданий и множественность комбинаторных приемов. Большое количество таких упражнений дает возможность студентам в будущем использовать навык быстро и практически не задумываясь применять законы построения теней и отражений или проверять их в соответствии с натурой. Большой объем и быстрота выполнения задания помогают быстрее и глубже понять материал, чтобы затем с легкостью использовать полученные знания и навыки в своих художественных произведениях.

СИСТЕМАТИЗАЦИЯ ИЗУЧЕНИЯ ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

Себова А.Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Современные условия развития строительной отрасли требуют пересмотра существующих подходов к организации как производственных процессов, так и взаимодействия всех участников строительства. Такие тенденции диктуют необходимость перехода от индивидуальной работы каждой отдельно взятой строительной организации по строго специализированному направлению к созданию всеобъемлющей системы взаимодействующих в процессе строительства организаций.

Говоря о взаимодействии, следует отметить колоссальное значение развития информационных технологий в строительстве. На сегодняшний момент переоценить значимость программного обеспечения не представляется возможным, так как оно используется во всех сферах человеческой деятельности.

При изучении специализированных дисциплин студенты знакомятся с рядом программ, которые позволяют решать задачи, поставленные при изучении данных дисциплин. Однако хочется отметить, что на сегодняшний моментв процессе решения производственных задач работа инженерно-технического персонала полностью автоматизирована, и соответственно, не может обходиться без системного использования программного обеспечения на всех этапах его работы. Так как разработчики программного обеспечения смогли систематизировать его в технологические линии программных комплексов, которые в такой системе работают как в прямой, в так и в обратной взаимосвязи,на мой взгляд, рационально было бы, на фоне достаточно глубокого изучения специализированных дисциплин, уделить в учебном процессе аналогичное количество времени систематизации полученных знаний в соответствии возможностями таких технологических линий. Это позволит студентам иметь более обширное представление о применении своих знаний в дальнейшей практической деятельности. Такая систематизация возможна в случае пересмотра существующего подхода к преподаванию ряда дисциплин. Существенный шаг в этом направлении был сделан при применении сквозного проектирования. Однако хочется отметить необходимость в разрезе сквозного проектирования более детальной проработки и применения систематизированного программного обеспечения.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРІВ БУДІВЕЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ДОПОМОГОЮ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Семеген М.М. (*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ, Україна)*

Сучасні умови праці створюють особливі вимоги до якості професійної підготовки майбутніх інженерів. Інтерес для роботодавця на ринку інженерної праці являє фахівець, що володіє професійними навичками, відповідними рівню розвитку сучасних технологій. Актуальним в цьому контексті є формування графічних знань та вмінь студентів будівельних спеціальностей, котрі відповідали б сучасним вимогам до якості підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Важливе місце у формуванні інженерного потенціалу студентів вказаної спеціальності займає графічна освіта, основи якої закладаються при вивченні дисципліни «Інженерна графіка». Інженерна графіка початкова дисципліна в системі підготовки фахівця. Від того як організоване її викладання суттєво залежить розвиток просторової уяви спеціаліста, навчання його умінню читати і технічно грамотно виконувати графічні документи. Крім того, отриманні знання та вміння з даної дисципліни є базою для вивчення та освоєння ряду інших дисциплін професійної та практичної підготовки.

В процесі аналізу навчальних програм дисципліни «Інженерна графіка» встановлено, що для навчальних програм спеціальностей будівельної галузі відсутня обґрунтована система графічних знань та умінь, якими повинні оволодіти студенти. Вони розглядаються в програмах незалежно один від одного. Це приводить до того, що в робочих програмах для інженерної графіки для одних і тих же будівельних спеціальностей в різних закладах освіти відводиться різний по об’єму матеріал, визначаються різні знання та вміння, якими повинен оволодіти студент в результаті вивчення певних тем. Спостерігається дублювання навчального матеріалу. Тому успішне засвоєння даної дисципліни студентами не можливе без використання відповідного комплексного методичного забезпечення.

Аналіз сучасної педагогічної літератури показує, що досі не розроблено єдиних педагогічних умов щодо підвищення ефективності графічної підготовки [1]. Більшість вчених виділяють три основні групи умов, що сприяють підвищенню ефективності навчання, такі як: способи організації освітньої діяльності, форми, засоби та методи; зміст освіти; та особисті якості суб'єктів освітнього процесу.

Перша умова поліпшення графічної підготовки, як засіб організації освітньої діяльності, це використання у вивченні графічних дисциплін сучасних систем автоматизованого проектування, наприклад, Autodesk AutoCAD, Bentley MicroStation, АСКОН Компас та інших. Володіти сучасними комп'ютерними технологіями важливо і професійно значимо для майбутніх технічних фахівців. Використовуючи у навчальному процесі комп’ютерне моделювання у студентів набагато легше формуються просторові уявлення геометричних об'єктів, поданих як в твердотілій моделі, так і в плоскому двовимірному кресленику.

Другою умовою підвищення ефективності графічної підготовки є відбір змісту навчального матеріалу відповідно до кваліфікаційних вимог підготовки фахівців у ВНЗ. Використання графічних завдань максимально наближених до професійної діяльності з елементами творчості, у вивченні «Інженерної графіки» сприяє підвищенню рівня пізнавальної активності в порівнянні з традиційними абстрактними графічними завданнями.

Третя група умов підвищення якості навчання пов'язана з взаємодією викладача і студента. Суть цієї взаємодії повинна виявлятися у постійному здійсненні комунікативних дій викладача, які повинні викликати відповідну реакцію з боку студента, активізуючи його навчально-пізнавальну діяльність, у якій реалізуються всі необхідні можливості і резерви особистості. Для підвищення інтересу або стимулювання студентів до вивчення курсу «Інженерна графіка» проводяться олімпіади з цих дисциплін.

У видах інженерно-будівельної діяльності є своя специфіка, яка потребує додаткової графічної підготовки (суднобудування, топографія, геодезія, меліоративно-гідротехнічне будівництво, промислове та цивільне будівництво і ін.). Тому доцільним в теоретичному плані є відображення в змісті курсу та спецкурсу з «Інженерної графіки» навчального матеріалу орієнтованого на встановлення міжпредметних зв’язків та пристосованого до професійних завдань майбутнього спеціаліста. Це є необхідною умовою переходу на більш досконалий рівень підготовки спеціалістів, а також є важливим і з психологічної точки зору, оскільки показує студенту взаємозв’язок наук.

1. Е. А. Кошелева, И. Л. Шишковская Условия повышения качества подготовки инженерных кадров с помощью графических дисциплин в технических вузах // Ползуновский альманах. – 2011. – № 4. – С. 174-175.

2. Балашов С.В. Підвищення якості підготовки інженерних кадрів з допомогою графічних дисциплін у технічних ВНЗ / С.В. Балашов, І.В. Вернер, Г.І. Сарічева // Графічна освіта у ВНЗ: стан та перспективи; всеукраїнський науково практичний семінар, Івано-Франківськ, 19-20 вересня 2013 р.: Збірник тез доповідей. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2013. – 124 с.

ТЕСТОВІ МЕТОДИ ПЕДАГОГІЧНОГО ДІАГНОСТУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Семенюк Б.Д. *(Кременецьке медичне училище ім. Арсена Річинського, м.Кременець, Україна)*

Проблема “Тестові методи педагогічного діагностування та оцінювання навчальних досягнень студентів” є надзвичайно актуальною, оскільки за допомогою тестування можна здійснити загальний контроль досягнень студентів після вивчення логічно завершеної частини навчального матеріалу - теми або розділу програми, провести опитування домашнього матеріалу, активізувати студентів до заняття на кожному його етапі. Тестування допомагає сконцентрувати увагу на питаннях, які мають найважливіше значення.

Використання тестування має багато переваг над іншими формами контролю перевірки знань студентів. Тестові завдання дають можливість об'єктивно визначити рівень засвоєння студентами конкретних знань, умінь і навичок, при цьому виключається упереджене ставлення до студента. Це дає можливість одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами. Оскільки вони потребують коротких відповідей, то це дозволяє викладачу за порівняно короткий час перевірити значно більший обсяг знань, ніж це можна зробити за допомогою інших форм опитування. При використанні тестування можна порівняти результати індивідуального тестування окремого студента з результатами студентів цілої групи. Тести дозволяють здійснювати регулярний і оперативний контроль за навчальною діяльністю, що спонукає їх до систематичної якісної підготовки до занять.

Основною ідеєю проблеми "Тестових методик педагогічного діагностування навчальних досягнень студентів" є те, що, крім традиційних форм контролю, перевірки, оцінки знань і умінь, вони включають їх аналіз, виявлення динаміки, тенденцій та прогнозування подальшого розвитку результатів навчальної діяльності. Використовуючи тестування, можливо з'ясувати не лише рівень підготовленості, а й виявити труднощі, які виникають у студентів у процесі навчання, проаналізувати цей процес в цілому, виявити його слабкі місця, внести корективи. Таким чином, тести забезпечують діагностичний зворотний зв'язок, внаслідок чого мають велике практичне значення для викладача. В умовах падіння рівня грамотності, відносної пасивності більшості студентів до навчання, тестові методи мають інноваційну значущість ще й в тому, що вони є такою формою контролю, яка приваблює студентів і викликає в них інтерес до навчання. Тестування є скритою формою багаторівневої перевірки знань,

навичок студентів, тому воно не розвиває в них комплекс меншовартості, неповноцінності, особистого морального приниження при виборі завдань нижчого рівня складності, а навпаки розвиває впевненість у власних силах, наполегливість.

Для ефективного контролю успішності студентів не досить лише виявити, що вони знають і вміють. Потрібно також правильно оцінити їхні знання і вміння. При комп'ютерному тестуванні одночасно визначається правильність відповіді на запитання і бал. При письмовому виконанні завдань підраховуються правильні відповіді і відповідно виводиться бал за певною шкалою.

Розробивши систему тестового контролю, необхідно дотримуватися певних вимог: завдання повинні відповідати навчальній програмі; охоплювати певний обсяг матеріалу; відповідати віку та рівню підготовленості студентів.

Керуючись сучасними педагогічними методиками, слід використовувати різні форми тестів: завдання, що вимагають вибрати одну відповідь з кількох варіантів, декілька відповідей, завдання з альтернативними відповідями; на встановлення відповідності; на встановлення правильної послідовності.

Завдання, що вимагають вибрати декілька варіантів відповідей не дають можливості об'єктивно оцінити рівень знань студентів, оскільки включають асоціації, що сприяють угадуванню правильної відповіді. Найскладнішими тестами, як показав досвід, є завдання на встановлення відповідності і хронологічної послідовності. Такі завдання вимагають не лише конкретних знань, а й логічного мислення і вміння співвідносити, орієнтуватися у великому обсязі матеріалу.

Тестові методи педагогічного діагностування та оцінювання навчальних досягнень безумовно викликають інтерес студентів до навчання, що в кінцевому результаті допомагає у роботі.

Використання тестового контролю вимагає певної теоретичної підготовки не лише для студента, а й для викладача, який постійно повинен працювати над підвищенням фахової майстерності, кваліфікації, удосконаленням професійний знань, умінь, навичок.

Систематичне використання тестових методик діагностування дозволяє виробити комплекс підходів до їх застосування. Кожний з видів тестування: письмовий, усний комп’ютерний має свої переваги і недоліки. Тестові методи оцінювання навчальних досягнень можна застосовувати у різних структурних складових заняття і тим самим активізувати навчальну діяльність студентів на кожному етапі заняття.

Використання у вищих навчальних закладах тестових методик діагностування допомагає: орієнтуватись на новітні технології; здійснювати навчальний процес на демократичних засадах.

МОВНА МОДАЛЬНІСТЬ В ЛЕКЦІЙНОМУ ТА ПРАКТИЧНОМУ ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Сивокінь Г.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

У навчальному процесі співвіднесеність реалізованих цілей уживання способів із суб'єктивно-модальними функціями мови в лекційному та практичному викладанні навчального матеріалу виражається в тому, що в рамках способів може передаватися конкретне ставлення мовця до змісту висловлювання, яке включає широку гаму особистісних оцінок, які виражають градацію бажаності, умовності, наказовості, повинності і т. ін., на більш конкретні випадки, і цей аспект відіграє суттєву роль у протиставленні за функціонально-семантичною ознакою мовних підсистем граматичного способу і об'єктивної модальності.

Таким чином об'єктивна модальність викладача як потенційна можливість передачі об'єктивно-модальних значень відповідними мовними засобами. Об'єктивно-модальні значення – це взяті в замкнутій системі абстрактних синтаксичних категорій значення відношення того, про що повідомляється, до дійсності, тобто «значення реальності (синтаксичний індикатив: синтаксичні теперішній, минулий і майбутній часи) і ірреальності (синтаксичні ірреальні способи: умовний, бажаний, наказовий)».

Суб'єктивна модальність, у свою чергу, визначається як вираження ставлення мовця до змісту висловлюваного. При цьому один і той же факт насправді може подаватись як істинне або хибне повідомлення з точки зору відправника висловлювання, протиставлятися чомусь, співвідноситися з іншими фактами чи подіями, із ситуацією, джерелом інформації, бути по-різному кваліфікованим, набути ту чи іншу якісну оцінку. Суб'єктивна модальність підрозділяється на суб'єктивно-особистісну і суб'єктивно-міжособистісну. Оцінка, як провідний фактор, що формує ставлення кожного індивіда до навколишньої дійсності, виявляється тим первинним індикатором, який визначає принцип класифікації особистісних відносин, причому суб'єктивне ставлення в цьому випадку створює об'єктивну основу наукової таксономії.

Оцінно-характеризуюча функція поєднує в собі "вираження суб'єктивного ставлення до того, про що повідомляється, з такою його характеристикою, яка може вважатися не суб'єктивною, а такою, що випливає із самого факту події, з її якостей, властивостей, з характеру її перебігу в часі або її зв'язків і відносин з іншими фактами або подіями».

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ

Сілін М.І., Цуруль О.А. *(Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ, Україна)*

Сьогодні в методиці навчання біології широко застосовуються різні педагогічні інновації. Сучасні вчителі проводять уроки із застосуванням особистісно-орієнтованого підходу, інтерактивних методів навчання, мультимедійних засобів, проектних технологій тощо. Хоча основною формою навчання є урок, важливе місце у системі навчання біології займають екскурсії. Адже без їх проведення обійтися просто неможливо, оскільки існує цілий ряд питань, які нереально вивчити поза природою, а тому необхідність екскурсій випливає із завдань навчання, виховання та розвитку школярів.

Шкільна екскурсія — це форма навчально-виховної роботи з класом або групою учнів в умовах природного ландшафту, виробництва, музею, виставки, мета якої — спостереження й вивчення учнями різноманітних об’єктів та явищ дійсності [2, с. 375]. Екскурсія зацікавлює учнів, активізує їхню пізнавальну діяльність, урізноманітнює навчально-виховний процес, сприяє кращому розумінню та засвоєнню біологічного матеріалу.

Ми повністю погоджуємося із твердженням Н.Б. Грицай, що незважаючи на важливість екскурсії як форми організації навчання, її потенційні можливості використовуються недостатньо [1]. Хоча необхідність і користь від екскурсій у шкільному навчанні безсумнівна, далеко не всі вчителі використовують їх у своїй роботі. Однією з причин цього є недосконала методична підготовка вчителів до проведення екскурсій.

З метою визначення стану методичної підготовки майбутніх учителів біології щодо проведення навчальних екскурсій нами був здійснений аналіз вузівської практики українських та зарубіжних вищих навчальних закладів, а також проведено анкетування студентів 5 курсу Інституту природничо-географічної освіти та екології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Аналізуючи навчальні програми ВНЗ України з методики навчання біології, ми дійшли висновку, що у більшості ВУЗів дана тема розглядається лише в контексті вивчення форм навчання, хоча в деяких університетах (Львівському національному та Криворізькому педагогічному університетах) методика проведення екскурсій розглядається як окрема тема [3]. В.І. Шулдик також пропонує вивчати екскурсії з біології як окрему тему [6]. Що ж стосується зарубіжного досвіду, то методика проведення біологічних екскурсій

розглядається як окрема тема лекційного та практичного курсу, а також виноситься на самостійне вивчення студентами [4,5].

Для встановлення реального рівня обізнаності майбутніх учителів щодо методики організації та проведення екскурсій з біології нами було проведене анкетування, результати якого представлені у таблиці:

Елемент знань з методики проведення екскурсій	Кількість студентів, які володіють даною інформацією (у %)		
	повністю	частково	не володіють
Місце у системі форм навчання	60	-	40
Мета проведення	40	57	3
Тематика екскурсій	40	-	60
Тривалість	66	-	34
Зміст підготовки вчителя	6	-	94
Характер завдань для учнів	68	-	32
Форми роботи учнів	86	-	14
Підготовка звіту	46	34	20
Поняття про віртуальну екскурсію	54	40	6

Одержані результати підтверджують доцільність та визначають напрямки удосконалення методичної підготовки майбутніх учителів біології щодо організації та проведення навчальних екскурсій.

Література:

1. Грицай Н.Б. Методика проведення біологічних екскурсій у природу/ Н.Б. Грицай. – Х.: Основа, 2011. – 110 с.

2. Загальна методика навчання біології: Навчальний посібник / І.В.Мороз, А.В.Степанюк, О.Д.Гончар та ін.; За ред. І.В.Мороза. – К.: Либідь, 2006. – 592 с.

3. Програма курсу «Методика викладання біології» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: < http://bioweb.lnu.edu.ua/biologh/programs/prg_bio_bakalavr.pdf> – Загол. з екрану. – Мова укр.

4. Рабочая программа по теории и методике обучения биологии. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: < www.bigpi.biysk.ru/port/files/Wretch_20051228144002.doc> – Загол. з екрану. – Мова рос.

5. Рабочая программа с «Методики преподавания биологии» [Електронний ресурс]. –Режим доступу: < www.syktsu.ru> – Загол. з екрану. – Мова рос.

6. Шулдик В.І. Практикум з теорії та методики навчання біології (за кредитно-модульною системою)/ В.І. Шулдик. – Умань: ПП Жовтий, 2010. – 189 с.

КОМП'ЮТЕРНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК СУЧАСНА ФОРМА МОНІТОРИНГУ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Скорнякова О.В., Суліма Ю.Ю. (*Одеський технічний коледж ОНАХТ, м.Одеса, Україна*)

Україна приєдналася до європейського освітянського простору, а це вимагає впровадження в освітній процес нових об'єктивних підходів до оцінки якості навчання.

Дослідження показали, що поряд з основними характеристиками рівня знань, вагомими факторами, що впливають на процес оцінки якості знань викладачем, є суб'єктивні чинники, а саме – взаємини студента з викладачем, впевненість студента при відповіді, його зовнішність, манери спілкування, темперамент, активність студента в навчальному процесі.

Одним із шляхів, що забезпечують вирішення цього протиріччя, є застосування комп'ютерного тестування, як частини багатьох педагогічних інновацій. Стало очевидним фактом те, що тести дозволяють отримати об'єктивні оцінки рівня знань, умінь, навичок і уявлень, виявити прогалини в підготовці студента по окремій темі, або дисципліни загалом.

Ефективність використання комп'ютерних тестів залежить від багатьох факторів. Це і здатність викладача підготувати тести, що залежить від рівня його професійної підготовки, наявності комп'ютерної техніки (програм), що дозволяє спростити процес перевірки тестових завдань, рівня володіння вчителем комп'ютерною технікою, обізнаністю вчителя щодо тестових методик, бажанням використовувати тестування в навчальному процесі.

За наявністю або відсутністю варіантів відповіді виділяють тести закритої та відкритої форм.

Для проведення поточного, попереднього та підсумкового видів контролю з дисципліни «Основи програмної інженерії» в коледжі використовується програма MiniTest-SL 6.1.

При роботі в режимі *розробки тестових завдань* викладач формує опис тесту, визначає критерії оцінювання окремих відповідей та тестового завдання в цілому. Програма дозволяє розробляти завдання як відкритого, так і закритого типу. Є можливість вносити правки в тестові завдання. Це можливо зробити в режимі редактування.

В режимі *установки параметрів* викладач може визначати порядок питань, установлювати часові обмеження при роботі з програмою, дозволяти чи забороняти користуватися підказками під час тестування, визначати кількість

спроб для відповідей на питання та кількість можливостей по проходженню тесту один студентом. В режимі установки параметрів викладач може встановити захист у вигляді пароля для доступу до тестової програми.

В режимі установки параметрів викладач може контролювати результати проходження тесту. Для відповіді програмою передбачено декілька форм вводу (або вибору) правильної відповіді. Після того, як студент дасть відповіді на усі питання, програма самостійно визначає процент правильних відповідей та видає результати у вигляді повідомлення.

По закінченню тестування формуються протоколи (за шаблонами встановленими при установці параметрів). Формується два типи протоколу: індивідуальний та обліковий. Індивідуальний протокол формується на кожного протестованого студента. Обліковий протокол формується на кожен тест.

Звісно, в даний час існує достатня кількість програмних засобів і комплексів тестування знань. Частина з них виконана у вигляді окремих програмних продуктів (наприклад, ITEMAN, RASCAL, RSP, C-Quest, CONTEST, ПОЛСТАР, «Контроль знань», «Екзаменатор», «Атестація», OPENTEST), та інші.

Запропонована програма MiniTest-SL 6.1 є простою у використанні, має зрозумілий інтерфейс користувача, не потребує коштів для придбання та не потрібне особливе обладнання для роботи з програмою. Програма комп’ютерного тестування MiniTest-SL 6.1 дозволяє

- в найкоротші терміни перевірити знання великої групи студентів;
- виявити недоліки при вивченні конкретного навчального матеріалу і використовувати отримані результати для управління ходом навчального процесу;
- застосувати методи математичної статистики для оцінки ступеня засвоєння навчального матеріалу;
- отримати об'єктивну оцінку знань кожного студента;
- позбавити викладача від рутинної роботи щодо контролю знань традиційними способами: перевірка різних письмових робіт, усні опитування на семінарах, екзаменах, заліках тощо;
- організувати навчальний процес таким чином, що увага студентів акцентується на самостійній роботі (ця перевага, на наш погляд, є основною).

Однак, слід відмітити, що використання можливостей комп’ютерного тестування не означає, що потрібно повністю замінювати традиційні методи навчання і контролю знань. Оскільки, комп’ютерне тестування не повинне замінювати можливість безпосереднього спілкування викладача і студента, а має виступати як їх істотне, зручне доповнення.

МОДЕЛЮВАННЯ ЯК МЕТОД УДОСКОНАЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЧЕРЕЗ ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Слободянюк О. Р. (*Одеський державний екологічній університет, м. Одеса, Україна)*

Модель — допоміжна штучна або природна система, яка:

а) перебуває у певній об'єктивній відповідності з об'єктом, котрий вона моделює;

б) здатна заміщувати його на певних етапах пізнання;

в) дає при дослідженні основну інформацію про модельований об'єкт.

Так, математична модель, зазначає І. Блехман, у найпростіших випадках може бути відрізком, функцією, вектором, матрицею, скалярною величиною або навіть конкретним числом.

У складних випадках модель дає змогу звести дослідження математичного об'єкта до розв'язання математичної задачі, користуючись універсальним математичним апаратом і внаслідок цього отримати не тільки кількісну, а й якісну інформацію про досліджуваний об'єкт. Оскільки одна і та сама математична структура (математична модель) може мати різну інтерпретацію у різних сферах знань, то це дає реальну можливість досліджувати й узагальнювати різного роду знання. Звідси особлива роль математичного моделювання як методу наукового пізнання.

Залежно від науки, яка вивчається, моделювання буває предметне, фізичне, математичне, знакове тощо.

Моделювання використовується і як засіб навчання, і як метод навчального пізнання. Модель як засіб використовується при наочному поясненні навчального матеріалу (моделі геометричних фігур, приладів, механізмів тощо). Моделювання як метод — це теоретико-пізнавальний процес, і здійснюється він на основі абстрактного мислення. Моделювання як метод навчального пізнання має здебільшого кілька етапів:

1) актуалізації раніше засвоєних опорних знань, пов'язаних із об'єктом, що моделюється; 2) усвідомлення неможливості вивчення певного об'єкта іншими методами й засобами; 3) вибору моделі серед відомих чи створення нової; 4) дослідження моделі; 5) перевірки істинності одержаних фактів і долучення їх до системи знань.

Моделювання використовується під час вивчення не лише природничих і технічних, а й суспільних та гуманітарних дисциплін.

Моделювання у поєднанні з іншими методами навчання дає змогу озброювати студентів ґрунтовними знаннями, забезпечує високий рівень і творчий характер їхньої підготовки.

Методи і прийоми (під прийомами розуміють передусім елементи, компоненти методу) динамічно взаємопов'язані. Той чи інший метод і прийом слід вибирати залежно від цілей і завдань навчання, змісту навчання, видів діяльності викладача і студентів та інших чинників. При цьому один і той самий спосіб діяльності може виступати то як метод, то як прийом навчання.

Для ефективного здійснення навчального процесу потрібна спеціальна організація слухання. Особливо складним є слухання-усвідомлення, що поєднується з конспектуванням студентом того, що він слухає, оскільки потребує зосередження уваги, активної розумової діяльності. За таких умов, як показали спеціальні дослідження, студент мусить розподіляти свою увагу так, щоб 50 % часу відводилося на слухання, а 50 % — на записи. Викладач під час лекції може сприяти поєднанню цих двох видів діяльності студентів, зосереджуючи їхню увагу на певних моментах, роблячи спеціальні вказівки і сповільнюючи темп читання лекції там, де студентові доцільно занотувати думку, і пришвидшуючи там, де достатньо прослухати.

Спостереження — цілеспрямоване, планомірне і доволі тривале вивчення предметів, явищ і процесів. Спостереження буває: безпосереднім і непрямим, тобто здійснюваним за допомогою сучасних технічних засобів. Важлива правильна організація викладачем процесу спостереження (вибір об'єкта спостереження, постановка конкретних завдань тощо).

Експеримент — активне втручання студента у процес, цілеспрямоване вивчення досліджуваних об'єктів і явищ. Експеримент буває матеріальним і мисленнєвим (мисленнєве уявлення того, що відбуватиметься в різних умовах з певним предметом або явищем). Цей метод використовується при вивченні не тільки природничих наук, а й суспільних і гуманітарних. Наприклад, педагогічний експеримент застосовується під час вивчення педагогіки і методики навчання окремих дисциплін. Вивчення підручників, навчальних посібників, першоджерел та інших матеріалів — це метод самостійної пізнавальної діяльності студентів. Слід наголосити, що важливо озброїти студентів прийомами вивчення навчальної і наукової літератури й виховати у них потребу в систематичному читанні. Моделювання це засіб удосконалення української мови через вивчення історії України, історії української культури. Історія культури українського народу є однією з ланок світової цивілізації, тому особливості, характерні ознаки, здобутки української національної культури відтворювалися на тлі культури інших народів.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Слободянюк О. Р. (*Одеський державний екологічній університет, м. Одеса, Україна)*

Самостійна навчальна робота не лише формує у студентів навички і вміння самостійного здобування знань, що важливо для здійснення неперервної освіти протягом усієї подальшої трудової діяльності, а й має важливе виховне значення, оскільки формує самостійність як рису характеру, що відіграє істотну роль у структурі особистості сучасного спеціаліста вищої кваліфікації.

Вирішальне значення для організації самостійної роботи є ретельний добір викладачами і кафедрою змісту та обсягу навчального матеріалу, який надається для самостійного опрацювання студентами. У базових навчальних планах на самоспину роботу студентів відводиться близько 50 % усього обсягу навчальної роботи. Проте кафедри і викладачі часто не дотримуються норм у визначенні такого обсягу. Одні перевантажують студентів завданнями для самостійної роботи, інші недовантажують.

Важливо також диференціювати навчальні завдання для самостійної роботи, які пропонуються студентам залежно від їхнього загального розвитку, зацікавленості предметом і рівня фахового розвитку в певній предметній галузі

Вагомим підґрунтям для самостійної роботи має стати лекція, на якій викладач не просто закликає до самостійної роботи, а й порушує проблеми, пропонує конкретні завдання, рекомендує певну літературу чи комп'ютерні бази даних, визначає час для виконання роботи, повідомляє види й терміни її контролю, наголошує на можливості отримати консультацію.

Визначаючи місце окремих предметів у самостійній роботі, кафедри мусять враховувати специфіку дисципліни, її складність та дидактичну розробленість. Як показують досвід та експериментальні дослідження, 75 % студентів віддають перевагу завданням творчого характеру. Завдання шкільного рівня складності, що не містять елементу творчості, не викликають у них інтересу.

Для самостійної роботи студентів в позааудиторний час слід відводити 3—4 години на день, враховуючи й неділю.

Спеціалісти вищої школи, які вивчали бюджет часу студентів класичних університетів і вищих педагогічних навчальних закладів на основні види діяльності, дають такі рекомендації: аудиторні заняття — 36 год на тиждень, домашні навчальні роботи — 24, громадська робота — 6, культурні заходи — 18, відпочинок — 6, побутові справи — 12, сон — 42 год.

Певна річ, кількість годин змінюється залежно від курсу, на якому навчаються студенти, їхніх індивідуальних особливостей. Змінюється й інтенсивність самостійної роботи протягом семестру і навчального року. Проте з'ясовано, що час щоденної самостійної роботи студентів, які займаються нею регулярно, майже однаковий на всіх курсах, хоча на старших курсах, коли виконуються курсові і дипломні роботи, він дещо збільшується.

На жаль, трапляється, що окремі кафедри значно перевантажують студентів самостійною роботою, позбавляючи їх можливості раціонально розподіляти час для роботи над усіма предметами. Отже, нормування самостійної праці необхідне, і виконувати цю роботу мають, насамперед, кафедри, деканат та навчально-методична комісія факультету.

Важливу роль в організації самостійної роботи студентів відіграє контроль за її виконанням і консультації викладачів. Одним із способів контролю за вивченням теоретичного матеріалу є колоквіуми. їх проводять не частіше як 1—2 рази на семестр. Колоквіум (від лат. colloquium — співбесіда) має на меті з'ясувати рівень розуміння студентами прослуханого на лекціях і опрацьованого самостійно теоретичного матеріалу, виявити проблеми, що виникли у них під час самостійної роботи. Він має проводитися в доброзичливій атмосфері.

Самостійну роботу не слід зводити до простого виконання студентами домашніх завдань. Пізнавальна і творча активність студентів починається в аудиторії при слуханні і сприйманні лекції і розвивається під час підготовки до практичних, семінарських і лабораторних занять, виконання курсових і дипломних робіт. Самостійна навчальна діяльність з переходом студентів на старші курси поступово має набувати характеру дослідницького пошуку. Цю роботу слід пов'язувати з науково-дослідною роботою студентів у гуртках і проблемних групах, а також із тематикою науково-дослідної роботи викладачів відповідних кафедр.

Велике значення має забезпечення систематичності і постійності у самостійній роботі студентів, чого досягають раціональним плануванням (графіком) навчального процесу, уникненням його порушень, пов'язаних із різними «відробітками» і непередбаченими заходами, вчасним контролем з боку деканату і кафедр. Відповідна кафедра мусить подбати про навчання студентів методики самостійної роботи, інформування щодо рекомендованої навчально-методичної літератури, забезпечення засобами наочності і методичними рекомендаціями стосовно організації такої роботи з кожного предмета і кожного виду навчальної діяльності.

СОВРЕМЕННЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К ПРЕПОДАВАНИЮ ФТИЗИАТРИИ СЕМЕЙНЫМ ВРАЧАМ

Смоквин В. Д., Полякова С. А., Бобрик Л. М., (*Одесский национальный медицинский университет, г.Одесса, Украина)*

Основные современные направления охраны здоровья населения и реформирование системы здравоохранения Украины предполагают подготовку квалифицированных специалистов, способных к активной самостоятельной работе.

Подготовка семейного врача в настоящее время требует новой концепции в преподавании различных медицинских дисциплин, в том числе и некоторых разделов фтизиатрии. Принципиальные вопросы, которые возникают при изучении той или иной дисциплины, довольно часто зависят от современных проблем в данной области.

На рубеже 21-го века в Украине сформировалась выраженная тенденция роста распространенности и смертности от туберкулеза, онкозаболеваний и неспецифических болезней органов дыхания. Данные научных эпидемиологических исследований последних лет по изучению распространенности бронхолегочной патологии свидетельствуют о преобладании в структуре болезней органов дыхания распространенных остропрогрессирующих форм заболеваний с неблагоприятными и смертельными исходами. Смертность от легочных заболеваний в Украине является одной из самых высоких в Европе. Особую тревогу вызывает продолжающаяся эпидемия туберкулеза в Украине. Необходимо подчеркнуть, что вместе с социально-экономическими факторами появились новые причины непрекращающегося роста заболеваемости и смертности от туберкулеза. Это устойчивость микобактерий туберкулеза к противотуберкулезным препаратам и стремительный рост ВИЧ-инфицированности населения.

В виду наличия неблагоприятной эпидемиологической ситуации по туберкулезу в Украине необходимость качественной и оперативной подготовки врачей-интернов общей практики – семейной медицины к работе в медицинских учреждениях общей лечебной сети (первичное звено медицинской помощи населению) является актуальной проблемой. Врачи общей практики – семейной медицины, по роду своей деятельности должны нести в себе знания по всем разделам медицины, в том числе и курацию больных различными формами туберкулеза.

Для качественной подготовки семейного врача по фтизиатрии в интернатуре или в течение первичной специализации кафедра фтизиопульмонологии

ОНМедУ проводит смежный цикл по фтизиатрии по 36-часовой программе. Семейный врач обучается современным подходам к организации выявления больных туберкулезом, эффективным методам диагностики ранних стадий заболевания любой локализации туберкулезного процесса.

Для того, чтобы семейный врач определял диагностический возможности обнаружения туберкулеза на различных уровня оказания медицинской помощи, мы ему предлагаем алгоритм действий, в который входят последовательные этапы диагностического процесса в зависимости от функциональных особенностей семейного врача и занимаемой им должности. Особенно, если наблюдаемый больной относится к группе риска.

При преподавании фтизиатрии мы полностью освещаем современный подход к профилактике этого тяжелого заболевания. Перед семейным врачом мы выделяем основные задачи, с которыми он столкнется в своей практике, прежде всего это выявление в полном объеме очага туберкулезной инфекции и организации его санации.

Для реализации этих положений мы освещаем в лекционном курсе, на семинарский и практических занятиях наиболее эффективные методы профилактики туберкулеза. Семейный врач должен знать все очаги туберкулезной инфекции на своем участке, объяснять и корректировать санитарно-гигиенические правила поведения членов семьи больного, особенно, если в доме есть дети.

Мы требуем от семейного врача знание основных рентгенологических синдромов туберкулеза легких и рентгенологической картины основных клинических форм туберкулеза.

Во время курации профильных больных с семейными врачами разбираются наиболее оптимальные, адекватные и безопасные схемы лечения больных туберкулезом различной локализации, что позволяет им ориентироваться в вопросах терапии больных различными клиническими формами этого опасного инфекционного заболевания в условиях роста химиорезистентных штаммов возбудителя туберкулеза, а также особенности ведения больных с туберкулез-ассоциированной ВИЧ-инфекцией.

Методология обучения на кафедре фтизиопульмонологии ОНМедУ базируется на полноценном методическом обеспечении дисциплины (тексты лекций, методические рекомендации, тестовые задания, специально разработанные «шаги» при неотложных состояниях). Для контроля полученных знаний используются контрольные тесты всех уровней и ситуационные задачи по образцу «КРОК-3». В компьютерном центре ОНМедУ интерны и курсанты могут в обучающем или контролирующем режиме закрепить и проверить свои знания во время самостоятельной аудиторной и внеаудиторной работы.

МЕТОДИКА ПОИСКА СОВРЕМЕННОГО АРХИТЕКТУРНО-СТИЛЕВОГО РЕШЕНИЯ ПРОЕКТИРУЕМОГО ЗДАНИЯ В ПРОЦЕССЕ РАБОТЫ НАД КУРСОВЫМ ПРОЕКТОМ «КЛУБ С ЗАЛОМ НА 300 МЕСТ»

Снядовский Ю. А. (*Одесская Государственная Академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

В процессе работы над проектом необходимо научиться правильно разрабатывать функционально-планировочную, конструктивную и композиционно-художественную составляющую проекта. Одной из наиболее деликатных задач – является выбор архитектурного стиля сооружения. **Стиль** - совокупность признаков, характеризующих искусство определённого времени, направления или индивидуальную манеру архитектора.

В реферате «Архитектура клубных зданий» студенты приводят примеры архитектурно-художественных решений современных зданий близких по строительному объему к зданию клуба. Необходимо сгруппировать приведенные примеры по стилевым и композиционным свойствам объема здания, идя от простого к сложному. Первая группа – здания образованные из простых монохромных геометрических объемов. Вторая - простые объемы с применением разнообразных материалов, текстур и цветов в отделке фасадов. Третья – сложные динамичные монохромные композиции. Четвертая - динамичные композиции с применением разнообразных материалов и текстур. Пятая – параметрические композиции. В качестве вывода должна быть выделена шестая группа. Это наброски, эскизы образа проектируемого здания, которые выполняет студент, выбирая свой архитектурный стиль будущего проекта. При работе над эскизами необходимо опираться на социальную и экономическую составляющую проектируемого здания. Стиль здания должен быть демократичным. Отражать предназначение его для обслуживания всех слоев населения. Применять принципы гармонии композиции: статика и динамика, симметрия и асимметрия, монохромность и многоцветие, контраст и нюанс и др.. При выборе архитектурного стиля здания необходимо ориентироваться на современные тенденции в архитектуре. Определить эти тенденции поможет анализ приведенных в реферате примеров.

Для систематизации и более полного объема информации при подборе архитектурных примеров целесообразно создать при кафедре «Архитектура зданий и сооружений» электронную библиотеку архитектурных объектов, объединенных по перечисленным группам. Эта библиотека должна периодически пополняться данными из электронных источников, анализироваться и систематизироваться преподавателями.

ВИВЧЕННЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Совирда О.С., Чабан Т.В., Герасименко О.А., Павленко О.В., Скрипник Л.М., Роганкова А.Л. *(Одеський Національний медичний університет, м.Одеса, Україна)*

В даний час в Україні йде становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір, що супроводжується суттєвими змінами в педагогічній теорії та практиці навчально-виховної роботи. Вища школа є основним етапом у підготовці лікаря, що удосконалює свій професійний рівень, мистецтво лікування на подальшому етапі безперевного навчання.

Виходячи із задач практичної охорони здоров'я, кафедра інфекційних хвороб протягом останніх років постійно працює над удосконаленням методів клінічного навчання майбутніх лікарів. В сучасній медичній практиці використовується велика кількість препаратів, арсенал яких за останні десятиліття значно зріс, а більшість ліків відпускаються без рецептів, що підвищує ризик неконтрольованого придбання та застосування лікарських засобів. Майбутнім лікарям складно серед них орієнтуватися. Грунтуючись на тому, що студенти V курсу вже володіють певними навичками та знаннями, отриманими на кафедрі клінічної фармакології, співробітниками нашої кафедри було розроблено список лікувальних препаратів відповідно до нозологічних форм, згідно стандартів надання медичної допомоги дорослому населенню, затвержденних наказом МОЗ України №226 від 1998 р. Під час вивчення студентами курсу інфекційних хвороб велика увага приділяється навичкам вибору і призначення ліків у рецептурному вигляді для кожного конкретного випадку з урахуванням особливостей патології у пацієнта і можливих протипоказань до їх застосування. На наш погляд, правильно оформлений рецепт свідчить про ерудицію та рівень професійної підготовки фахівця, що є запорукою ефективного лікування пацієнта. Тому призначення лікування у рецептурній формі впроваджено нами не лише на практичних заняттях, а при рішенні ситуаційних задач, написанні історії хвороби, складанні модульного підсумкового контролю. Ми вважаємо, що правильне оформлення рецептурного бланку для конкретного ховрого сприяє розвитку клінічного мислення і наближає майбутніх лікарів до практичної діяльності.

Такий рівень підготовки студентів допоможе майбутнім фахівціям різних спеціальностей на всіх етапах надання медичної допомоги правильно та розсудливо підходити до терапії, з величезного арсеналу лікарських засобів вибрати найбільш необхідні для пацієнта.

КОНСЮМЕРИЗМ І КУЛЬТУРА (В АУДИТОРІЇ ТА ПОЗА НЕЮ)

Соколова Л.С. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

«Історію консюмеризму» студенти другого курсу економічного факультету, спеціальності «Маркетинг» і «Менеджмент» слухають в другому семестрі в обсязі 34 годин, з них 10 годин відведено на семінарські (практичні) заняття.

З огляду на пакетність поняття «культура» в контекст запропонованої теми вкладаються практично всі лекції та семінари. Взяти хоча б дві базові взаємопов'язані категорії. «Суб'єкти консюмеризму» та «Об'єкти консюмеризму». Перша тема може бути розкрита за допомогою питань:

1) Фактори зовнішнього впливу на споживачів,

2) Внутрішні фактори поведінки споживачів,

3) Взаємодія продавця і покупця.

Доповіді студентів крім наукової та навчальної складової, повинні містити міркування, коментарі, приклади їх власного повсякденного досвіду. У підсумку обговорення аудиторія повинна прийти до того, що стосунки суб'єктів консюмеризму ґрунтуються на культурі в широкому та вузькому її розумінні, в тому числі культурі поведінки та споживання.

Під культурою споживання сьогодні розуміють функціонуючу програму використання членами суспільства всіх споживацьких благ. По суті культура споживання являє собою пануючу програму споживацької поведінки.

Тема «Об'єкти консюмеризму» передбачає також розгляд культури, з погляду споживання. Для підвищення ефективності засвоєння нового матеріалу слід організувати відвідування будь-якого культурного закладу (бібліотеки, кінотеатру, театру, музею, книжкового магазину тощо) та проаналізувати кількість і якість наданих культурних послуг та ставлення до споживача, який їх отримує.

Виходячи з соціологічного тлумачення поняття «послуга» (корисна доцільна діяльність, культурну послугу ми визначаємо як дію у системі культури, яка забезпечує людині певну користь (наприклад, виховання), що виявляється у певному корисному ефекті (скажімо рівень культурності).

У сфері споживання товарів дуже часто працює формула «чим більше маю, тим більше хочу мати». Таким чином вигідно перегукуються теми обох семінарів.

THE INTEGRATION OF AUDIO/VISUAL MEDIA IN THE CLASSROOM

Sokolova O.O. *(Military Academy, Odesa, Ukraine)*

As far as new technologies and technical developments, such as photography, film, radio and television, have been penetrating the world, audio-visual methods in language teaching became an essential part of successful learning/teaching. Due to technologies, the use of audio/visual media is getting gradually as simple as any other established teaching aid. Teachers have been integrating these supporting aids since theyhave come to conclusion that their lessons can be made muchclearer, more concrete, more timesaving and more lively. Effective audio/visual media integration changes classroom dynamics, encouraging student-centred learning and helping students to reach their goals.Due to increasing emphasis on communicative approach, using audio/visual media is of great importance and assist teachers in stimulating and facilitating the target language. Through audio/visual media, teachers can also contribute to the understanding of another culture by providing vicarious contact with the native speakers and bringing to the classroom a wide range of communicative situations.Therefore, the primary role in using or integration audio/visual media belongs to the teacher who can be a controller, a prompter, a participant and an organiser who is responsible for creating successful language learning environment.

With the communicative approach, there should always be a variety of tasks that has needs-related purposes, to maintain learners' interest, with pair-work or group-work for students to carry out role-plays, information gap activities and jigsaw activities. Different practical techniques are used for audio/visual implication in the classroom, such as sound on and vision off activity, activity with subtitles, active or silent viewing, reproduction activity, repetition and role-play, dubbing activity and follow-up activity.

Moreover, the teacher should provide clear instructions, not giving useless or confusing information and should develop the detailed plan according to the language level of the students and their needs.

To summarise, languages are constantly changing, so audio/visual media is a very useful source of up-to-date language in use and needs to be integrated in the classroom as much as possiblein order to expose learners to the target language. Audio/visual media presents complete communicative situations by means of the dynamic, immediate and accessible combination of sound and vision. The integration ofaudio/visual media motivates students showing them the real world and giving them the opportunity to experience the authentic language, contextualised naturally. Therefore, teachers need technologies relevant to the teaching-learning situations. For that reason, a good tendency towards the use of technology and its integration in the curriculum is nowadays inevitable and important.

ИЗУЧЕНИЕ ИЗНОСОСТОЙКОСТИ ДОРОЖНОГО ПОКРЫТИЯ В ЛАБОРАТОРНЫХ УСЛОВИЯХ

Солоненко И.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*, **Мирошниченко А.И.** *(Одесская государственная академия технического регулирования и качества, г. Одесса, Украина)*

Состояния автомобильных дорог в основном определяется качеством дорожного покрытия. Наиболее часто наблюдается образование колеи, что существенно снижает безопасность и комфортность движения. Закономерность возникновения и развития колей на дороге определяется экспериментальными методами при лабораторных и натурных испытаниях. В ОГАСА, на кафедре ПСЭАД, были разработаны стенды (рис. 1, 2). Которые предназначены для оценки истираемости и деформации дорожного покрытия различных типов, как в сухом, так и во влажном состоянии, а также для учебного процесса специалистов дорожников.

Рис. 1. Испытательный стенд СДН – БС1

Рис. 2. Стенде СДН – БС2

В учебном процессе использование стендов целесообразнее всего при проведении лабораторных работ. В ходе занятия студенты испытывают образец материала дорожного покрытия, получают зависимость образования колеи от циклов нагружения. По результатам испытания делают выводы о возможности применения рассматриваемого материала для дорог различных категории. Применение стенда в учебном процессе позволяет улучшить знания студентов по специальности «Автомобильные дороги и аэродромы».

ЗНАЧЕНИЕ КОМПОЗИЦИИ ПРИ ОБУЧЕНИИ

Споденюк С.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Одним из самых важных предметов в обучении изобразительному искусству есть – композиция. В переводе с латинского, слово композиция означает «составление», «расположение», то есть соединение всех элементов изображения в гармоничное целое.

Студенты за время обучения должны овладеть теоретическими знаниями и практическими навыками по композиции для успешной и плодотворной работы в области архитектуры, дизайна и художественного творчества.

Композиция играет существенную роль в процессе художественного познания жизни, организуя и приводя к определенному единству элементы художественной формы. Ничто в искусстве так не связано с идеей и замыслом, как композиция. Ничего случайного, лишнего, никакого ненужного повтора – одно из важнейших требований композиции. Ни одна часть или деталь композиции не должна «вырываться» из общего строя. Благодаря ей все важные детали приобретают значительность, указывают на главное и группируются вокруг него.

Композиция как самое сильное средство выражения идеи включает в себя такие компоненты формы как: цвет, ритм, рисунок. Недаром мы говорим: композиция движения, композиция линейных ритмов, цветовая композиция и т.д. Композиция определяет положение фигур и предметов в пространстве, для чего в реалистическом искусстве используется линейная перспектива.

Композиционные построения отличаются по своей структуре. Например – симметричная композиция создает впечатление покоя, торжественной величавости, и наоборот, асимметричная композиция – выражает чувство беспокойства и драматичности. Динамичная композиция создает ощущение движения, где большинство форм и линий устремлено в одном направлении и все ее построение в целом приобретает характер стремительности. Противоположная ей композиция – статичная, она уравновешенная и спокойная, где нет впечатления движения. Широкое распространение композиционного решения получила симметрия. Она свойственна в большей мере произведениям декоративно-прикладного искусства и архитектуре, а также распространена как один из приемов построения в орнаменте. В живописи, скульптуре, графике полная симметрия встречается реже, ее функции выполняет равновесие. **Таким образом**, общим правилом композиции можно считать целостность изображения, соразмерность частей, продиктованных смыслом и содержанием произведения.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ БІОФІЗИКИ

Стадніченко С.М. *(ДЗ "Дніпропетровська медична академія", м.Дніпропетровськ, Україна)*

В умовах сучасного освітнього простору пріоритетним завданням вищих навчальних закладів є активація розумової діяльності студентів з метою формування наукового світогляду та системного мислення. Інноваційні процеси у сучасній вищій освіті вимагають від майбутніх лікарів не тільки обсягу фундаментальних знань, а й розвитку різних видів мислення для становлення компетентнісно-світоглядних професійних характеристик майбутнього фахівця.

Дидактичні аспекти навчання фізико-математичних дисциплін у вищих навчальних закладах медичного профілю розглянуті у працях О.В.Чалого, Я.В.Цехмістера, Н.В.Стучинської, В.О.Тиманюка, О.М.Ремізова, В.Г.Лещенка та ін. Формуванню наукового світогляду при навчанні дисциплін природничого циклу присвячені роботи С.У.Гончаренка, В.Р.Ільченко, М.І.Шута, М.І.Садового, В.П.Сергієнка, І.М.Козловської, В.Д.Шарко, Б.Г.Кремінського та ін. Розвиток системного мислення студентів досліджено у працях Л.І.Шрагіної, Г.В.Ткачук, Н.М.Стеценко та ін. Мета дослідження: визначити ефективні методичні прийоми формування системного мислення у студентів вищого навчального медичного закладу при вивченні біофізики. Л.І. Шрагіна під системним мисленням розуміє "мислення, рівень розвитку якого при пізнанні людиною світу предметів і явищ об'єктивної дійсності, дозволяє встановлювати взаємозв'язки між ними, виявляти закономірності протікання процесів їх взаємодії і розвитку, прогнозувати цей розвиток і ефективно розв'язувати проблеми, що виникають при цьому"[1].

Курс "Медична і біологічна фізика" містить навчальний матеріал, який потребує опанування його цілісною системою з врахуванням внутрішніх та зовнішніх зв'язків. Методичні матеріали, написані незалежно від загальної системи знань, а окремо для кожної дисципліни, сприяють хибному враженню студентів про автономність та завершеність дисциплін.

У розробленій моделі методичної системи роботи з формування системного мислення нами виокремлюються компоненти: цільовий, змістовий, процесуально-діяльнісний та результативний. Визначені відношення між елементами знань дозволяють вносити корективи у логічну структуру навчального матеріалу: усунення повторення; виокремлення елементів знань, що потребують актуалізації; розширення або ущільнення інформації та ін.

При вивченні теоретичного матеріалу пропонується використовувати технології структурування навчального матеріалу (технологія дискретного підходу, технологія системно-структурного підходу, технологія системно-логічного підходу). Графічні організатори у вигляді структурно-логічних схем (класифікація механічних коливань; суб'єктивні і об'єктивні характеристики звука), порівняльних та узагальнюючих таблиць (вільні та вимушені коливання; показники системи кровообігу; лікувальні методики, які базуються на дії електромагнітного поля на біологічні тканини), блок-схем (автоколивальної системи, ЕКГ, будови атома), опорних рисунків (взаємодія іонізуючого випромінювання з речовиною, деформації, транспорт речовин через біологічні мембрани) дозволяють наочно подати навчальний матеріал у систематизованому вигляді.

Для встановлення міжпредметних зв'язків і формування цілісної наукової картини світу рекомендуються завдання різного рівня складності: 1) на уточнення і розширення логічних зв'язків; 2) на наведення прикладів фізичних явищ в житті людини та медичній практиці (Які органи чи частини тіла людини зазнають деформацій і яких? Які лінзи використовуються для корекції зору? Які тканини людського організму найсильніше поглинають рентгенівське випромінювання?); 3) на пояснення явищ, принципу дії приладів, методів діагностики та лікування (Чим відрізняється фонофорез від електрофорезу? Які переваги методів біомагнітографії над методами електрографії? На якому явищі ґрунтується застосування франклінізації в медицині? Поясніть будову слухового апарату як фізичного приладу); 4) на творчий пошук розв'язування задач професійно-орієнтованого характеру (запропонуйте і обґрунтуйте свій варіант оцінки величини звукового удару на поверхню); 5) на дослідження проблеми ("Шум і його вплив на слух людини". "Як життєдіяльність людини підпорядкована біологічним ритмам?"); 6) на використання історичних відомостей про вчених та значення їх досліджень для медицини (винайдення сучасного звукового методу визначення артеріального тиску); 7) на складання студентами власних задач до певної теми; 8) на проведення фізичного експерименту.

За даними проведеного дослідження, показниками системного мислення студентів є уміння здійснювати системний аналіз навчального матеріалу та інтеграцію знань суміжних дисциплін.

Список використаних джерел:

.1. /Л.И. Шрагина [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://psyfactor.org/lib/shragina3.htm.

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Старунова А. Л. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Розвиток українського суспільства висуває певні вимоги щодо освітньої і професійної підготовки випускників вищих технічних закладів. Сьогодні конкурентоспроможність фахівця передбачає не лише володіння теоретичними знаннями фаху, а й високий рівень загального розвитку, уміння мислити критично й нестандартно, розв'язуючи ті чи інші проблеми на виробництві. Формування такого спеціаліста потребує нових підходів до навчання.

Технологія розвитку критичного мислення студентів технічних вузів буде продуктивною лише за умови, якщо викладач українською мови (за професійним спрямуванням) правильно обере стратегію для ефективної реалізації накреслених завдань.

Вважаємо, що використання викладачем-мовником прийомів і методів критичного мислення допоможе розкрити творчий потенціал студентів, навчить їх самостійно і критично мислити. Адже основне завдання цієї технології – «…підготовка громадян для відкритого суспільства, здатних до формування думок, розумного вибору між конкуруючими ідеями, вирішення проблем та відповідного обговорення ідей».

Актуальність використовування технології розвитку критичного мислення вбачаємо в:

– рівноправних партнерських стосунках між викладачем та студентом;

– продуктивній співпраці тих, хто навчає, і тих, хто навчається;

– формуванні мовленнєвої культури майбутніх фахівців у процесі спілкування – *викладач – студент-партнер, студент-партнер – викладач, студент – студент, керівник – підлеглий, підлеглий – керівник, співробітник – співробітник, робітник – клієнт* тощо.

Перша фаза – виклик. Це вступна частина заняття, яка передбачає актуалізацію вже наявних знань з теми. Від викладача ця фаза вимагає чітко організувати процес відновлювання раніше здобутих знань, які необхідні для сприйняття нового матеріалу. Адже отримані раніше знання є підґрунтям для засвоєння нових.

Під час цієї фази можна використати такі педагогічні прийоми:

– метод *«знаємо – хочемо дізнатися – дізналися»*. Наприклад, під час розгляду теми «Літературна мова та її норми у професійному мовленні»

студентам пропонують, по-перше, пригадати все, що вони знають з цієї теми, по-друге, що не знають, але хочуть дізнатися, бо це для їхньої подальшої професійної діяльності важливо, по-третє, визначити, що вони дізналися. Усі ці відомості записують до таблиці;

– метод асоціацій. Його слід використовувати за умови, якщо новий матеріал істотний за обсягом. Студентам пропонують висловлюватися по черзі, які асоціації в них викликає запропонована для розгляду, наприклад, тема «Мовленнєвий етикет у виробничій сфері»;

– метод «2-4 – усі разом». Цей прийом передбачає групову роботу.

Друга фаза – осмислення. Це основна частина заняття, тому опрацьовування й закріплення нового матеріалу має відбуватися за допомогою різноманітних методів. Варто використати такі прийоми:

– метод товстих і тонких запитань – товсті (відкриті) питання передбачають детальну й розгорнуту відповідь (наприклад: *Які особливості використовування числівників у науковому стилі?*), тонкі (закриті) – короткої відповіді (наприклад: *Числівник півтора вимагає від іменника форми однини чи множини?*);

– метод «Незакінчені речення», який є універсальним збудником думок та емоцій студентів.

Третя фаза – рефлексія, тобто підсумкова частина заняття. Основне завдання цієї фази – допомогти студентам засвоїти вивчений матеріал. Викладач повинен разом зі студентами узагальнити й систематизувати набуті знання з теми, накреслити шляхи подальшого засвоєння вивченого. Важливо, щоб студенти цілісно осмислили й узагальнили набуті знання.

Отже, технологія розвитку критичного мислення ґрунтується на принципі: освіту не дає викладач, її здобуває сам студент. Для цього викладач повинен оволодіти новим мисленням, відповідним чином сприймаючи зміст програмного матеріалу, вибирати й застосовувати саме ті методи й прийоми навчання, які сприятимуть розвиткові критичного мислення. Адже критичне мислення – це процес, а не результат.

Досвід викладання курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» засвідчує, що застосування технологій розвитку критичного мислення на практичних заняттях сприяє формуванню мисленнєвих і мовленнєвих навичок студентів, розвиткові їхніх творчих здібностей, умінню чітко й логічно вибудовувати усні й письмові висловлювання відповідно до мети й конкретної ситуації спілкування.

ИНТЕРАКТИВНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Степанюк Г.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектури, г. Одесса, Украина)*

Анализ календарных планов занятий и тех видов речевой деятельности, которым уделяется приоритетное внимание на занятиях по украинскому (русскому) языку, позволяет сделать вывод о том, что в условиях дефицита времени, отведенного на аудиторные практические занятия, наметился перекос в пользу обучения именно письменным формам общения (резюме, аннотация, реферат). Это негативно сказывается на формировании умений и навыков иностранцев в продуцировании монологической речи в учебно-профессиональной сфере. Другими словами, речь идет не об общении на бытовом уровне, а именно об умении связно, логически правильно, с использованием соответствующих синтаксических конструкций изложить свою точку зрения по тому или иному вопросу во время практического занятия, зачета, экзамена, защиты дипломной работы или принять участие в диалоге.

Из этого следует, что наряду с традиционными занятиями, преследующими достижение определенных учебных целей, необходима организация уроков с использованием интерактивных технологий обучения.

Интерактивный подход предполагает ведение диалога (а в его рамках небольшого монолога) как внутри группы, так и между группами студентов, что обеспечивается в свою очередь несколькими факторами: - созданием условий для общения студентов лицом к лицу с помощью специальной расстановки парт в аудитории; - подбором соответствующей тематики занятий, позволяющей строить диалоги, вести обсуждение, принимать участие в дискуссии; - использованием разнообразных форм и методов проведения занятий. Особое внимание преподаватель должен уделить созданию необходимого эмоционального климата в языковой группе, формированию желания у членов этой группы поддержать друг друга во время обсуждения. Поэтому отдельная проблема, которую предстоит решать преподавателю, – это формирование самих групп (с учетом желания студентов или без его учета, по уровню подготовленности отдельных участников общения и т.д.).

Внедрение интерактивных технологий будет способствовать развитию умения критически мыслить, высказывать собственное мнение и защищать его, убеждать оппонента, работать коллективно и индивидуально, и главное – принимать участие в диалоге или продуцировать монологическое высказывание в учебно-профессиональной и социально-культурной сферах.

ФОНЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Степанюк Г.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Пристальное внимание к фонетическому аспекту в обучении иностранному языку уделяется на начальном этапе, потому что без овладения произносительными навыками акт коммуникации невозможен в принципе: нарушается как выдача информации, так и ее восприятие в устной и письменной форме, потому что с произношением напрямую связаны и говорение, и аудирование, и чтение.

Однако и на продвинутом этапе обучения недостаточно высокий уровень языковой подготовки иностранных студентов требует включения в ход занятий в качестве необходимого компонента фонетических упражнений, которые помогут студентам прочувствовать каждый звук иностранного языка, отработать правильное ударение в словах и интонирование фраз.

Безусловно, учитывая этап обучения, данный вид работы не может отнимать много времени в ущерб другим необходимым видам речевой деятельности. Поэтому обучение произношению не должно восприниматься преподавателем вуза как самоцель, а должно обеспечивать коммуникативную направленность обучения, то есть проводиться на лексическом материале по теме занятия.

Использование фонетических упражнений позволит заучить до начала непосредственно лексической работы необходимые по данной теме, трудные для произношения слова и словосочетания. Уже на стадии разработки Методических указаний необходимо предусмотреть ряд фонетических заданий, обеспечивающих правильное произношение отдельных слов и фраз урока.

Уйти от монотонного и многократного повторения образцов за преподавателем и разнообразить формирование произносительных навыков можно с помощью привлечения всевозможных методических приемов, например: использования элемента соревнования двух команд, элемента диалога или пословного деления текста фонетической разминки между иностранными студентами, произнесения текста с разной степенью громкости и скорости.

Можно привлекать самих студентов к процессу придумывания фонетических заданий, что позволит создать элементы непринужденности и развлекательности в ходе занятия по иностранному языку.

Учитывая разную степень подготовленности студентов по языку, в условиях коллективного обучения в группе преподаватель обязан стремиться к обеспечению индивидуального подхода, что позволит больше внимания уделить именно тем студентам, которые в этом нуждаются.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ

Стрелок Н.В. *(Військова академія, м.Одеса, Україна)*

Читання є основним засобом навчання і відіграє важливу роль у навчальному процесі. Воно допомагає в оволодінні мовним матеріалом, забезпечує запам'ятовування лексики, зв'язків між лексичними одиницями, а також граматичних явищ і структур. Читання сприяє удосконаленню вміння усного мовлення і підготовці усного повідомлення.

Компетентність у читанні передбачає отримання слухачами знань, формування навичок та вмінь, удосконалення психофізіологічних механізмів читання. В процесі читання слухачі мають можливість набути мовних, країнознавчих та лінгвокраїнознавчих знань. Отримана з іншомовних текстів інформація збільшує знання слухачів про країну, мову якої вони вивчають. Під час читання розвивається мислення, мовна здогадка, людина намагається зрозуміти зміст тексту. Слухачі вчаться самостійно долати мовні та смислові труднощі, користуватися довідниками, поясненнями та коментарями.

Зміст текстів визначає зацікавленість слухачів та їх ставлення до читання, тому підбирати тексти треба за певними вимогами: відповідність до віку слухачів, пізнавальна цінність та розвиваюча роль. Різні типи текстів повинні функціонувати у ситуаціях реального спілкування. Таким чином, тексти для читання розширюють досвід в різних сферах життя, тренують лексико-граматичний матеріал, забезпечують використання певного мовного матеріалу у відповідних комунікативних ситуаціях, розвивають розуміння тексту. Переказ тексту, бесіда за окремими темами, придумування іншого початку тексту чи його продовження, тощо сприяють розвитку усного мовлення на основі прочитаного тексту. Всі ці функції текстів для читання, в свою чергу, сприяють успішному оволодінню іноземною мовою. Навчальні тексти є найлегшими, тому що в них враховуються навчальні функції опор та орієнтирів. Складнішими, але дуже пізнавальними є автентичні тексти як приклади реального спілкування.

Обсяг текстів для вивчаючого читання повинен бути меншим, ніж для ознайомлювального читання, а зміст складнішим. Бажано, щоб тексти НМК або книжок для читання були різних видів та жанрів. Вони можуть супроводжуватися такими орієнтирами як малюнки, схеми, таблиці та плани, які є також засобами формування компетентності у читанні. Ці орієнтири покращують розуміння інформації, викликають інтерес до змісту, сприяють запам'ятовуванню викладених в тексті фактів і подій та підсилюють мотивацію

слухачів. Форма подання тексту, його колір та шрифт надають можливість краще сприймати текст і розуміти його. Наприклад, зміст листа або листівки, виконаних у формі справжнього листа чи листівки, сприймається слухачами значно краще.

Вид читання (ознайомлювальне, переглядове, вивчаюче) та його комунікативна мета зумовлюють тип вправ. Робота з текстом проводиться у три основні етапи незалежно від виду читання: виконання передтекстових вправ; читання тексту і формулювання комунікативної інструкції та виконання післятекстових вправ. Ті, хто навчається, повинні намагатися здогадуватися про значення незнайомих слів, виходячи з контексту, словотворчих елементів та співзвучності зі словами рідної мови. Для знайдення значення незнайомих слів використовується також морфологічний або структурно-семантичний аналіз. Успішність читання іноземною мовою пов'язана з мовною формою тексту та індивідуально-психологічними особливостями читача і залежить від його мотивації. Контроль прочитаного повідомлення здійснюється невербальними і вербальними (рецептивними і репродуктивними) способами. Найпоширенішими прикладами репродуктивних способів контролю є: відповіді на запитання; складання запитань за текстом; переклад окремих слів, словосполучень, речень; бесіда за текстом та переказ його змісту. Дуже добре поєднувати для контролю прочитаного різні способи.

Рівень сформованості компетентності в читанні можна також контролювати за допомогою різних популярних тестових завдань. По-перше, це тести на вибір відповіді: на множинний вибір (multiple choice); перехресний вибір (matching); альтернативний вибір (true/false choice); на упорядкування (rearrangement). Також слід використовувати тестові завдання на підстановку (substitution); завершення (completion); трансформацію (transformation); внутрішньомовне і міжмовне перефразування. На вибір способів контролю впливає ступінь навчання іноземної мови, вид читання, жанр і зміст тексту. В нашу епоху активного впровадження в навчальний процес інноваційних технологій доцільним та ефективним є застосування для формування компетентності в читанні відповідних комп'ютерних програм. Ці програми дозволяють контролювати розуміння текстів різних типів та видів шляхом запитань та тестів, приймаючи при цьому лише правильну відповідь. Під час читання іноземною мовою слухачі мають можливість поповнити свій словниковий запас, досягають автоматизму сприймання граматичних структур, використовують текст як основу для розвитку навичок і вмінь усного мовлення, розвивають мислення і розширюють світогляд. Подальшого дослідження вимагає комплекс вправ для формування компетентності в читанні

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ В ОДАБА: ПРОПОНУЄМО ЗМІНИ

Тігарєва Т.Г. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеса, Україна)*

Для підвищення якості навчання майбутніх фахівців у галузі будівництва треба приділити достатньо зусиль та часу для теоретичної загальноінженерної підготовки. З іншого боку, слід сконцентрувати увагу на вивченні саме тих тем та розділів інженерних дисциплін, які стануть у пригоді фахівцям певних спеціальностей, як, наприклад, теплогазопостачання та вентиляція, промислове та цивільне будівництво, виробництво будівельних конструкцій тощо.

Для успішного вирішення цієї задачі пропонується проводити викладання електротехнічних дисциплін за наступною схемою. На першому етапі студенти усіх будівельних спеціальностей мають вивчати курс «Основи електротехніки», в програму якого входитимуть теорія електричних кіл постійного та змінного однофазного та трифазного струмів, а також електротехнічні вимірювання. Цей курс доцільно викладати після того, як студенти вже засвоїли курс фізики, тобто в третьому або четвертому семестрі навчання. Крім лекцій, практичних та лабораторних робіт такий курс має передбачати виконання розрахунково-графічної роботи, ціль якої – навчити студентів самостійно виконувати розрахунки однофазних та трифазних електричних кіл, будувати векторні діаграми.

На думку автора, на наступному, другому етапі викладання електротехнічних дисциплін, слід поєднати вивчення загальних принципів роботи різноманітного електротехнічного обладнання (трансформаторів, електродвигунів різних типів, пристроїв керування та захисту) з основами проектування електропостачання та побудовою внутрішніх електромереж конкретних об’єктів, таких як будівельний майданчик, житловий будинок, насосна станція, котельня, підприємство з виготовлення будівельних конструкцій та ін. Таким чином, пропонується ввести низку дисциплін, які могли б мати назви «Електрообладнання та проектування електромереж житлового будинку», або «Електрообладнання та проектування електромереж котелень та систем вентиляції» та подібні до них в залежності від спеціальності, яку набувають студенти. Лабораторні заняття треба присвятити вивченню режимів роботи електродвигунів та трансформаторів (для усіх спеціальностей), а теми розрахунково-графічних робіт щільно зв’язати зі спеціальністю. Такі РГР мають містити розрахунок та вибір електрообладнання, побудову схеми електромереж, вибір дротів, запобіжників та автоматів, розрахунок заземлення.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА»

Тітомир Л.А. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Останнім часом готельно-рестранний бізнес є однією із невеликої кількості галузей, які розвиваються навіть у нелегкі часи. Виробнича практика студентів будь-якої спеціальності є не тільки передумовою поглиблення студентами необхідних знань, отримання важливих навичок, але й можливістю ознайомитися з майбутніми умовами праці та специфікою виробництва або сфери обслуговування, а також продемонструвати знання а уміння, які можуть допомогти знайти роботу молодому спеціалісту. Практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців у ВНЗ і проводиться на оснащених відповідним чином базах навчальних закладів, а також на сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства, торгівлі і державного управління. В ОНАХТ створені всі умови для забезпечення високого рівня практичної підготовки для професійної діяльності бакалаврів, спеціалістів і магістрів напрямів підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа», 7.14010101 «Готельна і ресторанна справа» галузі знань 0104 «Сфера обслуговування». Для студентів проводиться: ознайомча, технологічна, організаційна, комплексна, виробнича та переддипломна види практик. Завдяки сучасним методологічним підходам до планування практики студентів, вона передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, спеціаліст, магістр.

В ОНАХТ студенти проходять практику не лише на таких відомих підприємствах України, як ТОВ «Одесатурист», готелі «Плай», «Лондонська», «Вікторія», «Олександровський», «Atlantic» та ін., але й мають можливість стажування за кордоном: у Компанії «Tez Tour», Туреччина, з якою підтримуються ділові звязки; ТОВ «Музенідіс Тревел С.А.», Греція; а також у Франції, США та ін.. Готельне господарство є однією з основних складових індустрії гостинності, яке вважається однією з найбільш перспективних. Це найбільш прибутковий сегмент туристського ринку, фахівці в цій галузі є затребуваними, а отримані в ОНАХТ знання та практичні навички дозволяють гідно представляти цей сегмент ринку послуг не лише в Україні, але й за кордоном.

ЗАСТОСУВАННЯ БІНАРНИХ ЗАНЯТЬ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Ткаченко І.А., Вялов В.А. (*Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього технікуму, м. Лозова, Україна*)

Сучасний етап розвитку суспільства вимагає від освіти нових задач. Вони відбивають соціальне замовлення, що призначено виконувати навчальним закладам. Ще недавно кінцевою метою освіти був випускник, що опанував знаннями в межах програми, навчальними вміннями і навичками. Сучасні методисти, психологи заявляють про необхідність формування здібностей, роблячи акцент на самоосвіту, самоконтроль. Становлення і розвиток компетентності в різних видах діяльності особистості розглядається як мета освітнього процесу.

У освітньому процесі основною організаційною формою передачі знань, умінь, навичок є заняття. Воно може проводитися в традиційній і нетрадиційній формі. При традиційній формі студент, як правило, є пасивним об’єктом навчання.

Педагоги постійно шукають нові форми «пожвавлення» процесу пояснення матеріалу і зворотного зв’язку, які допоможуть активізувати всіх студентів, підвищити їх інтерес до занять і разом з тим забезпечать швидкість запам’ятовування, розуміння і засвоєння навчального матеріалу.

У науковій літературі зустрічаються назви «інтегроване заняття» та «бінарне заняття», тож слід розрізняти ці поняття. Дослідники визначають, що інтегроване заняття (від лат. Integratio – поповнення) – тип заняття, в якому навколо однієї теми поєднано відомості різних навчальних дисциплін. Якщо заняття містить короткі принагідні вкраплення відомостей з інших дисциплін, то в такому разі йдеться лише про міжпредметні зв’язки, застосування яких сприяє глибшому сприйманню й осмисленню засвоєного матеріалу, розвиток ерудиції студентів. Бінарне заняття (від лат. binarius – подвійний) – різновид інтегрованого заняття, що органічно поєднує вивчення двох дисциплін, наприклад, математики й історії, історії й інформатики тощо. Бінарне заняття – нестандартна форма навчання для реалізації міжпредметних зв’язків, заняття ведуть два викладачі, це творчість двох педагогів, що переростає у творчий процес у студентів.

Бінарні заняття сприяють оптимізації навчально-виховного процесу в ВНЗ І-ІІ рівнів, підвищують зацікавленість студентів і збільшують можливості для їх самовираження і самовдосконалення.

Звичайно, проведення бінарних занять потребує серйозної підготовки, поєднаної з подоланням труднощів – не завжди теми в програмах навчальних дисциплін, які варто об'єднати, сформульовано однаково. Тому, виявивши спільне, теми доводиться перейменувати; часто заняття, які можна інтегрувати, відповідно до вимог програми мають проходити з великим проміжком часу, що веде за собою необхідність вносити корективи до навчального плану. Цих труднощів можна уникнути, якщо одним із предметів бінарного заняття буде інформатика, оскільки ця дисципліна вивчається у ВНЗ I-II рівнів акредитації з I по III курси і найкраще інтегрується з будь-якою дисципліною.

Для викладачів Лозівської філії Харківського автомобільно-дорожнього технікуму бінарні заняття перестають бути дивиною. За 2014-2015 н.р. були проведені наступні бінарні заняття «НЕП очима Інтернету» (дисципліни «Історія України», викладач Вялов В.А. та «Інформатика», викладач Ткаченко І.А.), «Історія через призму математики» (дисципліни «Математика», викладач Ткаченко І.А. та «Історія України», викладач Вялов В.А.).

Ефективність бінарних занять виняткова!

По-перше, поєднуються педагогічні зусилля двох педагогів, що дозволяє на високому рівні проводити навчання. Недоліки в діяльності одного, компенсуються перевагами іншого.

По-друге, об'єднання зусиль двох педагогів сприяє посиленню управління процесом пізнавальної і практичної діяльності. Завдяки бінарному навчанню педагоги мають час, необхідний для вивчення результатів своєї діяльності, тому що зміна провідної ролі в ході заняття одного педагога іншим, зміна пізнавальних навчальних кроків сприяє тому, що педагог має змогу побачити практичні результати своїх дій.

По-третє, посилення індивідуальності навчання. Регулярна зміна навчальних етапів дозволяє виявити тих студентів, які потребують особливої уваги.

По-четверте, полегшується вивчення складних тем. Ці заняття мають велике значення в плані підвищення кваліфікації самих педагогів, їхньої професійної майстерності.

Отже, бінарні заняття сприяють оптимізації навчально-виховного процесу, підвищують зацікавленість студентів і збільшують можливості для їх самовираження і самовдосконалення.

Звичайно, весь навчальний процес переводити на «нетрадиційні рейки» не потрібно. Саме традиційні заняття повинні бути основною формою навчання і виховання, але урізноманітнити навчальний процес нестандартними заняттями необхідно, тому що вони допоможуть активізувати розумову діяльність студента, розвинути їх творчі здібності, підвищити вмотивованість до навчання.

О ВЕДЕНИИ ЛЕКЦИЙ ПО «ОСНОВАМ И МЕТОДАМ АРХИТЕКТУРНОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ» НА 1 – м КУРСЕ

Токарь В.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Методы трансформации условий для существования человека требуют творческого подхода к работе над объектами строительства. Проект зависит от грамотного решения задачи и интеллекта автора. Для этого и существует курс обучения архитектурному проектированию. Знакомство с профессией архитектора должно начинаться с элементарных понятий о зодчестве, формах его проявления. Темы лекций, их содержание вмещают сложную по терминологии информацию. Названия, имена, даты хоть и напоминают уроки истории, но отличаются своей новизной и спецификой. Важно не отпугнуть сложными темами, а доступно разъяснить студентам - вчерашним школьникам, общие принципы, логику в организации форм архитектурной среды. Эффективным наглядным материалом для лекций об основах архитектурного проектирования становятся рисованные на доске детали, схемы строений. При рассказе истории архитектурных стилей можно в рисунке указать черты отличия и сходства фасадов и планов зданий, которые строятся сегодня. Прием дополнения изложения материала лекций рисунками позволяет активизировать студентов – слушателей, делает их не только молчаливыми статистами в аудитории. Интересными могут быть комментарии студентов по данной теме, их мнение. От лектора зависит включение этих выступлений в контекст лекции. Необходимо вводить в рассказ лектора примеры, взятые из его опыта проектирования. И, конечно, дополнять монолог архитектора живым рисунком на доске. В лекциях о зодчестве наглядно, в рисунках схем показывают планы и фасады доисторических сооружений. Их можно сравнивать с современными объектами архитектуры, отмечать в рисунках причинность форм плана, фасадов. Так на примере рисунков схем античного театра можно проследить последовательное функциональное развитие сцены, кулис, мест для зрителей, рядами партера и амфитеатра. Интересны в рисунках этапы превращения структуры объема шалаша в каменные конструкции сводов зала. Часто в дизайне современных зданий применяют орнамент и формы древней архитектуры. Зарисовка декора в элементах зданий активизирует участие слушателей в процессе восприятия лекционного материала.

Сама методика творческого подхода к изложению материала, его наглядность делают лекцию более увлекательной и доступной.

К ВОПРОСУ О СПЕЦИФИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКАНА МЕДИЦИНСКИХ ФАКУЛЬТЕТАХ

Толкачева Н.Д. (*Одесский национальный медицинский университет, г.Одесса, Украина)*

Преподавание латинского языка на медицинских факультетах различных ВУЗов – давняя и устойчивая традиция. Однако, само название учебной дисциплины («Латинский язык» или «Латинский язык и основы медицинской терминологии») требует определённого комментария. При изучении латинского языка прослеживаются два принципиально разных направления.

С одной стороны, обучение латинскому языку (в качестве общеобразовательной дисциплины) предусматривает знакомство с языком в целом и его грамматической системой, знакомство с историческим и культурологическим наследием, что актуально для гуманитарных факультетов, прежде всего, филологического.

С другой стороны, на медицинских факультетах латинский язык нужно расценивать как профилирующую базовую дисциплину, поскольку основополагающей задачей становится изучение профессиональной медицинской терминологии.

Учитывая терминологическую специфику дисциплины «Латинский язык» в медицинских вузах, представляется целесообразным строить курс, ориентируясь на сложившуюся практику употребления медицинских латинских терминов во всех трёх терминологических подсистемах (анатомо-гистологическая – клиническая – фармацевтическая терминология), с целью их максимально четкого упорядочивания и систематизации, используя для этой цели грамматические структуры латинского языка.

Основополагающим при этом следует сделать строгое соблюдение принципа систематизирующего подхода в изложении учебного материала, который находит свое отражение в четком и последовательном распределении терминов, составляющих лексический минимумпо определенным темам (как правило, в соответствии с основными разделами традиционной латинской грамматики).

При этом количество терминов в пределах рассматриваемой темы целесообразно представить сразу в полном объёме, обусловленном рамками базового лексического минимума.

Базовый лексический (терминологический) минимум - это двухчастная терминосистема, первая часть которой - термины, употребляющиеся наиболее

часто и / или обладающие широкой сочетаемостью, а вторая - термины единичные, но обозначающие важные и необходимые понятия. При этом особое внимание следует уделять возможности обучающимся самостоятельно расширять рамки лексического минимума за счет освоения различных словообразовательных схем.

Кроме того, лексический минимум можно расширять за счет факультативной лексики - терминов тематически важных и значимых только в определённом терминологическом контексте.

Наличие двух вариантов лексического минимума базового и расширенного позволяет варьировать объем терминологического материала в зависимости от конкретных условий (время и продолжительность занятий, общее количество часов, специализация группы).

Таким образом, с практической точки зрения, лексический минимум можно расценивать как совокупность всех тех терминов, которые содержатся или могут быть включены:

- домашние задания;
- упражнения;
- самостоятельные работы;
- контрольные работы;
- тесты;
- экзаменационный материал;
- зачетный материал.

Во-вторых, систематизирующий подход предполагает, что грамматический материал латинского языка не только излагается в минимальном объёме, выполняя преимущественно организующую функцию и определяя при этом логику и последовательность введения терминологического материала, но и адаптируется к последнему.

Подобная методика – когда, во-первых, термины из лексического минимума рассматриваются совокупно в необходимом полном объеме, а, во-вторых, грамматический материал (в том числе и адаптированный) в сочетании со словообразовательными схемами и моделями упорядочивает их изложение - позволяет представить латинскую медицинскую терминологию как систему, что, безусловно, должно существенно облегчить студентам её освоение. Рассмотренные примечания актуальны для относительно краткого (но при этом достаточно стандартного) курса, состоящего из 72 часов (одно занятие 2 часа в неделю, количество недель в семестре 18, семестров 2).

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОГРАММЫ ОБУЧЕНИЯ ПО РИСУНКУ ДЛЯ СПЕЦИАЛЬНОСТИ «АРХИТЕКТУРА»

Трутнев И.А.*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Преподавание рисунка, живописи и скульптуры в Архитектурно-художественном институте направлено на развитие у студентов художественного вкуса, чувства пропорций, пространства, гармонии цвета, а также способности компоновать форму в пространстве на высоком художественном уровне. Цель обучения состоит в том, чтобы, усвоив эти задачи, студенты могли бы наглядно выражать и представлять свои замыслы.

Архитектурная графика в процессе обучения имеет важное значение. Благодаря ей студент познает и усваивает художественные закономерности архитектуры, художественные и технические способы и приемы изображения.

Главным в овладении графическим, колористическим мастерством, как и умение пластически выразить задуманное, является систематическое изучение и работа над натурой, в деталях, натюрмортах, фигурах, пейзажах, ансамблях, панорамах. Традиционные методы преподавания в условиях непрерывного роста объема информации, при сравнительно ограниченных сроках обучения, становятся недостаточными. Поэтому высокое качество подготовки специалистов возможно путем совершенствования учебного процесса на научной основе. При этом нужно помнить, что главным действующим лицом всегда остается хороший педагог (лектор, руководитель, консультант). Он должен научиться подбирать и использовать необходимые в процессе обучения средства технической информации, обогащая при этом традиционный метод преподавания. В программе по рисунку для архитекторов устанавливаются следующие цели: овладеть техникой рисунка. -выработать навыки по рисунку карандашом, пером, фломастером, рапидографом и др.; -выработать вкус в оценке пропорций, световых отношений и умение передать эту гармонию изобразительными средствами; -выработать интуицию в оценке сечений вылетов консолей, пролетов, формы пространственных криволинейных систем и структур, опираясь на изучение и графическую переработку биологических моделей (ветви, листья, лепестки цветов и др.); -тренировать зрительную память и развивать пространственное мышление для последующих обобщений и использования в практической деятельности. Рисунок по воображению, когда изображаемые предметы не существуют в натуре, является для архитектора конечной целью преподавания рисунка.

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

ФадєєваА.П. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса,Україна)*

Популярність вивчення української мови як іноземної з кожним роком все більше набуває обертів. Це відбувається у зв'язку зі збільшенням бажання іноземних студентів здобувати освіту в ВЗН України.

Методика викладання української мови як іноземної кардинально відрізняється від методики викладання української мови україномовним студентам, тому що носії цієї мови висловлюються автоматично, не задумуючись над правилами та закономірністю її функціонування.

Саме тому в іноземній аудиторії викладач повинен використовувати таку методику викладання, яка дозволяє поглинати на курс української мови очима іноземних студентів, скласти в чітку логічну систему вивчення граматики, підібрати відповідні засоби пояснення лексичного та граматичного матеріалу.

У методиці викладання іноземних мов, у тому числі й української, налічують багато методів, які мають різний ступінь поширення і різну теоретичну базу. Найбільш поширеними, на думку методистів, є такі методи навчання: граматико-перекладний; усвідомлено-зіставний; аудіолінгвальний; аудіовізуальний; усвідомлено-практичний; комунікативний. Останнім часом перевагу віддають все ж таки комунікативному методу.

Виходячи із зазначеного вище, основнимипостулатами методики викладання української мови як іноземної є: мови є різними за своєю структурою; навчати потрібно мови, а не правил про мову; в основі оволодіння мовою лежить оволодіння мовленнєвими навичками; мова реалізується в усній формі; навички повинні бути автоматизованими до такої міри, щоб здійснювалися на практиці без залучення свідомості.

Спосіб подачі матеріалу змінюється залежно від методів, які застосовує викладач. Неможливо не помітити, різниця підготовки окремих студентів є такаю великою, як і між двома різними групами. І щоб якісно організувати навчальний процес необхідно пристосовувати конкретний метод відповідно до сильного / слабкого студента.

Спираючись на методику викладання української мови як іноземної, викладач має забезпечити підтримку інтересу до оволодіння українською мовою як іноземною, формування мовленнєвих навичок, розвиток продуктивності й динамічності мовленнєвих умінь студента.

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Файзулина О.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Основная задача высшего образования заключается в формировании творческой личности специалиста, способного к саморазвитию, самообразованию, инновационной деятельности. Для этого необходимо перевести студента из пассивного потребителя знаний в активного их творца, умеющего сформулировать проблему, проанализировать пути ее решения, найти результат и доказать его правильность. В этом совершенствовании самостоятельная работа студентов является основной формой образовательного процесса.

При изучении каждой дисциплины организация самостоятельной работы может представлять единство трех взаимосвязанных форм: внеаудиторная; аудиторная под руководством преподавателя; творческая. На мой взгляд, “аудиторная под руководством преподавателя” является “пусковым механизмом” в активизации познавательной активности студента. Ее реализация требует от преподавателей разработки методик и форм организации аудиторных занятий, способных обеспечить высокий уровень самостоятельности студентов. Практические занятия можно построить по схеме: вводная преподавателя - беглый опрос - решение типовых задач у доски – самостоятельное решение задач - разбор типовых ошибок. Результативность самостоятельной работы студентов во многом определяется наличием активных методов ее контроля. При чтении лекционного курса целесообразно контролировать усвоение материала основной массой студентов путем проведения опросов по конкретным темам, тестового контроля знаний, опроса студентов в игровой форме. Активная самостоятельная работа студентов возможна только при наличии серьезной и устойчивой повседневной мотивации. Одним из таких факторов может быть полезность выполняемой работы. Если студент знает, что результаты его работы будут использованы в методическом пособии, при подготовке публикации или иным образом, то отношение к выполнению задания существенно меняется в лучшую сторону. Если использовать мотивирующие факторы контроля знаний (накопительные оценки, рейтинги и т.п.), то при определенных условиях эти факторы могут вызвать стремление к состязательности, что само по себе является сильным мотивационным фактором самосовершенствования студента.

Сегодня каждому преподавателю необходима своя творческая система организации самостоятельной работы студентов.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДОЗНАВЧОГО ЦИКЛУ

Філоненко Н.Ю. (*ДЗ «Дніпропетровська медична академія», м.Дніпропетровськ, Україна)*, **Гнатюк І.Ю.** (*Спеціалізована школа № 149, м. Київ, Україна*)

Математика – обов'язковий предмет для будь-якої технічної чи пов'язаної з комп'ютерними технологіями спеціальності. Відомо, що при викладанні матеріалу на технічних спеціальностях у студентів виникають певні труднощі, пов'язані з тим, що майже відсутній базовий рівень з математики, який вони повинні були отримати ще в школі.

Наприклад, відомим є факт, що заміна змінної «*x*» будь-якою іншою літерою в рівнянні, яке отримує студент при розв'язанні задачі, може привести до проблем із сприйняттям студентом даного рівняння. Або відома проблема багатьох студентів – виразити необхідну величину з рівняння; і цей процес стає набагато складнішим, якщо вираз включає дріб. Іноді низький рівень довузівської підготовки студентів призводить до того, що викладачі повинні не тільки дати в процесі навчання необхідні знання, а й здійснювати повторення азів математики, а іноді й цілих розділів для підвищення якості засвоєння матеріалу. Це дуже велика проблема для викладачів, бо забирає час та відвертає увагу студентів та викладачів від глибшого занурення в матеріал, що має бути опрацьований згідно з освітньо-професійною програмою підготовки фахівців даної спеціальності. Тому слід запропонувати вчителям середніх шкіл та коледжів при викладанні математики звертати увагу на загальний вигляд певного математичного рівняння чи закону, розвивати в учнів більш просторове уявлення. Слід зазначити, що важливим елементом навчального процесу з дисциплін природознавчого циклу є не тільки вміння знаходити правильну методику розв'язання тієї чи іншої задачі, а й вміння проводити аналіз завдання, обирати найбільш раціональне його розв'язання.

Розвиток просторового уявлення, здатності до аналізу є необхідною складовою в процесі навчання людини, і повинен бути необхідним результатом навчання не тільки у вищій школі: його формування повинно брати початок ще в середній школі, бо це є важливою ознакою сучасної успішної людини.

Тому виходячи з вище зазначеного, при підготовці до занять викладачу слід серйозно віднестися до розробки необхідних методичних матеріалів до заняття, які здатні усунути недоліки в базових знаннях студентів.

ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ МЕХАНИКА КАК ЭТАП ФУНДАМЕНТАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ИНЖЕНЕРА-СТРОИТЕЛЯ

Фомин В.М., Бекшаев С.Я., Фомина И.П. (*Одесская академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Задачи, возникающие в практической деятельности выпускников технических вузов, предъявляют высокие требования к их фундаментальной подготовке. Рациональное проектирование и грамотная эксплуатация современных инженерных сооружений возможны только на основе точного знания реализованных в них научных принципов и полного представления о взаимодействии факторов, определяющих характеристики их работы. При этом, поскольку любое сооружение является механической системой, решение указанных задач должно опираться на последовательное использование законов динамики. Необходимые знания формируются в процессе обучения будущего специалиста на всех его этапах, но часто оказываются недостаточными для эффективного практического применения.

Как показывает опыт преподавания механики и смежных дисциплин, основные трудности в достижении необходимого уровня подготовки связаны не только и не столько с усвоением самих принципов (немногочисленных и достаточно хорошо известных), сколько с чрезвычайно широким разнообразием их проявлений и отсутствием у учащихся навыков адекватного теоретического описания реальных производственных ситуаций.

Для приобретения этих навыков необходимо в процессе обучения обращаться к решению конкретных задач, содержание которых должно с одной стороны отражать практическую актуальность, с другой стороны, отчетливо и убедительно демонстрировать роль и методику применения фундаментальных результатовстатики и динамики. Постановка и решение таких задач основываются на построении и исследовании моделей рассматриваемых объектов и процессов. Богатый материал для подобных задач предлагает современное бурное развитие инженерных технологий, разработка и внедрение новых типов инженерных конструкций. Изучение поведения и проектирование таких конструкций представляет собой поучительную задачу, в которой сколь угодно «продвинутый» объект моделируется механической системой, поведение которой полностью определено известными давно и надежно установленными фундаментальными принципами механики.

Будущим инженерам-строителям необходимо иметь представление о поведении конструкций при воздействии динамических нагрузок.Поэтому при

изучении теории колебаний систем с одной или несколькими степенями свободы предлагается студентам решение задач, в которых модель сооруженияпредставляет собой систему невесомых абсолютно твердых стержней, соединенных друг с другом и основанием системой упругих пружин и на которой расположена система материальных точек, т.е. является упругой механической системой.

Сначала рассматриваются конструкции с одной динамической степенью свободы, моделью которых является материальная точка, расположенная на системе упругих пружин. Затем рассматривается более сложная модель, состоящая из материальной точки и системы абсолютно твердых стержней и пружин.

Аналогичная последовательность изложения материала используется при изучении поведения конструкций с двумя динамическими степенями свободы. Особое значение придается методике построения форм главных колебаний и определения их частот.

Рассматривается также задача о влиянии сил сопротивления на свободные и вынужденные колебания упругих механических систем.

В процессе обучения студенты должны написать аудиторную контрольную работу, а также ряд задач по теории колебаний, входящих в домашнее расчетно-графическое задание.

Предлагаемая методика изучения теории колебаний в курсе теоретической механики позволит сформировать у будущего специалиста идейный фундамент, научно обоснованный и методически последовательный стиль мышления, обеспечивающий высокую эффективность его практической деятельности.

Также раздел теории колебаний рассматривается в специальном курсе, разработанном преподавателями кафедры. Он полностью обеспечен методической литературой, в которой описаны основные элементы теории колебаний и представлены примеры для расчета различных систем.

На практических занятиях рассматриваются задачи, связанные с будущей профессиональной деятельностью, а именно близкие к строительству, эксплуатации зданий, воздействия на них различных нагрузок, в том числе ветровые, ударные, сейсмические воздействия.

Студент, как стационара, так и заочно обучающийся всегда может самостоятельно изучить материал, посетив библиотеку, либо получив электронный вариант, оснащенный огромным количеством примеров, рисунков и вопросов для самоконтроля.

ВМІННЯ РЕФЕРАТИВНОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК ЗАСІБ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Фурс Т.І. *(Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, м.Чернігів, Україна)*

Сучасний інформаційно активний суспільний простір вимагає від майбутніх спеціалістів готовності до ефективної та швидкої оброки великої кількості інформаційних джерел. Вміння викладу рідною мовою скороченого змісту тих чи інших іншомовних матеріалів є не лише вимогою програми з підготовки майбутніх перекладачів, але й спеціалістів інших напрямків. З метою збереження часу та адекватного перекладу основної інформації доцільно вдаватись до *реферативного перекладу* (далі РП) замість дослівного. Необхідність формування вмінь РП зумовлена вимогами чинної Програми з англійської мови для університетів/інститутів, де зазначається другорядна роль перекладу, який виступає як засіб, а не як мета і включає усний, письмовий переклад, а також реферування іншомовних текстів іноземною та рідною мовами.

У Загальноєвпропейських рекомендаціях з мовної освіти вказано, що користувач мовою (рівень С2) може узагальнити інформацію з різних джерел, структуруючи аргументи і висновки для логічного викладу загального результату.

Аналіз наукової літератури показав, що проблема формування вмінь РП займає чільне місце у наукових працях М.О.Васильєвої, А.А.Вейзе, О.О.Зеліковської, С.О.Карасьова, О.В.Коновалова, Н.М.Нєстєрова, А.М.Новіков, Я.І.Рецкер, І.Ю.Розгон, В.І.Соловйова. Проте згадані вище дослідження не вичерпують усіх аспектів проблеми формування вмінь та навичок РП текстів у студентів педагогічних вищих навчальних закладів, а також значення таких вмінь для професійної педагогічної діяльності.

Труднощі, пов’язані зі скороченим перекладом з\на іноземну мову, виникають ще під час фахової підготовки майбутніх учителів.

Проблеми об’єктивуються у скороченому записі лекцій на іноземній мові, складанні рефератів із використанням іншомовних джерел, написанні коротких анотацій до власних наукових доробків у процесі виконання планових науково-дослідних робіт та пізніше викликають проблеми у професійній інформаційній діяльності. Таким чином, важливою складовою якісної професійної підготовки майбутніх учителів посідає формування вмінь РП текстів. Навички та вміння

РП, що формуються у процесі навчання, сприяють становленню універсальних навичок і вмінь науково-інформаційної діяльності, які майбутні спеціалісти можуть використовувати як у процесі професійного становлення, так і в подальшому самовдосконаленні.

Проведений теоретичний аналіз дозволив виявити лінгвістичні особливості РП як виду мовленнєвої діяльності та складові вмінь РП. За А.А. Вейзе *реферативний переклад* – це різновид перекладу, в процесі якого відбувається скорочення основного змісту первинного тексту однією мовою засобами іншої мови.

Основним процесом скорочення інформації при РП є процес *трансдукції,* яку К.Хенгст називає одним із видів мовної трансформації, перекодування вихідного тексту однією мовою і генерування тексту іншою мовою, які, на відміну від традиційного перекладу, відбуваються за умови відсторонення від сигнифікативного прагматичного значення первинного тексту і збереження денотативного значення всієї інформації.

РП є певним симбіозом перекладу та реферування, тому важливим є формування таких складових вмінь РП, як: вміння аналітичної роботи з первинним текстом (визначення жанру, головної думки, поділ на значущі частини), лінгвістичної роботи з текстом (пошук ключових лексичних одиниць, термінів та способу їх адекватного перекладу), скорочення тексту, перекладу та перевірки отриманого тексту. Також необхідно враховувати соціокультурну складову перекладу.

Потрібен ретельний відбір мовленнєвого матеріалу, тобто добір текстів з професійною тематикою, які мають методичну або навчальну цінність. Рівень сформованості вмінь РП виявляється за допомогою оцінки окремо сформованих навичок та вмінь реферативного перекладу та ступеню еквівалентності тексту-оригіналу до вихідного тексту.

Від так актуальним питанням якісної підготовки майбутніх учителів залишається їх готовність до інформаційної діяльності в умовах сучасного розвитку суспільства.

Зокрема, важливим є формування вмінь реферативного перекладу, які дозволяють оперувати більшим об’ємом інформації зіскороченням часу.

Реферативний переклад є симбіозом скорочення та перекладу тексту і реалізується через аналітичну та лінгвістичну роботу з текстом, процес скорочення, перекладу та перевірки еквівалентності перекладеного тексту. Перспективою дослідження є визначення педагогічних умов формування вмінь реферативного перекладу.

ВНЕДРЕНИЕ НОВЫХ ДИСЦИПЛИН ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ "СТРОИТЕЛЬСТВО"

Хлыцов Н.В., Огарков Б.Л. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

На кафедре ПАТСМ Строительно-технологического института при подготовке специалистов в области технологии производства современных строительных конструкций, изделий и материалов по направлению «Строительство»читается ряд новых дисциплин, в том числе «Основы компьютерного проектирования процессов и аппаратов в технологии строительных материалов» и «Компьютерные методы моделирования процессов и аппаратов».

Одной из основных тенденций в области проектирования в современных условиях стал переход от двухмерного проектирования и черчения к трехмерному моделированию. С появлением современных систем твердотельного и поверхностного параметрического моделирования коренным образом изменился подход к проектированию.

Важным принципом обучения основам проектирования в современных условиях является разумное сочетание традиционных и информационных технологий. Проектирование представляет собой сложный специфический вид творческой деятельности. Знание студентами основ компьютерного моделирования и опыт его практического применения в среде САПР SolidWorks позволяет с большей эффективностью выполнять реальные проектные задачи. На примере разработки различного технологического оборудования студенты знакомятся с программным комплексом SolidWorks изначально созданного как система твердотельного параметрического моделирования - инструментом для создания новых приложений автоматизированного проектирования машин. Таким образом, выполняется перевод дисциплин инженерного профиля на виртуальные технологии, наполнение базы данных 3D-моделями. Новые модели помещают в базу данных виртуальной среды после соответствующей переработки, а затем с помощью полученного материала формируют цикл лабораторных работ и соответственно лекционный курс. Благодаря современным интегрированным системам геометрического моделирования и анализа можно не только легко создавать виртуальные образы машин, механизмов, установок, технологических процессов, но и исследовать их поведение при помощи современных инструментов инженерного компьютерного анализа.

О МЕТОДИЧЕСКОМ ОБЕСПЕЧЕНИИ ДИСЦИПЛИНЫ «ТЕХНОЛОГИЯ ЗАГОТОВИТЕЛЬНЫХ И МОНТАЖНЫХ СПЕЦРАБОТ»

Хоменко О. И., Гераскина Э. А., Даниченко Н. В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Необходимым условием подготовки инженера есть целостность изучения фундаментальных и специальных дисциплин с целью формирования у будущих специалистов профессиональных качеств.

К специальным прикладным дисциплинам относится дисциплина «Технология заготовительных и монтажных спецработ». Успешное освоение подобных дисциплин могло бы усиливаться серьезной производственной практикой на объектах строительства. Но на деле, с одной стороны, строительные компании относятся к частной форме собственности, а с другой – рынок труда перенасыщен квалифицированными кадрами. Поэтому обеспечить студентов качественной производственной практикой становится всё сложнее. Ответственность за качество подготовки специалистов в современных условиях должно брать на себя учебное заведение.

На выпускающей кафедре отопления, вентиляции и охраны воздушного бассейна для курса «Технология заготовительных и монтажных спецработ» разработаны методические указания для курсового проектирования монтажа внутренних систем отопления и вентиляции, создан соответствующий раздел дипломного проекта.

Подготовлено к изданию методическое пособие «Технологические основы монтажа систем тепло- и холодоснабжения из металлопластиковых труб» (по разработкам производителей «Herz» и «Kan»), где даны примеры технологических карт с использованием современных прогрессивных технологий. Учебное пособие позволит обучить студентов специальности «Теплогазоснабжение и вентиляция» основам современного монтажа и поможет в адаптации к самостоятельной работе.

Актуальным и необходимым является дальнейшее развитие методического обеспечения учебного процесса в сотрудничестве с ведущими отечественными и зарубежными фирмами и строительными компаниями.

Подготовка специалистов с использованием международного практического опыта строительства и реконструкции повысит их конкурентоспособность на рынке труда, а также значительно улучшит качество производства работ.

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ПРЕПОДАВАНИЯ МАТЕМАТИКИ В ПРОЕКТНЫХ ГРУППАХ ПРИДНЕПРОВСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ АКАДЕМИИ СТРОИТЕЛЬСТВА И АРХИТЕКТУРЫ

Хорсева Л.Ю., Чумак Л.А. *(Приднепровская государственная академия строительства и архитектуры, г. Днепропетровск, Украина)*

Став независимым государством, Украина стабильно демонстрирует свое желание интегрироваться в европейское экономическое пространство. Этот процесс неразрывно связан с подготовкой нового поколения высококвалифицированных кадров, готовых к инновационной деятельности и способных к непосредственному общению с зарубежными коллегами и партнерами. Другими словами главным приоритетом современного образования является формирование специалиста, конкурентоспособного как на национальном, так и на международном уровне.

В Приднепровской государственной академии строительства и архитектуры для решения поставленной задачи были созданы франко-украинский (более 20 лет назад) и англо-украинский (более 10 лет) проекты. Целью этих проектов является подготовка современных специалистов международного уровня, владеющих прочными профессиональными знаниями по одной из престижных строительных или экономических специальностей, двумя иностранными языками и готовых к продолжению учебы в западных вузах или работе в иностранных компаниях в Украине или за рубежом.

Характерной чертой проектов является преподавание целого ряда дисциплин на английском или французском языках. Необходимо отметить, что в проектных группах обучение ведется по таким же учебным планам и программам, что и в обычных.

Высшая математика является одной из первых дисциплин, которую изучают студенты, выбирающие проектные группы. Это от 4 до 10 часов в неделю дополнительной коммуникативной языковой практики на профессиональном уровне и определенные сложности в преподавании. Накопленный опыт работы в проектах позволил сделать ряд выводов, которыми нам хотелось бы поделиться.

Проблема унификации национальной системы образования и сближения уровня учебного процесса является актуальной для многих вузов нашей страны. При разработке курса высшей математики мы проанализировали методики и подходы к изложению материала в разных странах (Франция, Великобритания, США) и определили ряд основных отличий в требованиях к знанию предмета.

Наши школьные программы по математике, как правило, шире и глубже, чем в Европе и США. Однако уже на уровне лицензиата (подготовки бакалавра) европейские и американские студенты “вырываются вперед”, т.к. в течение первых двух лет очень глубоко изучаются общеобразовательные и инженерные дисциплины без деления студентов на специальности.

В условиях постоянного сокращения часов на изучение высшей математики мы попытались сохранить относительное соответствие программ в Украине и других странах. Математическая лексика специфична. В русском математическом словаре, как и в английском или французском есть немало клише и устоявшихся выражений, буквальный перевод которых не имеет никакого смысла. Именно поэтому при составлении курса лекций для проектных групп мы используем только оригинальные формулировки определений, теорем, постановки задач. На занятиях мы активно практикуем аутентичные видеоматериалы на английском и французском языках, демонстрирующие студентам специфику изложения того или иного вопроса. Учебный процесс подкреплен методическими пособиями, помогающими самостоятельно разобраться в разделах курса.

При таком подходе наряду с усвоением дисциплины студенты овладевают современной математической и общетехнической лексикой. Это позволяет им участвовать в международных конференциях, писать доклады и статьи, ездить на стажировки и продолжать учебу за границей.

Хотелось бы затронуть вопрос об умении пользоваться своими знаниями. В этом состоит еще одно различие в математической культуре отечественных и зарубежных студентов. При знакомстве с англо- и франкоязычными учебниками бросается в глаза прикладной характер большинства заданий, в то время как в наших сборниках задач по математике текст почти отсутствует (за исключением: найти неизвестное, решить уравнение, доказать тождество, упростить и т.д.). Безусловно, математическая техника – это хорошая тренировка ума. Но, пожалуй, трудно превратить школьников в хороших специалистов, если они не умеют найти связь между своими знаниями и реальными задачами. Свою задачу мы видим в формировании и развитии мышления наших студентов, ведь это поможет им не только в математике.

В заключение следует отметить, что в ведущих вузах Европы и Америки математическое образование неразрывно связано с умением использовать специальные программные продукты типа Mathlab, Mathcad, Maple, Mathematica. В программу курса включаются лабораторные работы, дающие бесценный опыт с точки зрения практики, не зависимо от области, в которой будет работать будущий специалист.

ЕКОНОМІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ, ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Хохлова О.А. *(Інститут хімічних технологій Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, м. Рубіжне, Україна)*

Професіоналізм – це висока ступінь оволодіння будь-якою професією, що характеризується високою компетентністю. Під професійною компетентністю розуміється інтегральна професійно-особистісна характеристика, яка визначає готовність і здатність людини виконувати професійні функції – відповідно з прийнятими у суспільстві на даний момент нормами і стандартами.

Економічна компетентність фахівця хімічної промисловості (далі – ФХП) – це інтегративна якість особистості, яка виявляється в наявності необхідних економічних знань, умінь, навичках, досвіді, що дозволяє ФХП бути ефективним та конкурентоспроможним робітником як в галузі хімічного виробництва, так і в пов’язаних з нею галузях науки та техніки, а також адекватно сприймати соціально-економічні зміни локального, регіонального та глобального характеру, розуміючи їх, гнучко пристосовуючись до них, шукаючи реалістичні можливості впливати на них в позитивному суспільному сенсі. Проникнення в сутність економічної компетентності майбутнього ФХП дозволяє констатувати той факт, що економічна компетентність ФХП без сумніву представляє великий інтерес для дослідників різних наук. Це пояснюється тим, що від ступеня сформованості економічної компетентності ФХП залежить їх особистісне та професійне становлення, їх особистий добробут та добробут їх сімей, прибуткова діяльність хімічних підприємств України, конкурентоспроможність хімічної галузі України на внутрішньому та зовнішніх ринках, а звідси і перспективи економічного розвитку нашої держави, її майбутнє. Економічна компетентність, як і всі інші складові професійної компетентності ФХП, набуває свого розвитку тільки у реальній практичній діяльності на хімічному виробництві, яка потребує розв’язання різноманітних економічних ситуацій та проблем, пов’язаних з особливостями функціонування хімічної галузі, як в масштабах України, так і в глобальних масштабах. Однак, основи економічної компетентності повинні бути сформовані у майбутніх фахівців вже під час навчання у ВНЗ в межах професійної підготовки. Мета наших досліджень схарактеризувати процес формування економічної компетентності ФХП в освітньому процесі вищого навчального закладу в Україні, враховуючи досвід інших країн світу.

АСПЕКТЫ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ СТУДЕНТОВ ИНФЕКЦИОННЫМ БОЛЕЗНЯМ

Чабан Т.В., Павленко Е.В., Скрипник Л.М., Майстренко О.Н., Герасименко Е.А., Совирда О.С., Роганкова А.Л. *(Одесский Национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

Современные требования к уровню подготовки специалистов высшей квалификации медицинского профиля требуют совершенствования системы подготовки врачей. В особой мере это относится к преподаванию специальных дисциплин, требующему как индивидуального подхода к обучаемому, так и создания комплексной базы знаний по специальности и обеспечения их адекватной «выживаемости».

На кафедре инфекционных болезней ОНМедУ в течение последних лет накоплен значительный опыт преподавания профильной дисциплины иностранным, главным образом, англоязычным студентам, что позволило нам не только провести анализ качества и эффективности преподавания на иностранном языке, но и выявить типовые проблемы и ошибки. Считаем, что данные проведенного мониторинга качества обучения позволят как оптимизировать методики преподавания на иностранном языке, так и облегчить ход образовательного процесса для обучаемых. При подготовке иностранных специалистов следует знакомить не только с общими вопросами инфекционных болезней в традиционном объеме, но и с диагностикой и клиникой тех заболеваний, которые характерны для их стран. Это требует не только качественного владения языком преподавания, но и дифференцированного подхода к обучаемым. Вместе с тем, типовые особенности стран южных климатических поясов имеют общие для многих регионов черты, следствием чего является сходность клинического течения и отдельных защитных реакций организма. В этой связи важным представляется уровень базовой подготовки студентов и владение знаниями по фундаментальным и базовым дисциплинам: патологической и нормальной физиологии, патанатомии, внутренним болезным. Достигнут прогресс в преподавании важнейших разделов дисциплины, изучении этиологии, патогенеза, клиники, диагностики и лечения отдельных нозологических единиц. Понимание этиологии и патогенетических механизмов, способность к проведению анализа и дифференциальной диагностики, позволяет в дальнейшем студентам понимать и использовать средства профилактики, осуществлять постановку диагноза и выбор терапии. Подчеркнем, что это неосуществимо без адекватного вербального контакта с

обучаемым на всех этапах комплексной подготовки, включая лекции, семинарские и практические занятия. Значимая часть учебной подготовки придается изучению инфекционной патологии, характерной для стран субтропического и тропического пояса, с учетом культурных, этнических, климатических и экономических особенностей стран в вероятном очаге поражения. Большинство инфекционных заболеваний в развивающихся странах имеют более широкое распространение, а качество оказания помощи связано напрямую с особенностями инфраструктуры и уровнем жизни населения. В этой связи, доступное преподавание на языках международного общения и «выживаемость» знаний становятся «золотым стандартом» не только в нашей стране, но и в мире.

Анализируя процесс обучения инфекционным болезням, считаем необходимым делать акцент на диагностике и семиотике заболеваний. Именно в этом разделе полный контакт обучаемого с преподавателем является залогом создания базы знаний. Определенную сложность представляет организация самостоятельной работы студента у постели больного, в силу языкового барьера, что требует постоянного присутствия преподавателя. С целью оптимизации учебного процесса, закрепления навыков общения с больным на кафедре разработан опросник, включающий основные моменты, которые должны быть отражены при сборе жалоб, анамнеза заболевания, и соответствующий тематике занятия. Это позволяет студенту самостоятельно работать с больным, прибегая к помощи преподавателя лишь при переводе. В то же время у преподавателя есть возможность осуществлять контроль применения практических навыков, не оказывая влияния на ход студенческой мысли и диагностический поиск. Соответственно перечисленным требованиям, на кафедре разработан полный учебно-методический комплекс дисциплины на английском языке для иностранных учащихся, полностью соответствующий нормативной практике, учебно-методическим планам и рабочим программам.

Таким образом, кафедральный опыт преподавания инфекционных болезней на иностранных языках показывает актуальность и итоговую эффективность совершенствования педагогических методик и приемов. Преподавание требует от педагога не только глубоко знания языка, но и возможности варьировать и управлять англоязычной (в частности) аудиторией, глубоких знаний психолого-педагогических закономерностей управления познавательной деятельностью, а также повышенных трудозатрат. Соблюдение вышеуказанных принципов и постоянное совершенствование используемых методик, позволило нам достичь значительного прогресса в уровне подготовки иностранных студентов по дисциплине «инфекционные болезни».

РОЛЬ ХАРАКТЕРА В ИЗОБРАЖЕНИИ УЧЕБНОГО ПОРТРЕТА

ЧепульскаяМ. Ю.*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В первом семестре второго курса студенты специальности «Изобразительное искусство» проходят постановку «Рисунок головы натурщика с ярко выраженными чертами лица». Они обучаются портрету с натуры, выполняя главное требуемое условие жанра – передачу сходства, индивидуальной характеристики натурщика.

Для более продуктивного выполнения целей и задач этой постановки необходимо выбрать действительно выразительного портретируемого. Лучше всего худощавого с ярко выраженной анатомией лица. Студенты на этом этапе обучения должны держать вуме схему построения головыи видеть, что не всегда пропорции можно рассчитать по канону. Именно отойдя от конструктивности в пользу наброска, будет легче уловить, что в человеке является отличительной особенностью. Студенты должны проанализировать, что впервую очередь заинтересовало их и обратило на себя внимание в натурщике. И чем, к примеру, его губы, нос, разрез глаз, челюстной угол и т.д. отличается от внешности самого студента-портретиста?

Так же очень важно выставить освещение, подчеркивающее анатомическую конструкцию отдельно взятого натурщика. Учащийся должен наблюдать портретируемого с разных точек зрения. Тогда будет легче увидеть особенности, незамеченные по первому впечатлению.

Не стоит забывать, что манера рисунка, линия и штрих - всё влияет на сходство. Хлесткие штрихи мягкими карандашами придадут живость и динамику, а аккуратные твердые – статичность и воздушность.

Выражением характерности также является мимика человека. Необходимо уловить самый естественный взгляд, выражение присущее лицу натурщика, когда он расслабленный. Сжатые губы или приоткрытый слегка рот, пристальный «колючий» взгляд или же спокойный, из-под полуопущенных век – всё это передает внутренний характер образу человека.

Рисование портрета учит сосредотачивать внимание на более тонких нюансах, воспитывает наблюдательность и творческую инициативу, формируя художественный вкус. Работа над портретом требует большого терпения и не терпит поверхностного отношения к себе.

ЩОДО СТРУКТУРИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Чернишев В.Г., Шинкаренко В.М., Орлов Є.В., Гринчук В.Г. (*Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна*)

Показники, що характеризують сучасну українську освіту, є суперечливими. Україна поки ще займає досить високі позиції у світі за рівнем освіти, хоча поступово їх втрачає. Так, за класифікацією ООН Україна посіла 76-те місце серед 187 країн за рейтингом індексу розвиту людського потенціалу ООН за 2011 рік, що характеризує її як країну з високим рівнем грамотності й освіченості. При цьому Україна порівняно з попереднім рейтингом втратила 7 позицій. У рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності за 2011/2012 рік, підготовленому Всесвітнім економічним форумом, за субіндексом «Середня, вища та професійна освіта» Україна посіла 51-ше місце (за звітом 2010/2011 року – 46-те). Конкурентними перевагами субіндексу є, зокрема, такі індекатори: «Якість викладання математичних і природничих дисциплін» (2010/2011 рік – 42-ге місце, 2011/2012 рік – 36-те місце); «Якість освіти» (2010/2011 рік – 56-те місце, 2011/2012 рік – 62-ге місце). Стан знань студентів з математичних дисциплін в теперішній час неможливо вважати добрим. Знання часто є формальним і швидко вивітрюється з пам′яті. Багато недоліків в навчанні математиці є наслідками, зокрема, недосконалості структури і технології практичного заняття (надалі – заняття). Часто викладачі структуру програми з математики визначають лише її формально-логічними зв’язками без врахування закономірностей засвоєння математичних знань.

У поняття «структура практичного заняття» вкладаються такі ознаки: склад, послідовність, зв'язок. Проблема структури – одна з складніших у дидактиці. Адже на занятті відбувається рух від незнання до знання, від знання неповного до більш повного. Цей рух є неперервним і водночас дискретним. Виникають протиріччя, що потребують розв′язання. У структурі заняття є зовнішні й внутрішні мікроелементи. Не можна чітко організувати процес навчання , не визначивши типів занять за тією чи іншою ознакою. Зручною є класифікація відповідно до дидактичної мети занять: засвоєння нових знань; засвоєння навичок і вмінь; застосування знань, умінь і навичок; узагальнення і систематизації знань; контроль і корекція знань, умінь і навичок; комбіноване .

Характер структури практичного заняття визначається тими завданнями, які слід розв′язувати, щоб досягти певної дидактичної мети. Дидактична мета, в свою чергу, визначає певний тип заняття. Отже, кожен тип заняття має тільки йому притаманну структуру. Так, макроструктура заняття засвоєння нових

знань складається з: 1) організаційного моменту; 2) актуалізації опорних знань студентів; 3) мотивації навчальної діяльності; 4) оголошення теми, мети і завдань заняття;5) сприйняття і усвідомлення нового матеріалу; 6) осмислення, закріплення і узагальнення нового матеріалу; 7) підбиття підсумків заняття; 8) оголошення домашнього завдання. Доцільність встановлення саме такої макроструктури заняття обумовлена структурою процесу засвоєння знань: сприйняття навчального матеріалу (чуттєве сприйняття → раціональне сприйняття); сприйняття і початкове застосування способів виконання дій (усвідомлення → осмислення); запам'ятовування (первинне → поточне → закріплення); узагальнення і систематизація знань і дій (первинне → понятійні → міжпонятійні та систематизація → тематичні та систематизація → підсумкові та систематизація → міжпредметні та систематизація).

Кожне заняття має внутрішню будову – мікроструктуру, що визначається способами і засобами, за допомогою яких розв'язуються окремі задачі на кожному етапі заняття. Елементами мікроструктури є методи, прийоми і засоби навчання в їх комплексі, що передбачає раціональну послідовність педагогічних дій викладача і навчально-пізнавальних дій студентів. Найкраще керування засвоєння знань не вкладається в поняття «методи викладання». Один і той самий метод дає неоднакову ефективність на різних заняттях. Важливу роль відіграє *технологія* заняття. Саме вона визначає ефективність заняття і є ключем до майстерності викладача. Переказ матеріалу підручника не забезпечить належного ефекту. Треба викласти навчальний матеріал так, щоб студенти його засвоїли. А для цього треба володіти технологією заняття, тобто знати, які прийоми і в якій послідовності застосовувати під час викладення, щоб зміст навчального матеріалу міцно закарбувався в пам′яті.

В доповіді детально розглядаються оптимальні мікроструктури на окремих макроетапах занять та їх технології, що використовуються під час викладання курсів «Вища математика», «Теорія ймовірностей та математична статистика».

На наш погляд, створення оптимальної мікроструктури заняття дозволяє досягти більшого ефекту в навчанні. Не варто механічно переносити американську модель стосовно співвідношення між аудиторним і самостійним навчанням студентів (≈3:5), яке залежить від таких факторів: рівня навчально-методичного забезпечення, комп′ютерізації; складності навчальних дисциплін (наприклад, якщо для соціально-гуманітарних дисциплін можна зменшувати до певної межі час на аудиторне навчання, збільшуючи час СРС, то для математичних – співвідношення повинно бути значно більшим); психологічної готовності студентів до щоденної самостійної навчальної праці; системи державних соціально-економічних мотивів до здобуття освіти високої якості.

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ» АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Чугаєва Н. Ю. *(Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна)*

Продуктивна діяльність з підготовки висококваліфікованих кадрів у ВНЗ передбачає удосконалення їх професійної компетентності шляхом вивчення студентами психології та іноземної мови, зокрема англійської, як найбільш поширеної у сучасному діловому середовищі. У Національному університеті харчових технологій було започатковано англомовний проект навчання, невід'ємною частиною якого є викладання дисципліни «Психологія». Першочерговим завданням навчального процесу англійською мовою з професійно-психологічної точки зору є його належна організація. Викладання в університеті дисципліни «Психологія» вимагає від педагога вільного володіння іноземною мовою («fluent English»), зокрема професійною лексикою, високого рівня концентрації уваги та адаптації до умов проведення заняття, переключення уваги із заняття англійською мовою на українську і навпаки. У цьому контексті необхідно визначити базові вимоги до навчального процесу англійською мовою, які ми можемо розподілити на наступні групи:

1. Інформаційно-технологічні – оскільки не всі студенти мають однаковий рівень мовної підготовки та темп засвоєння освітнього матеріалу, потрібне розроблення та проведення мультимедійних лекційних та практичних занять для того, щоб максимально забезпечити розуміння та грамотне відображення в конспектах нової англомовної професійної лексики.
2. Організаційні, основною з яких є планування розкладу навчальних занять. У педагога має бути «день викладання англійською мовою», що з професійно-психологічної точки зору є сприятливим для оптимізації якості навчального процесу, оскільки дозволяє мінімізувати помилки викладання, пов'язані з переключенням уваги з заняття англійською мовою на українську і навпаки, а також втомою, що може виникнути з більшою ймовірністю.
3. Тайм-менеджмент: під час планування педагогічного навантаження необхідно забезпечувати час на підготовку до занять англійською мовою вдвічі більше, ніж на звичайні заняття, тому що така підготовка включає в себе не тільки загальні заходи, притаманні педагогічному процесу, а і добір навчального матеріалу, його переклад, опрацювання нової професійної лексики, а також адаптацію до рівня комунікативної компетентності студентів.

4. Склад групи – у психологічній науці існує поняття «психотерапевтична група», тобто група, спрямована на модифікацію поведінки: самопізнання, самовдосконалення, однією з ознак якої є її чисельність: 5-10 чол. Ученими-психологами доведено, що така кількість членів групи є найбільш сприятливою для позитивного впливу, а, отже, і засвоєння навчального матеріалу, що в свою чергу дозволяє викладачу приділяти значну увагу розвитку знань, умінь і навичок кожного студента.

5. Психологічні: з одного боку, викладання студентам дисципліни «Психологія» – це можливість отримання нового педагогічного досвіду, з іншого – це і додаткове навантаження, у якому використовуються зовсім нові знання, як професійно-психологічні, так і лінгвістичні, і яке потребує значних мисленнєвих зусиль викладача. Отже, необхідно враховувати такі професійно важливі якості викладача, як позитивна мотивація, гнучкість розуму; стресостійкість, оскільки нова педагогічна ситуація викладання англійською мовою є стресом, хоча і позитивного характеру – еустрес; вміння адаптувати навчальний матеріал до рівня сприйняття студентів.

6. Професійні: головною умовою викладання студентам дисципліни «Психологія» англійською мовою є забезпечення навчального процесу викладачами з вищою психологічною освітою та досвідом психолого-педагогічної діяльності, тому що фахівці без спеціальної освіти не зможуть донести всю глибину знань на тому професійному рівні, як фахівці-психологи.

Необхідно зазначити, що викладання у ВНЗ дисципліни «Психологія» англійською мовою є фактором підвищення кваліфікації педагога, тому що потребує його постійного індивідуально-професійного розвитку.

Досягнення психологічної науки широко використовуються у теоретичних та практичних основах менеджменту, маркетингу, управління персоналом, соціології, педагогіки та ін. наук, тому доцільно управляти якістю освітньої підготовки майбутніх спеціалістів в університеті з позицій застосування професійно-психологічних знань.

Підсумовуючи вищесказане, ми дійшли до висновку, що, безумовно, вивчення психології англійською мовою є важливим чинником розвитку високоосвіченого фахівця. У результаті опанування курсу «Психології» англійською мовою майбутні менеджери, фінансисти та представники інших спеціальностей зможуть глибше зрозуміти навчальний матеріал професійно орієнтованих дисциплін, таким чином, підвищити рівень компетентності, а також оптимізувати процес власного навчання, застосовуючи отримані знання, уміння, навички на практиці.

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ВИВЧЕННЯ ХІМІЇ СТУДЕНТАМИ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Швець О.Г. (*Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна*)

У діючих програмах з «Хімії» для підготовки бакалаврів за напрямом 6.100102 «Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва» і 6.1001012 «Енергетика та електротехнічні системи в агропромисловому комплексі» зазначено, що метою її вивчення є: формування знань за *обсягом* необхідним для засвоєння дисциплін циклів математичної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки, вирішення практичних завдань, пов'язаних з експлуатацією, ремонтом та технічним обслуговуванням машин й обладнання агропромислового виробництва, підвищенням їх надійності.

Робочим планом підготовки студентів за вищезгаданими спеціальностями передбачено вивчення дисципліни «Хімія» у першому семестрі. Цей час є періодом адаптації колишнього старшокласника у вищому навчальному закладі. Новим для студентів є лекційно-практична (лабораторна) система, самостійність в організації і контролі своєї аудиторної та поза аудиторної роботи. Тому серед завдань курсу, крім оволодіння певною сукупністю хімічних знань, виділено і:

оволодіння прийомами виконання базового хімічного експерименту, способами обробки, узагальнення та систематизації одержаних результатів;

набуття навичок із користування навчальною, методичною й довідковою літературою.

Водночас, реформування освітньої галузі України, прийняття нової редакції закону про «Вищу освіту» передбачають скорочення тижневого навантаження студентів і заміну обсягу годин в одному кредиті з 36 на 30. До того ж за останні 5 років можна простежити тенденцію зменшення загальної кількості годин, що відводяться на вивчення фундаментальних дисциплін, зокрема хімії. Так, якщо програма 2009 року передбачала 108 годин і 3 кредити, то в 2014 – 72 години і 2 кредити.

Таким чином, виникає суперечність між великим обсягом фактичного хімічного матеріалу і жорсткими рамками часу учбового навантаження.

Вирішення даної проблеми вбачаємо в перегляді та оновленні методичного забезпечення навчального процесу.

Слід зауважити, що термін «методичне забезпечення» можна розглядати як процес і як результат. У першому випадку маємо на увазі планування, розробку

системи навчально-методичної документації і засобів навчання. Результатом у даному випадку є навчально-методичний комплекс (НМК) з відповідної дисципліни.

Структура НМК з «Хімії» для студентів інженерно-технологічного факультету, що підготовлені як в електронному так і паперовому варіантах, включає:

анотацію дисципліни (містить інформацію про мету і основні завдання вивчення курсу «Хімії», вимоги до знань і умінь студентів, список рекомендованої літератури з вказівкою на Internet-джерела);

робочу навчальну програму (РНП);

конспект лекцій (у паперовому варіанті передбачає наявність контролюючих запитань до кожної теми та словник-термінів, а в електронному виді гіпертекстові посилання);

папку з лабораторно-практичними заняттями;

пакет тестових завдань (до кожного модуля, проміжної атестації та самостійної роботи);

методичні вказівки та пояснення щодо самостійної роботи;

індивідуальні контрольні завдання з прикладами виконання;

додатки (наочні посібники та довідники).

Вищенаведені елементи є обов'язковими для кожної дисципліни, що викладається в СНАУ. Проте методичне забезпечення не обмежується лише НМК. Нами розроблені і активно використовуються презентації до кожної лекції, «Лабораторний журнал» та методичні вказівки щодо організації самостійної роботи студентів по найбільш складним для сприйняття темам. Створені і вказівки-рекомендації з підготовки студентами презентацій та виступів по їх захисту, які готуються майбутніми інженерами в рамках індивідуального контролюючого завдання.

Оскільки на інженерно-технологічному факультеті навчаються і студенти-іноземці, то підготовлені НМК російською мовою, також ведеться робота щодо створення англомовного варіанту.

У цьому році розпочато апробацію курсу «Хімія» на платформі Moodle для студентів, що навчаються за індивідуальним графіком та дистанційно.

Досвід нашої роботи з НМК в процесі хімічної підготовки майбутніх інженерів-механіків та енергетиків свідчить про ефективність його використання, як із студентами денної, так і заочної форм навчання. Проте скорочення годин на вивчення дисципліни потребує подальшого удосконалення методичного забезпечення, особливо щодо самостійної роботи студентів.

АКТУАЛЬНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ КУРСА «СОЛНЕЧНОЕ ТЕПЛОСНАБЖЕНИЕ» В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС

Шевченко Л.Ф. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Неизбежность срочной реформации энергетического сектора Украины отмечают как иностранные, так и отечественные специалисты. Серьёзный вклад в этот процесс могут внести системы, которые используют альтернативные источники тепла. В первую очередь это системы солнечного теплоснабжения. Системы солнечного теплоснабжения известны давно. Они получили широкое применение для горячего водоснабжения и отопления зданий во время первого энергетического кризиса на западе. Внедрение систем солнечного теплоснабжения сдерживалось низкими ценами на энергоносители. Сегодня, когда цена за 1Гкал тепла подскочила до 365 гривен, появилась экономически обоснованная целесообразность их широкого применения.

На сегодняшний день рынок Украины уже заполнен гелиотехникой ведущих европейских фирм (Viessmann, Buderus, Bosch, Vaillant …). Предлагаемые установки позволяют, используя лучистую солнечную энергию, экономить на отопление и горячее водоснабжение зданий до 50% тепловой энергии в год.

Институт инженерно-экологических систем, в частности кафедра отопления и вентиляции, готовит бакалавров и магистров, специализирующихся по отоплению и горячему водоснабжению зданий. В процессе обучения студентов согласно учебным планам, в курсе «Энергосбережение в зданиях» частично даются основы использования лучистой солнечной энергии. Однакообъём выделенных часов для подготовки и эффективного внедрения молодых специалистов в рынок гелиосистем недостаточен. Для конкурентоспособности наших выпускников необходима более объёмная и качественная их подготовка. Это возможно осуществить при условии выделения модуля «Солнечное теплоснабжение» в отдельный курс. Кафедра Отопления, вентиляции и охраны воздушного бассейна готова к развитию курса и уже подготовила ряд методических указаний в этом направлении.Эти методические разработки прошли успешную апробацию при дипломном проектировании специалистов и магистров, которые участвовали в конкурсе европейских фирм Herzi Kan.

Отвечая требованиям европейского рынка, нам уже пора готовить специалистов способных проектировать и эксплуатировать здания с пассивным и нулевымэнергопотреблением, как это требуется в Евросоюзе.

О МЕТОДИКЕ СОСТАВЛЕНИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНЫХ РАБОТ ДЛЯ СТУДЕНТОВ ДНЕВНОЙ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ

Шевченко Т.И., Лесечко А.В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В последние годы на контроль за успеваемостью студентов по курсу высшей математики в рабочих программах выделяется в среднем 2 контрольные работы в семестр (домашняя и аудиторная).Этого не достаточно, т.к. необходимо также контролировать и самостоятельную работу студентов, поэтому на кафедре высшей математики преподаватели проводят дополнительно и самостоятельные работы.

Письменные самостоятельные работы по своему основному дидактическому назначению можно разделить на два вида: обучающие и контролирующие.

Обучающие работы, в свою очередь, можно разделить на две группы: работы по формированию знаний и работы по формированию навыков. Цель работ по формированию знаний состоит в том, чтобы в процессе самостоятельной деятельности учащихся довести до сознания студента содержание нового понятия, раскрыть его необходимые признаки, показать связь с ранее известными понятиями. Цель работ по формированию навыков состоит в том, чтобы в процессе самостоятельной деятельности совершенствовать приобретенные учащимися ранее навыки.

Работы по формированию навыков имеют много общего с работами по формированию знаний, но отличаются от них степенью сложности и тем, что они вызывают у студента более высокий уровень мыслительной деятельности.

Контролирующие работы необходимо проводить после логически завершенных циклов учебного материала, что дает возможность проверить степень усвоения материала учащимися в каждом из этих циклов. Очевидно, что и форма контроля и структура заданий определяются целью и характером знаний, которые должны быть достигнуты учащимися.

Письменную проверку знаний и умений студентов необходимо проводить на различных этапах усвоения изученного, что даст возможность несколько раз получить информацию об усвоении одного и того же материала. С этой целью целесообразно проводить различного рода контролирующие работы. Их можно разделить на следующие виды: проверочные, контрольные, обзорные и итоговые.

Каждый из видов контролирующих работ имеет свои особенности, свои цели, и, следовательно, требования, предъявляемые к составлению этих работ, должны быть различны.

ЗМІСТ

МІСЦЕ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

Арсирий В.А., Голубова Д.А., Арсирий Е.А., Кравченко В.И., Обретенов В.
Использование научных исследований и проектирования в учебном процессе **4**

Афтанюк В.В., Иванов П.А., Спинова Г.В.
Научно-исследовательская практика по современным системам отопления в компании HERZ ARMATUREN **6**

Афтанюк В.В., Спинов В.М.
Опыт исследования автономных источников энергии в университете UNIFEI **8**

Бабий И.Н., Борисов А.А., Волканов В.К.
Актуальность внедрения в учебный процесс научных разработок **9**

Борисова Л.П.
Научно-исследовательская работа студентов как составная часть профессиональной подготовки **10**

Василишин Я.В., Василишин В.Ч.
Науково-дослідний проект "Курортно-рекреаційна спадщина Карпатського регіону в архітектурній освіті" **11**

Василишин Я.В., Василишин В.Ч.
Курортно-рекреаційна спадщина Прикарпаття в архітектурній освіті **13**

Гаврилюк В.П.
Межотраслевое сотрудничество для приобретения практических навыков при обучении **15**

Глазірін В.Л., Присяжнюк М.І., Гамурар В.Д.
Мотивація залучення студентів до науки **17**

Головань В.Г., Головань А.В., Дроздов О.М.
Роль наукових досліджень у самовдосконаленні викладача ВНЗ **18**

Гришин А.В.
Виды научно исследовательской работы студентов в ВУЗе **19**

Данилюк П.О
Роль науково-дослідної роботи у підготовці майбутніх медиків **20**

Казмірук Т.П., Грачик Ю.В.
Наукові дослідження у підготовці магістрів образотворчого мистецтва **21**

Ковцур Е.Г.
Научная деятельность студента как фактор формирования молодой научной элиты **22**

Лещенко Д. Д., Зинкевич Я. С., Козаченко Т. А.
Теоретическая механика как научная база в технике **23**

Монюшко М.М.
Проект створення науково-освітнього центру морських досліджень з планування розвитку прибережної зони Азово-Чорноморського басейну на базі кафедри океанології та морського природокористування ОДЕКУ **25**

Нахмуров А.Н.
Об опыте привлечения студентов к выполнению научно - исследовательских работ кафедрой инженерной геодезии **27**

Овчарова І.А., Носкова Г.Б.
Формування дослідницької діяльності як необхідної складової професійної культури майбутнього педагога **28**

Пилипенко Л.М., Данилова О.І.
Роль наукових досліджень при підготовці висококваліфікованих фахівців у технічних ВНЗ **30**

Писаренко А.Н., Приступа А.А.
Численный эксперимент как составляющая научно-исследовательской работы студентов **31**

Присяжнюк М.І., Серковська О.Г.
Активізація науково-дослідної роботи студентів **32**

Ракицька С.О., Жусь О.М.
Наукова складова навчального процесу при підготовці економістів **33**

Ситникова В.А., Ситников В.С.
Развитие навыков исследования и работы в коллективе **35**

Трофимова Л.Е.
Изучение физико-химической динамики дисперсных систем и материалов как важный фактор эффективной научной работы студентов **36**

Фізор Н.С., Науменко І.А., Бєглая В.С.
Наукові дослідження під час проведення виробничої практики з аптечної технології ліків **37**

Черненко Н.Є.
Організація дослідницької діяльності студентів у середньому професійному навчальному закладі **38**

Shiryaeva N.Y.
Scientific researches of students managers in building **40**

Яровая В.П.
Научно-техническая конференция, как форма организации научной работы студентов **41**

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Ажаман І.А.
Організація практичної роботи студентів з дисциплін економічного напрямку **43**

Андріященко Г.І., Стоянова Л.В.
Форми організації інтерактивного навчання **44**

Анисимов К.И., Егупов К.В., Якушев Д.И.
Методическое обеспечение преподования дисциплины инженерная защита объектов строительства **46**

Антонюк Н.О., Бичев И.К.
Комплексное контрольное занятие **48**

Аржанухіна С.В., Булгакова В.А.
Класична музична спадщина як основа розвитку духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва **49**

Балдук П.Г.
Моделирование при решении задач строительной механики **51**

Беляев С.В
Новая авторская методика определения показателей влажности грунтов и ее применения в лабораторных работах по «Инженерной геологии» **52**

Берчатова Е.А.
О методике преподавания дисциплины «Рисунок» **53**

Білгородська О.Є .
Навчальний академічний рисунок як фактор оптимізації процеса навчання майбутніх архітекторів **54**

Богдан О.В., Тарасевич Д.В.
Обучение физике иностранных студентов **56**

Болтоматіс Д.В. ,Гончарук В.В.
Шляхи підвищення ефективності системи фізичного виховання студентів спеціальності «Туризм» **57**

Больбот Ю.К., Ковтуненко Р.В., Бордій Т.А., Аліфанова С.В., Чабанюк О.В., Калічевська М.В., Толстікова О.О., Клімова О.В., Таран О.М., Клименко О.В.
Навчання випускників міжнародного факультету на кафедрі госпітальної педіатрії **59**

Братченко Г.Д., Бугаєв С.В.
Застосування методів математичного моделювання для дослідження засобів вимірювання **61**

Бредньова В.П., Бредньов А.М.
Про дослідження та моніторинг якості навчання графічним дисциплінам студентів-першокурсникув будівельних спеціальностей **62**

Бредньова В.П., Сидорова Н.В., Доценко Ю.В.
Про навчально-методичне забезпечення графічних дисциплін та вимоги до якісного рівня знань студентів-першокурсникув скороченої форми навчання **63**

Бугаев С.В., Гарбуз А.И.
Измерение величины сопротивления воды движению плавающей машины с учетом её дифферента в лабораторных условиях **64**

Бурлак Г.М., Вилинская Л.Н.
Методика проведения практических занятий по физике в ВУЗе **65**

Валканоцкий В.И.
Некоторые вопросы методики проведения семинарских занятий по общественным дисциплинам **66**

Валюк Ю.П.
Рисование с натуры – важнейший образовательный фактор в изобразительном искусстве **68**

Васильєва Н.С.
Вхідний контроль з вищої математики у ОДАБА **70**

Викторов А.В.
Конкурс по инженерной графике «Властелин проекций 2014» **72**

Викторов А.В.
Один из путей обучения языку графики в высшей школе **73**

Витвицкая Е.В.
Два новых учебных пособия по дисциплине строительная физика **74**

Витюков В.В. Коваленко О.В.
Основы использования вспомогательных программ (mind map) для повышения эффективности и продуктивности учебного процесса **76**

Воинов А.П., Воинова С.А.
Расширить обучение студентов управлению технологической эффективностью функционирования технических объектов **77**

Воинова С.А.
Процессом составления студентом конспекта лекционного курса необходимо управлять **78**

Гавдзинский В.Н., Корнева Н.Н.
О структуре методических указаний для усовершенствования учебного процесса **80**

Галдіна О.М., Турінов А.М.
Поняття асимптотичного ряду в теоретичній фізиці **81**

Гейна О.В., Мамедов А.
Пути гуманизации процесса обучения студентов – иностранцев **82**

Герасимова Д.Л., Горбенко А.А.
Анализ композиционно-ритмического строя картины по золотому сечению **84**

Гилодо А.Ю.
Внедрение дистанционного обучения – требование времени **86**

Горб-Гаврильченко І.В.
Самостійна робота студента-стоматолога – провідна форма організації учбового процесу **88**

Грандов А.А., Дыханов С.М.
Опыт использования результатов стажировки преподавателей в учебном процессе **90**

Григорьева В.Б.
Значение архитектурной фантазии в художественной подготовке будущих архитекторов **91**

Данилевич М. В., Грибовська І.Б.
Дисципліна «Фізична рекреація» як складова підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності **92**

Данилова О.І.
Роль дисципліни «Інтелектуальна власність» в формуванні творчого інженерного мислення **94**

Десятська Ю.В., Шевченко І.М., Горностаєва Н.Ю.
Історія хвороби як одна з ефективних форм самостійної роботи студентів **95**

Димитрієва Н.А., Іванюта Г.А.
Методичне забезпечення та організація навчального процесу **97**

Діордієнко Л.Д., Семчук П.П.
Реалізація нової концепції розвитку вищої освіти шляхом нових освітніх технологій **99**

Добролюбська Г.І., Ветрогон О.В.
Інноваційні проблеми викладання економічних дисциплін **100**

Довгань О.Д.
Методичне забезпечення навчальних дисциплін з контролю знань студентів **102**

Долинська В.И.
Тренинг как форма организации учебного процесса **103**

Драб А. Н.
Ділова гра в процесі професійної підготовки **104**

Драгомирецкая О.А.
Способы эффективного введения новой лексики при обучении РКИ **105**

Дроздов О.М. Дяченко В.І., Верламов О.М.
Формування професійної компетентності курсантів в освітньому середовищі в ВНЗ **106**

Дудник Л.В., Петричко С.Н.
Последовательность изучения дисциплин в рамках учебного процесса **107**

Думанская В.В., Марченко В.С., Яворская Н.М.
Изучение отражения группы тел в перспективе студентами направления «Архитектура» **108**

Думанська Л.Б.
Роль термінологічних словників у процесі формування фахового мовлення (на прикладі словника термінів гідротехніки) **109**

Дюльгер М.А., Васалатій Н.В., Флоря Л.В.
Тестування як засіб оцінки знань та вмінь студентів **111**

Ерёмкина Г.Г., Нагачевская С.А.
Интерактивных методы обучения при изучении иностранных языков **112**

Ересько Е.Г., Новский А.В.
Повышение качества методических указаний - необходимое условие повышения качества обучения **114**

Ехалов В.В., Сединкин В.А.
Принцип прелиминарной мотивации в междисциплинарной интеграции в высших учебных медицинских учреждениях **115**

Єгорова А.В., Данилова О.І., Труфкаті Л.В.
Комплексний підхід до викладання дисципліни «Мікробіологія» **117**

Єремічук С.М., Осницька Я.Г., Бурлука В.В.
Впровадження сучасних методик викладання біохімії як складова загальної модернізації вищої медичної освіти **118**

Жданов А.А.
Изучение механиками дисциплины «Строительная механика и металлоконструкции машин» **120**

Зайцева О.Ю.
Анализ общих принципов организации самостоятельной работы студентов при изучении иностранного языка на основании коммуникативного метода **121**

Захаревская Н.С.
Вопросы методики проектирования общеобразовательных школ в дипломном проектировании **123**

Зотова Ю.В
Економічне мислення як основний елемент виховання та викладання **124**

Іванова О.І., Філоненко Н.Ю.
Методика викладання біофізики ультразвуку в курсі «Медична та біологічна фізика» **125**

Кадієвська І.А., Сазонов В.В.
Екологічна безпекова діяльність як фактор соціальної відповідальності бізнесу **126**

Казмирук Т.П., Белая Д.Ю.
Самостоятельная работа по рисунку студентов 1 курса изобразительного искусства **128**

Камбур О.Л., Ветрогон О.В.
Дослідження економічної ефективності енергозбереження в сучасних умовах **130**

Кантаржи Н.І.
До проблеми гуманізації освітнього процесу у вищих технічних навчальних закладах **131**

Каппе І.А.
Розвиток дослідницьких здібностей майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі інструментально-виконавської підготовки **133**

Каранфилова Е.В. ,Беличенко О.И.
Диалектика общего и особенного в подготовке специалистов архитектуры и дизайна **135**

Картель Т.М.
Діалогічне навчання іноземних мов майбутніх інженерів-будівельників **137**

Катаева Л.А, Шевчук Е.Н.
Проблемы преподавания логики будущим юристам **138**

Керш В.Я., Фощ А.В.
Енергозбереження - складова частина підготовки спеціалістів галузі будівництва **140**

Кизима Р.А., Шикула А.Я.
Концепція організації самостійної роботи студентів з екології **141**

Клос Л.Є.
Зміст професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до здоров'я збережувальної діяльності **143**

Коваленко В.С.
Коммуникативная составляющая в обучении русскому языку иностранных студентов-нефилологов **145**

Ковальова І.Л., Денисенко В.Ю., Молчанюк І.В., Окара Д.В.
Деякі особливості використаня тестового контролю знань **146**

Ковальчук Т.С.
Когнітивний підхід до навчання курсантів іншомовної військової термінології **148**

Коверний М.С, Лесечко О.В.
Викладання деяких розділів вищої математики та якість підготування спеціалістів **149**

Колос Р.Л., Фтемов Ю.О.
Удосконалення практичного навчання саперів **150**

Корнеєва І.Б.
Об опыте применения дистанционного обучения в курсе сопротивления материалов **151**

Корнило І.М., Курган П.Г.
Інноваційні методи навчання – один з найважливіших напрямків вдосконалення підготовки студентів **152**

Коробко О.А., Выровой В.Н.
Сетевая организация научных исследований как новая парадигма учебной деятельности **154**

Костюк А.І., Постернак О.О., Дмитрієва Н.В.
Про організацію та стан навчально-виховної роботи в інженерно-будівельному інституті **156**

Краснолуцький К.К.
Роль критичного мислення в підготовці фахівців з адміністративного менеджменту **158**

Крушинська Т.Ю.
Питання мікробіологічної діагностики у підготовці студентів медичних факультетів **160**

Кубриш Н.Р
Значення дисципліни «Сучасне образотворче мистецтво» у підготовці фахівців за напрямом «Образотворче мистецтво» **162**

Кулибаба М.О.
Из опыта обучения иностранных студентов реферированию **163**

Купрата Н.Я.
Особливості дієслівних форм в українській та англійській мовах **164**

Кусаковская В.А.
Спецкурс по английскому языку для специальности «Градостроительство» **166**

Ламза Н.В.
Воспитательно-образовательная программа подготовки специалиста отоларинголога на этапе последипломного образования **167**

Лозінська Я.О.
Роль, мета і функції самостійної роботи студентів у вищий школі **169**

Любимова Е.Д.
Архитектурный рисунок в подготовке современного архитектора **170**

Ляшенко Д.Н., Анастасович В.В. **171**
Значение курса философии в обучении студента-медика

Макаров В.О., Калинин А.А.
Совершенствование уровня контроля знаний студентов **173**

Малинка О.В., Бойченко В.Д.
Мета і завдання ознайомчої практики для студентів спеціальності "Технологічна експертиза та безпека харчової продукції" **174**

Мамчур В.И., Опрышко В.И., Носивец Д.С.
Методическое обеспечение и организация учебного процесса при изучении предметов «Фармакология» и «Клиническая фармакология» **175**

Марковець В.М.
Розвиток політичної культури особистості в системі модернізації освіти: вимір якості **177**

Марьянко Я.Г.
Использование интерактивных технологий при коммуникативном обучении иностранному языку **178**

Мєзєнцева І. М.
Особливості викладання дисципліни «Історія України» для студентів економічних спеціальностей **180**

Минченко Н.С.
Эффективность самостоятельной работы студентов при кредитно-модульной системе образования **182**

Моргун Е.Л.
Результаты обмерной практики на 1 курсе у студентов архитектурно - художественного института – ценные материалы для города **183**

Муравьева И.А.
Организация учебного процесса, защита курсовых работ **184**

Нак М.М.
Управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів при вивченні методів та способів розв'язування алгебраїчних задач **185**

Науменко І.А., Фізор Н.С., Образенко М.С.
Організаційні і методичні підходи до процесу навчання студентів при вивченні технології лікарських засобів **187**

Небеснова Т.В.
Исследование и развитие инженерно-технического мышления студентов в процессе решения комплексных проблемных задач **189**

Нетребчук Л.М.
Інтерактивні методи навчання іноземної мови **191**

Неутов С.Ф., Корнеева И.Б.
Некоторые вопросы организации самостоятельной работы студентов **193**

Нефьодов О.О., Нефьодова О.О.
Роль тестування в системі оцінки знань іноземних студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання **194**

Ніколова Р.О., Недашковський І.П.
Лабораторний стенд для гідравлічних випробувань «Grundfos-pump» в ОДАБА **196**

Новосад В.М.
Підготовка наукових та інженерних кадрів в галузі геодезії **198**

Ноговицына Т.В.
Совершенствование методики проектирования современного общественного здания на дипломной работе бакалавров-архитекторов **199**

Овчарова І.А.
Шляхи релізації інтегрованого підходу в процесі підготовки студентів до практичних занять із музичних дисциплін **200**

Окара Д.В., Денисенко В.Ю., Ковальова І.Л., Хрістіченко О.П.
Формування мотивації навчальної діяльності студентів при викладанні курсу «Інформатика» **202**

Олейник Т.П., Маковецкая Е.А.
О методическом обеспечении дисциплины «Анализ качества природных вод» **204**

Олешко Л.И.
Значение композиции в формировании архитектурных образов **205**

Оловаренко О.І.
Техніка формування мовленнєвої культури вчителя **206**

Онищук С.О.
Основні методи фізичного тренування **208**

П'янова І.Ю., Шотова-Ніколенко Г.В.
Проблематика і формування професійно-орієнтованого навчання англійській мові студентів технічних спеціальностей **210**

Павлишина Н.Б.
Методологічні підходи до дослідження проблеми формування готовності майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності у закладах соціального обслуговування людей похилого віку **212**

Петраш В.Д., Басист Д.В.
Решение задач совершенствования учебного процесса по энергосбережению **214**

Петрученко О.С., Хитряк О.І., Величко Л.Д.
Методика інтенсифікації на практичному занятті **215**

Пивонос В.М., Логинова Л.А.
Методический подход к выбору исходных данных и выполнению дипломных проектов **217**

Подплетня О.А., Хмельникова Л.І.
Ситуаційні задачі і комп'ютерне тестування при вивченні дисциплін природничого циклу **218**

Полинецкая Т.В., Простакова К.М.
Скорость чтения студентов на подготовительном факультете **220**

Полунин М.М., Голубова Д.А., Воинов А.П.
Углубить разработку задач проблемы энергосбережения в дипломных изысканиях студентов **221**

Попов Ю.Г.
Требования к методической литературе для слушателей подготовительных отделений **223**

Popovych O.I.
Armsport as part of physical education in university **224**

Приступлюк В..П., Романюк В.П., Сметанін Г.І., Чекулаєв Д.І.
Організація практичної підготовки студентів академії до евакуації в умовах надзвичайних ситуацій **225**

Простакова К.М., Полинецкая Т.В.
Языковые нормы и неологизмы современного русского языка в практике преподавания иностранным студентам **227**

Пустовит С.В.
Качество преподавания философии в медицинских вузах: феномен междисциплинарности **229**

Рева Т.Д.
Формирование профессиональных компетентностей будущего провизора при изучении аналитической химии в национальном медицинском университете имени А.А. Богомольца **230**

Решта С. П., Данилова О.І.
Особливості викладання хімічних дисциплін у технічних ВНЗ **232**

Роганов М.М.
Проблеми формування технологічної культури у майбутніх вчителів інформатики в процесі професійної підготовки **233**

Романова Ю.Г., Седлецкая А.А., Заградская Е.Л., Ивченко Н.А., Гончаренко О.В.
Роль производственной практики в профессиональной подготовке ст удентов – стоматологов на кафедре терапевтической стоматологии ОНМЕДУ **235**

Рындин А.С. Рындина Л.И.
Цельность видения – условие живописного мастерства **237**

Самойлова О.М.
Самостійна робота в процесі художньої підготовки майбутніх архітекторів до професійної діяльності **239**

СапуноваМ.Ю.
Методика выполнения практических заданий по дисциплине «Перспектива» для студентов 1 курса специальности "Изобразительное искусство" **240**

Себова А.Ю.
Систематизация изучения программного обеспечения **241**

Семеген М.М.
Підвищення рівня підготовки інженерів будівельних спеціальностей з допомогою графічних дисциплін **242**

Семенюк Б.Д.
Тестові методи педагогічного діагностування та оцінювання навчальних досягнень студентів **244**

Сивокінь Г.В.
Мовна модальність в лекційному та практичному викладанні навчального матеріалу **246**

Сілін М.І., Цуруль О.А.
Дослідження стану методичної підготовки майбутніх учителів біології до проведення навчальних екскурсій **247**

Скорнякова О.В., Суліма Ю.Ю.
Комп'ютерне тестування як сучасна форма моніторингу знань студентів **249**

Слободянюк О.Р.
Моделювання як метод удосконалення української мови через вивчення історії української культури **251**

Слободянюк О.Р.
Організація самостійної роботи студентів **253**

Смоквин В.Д., Полякова С.А., Бобрик Л.М.
Современные требования к преподаванию фтизиатрии семейным врачам **255**

Снядовский Ю.А.
Методика поиска современного архитектурно-стилевого решения проектируемого здания в процессе работы над курсовым проектом «Клуб с залом на 300 мест» **257**

Совирда О.С., Чабан Т.В., Герасименко О.А., Павленко О.В., Скрипник Л.М., Роганкова А.Л.
Вивчення інфекційних хвороб: від теорії до практики **258**

Соколова Л.С.
Консюмеризм і культура (в аудиторії та поза нею) **259**

Sokolova O.O.
The integration of audio/visual media in the classroom **260**

Солоненко И.П., Мирошниченко А.И.
Изучение износостойкости дорожного покрытия в лабораторных условиях **261**

Споденюк С.И.
Значение композиции при обучении **262**

Стадніченко С.М.
Формування системного мислення студентів при вивченні медичної біофізики **263**

Старунова А.Л.
Формування критичного мислення на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) **265**

Степанюк Г.Н.
Интерактивная составляющая процесса обучения иностранному языку **267**

Степанюк Г.Н.
Фонетический аспект в обучении иностранному языку **268**

Стрелок Н.В.
Формування іншомовної компетентності в читанні **269**

Тігарєва Т.Г.
Електротехнічні дисципліни в ОДАБА: пропонуємо зміни **271**

Тітомир Л.А.
Організація виробничої практики студентів напряму підготовки «Готельно-ресторанна справа» **273**

Ткаченко І.А., Вялов В.А.
Застосування бінарних занять у навчальному процесі **274**

Токарь В.А.
О ведении лекций по «Основам и методам архитектурного проектирования» на 1 – м курсе **275**

Толкачева Н.Д.
К вопросу о специфике преподавания латинского языка на медицинских факультетах **276**

Трутнев И.А.
Совершенствование программы обучения по рисунку для специальности «Архитектура» **278**

Фадєєва А.П.
Специфіка викладання української мови як іноземної **279**

Файзулина О.А
Организация самостоятельной работы студентов **280**

Філоненко Н.Ю., Гнатюк І.Ю.
Актуальні питання викладання дисциплін природознавчого циклу **281**

Фомин В.М., Бекшаев С.Я., Фомина И.П.
Теоретическая механика как этап фундаментальной подготовки инженера-строителя **282**

Фурс Т.І.
Вміння реферативного перекладу як засіб обробки інформації у професійній педагогічній діяльності **284**

Хлыцов Н.В., Огарков Б.Л.
Внедрение новых дисциплин при подготовке специалистов по специальности "Строительство" **286**

Хоменко О.И., Гераскина Э.А., Даниченко Н.В.
О методическом обеспечении дисциплины «Технология заготовительных и монтажных спецработ» **287**

Хорсева Л.Ю., Чумак Л.А.
Некоторые аспекты преподавания математики в проектных группах Приднепровской государственной академии строительства и архитектуры **288**

Хохлова О.А.
Економічна компетентність, як важлива складова професійної компетентності майбутніх фахівців хімічної промисловості **290**

Чабан Т.В., Павленко Е.В., Скрипник Л.М., Майстренко О.Н., Герасименко Е.А., Совирда О.С., Роганкова А.Л.
Аспекты обучения иностранных англоязычных студентов инфекционным болезням **291**

Чепульская М.Ю.
Роль характера в изображении учебного портрета **293**

Чернишев В.Г., Шинкаренко В.М., Орлов Є.В., Гринчук В.Г.
Щодо структури практичних занять при вивченні математичних дисциплін **294**

Чугаєва Н.Ю.
Викладання дисципліни «Психологія» англійською мовою як складова підготовки майбутніх фахівців **296**

Швець О.Г.
Методичний супровід вивчення хімії студентами інженерних спеціальностей **298**

Шевченко Л.Ф.
Актуальность внедрения курса "Солнечное теплоснабжение" в учебный процесс **300**

Шевченко Т.И., Лесечко А.В
О методике составления самостоятельных работ для студентов дневной формы обучения **301**